

**T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

**KENT GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINDA GÜVENLİK YÖNETİŞİMİNİN
ETKİNLİĞİ SORUNU; MUĞLA ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
ZEYNEL KİZİR**

**DANIŞMAN
YRD. DOC. DR. İLKNUR TÜRE**

**OCAK / 2017
MUĞLA**

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

KENT GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINDA GÜVENLİK YÖNETİŞİMİNİN
ETKİNLİĞİ SORUNU; MUĞLA ÖRNEĞİ

ZEYNEL KİZİR

Sosyal Bilimler Enstitüsünce
“Yüksek Lisans”
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 06.01.2017
Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 05.01.2017

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. İlknur TÜRE

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Muhittin TATAROĞLU

Jüri Üyesi : Yrd.Doç.Dr. Ahmet Nazmi ÜSTE

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Mehmet MARANGOZ

OCAK, 2017
MUĞLA

TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 21/12/2016 tarih ve 762/1 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 24. maddesine göre, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Zeynel KİZİR'in** “**Kent Güvenliğinin Sağlanmasında Güvenlik Yönetişiminin Etkinliği Sorunu; Muğla Örneği**” adlı tezini incelemiş ve aday 05/01/2017 tarihinde saat 14.00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 75 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin kabul edildiğine oybirliği ile karar verildi.

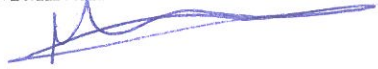
Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. İlknur TÜRE

Üye

Doç. Dr. Muhittin TATAROĞLU

Üye

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Nazmi ÜSTE

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “**Kent Güvenliğinin Sağlanmasında Güvenlik Yönetişiminin Etkinliği Sorunu; Muğla Örneği**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

05.01.2017

Zeynel KİZİR

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN	MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR.		
Soyadı: KIZIR			
Adı: ZEYNEL	Kayıt No:		
TEZİN ADI			
Türkçe : Kent Güvenliğinin Sağlanmasında Güvenlik Yönetişiminin Etkinliği Sorunu; Muğla Örneği			
Y. Dil : The Effectiveness Problem of Security Governance System While Providing Urban Security: The Example of Muğla Province			
TEZİN TÜRÜ:	Yüksek Lisans	Doktora	Sanatta Yeterlilik
	X	O	O
TEZİN KABUL EDİLDİĞİ			
Üniversite	: MUĞLA SITKI KOÇMAN		
Fakülte	: İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ		
Enstitü	: SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ		
Diğer Kuruluşlar	:		
Tarih	:		
TEZ YAYINLANMIŞSA			
Yayınlayan	:		
Basım Yeri	:		
Basım Tarihi	:		
ISBN	:		
TEZ YÖNETİCİSİNİN			
Soyadı, Adı : TÜRE, İlknur			
Ünvanı : Yrd. Doç. Dr.			

TEZİN YAZILDIĞI DİL :TÜRKÇE

TEZİN SAYFA SAYISI: 162

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. Kent Güvenliği
2. Güvenlik Yönetişimi
3. Muğla İli Açısından Güvenlik Yönetişiminin Değerlendirilmesi

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELELER :

1. Kent Güvenliği
2. Güvenlik Yönetişimi
3. Küreselleşme
4. Çok Sektörlü Polislik

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELELER:

1. Urban Security
2. Security Governance
3. Globalizatin
4. Multi Sector Policing

1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum

2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir X

3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezin tamamının fotokopisi alınabilir

Yazarın İmzası :

Tarih : 05.01.2017

ÖZET

Kentlerin güvenliğinin sağlanması geçmişte ve günümüzde devletlerin ve şehir yöneticilerinin en önemli görevlerinden birisi olmuştur. Küreselleşme ile çeşitlenen tehditlere karşı kentlerin güvenliğini sağlamaya yönelik etkin tedbirler bütün ülkelerde en üst seviyede alınmakta ve uygulamaya sokulmaktadır.

Kentlerde güvenlik yönetişiminin etkinliğinin sağlanması ve suçların önlenmesi kurumlar arası dayanışmayı ve işbirliğini gerektirir. Bu amaçla; öncelikle suçun oluşmasını önlemeye yönelik tedbirlerin uygulanması önem taşımaktadır. Kentlerin güvenliğini sağlamada yerel düzeyde idareciler, siyasetçiler, genel ve özel kolluk kuvvetleri, devlet kurumları, vatandaşlar, belediyeler, okullar, medya kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin bilgilerini, tecrübelerini paylaşması gerekmektedir.

Çalışmada kentlerin güvenlik yönetiminin tarihsel süreci, sağlam kaleler inşa ederek korunan toplumlardan günümüze kadar geçirdiği evreler ve günümüzde gelişen kent yapılarının kullandığı güvenlik yönetimi ve güvenlik sistemleri incelenmiştir. Tarihsel sürecin takibinin ardından günümüze gelindiğinde ise kent güvenliğinin nasıl küresel bir mahiyet kazandığı sorgulanmıştır. Çalışmanın ana sorgulama alanını oluşturan, “Güvenlik Yönetişiminin” neden günümüzde etkin olarak kullanılmadığı sorunu üzerinde durulmuştur.

Son bölümde güvenlik yönetişiminin etkinliği sorunu Muğla ili özelinde incelenmiştir. Muğla ilinde güvenliği sağlamakla görevli kurum yöneticileri ile güvenlik yönetişiminin etkinliğine katkı sağlayabileceği değerlendirilen kurum ve kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin yetkilileri ile görüşmeler yapılmıştır.

Yapılan alan araştırması sonucunda güvenlik yönetişiminin etkinliği sorununun çözümü için değerlendirmeler, bulgular ve öneriler elde edilmiştir. Daha güvenli kentlerde yaşanabilmesi için güvenlik yöneticileri, kolluk kuvvetler, kurum ve kuruluş yetkilileri ile yapılan görüşmelerden elde edilen, kentlerde uygulama pratiği olan öneriler sunulmuştur.

ABSTRACT

Ensuring the urban security has been one of the most important task of the state and city executives in the past and present. Effective measures are taken to ensure the safety of the urban areas against the diversified threats by globalization in all countries at the highest level and put into the practice.

The security governance in urban areas and the crime prevention requires inter-agency cooperation and collaboration. For this purpose; it is primarily important to use the crime prevention technics and tools for the implementation of the effective measures. The local level managers, politicians, public and private security forces, government agencies, citizens, municipalities, schools, media organizations, private sector and civil society organizations are expected to share their knowledge and experiences for ensuring the urban security.

In this study, the historical process of urban security management, the phases from the communities protected by building strong castles up to the present and the security and safety management systems currently used were studied. When it comes to the present day after the follow-ups of the historical process the globalization of urban security has been questioned. In the main field of study, it was focused on the problem that why "Security Governance" system could not be used effectively today.

In the last chapter, the effectiveness of the security governance system in particularly of Muğla province was examined. Interviews were conducted with the executives of the institutions tasked with ensuring security in Muğla province, the representatives of institutions and organizations may contribute to the evaluation of the effectiveness of security governance and representatives of civil society organizations.

As a result of the field research; assessments, findings and recommendations were obtained for the solution of the effectiveness problem of security governance system while providing urban security.

ÖNSÖZ

Bu çalışma, 1989 yılından beri yönetici olarak görev yaptığım Emniyet Teşkilatında çeşitli illerde kent güvenliği alanında kazandığım bilgi birikimi ve tecrübelerimi akademik alana aktarmak amacıyla hazırlanmıştır.

Şehirlerimizde yaşanan güvenlik sorunlarının çözümü için çok boyutlu, çok sektörlü, problem odaklı ve proaktif polislik uygulamalarının hayata geçirilmesi gerekmektedir. Küreselleşme ile her geçen gün değişen, profesyonelleşen, organize hareket eden ve çeşitlenen suç ve suçlularla mücadelede uluslararası işbirliği bir zorunluluk haline gelmiştir. Daha güvenli şehirlerde yaşamak sadece devletten hizmet sunmasını bekleyerek değil kişiler ve kurumlararası işbirliği, koordinasyon, vatandaşlık bilinci ve duyarlılığıyla güvenlik yönetişiminde aktif rol alarak sağlanabilecektir.

Çalışmanın daha güvenli kentlerde yaşamamız için güvenlik kuvvetlerine, diğer kurum ve kuruluşlara, en önemlisi vatandaşlarımıza bir katkısı olursa kendimi mutlu hissederim.

Tez çalışmasının her aşamasında öneri ve destekleri ile yaptığı olumlu ve yapıcı katkıları için tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. İlknur TÜRE ve Doç. Dr. Doğan BIÇKI'ya, Muğla Valisi Yardımcısı Salih GÜRHAN'a, Muğla İl Emniyet Müdürü Hakan ÇETİNKAYA'ya, İl Emniyet Müdür Yardımcılarına, Şube Müdürlerine, görüşme yapılan ve katkısı olan kişilere teşekkürlerimi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
KISALTMALAR.....	V
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KENT, KENTLEŞME, KENT GÜVENLİĞİ VE GÜVENLİK YÖNETİŞİMİ

1.1 TEMEL KAVRAMLAR	10
1.1.1. Kent.....	10
1.1.2. Kentleşme.....	13
1.1.3. Kent Güvenliği.....	15
1.1.4. Yönetişim Kavramı ve Güvenlik Hizmetinin Sunulmasında Yönetişim Yaklaşımı.....	18
1.2. GÜVENLİK HİZMETLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	25
1.3. KENTLEŞMENİN SUÇ ARTIŞINA ETKİLERİ.....	30
1.4. KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE KENT GÜVENLİĞİ.....	40

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE KENTLERİN GÜVENLİK YÖNETİMİ SİSTEMİ

2.1. KENT GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINDA ROL ALAN

AKTÖRLER.....	45
2.1.1. Valilik.....	47
2.1.2. Polis.....	50
2.1.3. Jandarma.....	55
2.1.4. Özel Kolluk ve Yardımcı Kolluk.....	58
2.1.5. Özel güvenlik.....	59
2.1.6. Yerel Yönetimler.....	62
2.1.7. Üniversiteler.....	65
2.1.8. Milli Eğitim	68
2.1.9. Medya.....	69

2.1.10. Sivil Toplum Kuruluşları.....	72
2.1.11. Muhtarlık.....	74

2.2. İLLERİMİZDE UYGULANAN GÜVENLİK YÖNETİMİ VE

YÖNETİŞİM ÇALIŞMALARI 76

2.2.1. Asayiş Saati Toplantısı	77
2.2.2. İl Güvenlik ve Asayiş Koordinasyon Merkezi	77
2.2.3. İç Güvenlik Stratejisi Toplantısı	78
2.2.4. İç Göç Toplantısı.....	79
2.2.5. Akaryakıt Kaçakçılığı İle Mücadele Eylem Planı Toplantısı.....	79
2.2.6. Tütün ve Tütün Mamulleri Kaçakçılığı İle Mücadele Toplantısı.....	79
2.2.7. İnsan Hakları İl Kurulu	80
2.2.8. İstihbarat Koordinasyon Toplantısı.....	80
2.2.9. Özel Güvenlik Komisyonu.....	81
2.2.10. İl Koruma Komisyonu	81
2.2.11. İl Sabotajlara Karşı Koruma Komisyonu	82
2.2.12. Takipli Şahısları Değerlendirme Toplantısı.....	82
2.2.13. İl Spor Güvenlik Kurulu	82
2.2.14. İl Trafik Komisyonu	83
2.2.15. Karayolları Trafik Güvenliği Eylem Planı Koordinasyon Kurulu.....	83
2.2.16. Kent Güvenlik Danışma Kurulu (KGDK)	84

2.3. GÜVENLİK YÖNETİŞİMİ KAPSAMINDA ÖRNEK UYGULAMA VE

PROJELER 85

2.3.1. Güvenli Okul Güçlü Gelecek Projesi-(Tokat Örneği)	85
2.3.2. Kapı, Kemer, Kamera ve Alo 155 (3K-1T) Projesi-(Çorum Örneği)...	86
2.3.3. Dikkat dolandırılmayın-(Muğla Örneği)	87

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KENT GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINDA GÜVENLİK YÖNETİŞİMİ VE ÖRNEK YÖNETİŞİM MODELLERİ

3.1. GÜVENLİK YÖNETİŞİMİ ÇALIŞMALARI, ÇEŞİTLİ MODELLER VE PROGRAMLAR.....	89
3.1.1. Toplum Destekli Polislik (TDP).....	90
3.1.2. Çok Sektörlü Polislik.....	94
3.1.3. Proaktif Polislik Stratejisi	95
3.1.4. Problem Odaklı Polislik (POP)	96
3.1.5. İstatistikleri Karşılaştırma Programı–COMPSTAT.....	98
3.1.6. Çevresel Dizayn Yoluyla Suç Önleme Programı – CPTED	99
3.2. GÜVENLİK BİLİNCİNİN GELİŞTİRİLMESİ.....	101
3.3. GÜVENLİK İÇİN KURUMLARARASI İŞBİRLİĞİ	105

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MUĞLA İLİNDE GÜVENLİK YÖNETİŞİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE YAKLAŞIMLARA YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI

4.1. ALAN ARAŞTIRMASININ KONUSU, AMACI VE YÖNTEMİ	107
4.1.1. Araştırmanın Konusu.....	107
4.1.2. Araştırmanın Amacı	107
4.1.3. Araştırmanın Yöntemi.....	108
4.1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıklar.....	108
4.1.5. Evren.....	109
4.1.6. Örneklem.....	109
4.1.7. Veri Toplama Teknikleri.....	111
4.2. ARAŞTIRMA ALANININ SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLERİ.....	112
4.3. ALAN ARAŞTIRMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	114
4.3. 1. Alan Araştırmasına Katılanların Özellikleri.....	114
4.3.2. Alan Araştırmasının Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....	115

4.3.2.1. Muğla İlinin Genel Güvenlik Durumunun Değerlendirilmesi...	115
4.3.2.2. Muğla İli Açısından Değişen Tehditler ve Suça Neden Olan Temel Etmenler.....	119
4.3.2.3. Muğla ilinde güvenliğin sağlanmasında uygulanan ve uygulanması gerektiği değerlendirilen yöntemler ve projeler.	121
4.3.2.4. Muğla Emniyet Müdürlüğünün kent güvenliği alanındaki çalışmaları, uygulama, yöntem ve projeleri.....	124
4.3.2.5. Kent güvenliğini sağlamada etkili ve verimli olabilmeleri için birimlerin ihtiyaçları.....	126
4.3.2.6. Birimlerin güvenliği sağlamada güçlü yanları ve zayıflıkları.....	127
4.3.2.7. Kent güvenliğinin sağlanmasında teknolojinin önemi.....	129
4.3.2.8. Kent güvenliğinin sağlanmasına katkı sağlayabilecek diğer kurum ve kuruluşlar	131
4.3.2.9. Güvenlik alanında kişilerin, diğer kurum ve kuruluşların, medya ve sivil toplum örgütlerinin, üniversite ve okulların katılımları ile yapılabilecek çalışmalar ve uygulamalar	133
4.3.2.10. Güvenliğin sağlanmasında “Yönetişimin çalışmalarının” etkinliğinin sağlanabilmesi için önerileri.....	136
SONUÇ.....	141
KAYNAKÇA.....	148

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

COMPSTAT: İstatistikleri Karşılaştırma Programı (Compare Statistics)

CPTED : Çevresel Dizayn Yoluyla Suç Önleme Programı (Crime Prevention Through Environmental Design)

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

EGM : Emniyet Genel Müdürlüğü

ETK: 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu

İİK: 5442 Sayılı İller İdaresi Kanunu

JGK: Jandarma Genel Komutanlığı

JTGYK: 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu

KGDK: Kent Güvenlik Danışma Kurulu

KGYS : Kent Güvenlik Yönetim Sistemi

KKM : Komuta Kontrol Merkezi

KMK: 5607 sayılı “Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu”

KTk: 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu

MEBTGK: 3797 sayılı “Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

MİT: Milli İstihbarat Teşkilatı

ÖGHDK: 5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunu’nun

PAS : Plaka Algılama Sistemi

POP: Problem Odaklı Polislik (Problem Oriented Policing)

PVSK: 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu

SAHT : Sorumluluk Alanı Huzur Toplantıları

SARA: Tarama, Analiz, Müdahale ve Değerlendirme (Scanning, Analysis, Response and Assessment)

STK : Sivil Toplum Kuruluşu

TAPDK: Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu

TCK : Türk Ceza Kanunu

TDP : Toplum Destekli Polislik

TODAİE: Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi

TTK: 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)

YGİY : Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği

3152 Sayılı Kanun: İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

3K-1T Projesi: Kapı, Kemer, Kamera ve Alo 155 Telefonu Projesi

4541 Sayılı Kanun: 1944 tarihli Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun

4733 Sayılı Kanun: Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu

5952 Sayılı Kanun: Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

6136 Sayılı Kanun: Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun

6222 Sayılı Kanun: Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun

GİRİŞ

Güvenlik ihtiyacı, Maslow’a (1943) göre insan bedeninin canlı kalması için gereken ihtiyaçları olan ve “fizyolojik” olarak adlandırılan ihtiyaçlardan sonra ikinci sırada gelir. Maslow, güdülerini aşamalı bir yapı içinde görür ve insanların alt basamaktaki ihtiyaçları karşılanınca üst basamaktakilere yöneleceğini kabul eder. Bu basamaklar şunlardır:

Fizyolojik ihtiyaçlar: Yeme, içme, barınma gibi yaşamak için gerekli temel ihtiyaçlardır.

Güvenlik ihtiyaçları: Kendini güven içinde ve tehlikeden uzak hissetmektir. İnsanların yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan temel fizyolojik ihtiyaçlardan nispeten memnun olan bireyin bir sonraki temel ihtiyacı güvenlik ihtiyacıdır. Hemen hemen her şey güvenlik ihtiyacından daha az önemlidir. Güvenlik endişesi ortaya çıktığında fiziksel ihtiyaçlar daha önemsiz hale gelir. İnsanlar tehlike içinde olduklarında, rahatsız edildikleri zaman, yüksek bir sestense veya ışıktan korktuklarında, sert müdahalelerle karşılaştıklarında, annelerinin güvenli kucağının desteğini kaybettiklerinde güvenliklerinin tehdit altında olduğunu hissederler.

Ait olma ve sevgi ihtiyaçları: Başkaları ile ilişki kurmak, kabul edilmek ve bir yere ait olmak ihtiyaçlarıdır.

Değer ihtiyaçları: Prestij, başarı, yeterli olmak ve başkalarının benimsenip tanınmak.

Kendini gerçekleştirme ihtiyaçları: Kişinin amacını gerçekleştirme ve potansiyelini ortaya çıkarması, kişisel tatmin, kişisel başarı, bilimsel buluşlar yapma ihtiyaçlarıdır (s.377).

İlk insandan beri, bireyler yeme-içme ihtiyacını giderdikten sonra “güvenli” bir yer ve ortam bulma ihtiyacını hissetmiştir. Bunun nedeni, insanın tüm ihtiyaçları arasında “güven içinde olma ihtiyacı” veya “güvenlik ihtiyacının” önemli bir yere sahip olmasıdır. Tarihsel olarak bireysel güvenlik her zaman önemli olmuştur, ama özellikle insanların birlikte (toplu halde) yaşamaya başlaması ile “toplumsal güvenlik” de önemli olmaya başlamıştır. “Toplumsal güvenlik” veya başka bir kavramlaştırma ile “kamu düzeninin sağlanması” insanların birlikte ya da toplum

halinde yaşayabilmelerinin yani toplumsal hayatın vazgeçilmez ihtiyaçlarından olmuştur (Aydın, 2008:307).

Güvenliğin insanlık tarihi kadar eski olduğuna değinen Dinçer (2009), güvenliğin aynı zamanda bir ihtiyaç olduğunu şu ifadelerle belirtmektedir; Güvenlik, insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. İster toplum, isterse fert ölçeğinde olsun, huzur ve güven arayışı insanoğlunun ilk var oluşundan günümüze kadar, günümüz de dâhil geçerliliğini koruyan bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanlık tarihinde, ilk yerleşik düzene geçildiği andan itibaren insanlar arasında emniyet, asayiş, huzur ve düzen ihtiyacı var olmuştur. İnsanlar birlikte yaşamaya başladıkları ilk andan itibaren, toplumsal kuralları koruyan görevliler seçmişlerdir (s.37).

Devletler koydukları yasalarla genel güvenliğin ve kamu düzeninin sağlanabilmesi için bireylerin özgürlüklerini kısıtlayabilmektedirler. Demokratik toplumlarda genel olarak güven ve refah içinde yaşamak, kamusal hizmetleri kaliteli ve rahat biçimde alabilme isteği bireysel önceliklerin başlarında yer almaktadır. Modern devletin bunu sağlayabilmesi ise ancak bir takım kurallar, yaptırımlar ve tepe bir hukuk sistemi ile mümkündür. Modern toplumlarda devlet, her gerçekleştirilen gözetim faaliyetinde kamunun güvenliği ve menfaatini esas almaktadır. Bir yönüyle özgürlükleri kısıtlayan hemen her kanunun gerekçesinde ve iktidarı elinde bulunduranların açıklamalarında, bu genel güvenlik ve kamusal menfaat kavramlarına atıf yapıldığı görülmektedir.

1982 Anayasasında devletin özgürlükleri kısıtlamaya ilişkin maddelerini inceleyecek olursak;

- A- Yasama organına bütün hak ve hürriyetleri sınırlama yetkisi veren genel sınırlama hükmü (m.13)
- B- Temel hak ve hürriyetlerin düzenlendiği Anayasa maddelerindeki özel sınırlama nedenleri
- C- Temel hak ve hürriyetlerin kötüye kullanılamayacağına ilişkin (m.14)
- D- Özgürlüklerin kullanılmasının durdurulması, olarak yer almaktadır.

Görüldüğü üzere devlet toplum üzerinde her zaman bir koruma, gözetleme ve denetleme mekanizması kurmuş ve kurmaktadır. Özellikle 1980 sonrası bilgisayar

teknolojisindeki ilerlemeler ile devlet toplum üzerindeki bu görevini teknoloji ve bilgi temeli üzerinden yeniden şekillendirmiştir. Kentin belli yerlerine ve tüm kapalı mekanlara (işyeri, eğitim kurumları vb) kameralar yardımı ile toplumun gözetlendiğini söylemek mümkündür.

Gül'e göre (2008) devletin öncelik vererek yerine getirmesi gereken görevi, kamu düzenini korumak ve böylece bireylerin ve toplulukların güvenlik ve huzur içinde yaşamalarını sağlamaktır. Bu görev toplumun ve dolayısıyla fertlerin gerçekleştirebilecek suça karşı güvenliklerinin sağlanması için devlet adına tedbirler geliştiren kolluk güçleri tarafından yerine getirilmektedir (s.72).

İç göç, hızlı nüfus artışı, çarpık kentleşme ve heterojen demografik yapı, başta büyük kentlerimiz olmak üzere, toplumda sosyal ilişkiler ağının ve kontrol mekanizmalarının işlevinin ve etkinliğinin azalmasına neden olmuş, bu da suçlarda son yıllarda artış trendini beraberinde getirmiştir (Zeybek, 2007:27). Güvenlik hizmeti, niteliği itibariyle bir kamu hizmeti olup geleneksel olarak polis ve jandarma gibi resmi hükümet görevlileri tarafından yerine getirilmektedir (Karaman ve Seyhan, 2001:150).

Kentli haklarının somut kaynağı olarak ortaya çıkan Avrupa Kentsel Şartı, Avrupa Konseyi Tarafından 1992 yılında kabul edilmiştir Kentlerde yaşayan insanların en temel haklarından olan güvenlik hakkı, Avrupa Kentsel şartında ilk sırada yer alan haktır (Mutlu, 2010:109).

Kentli hakları alanında en önemli bölgesel bir belge Avrupa Konseyi, Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Konferansı'nca 18 Mart 1992 tarihinde kabul ve ilan edilen Avrupa Kentsel Şartı'dır (European Urban Charter). Şart, Konsey anlaşmalarından farklı olarak Hükümetlerin değil yerel yönetimlerin imzasına açılmıştır. Şart'a göre Avrupa yerleşimlerinde yaşayan kentliler güvenlik, kirletilmemiş sağlıklı çevre, istihdam, konut, dolaşım, sağlık, spor ve dinlence, kültür, kültürler arası dayanışma, kaliteli mimari ve fiziksel çevre, katılım, ekonomik kalkınma, sürdürülebilir kalkınma, doğal kaynaklar ve zenginlikler, kişisel bütünlük, yönetimler arası işbirliği, eşitlik başlıklarıyla sıralanan haklara sahiptir. (Palabıyık,2004:5-8).

Palabıyık (2004) Avrupa yerleşimlerinde yaşayan kentlilerin güvenlik alanında olabildiğince suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış güvenli bir kentte yaşama hakkına sahip olduklarını ifade ederek Kent Güvenliğinin Sağlanması ve Suçların Önlenmesi ile ilgili ilkeleri aşağıdaki şekilde sıralamıştır;

- Güvenlik ve suç önleme politikasının alınacak önlemlerle yasal yaptırımlara ve ortak desteğe dayandırılması;
- Yerel güvenlik politikasının güncelleştirilmiş kapsamlı istatistiksel bilgi, veri ve bilgilere dayandırılması;
- Suçun önlenmesinin toplumun tüm üyelerini ilgilendirmesi;
- Etkili kent güvenliği politikası için emniyet güçleri ve yerel halkın yardımlaşması;
- Uyuşturucu karşıtı yerel politikanın oluşturulması ve uygulanması;
- Suçların tekrarını önleyici programlar ve hapis cezaları yerine alternatif çözümler üretilmesi;
- Yerel güvenlik politikasının temel unsuru olarak mağdurların kollarlanması;
- Suçların önlenmesine öncelik verilmesi ve buna bağlı mali kaynakların yaratılması.

Yukarıda belirtilen hakların gerçekleşmesi bireylerin, dayanışma ve sorumlu hemşehriliğe ilişkin eşit yükümlülükleri kabul etmesine bağlıdır. Kentsel Şart bünyesinde tanımlanan kent, aslında, özellikleri daha önceden de bilinen ve dile getirilen geleceğin ideal kentidir. Sorumlu aktörler olarak birey, devlet ve toplumun kısaca tüm aktörlerin birlikte sorumluluk yüklenmeleridir. Bizlere düşen, bir kentli olarak yaşadığımız kente, sağlanacak hukuk güvenliği ortamında uygun mekanizmalar içinde hak ve borçlarımızla birlikte sahip çıkmaktır (ss:5-8).

İnsanların bir arada güven içinde yaşamak amacıyla oluşturduğu kentler, insanları güven endişesi içinde olmadan güvenliği sağlayan yerler olmalıdır (Kaya, 2008:19). Güvenlik endişesi içerisinde bulunmanın da suça maruz kalmak kadar insanları etkilediği vurgulanmaktadır.

İnsanlar aç ve susuz olmadıkları sürece her zaman güvende olmayı istemektedirler. İnsanların bu vazgeçilmez isteği devletlerin her zaman karşısına çıkmaktadır ve devletler ise güvenliği sağlayacak bir güce ihtiyaç duymuştur ve bu amaçla da polis teşkilatları kurulmuştur (Sönmez ve Kızılkaya, 2002:22). Güvenlik meselesinin, modern öncesi ve modern toplumda da devlete varlık verdiği gibi toplumda devleti yücelten, görev alanını genişleten ve bir anlamda da gözetimci-denetimci devlete dönüştüren önemli bir gerekçe olduğu açıktır. Güvenlik ihtiyacı ile vücut bulan devlet ve onun otoritesi, kentlerde güvenliği sağlamak için her zaman bir iç güvenlik mekanizması kurmuş ve kurmaktadır.

Küreselleşme ile kentlerin güvenliğine karşı tehditler de artmış, sadece bir kenti değil bütün şehirleri hatta bütün ülkeleri aynı anda tehdit eder hale gelmiş, adeta güvenlik tehditleri de küreselleşmiştir. Günümüzde en son teknolojik gelişmeleri kullanan, işleyecekleri suçu en ince ayrıntılarına kadar tasarlayan profesyonel suç örgütleri ortaya çıkmıştır.

Yakın tarihimizde kentlerde yaşanan en önemli terör olayları şüphesiz 11 Eylül saldırılarıdır (9/11 olarak da bilinir), El-Kaide'ye bağlı kişiler kaçırdıkları uçaklarla 11 Eylül 2001 tarihinde Amerika Birleşik Devletlerinde intihar saldırıları düzenlediler. İki yolcu uçağı New York kentinde bulunan Dünya Ticaret Merkezi'nin sırasıyla kuzey ve güney kulelerine çarptı. 110 katlı her iki bina da çökerken, Dünya Ticaret Merkezi'nin de arasında bulunduğu çevresindeki bazı yapılar yıkıldı. Saldırıların sonucunda 19 hava korsanı dahil 2.996 kişi hayatını kaybederken, 10 milyar Doların üstünde maddi hasar meydana geldi. Saldırı, dünya medyası tarafından "medeniyetler çatışması" olarak yorumlandı. (tr.wikipedia.org)

Ülkemizde de kentlerimiz son yıllarda çok sayıda terör eyleminin hedefi olmuştur. Kentlerimizi kana bulayan acımasız terör olaylarının bazıları aşağıda sıralanmıştır.

- 11 Şubat 2013 - Cilvegözü saldırısı; Hatay Reyhanlı Cilvegözü Sınır Kapısı'na personel lojmanlarının yakınında Suriye plakalı bomba yüklü bir araçla saldırı düzenlendi. Olayda 4'ü Türk 13 kişi öldü, 26 kişi de yaralandı.
- 11 Mayıs 2013 - Reyhanlı saldırısı; Hatay Reyhanlı'da düzenlenen 2 ayrı bombalı saldırı sonucunda 52 kişi yaşamını yitirdi, 146 kişi yaralandı.

Bombalı araçlarla düzenlenen saldırı, o tarihe kadar Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en kanlı terör eylemi olarak kayıtlara geçmişti

- 20 Temmuz 2015 - Suruç saldırısı; Şanlıurfa Suruç'ta yaşanan patlamada üzerinde bomba yüklü olan şahıs, bir grup gencin yaptığı basın açıklamasında kendini patlattı. 34 kişinin öldüğü saldırıda 103 kişi de yaralandı.
- 10 Ekim 2015 - Ankara saldırısı; Ankara Garında Barış Mitingine düzenlenen saldırı, Türkiye tarihinin en kanlı bombalı terör eylemi oldu. Hain saldırıda 103 kişi ölürken, 48'i ağır 238 kişi yaralandı. Türkiye günlerce bu saldırıyı konuştu.
- 12 Ocak 2016 - Sultanahmet'te intihar saldırısı; Sultanahmet Meydanı'ndaki saldırıda 11 kişi öldü, 15 kişi de yaralandı.
- 17 Şubat 2016 - Ankara'da bombalı araçla saldırı; Ankara'da Genelkurmay Başkanlığı, kuvvet komutanlıkları ve lojmanlarının bulunduğu Devlet Mahallesi'nde bomba yüklü araç trafik ışıklarında bekleyen servis araçlarının yakınında patladı. 28 kişinin öldüğü saldırıda 61 kişi yaralandı.
- 10 Aralık 2016- İstanbul Dolmabahçe'de bulunan Vodafone Arena Stadi yakınlarında düzenlenen iki ayrı bombalı saldırıda, 36'sı emniyet mensubu, sekizi sivil en az 44 kişi hayatını kaybetti 155 kişi yaralandı. (www.cnnturk.com)

Her geçen gün bu kanlı listeye yeni terör olayları, yeni ölümler ve yaralılar eklenmekte, çok sayıda güvenlik personelimiz, polis ve askerlerimiz şehit olmaktadır. Ülkemizin doğu ve güneydoğusunda halen teröre karşı topyekün bir mücadele verilmektedir. Askeri birliklerle, polis ve jandarma gibi iç güvenlik birimleri birlikte görev yapmaktadırlar. Canlı bomba eylemleri, bombalı araç eylemleri, tuzaklanmış siperler ve hendekler, tuzaklanmış kapılar ve pencereler, keskin nişancı tüfekleriyle pusu kurmuş teröristlerle mücadele edilmektedir.

Kentlerimizde yaşadığımız güvenlik sorunları sadece terör olaylarından ibaret değildir. Şehirlerimizde her gün evlerin soyulduğunu, arabaların çalındığını, çantaların kapkaç yapıldığını ve insanların saldırıya uğradığını medyadan ya da çevremizde meydana gelen olaylardan öğrenmekteyiz. Her insan her an bir suçun

mağduru olabilir. Suçun kendisinden çok suçla karşı karşıya kalma korkusu dahi sürekli insanları tedirgin edebilmektedir.

Küreselleşme süreci ile beraber güvenlik sorunları da küresel hale gelmeye başlamıştır. Ülkelerin tek başlarına mücadele edemeyecekleri bu yeni sorunların üstesinden gelmesi için uluslararası işbirliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca genişleyen güvenlik gündemiyle başa çıkmak için daha kapsamlı bir yaklaşım ve uzun dönemli bir perspektif geliştirilmelidir.

Söz konusu bu yeni dünya düzeninde suç profillerinin bile değiştiği göz önünde bulundurulursa, geline süreçte güvenlik hizmetlerinde etkinliği sağlamak için uzmanlaşmanın da ötesinde başka çalışmaların yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Güvenlik sorunlarının bütün vatandaşların, kurum ve kuruluşların, ticari işletmelerin yaşam kalitelerini, ekonomik durumlarını olumsuz yönde etkilemesi sebebiyle güvenlik yönetişiminin etkinliğinin sağlanması temel bir ihtiyaç durumundadır.

Güvenlik yöneticileri ve yerel yöneticilerin, suçların sadece geleneksel polisiye tedbirlerle önlenemeyeceği gerçeğinden hareketle, ilgili kamu kurumları ve özel kuruluş temsilcileri, genel kolluk yöneticileri ve sivil toplum örgütlerinin de etkin rol alarak katılımıyla, içinde bulunulan toplumun yapısına uygun modeller geliştirmesi ve uygulaması gerekmektedir.

Güvenliği sağlanmasında ve suçla mücadelede etkinlik için yerel yönetimlere düşen önemli görevlerden biri olan kentsel çevreyi iyileştirici önlemler alınırken, gençlere sağlık, eğlence, eğitim ve istihdam konularında olanaklar yaratmak suçu önleyici önemli tedbirlerdendir. Sokak aydınlatma lambalarının yetersiz olması, kamu veya özel kurum ve kuruluşlarda güvenlik amaçlı kamera sistemlerinin yeterince kullanılmaması, özel güvenlik görevlisi istihdamındaki yetersizlikler, başta otopark sorunu olmak üzere şehirlerdeki trafik ile ilgili sorunlar, metruk binaların çokluğu gibi suç işlemeyi kolaylaştıran güvenlik sorunları yerel yönetimlerin de güvenlik sürecine katılmasını gerektirmektedir. Etkili bir kent güvenlik politikası için, il yöneticileri ve güvenlik güçleri ile yerel halkın, yerel yönetimlerin, eğitim kurumlarının, ticari kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin yardımlaşması gereklidir.

Uyuşturucu karşıtı yerel politikaların oluşturulması ve uygulanmasının sağlandığı ortamlar yaratılması ile Yeşilay gibi bu konuda görev almış kurumlar teşvik edilmelidir. Cezaevleri yeni suçlu tipleri yaratmaya müsait bir yapılanma gösterdiği için, hapis bir çözüm olmayıp suçların tekrarını önleyici programlar ile yaratıcılığı teşvik eden çalışmaların kentte yaygınlığı sağlanmalıdır.

Bütün bunların yanında, çalışmalara bilimsel nitelik kazandırılması, sorunların daha akılcı yollarla tespit edilerek çözüm üretilmesi ve uygulama sonuçlarının bilimsel yollarla analiz edilebilmesi amacıyla üniversitelerle işbirliği yapılması da bir zorunluluk olarak görülmektedir.

Tez çalışmamızda kent ve kentleşme kavramları, kentleşmenin suç artışına etkilerini inceledikten sonra, kentlerin güvenlik yönetiminin tarihsel süreci, sağlam kaleler inşa ederek korunan toplumlardan günümüze kadar geçirdiği evreler ve günümüzde gelişen kent yapılarının kullandığı güvenlik yönetimi ve güvenlik sistemleri irdelenecektir. Tarihsel sürecin takibinin ardından günümüze gelindiğinde ise kent güvenliğinin nasıl küresel bir mahiyet kazandığı sorgulanacaktır. Çalışmanın ana sorgulama alanını oluşturan, “Güvenlik Yönetişiminin” neden günümüz iktidarları tarafından etkin olarak kullanılamadığı ortaya koyulacaktır.

Çalışmamızın bir diğer bölümünde ülkemizde kentlerin güvenliğinin sağlanmasında uygulanan güvenlik yönetimi sistemi, rol alan aktörler ve örnek yönetim çalışmaları incelenecektir.

Daha sonra “Güvenlik Yönetişiminin Etkinliği Sorunu” üzerinde durulacak, güvenlik yönetiminin resmi görevlileri ve hiyerarşik bürokratik yapı yanında resmi olmayan kişi, grup ve kuruluşların güvenlik yönetimine aktif olarak katılamamaları sorunu üzerinde durulacaktır. Hükümet dışı aktörlerin de güvenlik yönetim faaliyetinde yer aldığı yönetim modeli üzerinde durulacaktır. Ayrıca bu çalışmada kamusal sorumluluk ve denetim anlayışına katılımcı bir yaklaşım getirilerek kamusal sorumluluk alanında bulunan yönetilenler de güvenlik yönetimi sürecine aktif olarak dahil edilmesi üzerinde durulacaktır.

Bu çerçevede geliştirilen ve değişik ülkelerde uygulama alanı bulan Toplum Destekli Polislik, Problem Odaklı Polislik, İstatistikleri Karşılaştırma (COMPSTAT-Compare Statistics), Çevresel Dizayn Yoluyla Suç Önleme Programı (CPTED-Crime Prevention Through Environmental Design) gibi güvenlik yönetişimi programları/modelleri ve örnek uygulamalar incelenecektir.

Çalışmanın son bölümünde güvenlik yönetişiminin etkinliği sorunu Muğla ili özelinde incelenecektir. Muğla ilinde güvenliğin sağlanması için uygulanan güvenlik yönetişimi sistemi ayrıntılı olarak incelenecektir. Güvenlik yöneticileri ve güvenlik yönetişimine etkinlik sağlayacağı değerlendirilen kurum/kuruluş yetkilileri ve sivil toplum örgütleri ile derinlemesine görüşmeler yapılacaktır. Daha güvenli kentlerde yaşanabilmesi için güvenlik yöneticileri, kolluk kuvvetler, kurum ve kuruluş yetkilileri ile yapılan görüşmelerden elde edilen, kentlerde uygulama pratiği olan öneriler sunulacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KENT, KENTLEŞME, KENT GÜVENLİĞİ VE GÜVENLİK YÖNETİŞİMİ

1.1.TEMEL KAVRAMLAR

1.1.1. Kent

İlkçağlarda yerleşimde önemli etkenler “verimli toprak” ve “uygun doğal koşullar” idi. Eski Yunan ve Roma’da köylerdeki yaşantının ekonomik gelişmeye bağlı olarak iyileşmesi, toprak sahipleri ve tüccarların zenginleşerek ülkenin kontrolünü ellerine geçirmesi sonucunda, yerleşimler güvenliği sağlamak amacıyla duvar ile çevrelenmiş ve kale haline gelmiştir (Blumenfeld,1967:4).

Kent kavramıyla ilgili olarak geçmişe bakıldığında “cite”, “polis”, “medine” ve “kent” kelimelerinin yakın anlamlarda kullanıldığı söylemek mümkündür. Fakat bu kelimelerin kullanıldığı dönemlerdeki yerleşim birimleri, bazen bir devleti, bazen küçük bir kenti veya belli bir uygarlık düzeyini belirtmek için kullanılmışlardır. Zira “cite” küçük bir devletçiği ifade etmek için, “polis” bir savunma ihtiyacını belirtmek için, “medine” ise kentsel ve kentsel olmayan alanları, yaşam biçimi ve iktisadi faaliyetler gibi çeşitli yönlerden ayırmak için kullanılmıştır (Karaman, 1995:6).

Çağımızın egemen yerleşme biçimi olan kent; insanlık tarihi boyunca, insanlar arası ilişkilerin, fiziksel mekana yansımalarının yeni bir boyutudur. Kentlerdeki mahallelerin, mekanların çeşitli şekillerle ortaya çıkışları, her kenti, bir diğerinden ayırdığı gibi demografik ve ekonomik yapılarıyla da kentler birbirlerinden ayrılmaktadırlar. Kent; sadece yeni bir ekonomik teşkilatlanma ve değişmiş bir fiziki çevreyi belirtmez; aynı zamanda insanın davranış ve düşüncelerine de tesir eden yeni bir değişik sosyal düzeni ifade eder (Sezal, 1992: 23).

Sosyologlar, tarihçiler, şehir plancıları, iktisatçılar, antropologlar, edebiyatçılar vb. her bir disiplinin kendi kavrayışı üzerine şekillendirilerek kent tanımı yapmaktadır. Nüfus büyüklüğü, idari statü, nüfusun yapısı, iş bölümü ve uzmanlaşma, örgütlenme biçimi, işlev alanlarındaki farklılaşma, iş gücünün sektöre dağılımı, heterojenlik, fiziksel doku, üretimin yapısı gibi ölçütler kullanılarak bu

tanımlanmaktadır (Dinçer,2005:341-342). Kapsamlı bir modern şehir tanımı, şehrin hukuki, siyasi, iktisadi ve içtimai bir birim olduğunu belirtmek durumundadır.

Weber’e göre kent konusundaki tanımların tek bir ortak noktası vardır: kent, *“Basit olarak, bir veya daha fazla ayrı evler kümesinden oluşur ama görece kapalı bir yerleşim bölgesidir.”* Weber günlük kullandığı anlamında kentin büyüklüğünün kentin sakinlerinin karşılıklı kişisel tanışıklığını imkânsız kıldığını belirtir ama hemen ardından çeşitli kültürel faktörlerin gayri şahsiliğin ortaya çıkışını etkilediğini ortaya koymaktadır. Bu şekilde yorumlandığında sadece çok büyük yerleşimler kent olarak değerlendirilebilecektir. Ayrıca tarihte yasal olarak kent kabul edilmiş pek çok yer bu gayri şahsiliğin niteliğinden yoksundur. Üstelik Weber, kendi zamanında Rusya’da nüfusu binleri bulan ve bu haliyle pek çok şehirlerden kalabalık olan köyler bulunduğunu belirtmektedir. Weber bütün bunlardan sonra gerek içerdikleri gerek dışladıkları bakımından tek başına büyüklük faktörünün kenti tanımlamakta yeterli olmayacağı sonucuna ulaşmaktadır (Ceylan, 2003:85-86).

Günümüz kent bilimcilerinden Keleş (1998:75) kent tanımını aşağıdaki gibi yapmıştır; *“Sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun, yerleşme, barınma, gidişgeliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinimlerinin karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal uğraşlarda bulunduğu, köylere bakarak nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşme birimi olarak ifade edilmektedir.”*

Kent tanımı yapılırken belli bir yönetim biriminin sorumluluk bölgesi sınırları içinde kalan yerleri kent, diğer yerleri köy olarak gören tanımlar yönetsel sınır ölçütünü kullanan tanımlardır. Bu ölçütü kullananlara göre belediye sınırları içerisindeki yerleşim birimleri kent diğer yerleşim birimleri ise köy olarak isimlendirilerek belediye sınırlarının içindeki yerleşim biriminde yaşayanların kentli nüfusu oluşturduğu belirtilmektedir (Keleş, 2004:105-106).

Türkiye İstatistik Kurumunun yayınlarında nüfusu ne olursa olsun ilçe ve il merkezlerindeki nüfusun kentli nüfus olarak sayılması yönetsel sınır ölçütünün kullanıldığını göstermektedir. Türkiye İstatistik Kurumu yayınlarında her ne kadar kent tanımlarının yapılmasında yönetsel sınır ölçütü kullanılsa da köy kanunu nüfusu

2.000’’den az olan yerleşmeleri köy, nüfusu 2.000 ile 20.000 arasında olan yerleşmeleri kasaba ve 20.000’’den fazla olan yerleşmeleri de şehir kabul etmektedir ve Devlet Planlama Teşkilatı’’nın hazırladığı kalkınma planlarında da nüfus temel alınmaktadır (Keleş, 2004:106).

En genel ifadesiyle kent; Tarım dışı ve tarımsal üretimin denetlendiği, dağıtımın koordine edildiği ekonomisi bunu destekleyecek şekilde tarım dışı üretime dayalı bulunan, teknolojik değişimin beraberinde getirdiği teşkilatlanma, uzmanlaşma ve iş bölümünün en yüksek düzeye ulaştığı, geniş fonksiyonların gerektirdiği nüfus büyüklüğü ve yoğunluğuna varmış, toplumsal heterojenlik ve entegrasyon düzeyi yükselmiş karmaşık ve dinamik bir mekanizmanın sürekli olarak işlediği insan yerleşmesidir (Çezik,1982:17).

Tüm bu özellikleriyle kent, Endüstri Devrimi sonrasında bir üründür. Kent, tarihsel gelişimde ilk kölecî devlet biçimi olarak adlandırılmıştır. Antik çağda kent ise, günümüzdeki anlamının dışında kent-devleti ya da kanton-devletidir. Ticaret, ordu ve kültür temeline dayanmaktadır (Es ve Ateş, 2004:212).

Kentler daha küçük yerleşim birimlerine göre, genel olarak ekonomik faaliyetlerin kontrol ve dağıtım özellikleri itibarıyla farklılık gösterirler. Bu özellikleri dikkate alarak Süher’in (1996) yaptığı kapsamlı bir tanıma göre: “*Kent bir yerleşme türüdür, yasal bir örgütsel birimdir. Yerel yönetime sahiptir, çevresi içinde bir merkez oluşturur, tarım dışı ve tarımsal üretimin denetlendiği ve dağıtımının, eşgüdümünün yapıldığı yerdir. Ekonomik faaliyetler yönünden, tarım dışı bir üretime dayalı bir ekonomisi olan, teknolojinin ve teknolojik gelişimin beraberinde getirdiği örgütlenme, uzmanlaşma ve işbölümünün yer aldığı, kentsel işlevler için yeterli ve gerekli bir nüfus büyüklüğü ve nüfus yoğunluğuna ulaşmış, toplumsal heterojenlik ve bütünleşme düzeyine erişmiş, doğal, beşeri ve yapılaşmış çevre öğeleriyle ve zaman içinde oluşan özgün karakteristikleriyle kendine özgü kimliğini kazanmış, bir toplama ve dağıtım merkezi olan bir insan yerleşmesidir*”(s.42).

Modern kenti önceki çağlardan ve dönemlerden ayıran pek çok nokta bulunmaktadır. Her şeyden önce modern bir kent ve bunun sonucu olarak ortaya

çıkan kentleşme süreci karmaşık bir yapıyı içinde barındırmaktadır. Leones (2006) modern kentin özelliklerini şu şekilde ifade eder;

- *Modern kent farklı inanç ve davranışların bir arada bulunduğu heterojen bir yapıya sahiptir.*
- *Modern kentte gruplar arasındaki farklılıklar belirli gereksinimlere göre düzenlenmiş ve sınırlandırılmışlardır.*
- *Modern kentin bir diğer özelliği, hareketliliğin fazla olması ve kişisel olmayan ilişkilerin kurulduğu bir mekan olmasıdır.*
- *Son olarak modern kent farklı yaştan, ırktan etnisiteden ve inançtan pek çok insanı bünyesinde barındırır (ss.133-150).*

Günümüz anlamındaki kent olgusu, sanayileşme süreci sonucunda ortaya çıkan insanların tercih ettiği bir yerleşim durumudur. Modern kentler ekonomik farklılaşma ve bu farklılaşmanın getirdiği toplumsal, siyasi dönüşümler sonucunda şekillenmiştir. Sanayileşme sürecindeki hızlanmanın kentleşmeye etkisi sonucu 1800’lü yıllarda yüzde üç olan kentli nüfusu 1900’lerde yüzde on üçe 1980’lerde ise yüzde kırkın üzerine çıkmıştır. Önümüzdeki on yıllar içerisinde kent nüfusunun dünya üzerinde yaşayan nüfusun yarısından fazlasını oluşturacağı öngörülmektedir (Es ve Ateş, 2004:212).

1.1.2. Kentleşme

Kentleşme kelime anlamı itibarıyla belirli yapısal, çevresel, ekonomik ve toplumsal değişimi anlatmak için kullanılan bir kavramdır. Kentleşme kavramıyla yaşanan değişimi Yılmaz (2004) şu şekilde ifade eder; “*Belirli bir zaman aralığında şehir olarak kabul edilen yerleşme birimlerinde nüfus artışı ile birlikte görülen ekonomik ve toplumsal yapıdaki değişmeyi belirleyen süreç. Kentleşme, dar anlamda, kent sayısının ve kentlerde yaşayan nüfusun artmasını anlatan bir kavram olarak ele alınabilir. Ancak kentleşme kavramı, sadece bir nüfus hareketi olarak algılanmamalıdır*” (s.249).

Modern anlamda kentleşme olgusunun temel motiflerinden birisi sanayileşme sürecinde ortaya çıkan dinamiklerdir. Bu açıdan değerlendirdiğimizde kentleşme

olgusuna yol açan en önemli nedenlerden biri sanayileşme sürecinde ortaya çıkan işgücü gereksinimi ve bu gereksinime paralel olarak gelişen ve büyüyen yerleşim yerleridir (Gökulu, 2010:209).

Kentleşme olgusunu İspir (1986) şu şekilde tanımlamıştır: “*Kentleşme üretimin, ticaretin ve hizmetlerin süratle büyümesini sağlayan, sanayileşmenin etkisiyle, doğum oranının fazla olması ve bu fazlalığın kent dışı yerleşme yerlerinde iskan edilememeleri nedeniyle nüfusun kentlerde birikmesine ve kent sayısının artmasına neden olan aynı zamanda da buralarda yaşayanların özel hayatlarını, ekonomik, sosyal ve siyasal davranış açısından etkileyen ve devletin de belirli birtakım faaliyetlerini gerektiren değişikliklerdir*”(ss:8-9).

Kentleşme olgusu sadece devletin kentin işleyişi ile ilgili olarak yüklendiği hizmetler ve bu hizmetleri gerçekleştirmeye yönelik giriştiği eylemler olarak algılanmamalıdır. Günümüz kenti sadece resmi kurumların görev ve ilgi alanına giren oluşumlar değil pek çok sivil toplum örgütünün gönüllü kuruluşların farklı çıkar gruplarının ve toplulukların belirli amaçlar etrafında kümelenerek üzerinde faaliyetlerde bulundukları yerleşim yerleridir. Bu bakımdan kentleşme, son derece farklı ve hatta zaman zaman birbiriyle çatışan unsurların belirli bir merkez etrafında toplanarak girdiği etkileşim sonucu yaşanan, kültürel, ekonomik ve toplumsal yapıdaki değişimi meydana getiren bir süreç olarak algılanmalıdır. Bu durum kentleşme süreci içerisinde ortaya çıkacak göç, entegrasyon, suç gibi olguların nüfusun çok önemli bir kısmını doğrudan etkilemesi anlamına gelecektir (Gökulu, 2010:24).

Kentleşme olgusu belirli fiziki, sosyo-kültürel, ekonomik ve siyasi özellikleri bünyesinde barındırır. İspir (1986) kentleşmenin özelliklerini şu şekilde özetlemiştir.

- Kentleşme bir değişim sürecidir. Devletin yüklendiği hizmetler açısından faaliyetlerde bulunmasını gerektiren ekonomik, sosyal, fiziki ve nüfus alanlarındaki değişikliklerdir. Ülke düzeyinde hukuk ve düzeni sağlamayı amaçlayan ve kurumlarını bunları denetlemek ve sağlamak üzere planlayan devletin, hızlı kentleşmenin doğuracağı problemleri çözmek için kent yönetimiyle ilgili düzenlemeleri yapması gerekir.

- Kentleşme devletin ödevlerinde artışı gerektirir. Devlet gelirlerinin arttırılması, bu gelirlerin programlara dağıtılması ve öncelikli olanların belirlenmesi gibi mali sorunlar kentleşmeyle yakından ilgilidir. Kentler gelişirken ortaya koydukları değişimler çok yönlüdür ve ülkenin ekonomik ve sosyo-politik yapısını etkileme gücüne sahiptir. Bu nedenle kentleşme ve bununla ilgili hukuki düzenlemeler devlet tarafından yapılmalıdır.

- Devlet kentleşme sebebi ile karmaşık ve teknik nitelik taşıyan problem ve görevlerle karşılaşır. Taşımacılık, mesken, salgın hastalıkların önlenmesi ve denetimi, çevre kirliliğinin önlenmesi, enerji, altyapı, eğitim-kültür ve sosyal hizmetleri yürütme durumunda kalır. Ancak bu hizmetler kentleşmeden dolayı giderek karmaşık bir hal alacağından, çeşitli kaynakların koordinasyonu ve planlanması zorunlu olur ve teknik donanımı gerektirir (ss:7-8).

1.1.3. Kent Güvenliği

Kent güvenliği en başta kentin ve kentlilerin, kent dışından gelecek yabancı hayvan saldırıları da dâhil her türlü saldırıdan, istiladan ve tehlikeden korunmasını ifade etmektedir. Bu yönüyle kent güvenliği fiziksel tedbirlerle sağlanacak niteliktedir. Bu fiziki tedbirler, kent ve kenti oluşturan bölümlerin çevrelerine duvarlar ve hendekler yapılması, giriş- çıkışların belli kapılardan yapılarak kontrol altında tutulması vb. uygulamalardır. Kenti oluşturan bu coğrafik bölümler, insanların ortak ihtiyaç ve amaçlarından dolayı ortaya çıkmış ve hemen her dönemde kent güvenliğinin sağlanması için fiziksel, toplumsal, sosyal vb. birçok güvenlik tedbirinin uygulama alanı olmuşlardır (Khoury, 1984:507). Kentlerin güvenliğini sağlamada eskiden beri uygulanan en etkili geleneksel yöntemlerden birisi fiziksel güvenlik tedbirleri almak olmuştur.

Weber, bir yerleşim yerinin kent sayılabilmesi için en başta güvenli bir yer olması gerektiğini öne sürmektedir. Weber'e; insan güvenli ve huzurlu bir ortamda yaşamak istediği gibi insanlar arası ticari, sosyal ve siyasi hayat da güvenli bir ortamda gelişmektedir. Güvenliğin sağlanması için en başta fiziksel olarak bir tahkimata, bir kaleye veya kent çevresinde bir duvara (sur) ihtiyaç vardır. Bundan sonra toplumda güvenlik ve huzurun temini için, hukuk kuralları ve bu kuralları uygulayacak kurumlar gerekir. Kentte yaşayan insanların kent güvenliği için yerel

düzeyde uyguladıkları sosyal kontrol mekanizmaları ve iyi uygulanan bir hukuk sistemiyle birlikte güvenlik ve huzurun devamı teminat altına alınmış olacaktır (Ceylan, 2003:105). Güvenliğin sağlanması için ihtiyaç duyulan hukuk kuralları, bu kuralları uygulayacak kurumlar ve sosyal kontrol mekanizmaları ihtiyacı güvenliğin çok boyutlu bir olgu olduğunu vurgulamaktadır.

Kent güvenliğinin sağlanması kentlilerin ekonomik, sosyal, siyasi vb. faaliyetlerini dilediği gibi yürütebilmesi açısından da son derece önemlidir. Başka bir deyişle kentteki her türlü faaliyetin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi temelde güven ortamının sağlanmış olmasına bağlıdır(Kara, 2010:8). Bu bağlamda kent güvenliği herkesin sorumluluk üstlendiği ortak bir olgu olarak kabul edilmeli ve güvenliğin sağlanmasında hem bireylerin, ailelerin, mahallelerin ve sivil toplum örgütlerinin, hem de kolluk birimlerinin birlikte çalışmaları gerekmektedir.

Kentleri insan hayatında önemli kılan güvenlik ihtiyacı; insanın canına, ırzına ve malına gelebilecek tehlike ve tehditlerin yokluğunu veya tehlikeden uzak bulunma, emin olma durumunu; insanların saldırıya, zorlamaya, itilip kakılmaya, kazaya ve engellemeye uğramadan yaşamalarını, can ve malları için endişe duymamalarını ifade etmektedir (Ayverdi, 2006:1122).

Aslında her canlı, varlığını koruma ve güvenlik içinde hayatını sürdürme ihtiyacı duyar. Kişilik yapısı, çevresel etkenler ve diğer faktörler nasıl olursa olsun her insan, bir canlı varlık olarak, öncelikle varlığını korumak istemekte, hayatını güvenlik içinde sürdürmek ihtiyacını duymaktadır. Bu içgüdüsel bir eğilim olup herkeste bulunmaktadır. Tarihsel süreçte insanların bireysel ve toplumsal davranış ve eylemlerine hakim olan ana güdünün varlığını koruma ve güvenlik içinde yaşama olduğu söylenebilir. Muhteşem kale ve surların inşa edilmesi, düşman etkisinden uzak yerlere yerleşilmesi, düşman saldırılarını püskürtmek için akıl almaz çabalara girişilmesi gibi davranışların gerisinde yatan ana güdü güvenlik içinde yaşamadır. Çağımızda nükleer ve konvansiyonel silah yarışı, güvenlik içinde yaşamak amacına yöneliktir. Birey sadece kendisinin varlığını koruma ve güvenlik içinde yaşamakla yetinmemekte yakınlarının, ailesinin ve çevresinin de güvenlik içinde olmasını, varlığını sürdürmesini istemekte ve bu amaçla bir dizi çabanın içinde bulunmaktadır (Dursun, 2011:93).

Bununla birlikte, “kent güvenliği” kavramı denildiğinde anlamamız gereken iki farklı boyut ön plana çıkmaktadır. İlk olarak, kent güvenliği kavramı, kentleşme süreci içerisinde meydana gelen güvenlik gereksinimi ve buna yönelik geliştirilen stratejileri çağırır. Bu bakımdan değerlendirdiğimizde, kent güvenliği her şeyden önce kente ait kırsaldan farklı olan bir güvenlik algısını ve buna yönelik hizmetleri içermektedir. Kent güvenliği açısından algılamamız gereken bir diğer unsur ise, kavramın günümüz kent yapısını ifade etmek için kullanıldığıdır. Kentleşme genellikle insanların avcı toplayıcı toplumdaki yerleşik hayata geçmesi ile başlayan bir süreç olarak kabul edilse de, üzerinde tartıştığımız kent kavramı, modernleşme ve sanayileşme süreci ile ortaya çıkmıştır (Gökulu, 2010:210)

Kent güvenliği kavramını ön plana çıkaran nedenlerden biri de, bireylerin güvenlik kavramını, en önemli gereksinimlerinin başında görmesidir. Bu açıdan değerlendirdiğimizde güvenlik olgusuna yönelik getirilecek açılımlar insanların bu temel gereksinimi karşılaması açısından ilgi görecektir. Nitekim 11 Eylül 2001’de New York’ta meydana gelen terör saldırılarından sonra güvenlik harcamalarında dünya genelinde ciddi bir artış meydana gelmiştir. Beyaz Saray bu saldırılardan sonra savunma bütçesinde milyarlarca dolarlık artırımlara gitmiş, özellikle dış politika ve iç güvenlik politikasında belirli stratejik değişiklikler yapmıştır. Amerika Birleşik Devletleri’nin 11 Eylül 2001 tarihinden sonra, savunma, ulusal güvenlik ve terörizmle mücadele ile ilgili harcamalarında 18 milyar dolarlık bir artış olduğu uzmanlarca belirtilmektedir (Kosiak, 2003:7).

Güvenli kent kavramı, insanlık tarihinde her zaman medeniyetin bir ölçütü olmuştur. Geçmişte kent yaşamı, düzenli kentler oluşturulması amacıyla yasaklar üzerine kurulmuştur. Bununla birlikte, modern çağda insan haklarının gelişmesiyle birlikte “kentli hakları” ortaya çıkmış ve güvenlik olgusu çağın anlayışına uygun bir biçimde ele alınmaya başlanmıştır (Aksoy, 2007:11-16).

Bu açıdan değerlendirdiğimizde kent güvenliği kavramının bir ucunda suçu önlemeye yönelik stratejiler bulunmaktayken, terazinin diğer ucunda bireysel ve kente ait özgürlükler bulunmaktadır. Unutulmamalıdır ki, terazinin bir yönünün baskın olması bireyin kente olan bağlılığını azaltan bir unsur olarak ön plana çıkabilir. Daha açık bir ifade ile güvenliği sağlamak adına bireysel özgürlüklerin

ihlal edilmesi, bireylerin kente bağlılığını azaltacak ve güvenlik kavramıyla oluşturulmak istenen toplumsal bütünleşme ciddi ölçüde yara alacaktır.

1.1.4. Yönetişim Kavramı ve Güvenlik Hizmetinin Sunulmasında Yönetişim Yaklaşımı

Yönetişimin (Governance) sözlük anlamı; “bir toplumsal-politik sistemdeki ilgili bütün aktörlerin ortak çabalarıyla elde edilen sonuçların oluşturduğu yapı ya da düzendir”(TODAİE (1998) Kamu Yönetimi Sözlüğü:274).

Coşkun (2003), çağdaş bir yönetim yaklaşımı olarak yönetişimin, kamu ve özel sektör ile sivil toplum kuruluşlarından aktörlerin bir araya gelerek ortak amaçlar için pazarlık yapmasını öngördüğünü ve bu anlamda tarafların birbirlerinin değerlerini ve önceliklerini benimsemeseler bile anlamaları beklendiğini vurgulamaktadır (ss.51-53).

1970 sonrası küresel yeniden yapılanma kent yönetiminde de önemli değişimlere neden olmuştur. Yönetişimle hem kent yönetiminde hem de devlet yönetiminde kontrol vatandaşlardan ve onların seçilmiş temsilcilerinden, ulusüstü kurumlar ve bu kurumların seçilmemiş temsilcilerine aktarılmaktadır. Yönetişim bu anlamda “hükümet olmadan yönetme” biçiminde; bürokratik yapıda değişimi yani hiyerarşi yerine eşitler arası ilişkiyi; yöneten yönetilen ayrımı yerine de birlikte yönetme anlayışını öne çıkarmaktadır. Yönetişim teorilerinde her ne kadar yönetim konusu, devlet, sivil toplum ve piyasa aktörlerinin birlikteliği şeklinde belirtiliyor olsa da, ağırlık merkezi sivil toplum örgütlerindedir (Bayramoğlu, 2005:33-34).

Purcell’e (2002) göre, yönetişim üç yolla yeniden şekillenmiştir: a) Yönetimin formatı değişmiştir, b) Kentsel politikalar yeniden dağıtımdan uzaklaştırılıp yarışmacı bir anlayışla yeniden oluşturulmuştur, c) Birçok devlet hizmeti sivil veya yarı resmi organlara transfer edilmiştir. Bu son değişiklik, yönetimden yönetişime geçiş olarak tanımlanmaktadır (s.100).

Yönetişim yoluyla ulusal ve yerel düzeyde alınacak kararlardan halkın uzaklaştırılmasına yönelik sert eleştirilerde bulunan Bayramoğlu (2005) yönetişim modelini; “*Yönetişim modelinin adem-i merkezileşme ve demokratikleşme eğilimini*

ifade eden bir model olduğu yönündeki temel iddia, gerçeği ters çevirmeden başka bir şey değildir. Siyasal iktidarın ulus devlet ölçeğindeki adem-i merkezileşmesi, aynı anda, başka bir iktidar ölçeğinde (küresel) gerçekleşen bir merkezileşmedir. Aynı şekilde demokratikleşme iddiasının ise emekçi sınıfların onay ve rızasını yok hükmünde gören bir siyasal iktidar pratiği anlamına geldiği açıktır. Yönetişim katılımı değil, despotizmi yoğunlaştıran bir iktidar alanı tanımlamaktadır. Diğer bir ifade ile yönetim, politik toplumun (devletin) sivil toplum (piyasa) tarafından sömürgeleştirilmesidir” şeklinde açıklamaktadır (ss.33-34).

Günümüzde yönetim terimi, kamu yönetimini, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarını içine alan kompleks bir sistemi ve bunların kendi aralarındaki ilişkiler ağını ve karşılıklı etkileşimlerini ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu süreçte merkezi yönetim ve yerel yönetim kuruluşlarından başka, sivil toplum örgütlerini, özel girişimcileri ve kâr amacı gütmeyen kuruluşları kapsayan geniş bir aktörler yelpazesinin varlığı ve bunların yönetim sistemine dahil edilmesi gündeme gelmektedir (Eryılmaz, 2000:28).

Bu çerçevede yönetim modeli, devletin yönetim alanında giderek artan başarısızlığına ilişkin sorunlara bir çözüm olarak ortaya atılmakta; bu süreçte plânlama, öngörme, eyleme geçme ve rekabetle baş etme yeteneği sınırlı devlet gücünü paylaşma yolları, özellikle de kamu-özel sektör işbirliğini geliştirme önlemleri ile birlikte gündeme getirilmektedir (Yüksel, 2000:149).

Yönetişimle yönetmek kavramları arasında her ne kadar benzerlik olsa da, hükümet etmek anlamındaki yönetim kavramı, hiyerarşik nitelikteki bürokratik yapıya dayalı yönetim anlayışını öne çıkarmaktadır. Yönetişim kavramı, yönetim sürecinde rol oynayan aktörlerle örgütler arasındaki etkileşimi ve formel ya da resmi sıfatı bulunmayan kişilerin, grupların ve kuruluşların katılımını, hiyerarşik bürokratik yapı yanında, hükümet dışı aktörlerin de etkin bir şekilde yönetim faaliyetinde yer almasını ifade etmek üzere kullanılmaktadır (Yüksel, 2000:145).

Hükümet etme anlamındaki “yönetim”, hiyerarşik nitelikteki bürokratik yapıya dayalı yönetim modeliyken; yönetim, yönetim sürecinde rol oynayan aktörler ve örgütler arasındaki etkileşim, formel ya da resmi sıfatı bulunmayan kişi,

grup ve kuruluşların katılımıyla, hiyerarşik bürokratik yapı yanında, hükümet dışı aktörlerin de yönetim faaliyetinde yer aldığı yönetim modelidir. Yönetişim, esneklik, demokratiklik, çoğulculuk, açıklık, hesap verme ve yerellik, performans ve toplam kalite unsurlarını barındırmaktadır. Yönetişim, gücün nasıl kullanıldığını, kararların nasıl alındığını ve vatandaşların yönetim sürecine nasıl katıldığını belirleyen bir süreçtir (Yüksel, 2000:149).

Çağdaş toplumlarda kamu yönetişimi, toplumun dışsal yönetsel denetimini değil, süreçte yer alan aktörlerin tümünden kaynaklanan etkileşimsel bir yönetimi öngörmektedir. Uygulamada bu etkileşim sürekli. Bir yönetim yapısının, çağdaş yönetsel ihtiyaçları karşılayacak biçimde yeterli dönüştürme yetkinliğini özünde bulundurması ve bunları koordine edebilmesi gerekmektedir (Bozkurt, Sezen ve Ergun, 1998:274).

Kamu yönetişimi; ulusal, bölgesel, yerel, siyasal, sosyal gruplardan, baskı ve çıkar gruplarından, sosyal kuruluşlardan özel ve ticari organizasyonlardan oluşan ağların yönetimini içermektedir. Burada yönetimin dış yönetimi yönlendirme fonksiyonu bulunmaktadır. Yönlendirme kontrolden çok daha farklı anlam taşımaktadır. Burada doğrudan etkileme ve etkilenme söz konusudur. Kamu yönetişimi kamusal politikalar ağında sosyal süreçlerin birbirlerinden doğrudan etkilenmesini öngörmekte ancak bu aktörlerin farklı ve çoğu zaman çatışan amaç ve çıkarlar taşıyabildiğini de kabul etmektedir (Kickert, 1997:178).

Yönetişim bir ilişki ağındaki farklı çıkarları çelişebilen, birbirine göre belli ölçüde bağımsız olan aktörlerin, birlikte gerçekleştirdikleri bir yönlendirmedir. Bu bağlamda toplumdaki karşı güçlerin varlığından yararlanarak, kararlılığın sağlanmasında çok uzun süredir kullanılan bir yaklaşımdır (Tekeli, 1996:52). Bu süreçte hiyerarşide üst kademedeki olanın, tekyönlü kararlarıyla yönetilme yerine, otonom çok sayıda aktörün kendi aralarında karşılıklı etkileşimleriyle oluşan yönetişim, aktörlerin kendi aralarında uyumu ve koordinasyonu ile sağlanmaktadır (Özer, 2006:26).

Kamu yönetişiminde, literatürde oldukça önemli görülen üç unsur dikkat çekmektedir. Bunlardan birincisi koşullar ve çevresel şartlar, ikincisi karmaşıklık

yani sistem unsurlarının sayısı, farklılığı ve unsurlar arasındaki ilişkiler, üçüncü ise doğrudan etkileşimdir. Kamu sektörü yüksek oranda karmaşıklık taşır. Bir çok farklı aktörün ağsal ilişkiler içinde olması söz konusudur. Bu karmaşıklık ne merkezi ne de en alt seviyede olan farklı bir yönetim formu ortaya koymaktadır. Kamu yönetişimi kamu yönetiminin işleyişinde etkinliğin ve verimliliğin de ötesine gidilmesini öngörmektedir. Sıkı ticari kuralların yanında kanuna uygunluk ve yasallık da öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. Yönetim faaliyetlerinde sınırlılık esas olarak alınmakta, kamu yönetişiminde sosyal ve politik yapılar arası ilişkiler, bu ilişkilerin yönlendirilmesi açısından çok önemli görülmektedir (Kickert, 1997:176).

Bu süreçte kamu yönetişimi üç tür yapının oluşumunda etkin olmaktadır. Öncelikle birinci yapıda yönetim, zayıf ancak etkin, verimli, tutumlu ve performans hedeflerine ulaşabilecek konumda düşünülmektedir. İkinci yapıda yönetim için dürüstlük ve doğruluk temel değerlerdir. Yönetimde öncelikli olarak sosyal adalet, eşitlik, yasallık görevlerin doğru bir şekilde yerine getirilmesi ön plâna çıkmaktadır. Üçüncü yapıda ise sağlamlık, güçlülük hakim değerler olarak dikkat çekmektedir. Bu yapıda yönetim güvenilir, güçlü, uyumlu, güvenli, kendinden emin ve zorluklar karşısında mücadeleci olmak zorundadır (Kickert, 1997:185).

Yönetişimin sosyal devlet anlayışı bakımından bazı olumsuz yönlerinin olduğu savunulmaktaysa da bu olumsuzluklar bir anlamda “iyi yönetim” (good governance) kavramı ile ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle devlet-özel sektör-sivil toplum arasındaki bir fonksiyon birleştirmesini açıklayan iyi yönetimde nicel ve nitel verimlilik ve etkinlik, şeffaflık ve kamu yararı ve ayrıca halka karşı sorumluluk, hukukun üstünlüğü ve yönetimde demokratiklik önem kazanmaktadır (Aydın, 2008:318).

Türkçeye “iyi yönetim” olarak çevrilen “good governance” kavramı karşılıklı iletişimi ve etkileşimi içermektedir. Yönetişim kavramı yöneticiler ile yönetilenler arasında yakın bir iletişim ile birlikte diyalog geliştirme ve uzlaşma kavramları temel almaktadır. Bu temel göz önüne alındığında yönetilen kararlara katılabilmeli ve yönetimi kontrol edebilmelidir. İyi yönetim kavramı; Katılımcı ve paylaşımcı bir anlayışla, merkeziyetçilikten çok vatandaş odaklı, interaktif ve gelecek yönelimli bir bakışı esas alır. Yönetişim anlayışı küresel açıdan bakıldığında

uluslararası kuruluşların yanında kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin ve sivil toplum örgütlerinin de yönetimi ortak götürmelerini sorun ve sorumlulukların birlikte çözümlemelerini öngörmektedir. Klasik yönetim sistemleri katı hiyerarşi geleneğini ve "yukarıdan aşağıya" emir ve direktiflerin gönderilmesini içerirken, yönetim anlayışı yetki paylaşımını ve "aşağıdan yukarıya" bilgi ve veri akışını sağlayan bir sistemi içermektedir (Akıncioğlu, 2004:249-250).

İyi yönetim karar alma ve uygulama süreci ile ilgilidir. Doğru kararı almayı değil karar almak için uygulanacak en iyi yöntemi kendisine konu eder. İyi karar alma süreci ve bu şekilde iyi yönetim çok sayıda karakteristik özellikleri paylaşırlar. Her ikisi de, yerel yönetimlerin danışma politikaları ve uygulamaları, toplantı prosedürleri, hizmet kalitesi protokolleri, meclis üyeleri ve görevlilerin davranışları, görev tanımları ve iyi çalışma ilişkileri hususunda olumlu etkiye sahiptir. İyi yönetimin temel özellikleri şunlardır;

- İyi yönetim sorumludur. Sorumluluk iyi yönetimin temel bir gerekliliğidir. Yöneticilerin temsil ettiği topluluk adına aldıkları kararların sonuçlarından sorumlu olması zorunluluğu vardır.
- İyi yönetim şeffaftır. İnsanların karar verme sürecini izleyebilmesi ve anlayabilmesi gerekir. Bu da bir kararın nasıl ve neden alındığını, hangi bilgi ve danışmanlığın verildiğini, hangi yasal gerekliliklerin takip edildiğini açıkça görmek anlamına gelir.
- İyi yönetim, hukukun üstünlüğüne dayanır. Bu kararların hukuk kuralları ile uyumlu ve yetkiler dahilinde alındığı anlamına gelir.
- İyi yönetim duyarlıdır. Yerel yönetim çatışan çıkarları duyarlı bir şekilde, zamanında ve gerektiği gibi dengelerken her zaman bütün toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmalıdır.
- İyi yönetim adil ve kapsayıcıdır. Bir topluluğun refahı karar alma sürecinde tüm üyelerin çıkarlarının ve duygularının dikkate alınması ile sağlanır. Bu toplum içinde bulunan bütün grupların, özellikle en savunmasızların, karar alma sürecine katılabilmeleri fırsatına sahip olmaları demektir.

- İyi yönetim, etkin ve verimlidir. Yerel yöneticiler toplum için muhtemel en iyi sonuçları alabilecek nitelikli insanları, yeterli kaynakları ve uygun zamanı kullanmalı ve bütün bu sürecin toplum tarafından takip edilebilmesi imkanlarını geliştirmek zorundadırlar.
- İyi yönetim katılımcılığa fırsat verir. Bir karardan etkilenen veya ilgilenen herkes bu kararın alınma sürecine katılma olanağına sahip olmalıdır. Bu çeşitli şekillerde sağlanabilir; toplum üyeleri bilgilendirilebilir, fikirleri sorulabilir, teklifte bulunmalarına fırsat verilebilir, hatta bazı durumlarda karar alma sürecinin bir parçası olabilirler(www.goodgovernance.org.au).

Yönetişim yaklaşımı ile güvenliği ilişkilendirilecek olursak, geleneksel olarak devlet tarafından sunulan güvenlik hizmetinin, günümüzde artık başka aktörlerin de rol sahibi olması gereken bir hizmet niteliğine büründüğü ve yeni yönetim yaklaşımı ile sunulması gerektiği söylenebilir.

Aslında uygulamada güvenlik hizmetinin sunulmasında bir derece yönetişimin olduğu da söylenebilir. Avrupa ve Amerika’da daha belirgin bir şekilde güvenlik hizmetinin sunulmasında yönetim yaklaşımı sergilenirken Türkiye’de de bunun belirtilerinin görüldüğü savunulabilir. Özel güvenlik hizmetinin yaygınlaşması ve İnsan Hakları Derneği gibi sivil toplum örgütlerinin güvenlik politikaları, karar mekanizmaları ve uygulamaları üzerindeki etkisinin yaygınlaşması buna örnek olarak verilebilir. Ancak gerçek anlamda yönetim yaklaşımı ile hizmet sunuluyor denilebilmesi için, ticari özel güvenlik firmalarının yaygınlaşması, ayrıca ulusal ve belki uluslararası sivil toplum örgütlerinin güvenlik hizmetinin sunulmasındaki rolü ve etkisinin artması ve kurumsallaşması gerekmektedir. Bunun için de örneğin, genel kolluk güçlerine daha çok yük getiren spor karşılaşmaları ve konser gibi organizasyonlarda özel güvenlik ve organizasyon şirketlerinden yararlanılabilir (Aydın, 2008:319).

İç güvenlik hizmetinin sunulmasında yönetim yaklaşımının egemen olması, yani polis ve benzeri genel kamu kolluk güçlerinin yanı sıra başka aktörlerin de güvenlik hizmetinin sunulmasında rol oynaması halinde, iç güvenlik hizmeti ile ilgili

olarak çok sayıda yarar sağlanabilir veya hizmetin sunulması ile ilgili olarak çok sayıda olumlu sonuç ortaya çıkabilir. Böylece iç güvenlik hizmeti aşırı merkeziyetçi, yönetim sisteminden kurtulmuş ve yerinden yönetim sistemine kavuşmuş, küresel düşünce ve değişime uyum sağlamış, hizmet sunumunda demokratiklik ve insan haklarına saygı ön plana çıkmış, güvenlik örgütleri eylem ve işlemlerinde halka karşı sorumlu duruma gelmiş, halkın hizmete katılımı sağlanmış ve son olarak halkla ilişkiler iyi ve ileri düzeye ulaşmış olur (Aydın, 2001:75-85).

Yönetişim sayesinde polis ve benzeri güvenlik güçlerinin sosyal, ekonomik ve psikolojik birçok sorununun çözümlenebileceği savunulabilir. Örneğin, asli güvenlik hizmeti niteliğinde olmayan bazı hizmetlerin özel güvenlik kurumlarına verilmesi ile kamu kolluk güçleri asli güvenlik hizmetlerinde daha başarılı olacaktır. Yönetişim ile katılımcılık ve şeffaflık sağlamış olacağından toplumsal beklentiler daha fazla karşılanmış, şikayetler azalmış ve memnuniyeti artmış olur. Çünkü şikayet edecek olan toplum veya sivil toplum kuruluşları ve özel sektör, doğrudan ya da temsilci kişi veya kurumlar aracılıklarıyla yönetimde bizzat aktif rol oynayan aktörler olacaklar ve iyi bir rol oynadıkları takdirde kendi icraatlarını eleştiremeyecekler, çünkü istedikleri şekilde bir güvenlik hizmeti sunulmuş olacaktır (Aydın, 2001:319).

Güvenlik yönetişimi dendiğinde öncelikle vatandaşların güvenlikle ilgili kararların alınmasında aktif rol oynaması ve uygulanan tedbirlerin halkın ihtiyaçlarına göre belirlenmesi akla gelmelidir. Bu sayede güvenlik yönetişimin sorumlu, şeffaf, hukukun üstünlüğüne dayanan, adil ve kapsayıcı, etkin ve verimli, katılımcılığa fırsat verir nitelikte olması sağlanabilecektir.

1.2. GÜVENLİK HİZMETLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Güvenlik gerek insanlar, gerek toplumlar ve gerekse devletler için tarihin her döneminde en temel değerlerden biri olarak kendini göstermektedir. Tarihsel süreçte güvenliğin devlet davranışlarının özünü, nihai ve temel amacını oluşturduğu bir gerçektir (Evans ve Newnham,1998:490).

Hatta devletlerin var oluş sebebinin vatandaşlarının içsel (ayrımcılık, adaletsizlik, zorbalık ve her türlü haksızlık) ve dışsal (başka ırka, dine veya kimliğe sahip olan insanların saldırıları) tehditlerden korunması adına var edilmiş olan bir olgu olduğu kabul edilebilir. Uluslararası güç mücadelelerinin, savaş ve barış olgularının ve hatta uluslararası hukuk kuralları ve normları ile ekonomik yaklaşımların değişen oranlarda güvenlikle ilişkisi vardır. Bu bağlamda insanlık tarihi bir anlamda güvenlik tarihi olarak düşünülebilir (Karabulut, 2015:41).

Güvenliğin toplumsal hayatta önemli olması ile devletin güvenlik hizmetini bir kamu hizmeti olarak sunması veya devletin güvenlik ihtiyacının karşılanması ile ilgili farklı görüşler ve teoriler vardır. Bu konuda genel olarak iki farklı teorik yaklaşım ve bunlarla ilgili olarak da üç temel siyasal görüş vardır (Bowden, 1978:43). Bu görüşlerden birine göre insanların birlikte yaşama ihtiyacı devletin kuruluşunu sonuç vermiş ve devlet halkın güvenliğini sağlama görevini üstlenmiştir. Bu görüşe göre halkın güvenlik ihtiyacını karşılamak üzere güvenlik güçleri ortaya çıkmıştır. Bu, **muhafazakar** görüş olarak kabul edilebilir. Diğer görüşe göre ise güvenlik hizmeti sunan kurumların kuruluşu, toplumun sosyo-ekonomik ve politik yönden gelişmesi ile ilişkilidir. Örneğin, sanayileşme devriminin başlaması ile suç ve suçlu kavramlarının değişerek farklı bir mücadele tarzını gerektirmesi ve sermayenin (kapital) buna karşı korunması ihtiyacının doğması sonucu profesyonel güvenlik güçleri ortaya çıkmıştır. Bu görüşe göre de güvenlik güçleri devleti ve otoriteyi elinde bulunduran seçkinleri, nüfuzluları ve sermaye sahiplerini veya sistemi korumak için doğmuştur. Bu **radikal** görüş olarak kabul edilir. Yani radikal görüşe göre, kapitalizmin ortaya çıkışı ile devleti ve devlete veya sisteme egemen olan siyasal ve ekonomik güç sahiplerinin mevcut statülerini ve varlıklarını korumak amacıyla güvenlik güçleri oluşturulmuştur, oysa bunların suç ve suçlulukla mücadele ederek, tamamen halka hizmet veren kurumlar olması gerekir. Tabii olarak bir de bu

iki görüşün arasına düşen ve genellikle **liberal** olarak kabul edilen bir görüş vardır. Dikkat edilecek olursa, hangi görüş doğru olursa olsun (ki hepsinin de bir derece doğruluk payı vardır, biri tamamen doğru diğeri tamamen yanlış denilemez) güvenlik ihtiyacı ve bu ihtiyacı karşılayan kurumlar toplumda sürekli olarak son derece önemli bir yere sahip olmuştur (Aydın, 1996:5-6).

Dursun (2005), güvenlik ihtiyacının ortaya çıkışını “zenginlik” ve “yoksulluk” kaygısına dayanan “üstünlük kurma” çabasına dayandırarak şu şekilde açıklar; Ortaçağ kentlerinin etrafı büyük surlarla çevrilidir. Bunun tamamen bir güvenlik sorunu olduğunu ve bu kentte yaşayanların kendilerini güvenlik içerisinde görmeleri amacıyla bu büyük surları inşa ettiğini biliyoruz. Çinlileri Çin Seddi’ni inşa etmek mecburiyetinde bırakan temel saik ne idi acaba? Diyarbakır’ı çevreleyen o muhteşem surların inşası elbette güvenlik ve savunma maksatlıdır. Suriçi İstanbul’u çevreleyen o muhteşem surların güvenlik dışında ne amacı olabilir ki? (s.10). Bugün de güvenlik içerisinde yaşama ihtiyacı milyarlarca dolar silaha para ayrılmasına yol açıyor. Soğuk Savaş döneminde nükleer silahların geliştirilmesine ayrılan büyük paralar, Yıldız Savaşları Projesi, kıtalararası balistik füzeler gibi büyük projelerin gerisinde güvenlik ihtiyacı ve düşmana karşı üstünlük elde etme veya üstünlüğü koruma saiki yatmaktadır.

Dursun (2005), günümüzde güvenliğe ilişkin problemleri en çok yaşayan ülkelerin Batılı olmayan toplumlar olduğunu savunur. Bu ülkeler hem güvensiz bir çemberde bulunmakta hem de güvenlikleri için ihtiyaç duydukları silah ve diğer malzemeyi kendileri üretemeyip dışarıdan almak mecburiyetinde kalmaktadırlar. Bu ülkelerin aynı zamanda yoksulluğu da yaşamaları ise sorunun bir başka boyutudur. Devamlı bir meşruiyet sorunu yaşayan, halka rağmen iktidarlarını korumaya çalışan Üçüncü Dünya yönetimlerinin çoğu mevcut konumlarını silahlanma yarışına ayırdıkları büyük paralarla sağlamaya yönelmektedirler. Güvenlik konusu tüm toplumların en önemli sorunu olmaya devam ettikçe bu alana büyük yatırımların yapılması, buna karşılık yoksulluk ve sosyal politikaların ihmal edilmesi kaçınılmaz olacaktır (s.10).

Konu ile ilgili çok teori olsa da, toplumsal güvenlik bir ihtiyaçtan doğmuş, zamanla farklı yöntemlerle ve farklı şartlarda gelişerek günümüzde geline nokta

yeni boyutlar kazanmıştır. Örneğin günümüzde güvenlik anlayışında “yerelleşme” ve yerel siyaset otoritelerinin giderek güvenlik hizmetini sunmada söz sahibi olmaları yönünde bir eğilim olduğu kabul edilmektedir. Aydın, toplumsal güvenlik ile yerel siyaset arasında bir ilişki olduğu ve bu ilişkiyi kurarken yerel siyaset yapan otoritelerin sadece yerel kişi ve kurumlar olmadığı, merkezi yönetimin yereldeki (taşra) örgütlerinin yaptığı siyasetin de “yerel” olduğuna ve bunların da toplumsal güvenlik hizmetinde birer aktör olduklarına dikkat çekmektedir (Dursun, 2005:10).

Kanadalı tarihçi Mcneill güvenliğin tarihsel gelişimini, kavramın şekillenmesinde önemli olan kırılma noktalarından hareketle bir nebze de olsa ortaya konabileceğini ifade etmiştir. Bu noktalardan birincisi teknolojik gelişmeler sonucu savaş olgusunun yaşadığı dönüşüm sürecidir. M.Ö. 1700’lü yıllarda savaş arabaları savaşlarda belirleyici bir rol oynamaktaydı. Tunçtan yapılmış bu savaş arabaları, savaşlarda oldukça etkiliydi. Arabalı birliklerin yarattıkları üstünlükler, 20. yüzyılın ikinci çeyreğinde tank birliklerinin desteksiz piyade karşısındaki üstünlükleriyle karşılaştırılabilir. Bununla birlikte, M.Ö. 1200’den az sonra aristokratik savaş arabalarının gücünün dayandığı tunçtan daha ucuz olan yeni bir madenin yaygın bir biçimde kullanılış, askeri dengeyi kökten değiştirdi. Bu yeni madenin adı, demirdi. Sayı çokluğu yeniden savaş alanlarında söz sahibi olmaya başladı. M.Ö. 900’lü yıllardan itibaren ise “süvari birlikleri” önemli bir güç unsuru haline dönüştü (Çev.Şenel, 2002:83-88).

Karabulut (2015), güvenliğin tarihsel gelişiminde barutun icat edilmesini önemli gelişmelerden biri olarak ifade etmektedir. Çinlilerin 904 yılında barutu ilk kez kullanmaları ve İstanbul’un fethi sırasında kullanılan büyük topların en güçlü surları bile yıkabileceğinin görülmesi gibi teknolojik gelişmeler güvenliğin tarihsel gelişimi kadar dünya tarihini de derinden etkilemiştir. Zira, İstanbul’un fethinden sonra bu denli güçlü topların yapılması, Avrupa’daki derebeyliklerin yıkılmasına ve merkeziyetçi krallıkların güçlenmesine neden olmuştur. Yakın tarihte ortaya çıkan en önemli askeri teknoloji ise nükleer silahların ortaya çıkmasıdır. Bu silahlar sahip olanlar caydırıcılığını artırırken, diğer devletler için en önemli güvenlik tehditlerinden biri olmuştur. Fakat, her ne kadar caydırıcılık adına önemli olsalar da sahip olanların bile olası bir nükleer tehdidi yakından hissettikleri söylenebilir,

özetle, silah teknolojisindeki gelişmelerin güvenliğin tarihsel gelişimini oldukça etkilediği söylenebilir (s:42).

Güvenliğin tarihsel gelişimindeki kırılma noktalarından ikincisi “din” olgusunun savaşların sebebi olmaya başlamasıdır. Tek Tanrılı dinlere geçiş sürecine kadar olan dönemde güvenlik olgusu; “fetih”, “ganimet” ve “istila” gibi kavramlarla iç içe geçmiştir. Tek Tanrılı dinlerin ortaya çıkmasıyla; “Cihat” ve “Haçlı Seferleri” gibi din eksenli güvenlik kavramları ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu durum düşman/öteki anlayışının din olgusu çerçevesinde şekillenmesini beraberinde getirmiştir. Bir yandan dinler arası savaşlar diğer taraftan da özellikle Avrupa’da cereyan eden mezhep savaşları din olgusunu uluslararası güvenliğin önemli bir unsuru haline getirmiştir. Din olgusu, günümüzde de güvenliğin şekillenmesinde etkin bir rol oynamaktadır. En önemli tehdit unsuru olarak dinler arası çatışmayı gören yaklaşımlardan, din adına yürütülen terörizm faaliyetlerine kadar pek çok konuda din olgusu güvenliği şekillendirmektedir (Karabulut, 2015:44).

Güvenliğin tarihsel gelişimi konusunda vurgulanması gereken bir diğer nokta, uygarlıkların gelişmesi ile savaşların daha yıkıcı hale geldiği ve dolayısıyla insanların kendilerini daha az güvende hissettiğidir. Güvenliğin tarihsel gelişimine damga vuran bir diğer unsur Batı’nın Coğrafi Keşifler, Reform, Rönesans ve Sanayi Devrimi gibi gelişmeler sonucu yükselen bir toplum haline dönüşmesidir. Batı, sömürgeciliğin başlamasıyla diğer toplumlar için en önemli güvenlik tehdidi haline dönüşmüştür. Batı, bir yandan sömürgeci anlayışıyla Batı dışı toplumları tehdit ederken, diğer taraftan kendi içindeki anlaşmazlıklar nedeniyle sürekli bir çatışma ortamı içinde olmuştur. Batı’nın bu içsel ve dışsal saldırganlığı güvenlik tarihinin şekillenmesinde oldukça önemlidir, özellikle 1870’de İtalyan, 1871’de Alman birliğinin kurulması uluslararası güvenliğin seyrini değiştiren en önemli kırılma noktalarından biridir (Uçarol, 1985:196).

Birliklerini geç tamamlayan ve bu nedenle sömürgecilik yarışında geri kalan İtalya ve Almanya, Birinci Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşları’nı ortaya çıkaran en önemli etken olacaktır. Birinci Dünya Savaşı, o döneme kadar insanoğlunun karşı karşıya kaldığı en yıkıcı savaştı. Bu savaş, uluslararası güvenliğin önündeki en önemli tehdidin savaşlar olduğu ve bu nedenle savaşlar önlenemezse

uluslararası güvenliğin de sağlanabileceği fikrinin gelişmesine sebep oldu. Bu bağlamda, uluslararası örgütler ve uluslararası hukuk aracılığıyla oluşturulacak normlarla savaşların engelleneceği düşüncesi yükselmeye başlamıştır. İdealizm olarak adlandırılan bu düşünce akımı, iki dünya savaşı dönemin baskın paradigması olmuş ve Milletler Cemiyeti'nin başarısızlığı ve nihayetinde İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla iflas etmiştir. İdealizmin iflası, realizmin yükselmesine işaret etmekteydi (Karabulut, 2015:44).

Jeremy Black "Top Tüfek ve Süngü-Yeniçağda Savaş Sanatı 1453-1815" isimli eserinde; İdeolojik fikir akımlarının güvenliğin tarihsel gelişimini etkileyen bir diğer unsur olduğunu ifade etmektedir. Bu çerçevede verilecek en önemli örnek Napolyon Savaşlarıdır. 1792-1815 yılları arasında cereyan eden Napolyon Savaşları ile ortaya çıkan "Yurttaş Orduları" hem savaşları topyekün hale getirmiş hem de o dönem için güvenlik tehdidi olarak adlandırılacak milliyetçiliğin dalga dalga yayılmasına yol açmıştır (Çev.Alogan, 2003:76). Milliyetçiliğin gelişmesi ise Osmanlı ve Avusturya-Macaristan gibi imparatorlukların yıkılmasının en önemli sebebi olmuştur. Bu bağlamda değerlendirilebilecek bir diğer fikir akımı da komünizmdir. Soğuk Savaş döneminde, ABD öncülüğündeki Batı Bloku için uluslararası güvenliğin önündeki en önemli güvenlik tehdidi "Komünizm", SSCB öncülüğündeki Doğu Bloku içinse "Kapitalizm"di. Bu durum ideolojik fikirleri bir tehdit unsuru haline dönüştürmekteydi ve toplumların düşman/öteki tanımlaması ideolojik argümanlarla desteklenmekteydi (Karabulut, 2015:44).

Silahlanma yarışı güvenliğin tarihsel gelişimini etkileyen bir diğer unsurdur. Birinci Dünya Savaşı öncesinde hızlanan ve günümüze dek süregelen silahlanma yarışı ve bunun sonucunda ortaya çıkan güvenlik ikilemi uluslararası güvenliğin önündeki en önemli tehdit unsurlarından biri olmuştur (Langlois, 2000:58). Özellikle, İkinci Dünya Savaşı'nda ABD'nin Japonya'yı dize getirmek adına kullandığı "nükleer silahlar" insanoğlunun karşı karşıya kaldığı en büyük güvenlik tehdidini ortaya çıkarıyordu. Bu olaydan sonra, nükleer silah tehdidi insanoğlunun karşılaştığı en önemli güvenlik tehditlerinden biri olmuştur. Bu nedenle Soğuk Savaş dönemi "Dehşet Dengesi" gibi terimlerle ifade edilmiştir.

Sovyetler Birliği'nin dağılması, Varşova Paktının ortadan kalkması, Doğu ve Batı Almanya'nın barışçı bir biçimde birleşmesi ve Avrupa'ya yönelik komünist tehdidin sona ermesi her ne kadar Soğuk Savaş'ın sonunu getirmişse de yeni çatışma ve istikrarsızlık kaynaklarını da ortaya çıkarmıştır. Soğuk Savaş döneminde demokrasi ile diktatörlük arasındaki rekabetin ortaya çıkardığı en önemli tehdit küresel bir nükleer çatışma olasılığıydı. Bugün ise bu çatışma, istikrarsızlık ve tehditler çok farklı alanlarda ortaya çıkmaktadır (Karabulut, 2015:45). Günümüzde güvenliğin şekillenmesindeki en önemli unsurun "küreselleşme süreci" olduğu söylenebilir. Zira, küreselleşme süreci hem yeni tehditleri beraberinde getirmiş hem de geleneksel tehditlerin dönüşüm yaşamasına sebep olmuştur.

1.3. KENTLEŞMENİN SUÇ ARTIŞINA ETKİLERİ

Kentleşme olgusunun toplumlar üzerinde her zaman olumlu etkiler yaratmadığını ifade eden Yılmaz (2004); bu süreç içerisinde aile, din gibi toplumu bir arada tutmaya yarayan kurumlarda çözümler yaşanabileceğini belirtmektedir. Bununla birlikte kentleşme süreci her zaman bireylerin istihdam edilmesi anlamına gelmemektedir. Bütün bu yapısal olumsuzlukların yanında bireylerin kente uyum sağlayamaması, alt kültür gruplarının varlığı, bu kültürlerle etkileşim içerisine girmenin kolaylığı gibi daha küçük düzeyde, bireyler üzerinde olumsuz etki oluşturabilecek özellikler, kentleşme suç arasında bir ilişki kurmamıza olanak tanır (s.265).

Kentleşme konusunda çalışan pek çok uzmanın, kentleşme olgusu ile 'kentsel bütünleşme' ve 'kentsel uyum' un gerçekleşeceğini ifade ettiklerini, buna karşın son yıllarda yapılan araştırmaların toplumsal kesimler arasında farklılaşmalara ve ayrışmalara neden olabileceğini ortaya çıkardığını vurgulamaktadır. Bu durum kentleşmeyle birlikte toplumsal gerilimi ve dolayısıyla suç olgusunu artırabilir. Kent merkezleri nüfus yoğunluğu ve işyerlerinin fazla olması açısından suçlular için cazip bir bölgedir. Suçlular yakalanma riski daha az olan ve toplumsal kontrolün daha zayıf olduğu, üstelikte iş yerlerinin yoğun olduğu kent merkezlerinde daha rahat suç işleyebilirler. Ancak belirtmek gerekir ki, suçlular suç bölgesini genellikle kendilerinin kişisel olarak tanınmadığı yerlerden seçerler (Gökulu, 2010:209).

Suç tek bir nedene indirgenemeyecek kadar karmaşık bir olgudur. Suçu sadece durumsal bir olgu olarak ele alıp, onu belirli bir nedenle bağdaştırmak muhtemelen bu sürece neden olan sayısız nedeni görmemize engel olacaktır. Örneğin suç ve işsizlik arasındaki ilişkiyi ele aldığımızda belirli açıdan bu iki olgunun birbirleriyle ilişkili olduğunu söyleyebiliriz. Bununla birlikte her işsiz insanın suça yöneleceği yargısında bulunamayız. İşsizlik suçu anlamlandırmamıza yarayan yapısal bir ölçektir ancak bu suçu bütün nedenleriyle ortaya koyan bir değişken değildir. Kimi durumlarda işsizlik olgusu, suç oranını azaltan bir unsur olarak karşımıza çıkabilir (Conklin, 2006:162). Benzer biçimde aile yapısının bozulması ve suç arasında bir ilişki vardır. Kontrol teorileri ailenin çocuğu suçtan alıkoyan bir özelliği olduğunu belirterek, bu durumun genel olarak suçu engelleyen bir özelliğe sahip olduğunun altını çizmiştir (Reid, 2006:182).

Kentleşme ve suç arasındaki ilişkiyi incelerken ve bunun nedenlerini ortaya koyarken yukarıda belirttiğimiz suçun karmaşık yapısını akıldan çıkarmamamız gerekir. Bu nedenle kentleşmenin, özellikle sağlıklı kentleşme sürecinin ortaya çıkardığı sorunları suça neden olan yapısal faktörler olarak algılayıp bireyleri suça teşvik eden daha küçük düzeydeki nedenleri, akıldan çıkarmamamızda fayda vardır. Suç birçok psiko-sosyal, sosyo-kültürel ve ekonomik faktörün bir sonucu olarak ortaya çıkan bir olgudur. Benzer biçimde kentleşme her zaman için suça neden olur gibi bir yargıda bulunmak kentleşme süreci içerisinde ortaya çıkan belirgin değişiklikleri, gözden kaçırmamıza sebep olabilir.

Kentleşme ve suç arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalışan ilk görüşler 1920'lerde Chicago'da ortaya çıkmıştır. Shaw ve Mckay, o dönemde kentlerdeki suç oranlarına bakarak bu oranların kent merkezlerinde en yüksek değerlere ulaştığını tespit etmişlerdir. Chicago modeline göre, suç oranlarının kent merkezlerinde yoğun olmasının nedeni, merkezdeki binaların ve yerleşim alanlarının büyüme baskısı ile bu bölgedeki evlerin ve imkanların kötüleştiği bu durumun neticesinde suç olgusunun ortaya çıktığı görüşü bulunmaktadır (Conklin, 2006:83).

Suçun tek bir nedene indirgenemeyecek kadar çok boyutlu bir sosyal olgu olduğu açısından değerlendirdiğimizde, Chicago Okulunun ileri sürdüğü kentte yaşayanların barınma ve belediye hizmetlerinden yararlanma düzeylerinin suçla

dolaylı bir ilgisi bulunduğu iddiasını kabul etsek de, suçun zamansal ve mekansal olarak yer değiştirebilen bir olgu olduğu gerçeğini akıldan çıkarmamamız gerekir. Suçun kent merkezlerinde yoğun olmasının nedeni, sadece o bölgedeki barınma sorunlarından kaynaklanmaz (Gökulu, 2010:209).

Günümüz toplumları teknolojik ve ekonomik gelişmelerin kazanımlarından faydalandığı kadar, modernleşme ve sanayileşme sürecinin olumsuz yönleriyle de karşılaşmaktadırlar. Sanayileşme ve modernleşme sürecinin içerisinde kendine yer edinmeye çalışan bireyler, bu yapı içerisinde her zaman istediği imkanlara ve hizmetlere kavuşamayabilir. Kentleşme ve göç olgusu özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ciddi sorunlara ve aksaklıklara yol açabilir. Savrun ve Balcıoğlu, kent nüfusunun, gelişmiş ülkelere oranla az gelişmiş ülkelerde çok daha hızlı bir biçimde arttığını vurgulayarak 1940-1980 döneminde gelişmiş ülkelerde kent nüfusunun % 100'e yakın bir oranda arttığını, buna karşın az gelişmiş ülkelerde bu oranın % 500'ü bulunduğunu belirtmektedirler. Bu durum, sağlıksız kentleşmeyi ve uyum sorunları neticesinde ortaya çıkan suç olgusunu beraberinde getirmektedir (Savrun ve Balcıoğlu, 1999:16).

Türkiye, kentleşme açısından belirtilen özellikleri fazlasıyla yaşamaktadır. Özellikle tarımda makineleşme ve kitle iletişim araçlarında yaşanan gelişmelerle birlikte, 1950'lerden itibaren ülkede aşırı göç yükü altında belirli sorunlar yaşanmıştır. Tarımda işgücüne duyulan gereksinim azalmaya başladıkça ve nüfus yoğunluğu kontrol altına alınmadıkça, Türkiye kentleşme konusunda bahsedilen sıkıntıları yaşamaya devam edecektir. Bu süreç içerisinde en dikkat çeken noktalardan biri de, kentleşmenin büyük kentlere kayması ve bu sürecin plansız bir biçimde gerçekleşmesidir. Bireyler kendilerini büyükşehirlere bir umut yolculuğuna çıkarak atmakta ve iş garantisi olmadan kendilerini kentin akışına bırakmaktadırlar (Gökulu, 2010:217).

Leones (2006), gelişmekte olan bir ülke olan Filipinler'deki kentleşme ve suç ilişkisini incelediği çalışmasında kentleşmeyle ilgili suça yol açan nedenleri şu şekilde sıralar:

Yoksulluk; Ceza adalet sistemindeki birçok uzman yoksulluğun suçun temel nedenlerinden biri olduğunu belirtmektedir. Bu elbette mali sıkıntı çeken her insanın

suçlu olacağı anlamına gelmez. Pek çok suç zenginler tarafından da işlenmektedir. Yoksulluk suça yol açan tek neden olmasa da, bu toplumsal olgunun en önemli sebeplerinden biridir. Kentleşme, modernleşme ve kalkınma olgusunu çağrıştıran bir terim olarak algılansa da, özellikle gelişmekte olan ülkelerde kentleşme olgusu neoliberalizmin etkisi ile sınıflar arasındaki refah farkının açılmasına kitlelerin daha fazla fakirleşmesine neden olmaktadır. İşsizlik, düşük gelir, sağlıksız beslenme, kalabalık aileler ve hızlı nüfus artışı ve düşük hayat standartlarına eşlik eden bir kentleşme olgusu, yapısal bağlamda suça yol açan etkenler olarak görülmelidir. Yüksek nüfus yoğunluğuna sahip, işsizliğin probleminin bulunduğu ve hayat standartlarının görece olarak kötü olduğu bölgelerde suç oranları, daha yüksek çıkmaktadır.

Aile değerlerinin kaybolması; Bir ülke sanayileştikçe oluşan iş koşulları ve yoğun bir yaşam tarzının ortaya çıkması gibi nedenlerle aile bağları zayıflamaktadır. Aile çocuğun gelişiminde ve toplumlaşmasında en önemli işlevlere sahip kurumlardan biridir. Kimi zaman bu durum çocukların duygusal travma yaşamasına ve çevresindeki suçlu alt kültürden daha fazla etkilenmesine neden olmaktadır.

Kayıtsızlık; Kentte yaşayan pek çok birey suçla ilgili kanunlardan yasal haklarından ve ceza adalet sistemiyle ilgili süreçlerden habersizdirler. Sağlıksız bir kentleşme süreci sonucunda kente uyum sağlayamayan bireyler kentli olmanın bilincinden uzak olabilir. Kentli kimliğinin farkında olmayan bireyler kentte yaşanan diğer olaylar ve insanlara karşı kayıtsız bir tutum içerisine girebilir. Yaşanılan olaylara tepkisiz kalınması, kentlerde işlenen suç oranlarını artıran bir rol oynayabilmektedir.

Adaletsizlik/Kötüye Kullanma; Adaletsizlik duygusu ve bu duygunun sonucunda oluşan intikam hissi suçun işlenmesine neden olan en önemli güdülerden biridir. Kendisine veya yakınlarına yönelik bir suçun veya hatalı bir davranışın adil bir şekilde cezalandırılmadığını düşünen birey bu gibi durumlarda adaleti kendisi tesis etmek isteyebilir.

Zayıf Devlet ve Yönetim Anlayışı; Kanunların ve düzenlemelerin doğru dürüst uygulanmadığını gören ya da keyfi uygulamaların varlığına şahit olan bireyler bu durumda kanunları ihlal etmekte bir sakınca görmeyebilir. Benzer biçimde bazı

hizmetlerde yaşanan aksaklıklar, düzen ve disiplinin sağlanmasında yaşanan zorluklar kentteki suç oranını artıran faktörlerdir.

Suç Korkusu; Suçun kimi durumlarda artmasına yol açan bir faktör olarak suç korkusu toplumun bütün kesimlerindeki bireyleri etkiler. Korku suça neden olan gizli etkenlerden biridir. Korku kimi durumlarda bireylerin bir suçu resmi makamlara iletmesine engel olabilir. Suçun mağdurları veya tanıkları olayla ilgili sessiz kalması konusunda tehdit edilebilir (ss.139-141).

Özellikle sağlıksız kentleşme ve bunun yarattığı toplumsal sorunlar kentlerde suça neden olan yapısal değişkenler olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Bu süreç içerisinde kentli ve yurttaş olabilmek, yaşanan çevredeki olaylara seyirci kalmadan etkin ve duyarlı bir rol üstlenebilmek suç önleme stratejileri açısından oldukça önemlidir. Kentleşmenin getirdiği sorunlarla baş edebilmek ve bu sürecin olumsuz yönlerinden kurtulabilmek bir anlamda ‘kentlileşmek’ kavramıyla da alakalı bir durumdur. Ülkemiz açısından bakıldığında durum farklı değildir. Ülkemizde işlenen suçların önemli bir bölümü kentlerde işlenmektedir. Kentlerin güvenlik sorunu kamuoyunu giderek daha çok meşgul etmektedir. Kapkaç, gasp, cinsel taciz, cinayet gibi, günlük yaşamda etkisi daha kolay hissedilen suçlardaki artış, toplumda tedirginliği artırmaktadır (Gökulu, 2010:218).

Kentleşme ve suç arasındaki ilişkiyi inceleyen kimi uzmanlar özellikle kimi suçlarla kentlerin yapısı arasında belirli bir ilişki ortaya koymaktadırlar. Ferdinand (1991), tarihsel karşılaştırma yaparak suç istatistiklerini incelemiş olduğu çalışmada sosyal yapı ve işlenilen suç türü arasında anlamlı bir ilişkinin varlığından bahsetmektedir. Bu çalışmaya göre mala karşı işlenen hırsızlık suçları tarihi geçmişi olan ve sanayileşmesi ön plana çıkan kentlerde daha çok görülmektedir. Bununla birlikte kırsal, tarımla geçinen bölgelerde ve görece olarak yeni sanayileşen kentlerde şiddet suçları daha sık işlenmektedir. Gelişmiş kentlerde mala karşı işlenen suçların fazla olmasının nedeni tüketim kültürünün bu kentlerde daha etkili olması ve görece olarak yoksun kimi bireylerin bu yoksunluğu suç işleyerek ortadan kaldırmak istemesi olabilir (s.16).

Vanderschueren’in (1996), nüfusu yüz binden büyük yerleşim yerlerindeki suç mağduriyet oranını inceleyen çalışmada, dünya geneline

bakıldığında büyük kentlerde yaşayan insanların yarıdan fazlasının beş yıllık bir dönem içerisinde herhangi bir suça maruz kaldığını ortaya koymaktadır. Gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerin çoğunlukta olduğu Afrika kıtasının suça maruz kalma oranlarının daha yüksek olduğunu görülmektedir. Bu durum sağlıklı kentleşme süreciyle ortaya çıkan suçta artış olgusunun bir işareti olarak algılanabilir. Bununla birlikte suç olgusunu sadece sağlıklı kentleşme süreci ile ilişkilendirmek yanlış olacaktır. kişi başına düşen milli geliri en yüksek ülkelerin yer aldığı Kuzey Amerika ve Batı Avrupa'nın da azımsanamayacak suç istatistiklerine sahip olduğunu görülür (s.94).

Benzer bir biçimde, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kentleşme ve suç arasındaki ilişkiyi inceleyen bir başka çalışma 1993 yılı içerisinde nüfusu beş yüz bini geçen kentlerdeki suç oranının nüfusu elli binden az olan yerleşim yerlerine göre dört kat daha fazla olduğunu ortaya çıkarmıştır (Levitt, 1998:61). Bu durum özellikle nüfusu kalabalık olan kentlerde suç işleme oranlarının arttığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Gümüş (2004), kentleşme ve suç arasında ilişkisi olduğunu düşündüğü değişkenleri üç ana grup olarak birbirinden ayırmaktadır. Buna göre kentleşme ve suç arasında bir ilişkiyi anlamlı kılacak üç ana değişken grubu; *ekonomik değişkenler*, *sosyoekonomik demografik değişkenler* ve son olarak *önleyici değişkenler*. Buna göre suç ve kentleşme arasındaki ilişkiyi anlamlandıran ekonomik değişkenler kentteki kişi başına düşen milli gelir, işsizlik oranı, gelir dağılımı ve yoksulluk sınırı olarak ele alınırken sosyo-ekonomik demografik değişkenler kentin nüfus olarak yoğunluğu, coğrafi büyüklüğü, kentlerde yaşayan siyahi nüfusun oranı ve kentteki gençlerin liseden ayrılma oranları olarak alınmıştır. Önleyici değişkenler olarak ise polisle ilgili ayrılan güvenlik harcamalarıdır. Gümüş, nüfusu iki yüz bini aşan yetmiş beş Amerikan kentini kapsayan çalışmasında kentteki mala ve bedene yönelik işlenen suçlar ile kentin kişi başına düşen milli geliri, kentteki gelir adaletsizliği nüfus yoğunluğu ve kentteki siyahi nüfus oranı arasında ciddi bir ilişki bulmuştur. Buna göre; kişi başına düşen milli gelir arttıkça, suç oranları azalmakta; gelir adaletsizliği, nüfus yoğunluğu ve kentteki siyahi ırkın nüfusa oranı arttıkça, suç oranları artmaktadır (ss.98-109). Daha açık bir ifade ile kentleşme süreci sonucu

ortaya çıkan kimi durumlar suç oranını artırırken bazı durumlar suç oranını azaltabilmektedir. Örneğin, sağlıklı bir kentleşme süreci sonucunda gelir adaletsizliğinin ortadan kaldırılması suç oranlarını azaltan bir rol oynayacaktır. Benzer biçimde kişi başına düşen milli gelirin artması suçu azaltıcı bir rol oynayacağı değerlendirilebilir.

Suç ve kentleşme arasındaki ilişkinin bir diğer boyutu ise kentte artan suç oranı ile birlikte özellikle gelir düzeyi yüksek sakinlerin kenti terk etme ve taşrada yaşama oranlarındaki yükselmedir. Cullen ve Levitt (1999), yapmış oldukları çalışmada, artan suç oranlarının mağdurlara verdiği doğrudan zararların dışında kent merkezinde yaşayanların kenti terk etme davranışı içerine girdiklerini belirtmişlerdir. Artan suç oranı ile birlikte kentten ayrılma davranışı daha çok eğitim düzeyi yüksek ve çocuklu ailelerde gözlemlenen bir olgu olduğunu belirtmektedir. Böyle bir durum kentin vergi gelirlerinde, yatırımlarda azalmaya yol açabilir. Özellikle yüksek gelir düzeyine sahip olan bireylerin kenti terk etmesi kente yapılan belediye, sağlık hizmetleri gibi kamu harcamalarının da artmasına yol açacaktır. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde artan suç oranı neticesinde özellikle büyükşehirlerde kent nüfusunda bir azalma gözlemlenmemektedir. Bu durumun en önemli nedenlerinden bir tanesi büyükşehirlerin sürekli olarak çok büyük miktarda göç almasıdır. Ancak belirtmek gerekir ki, görece olarak gelir düzeyi yüksek bireylerin suç oranlarında ki artışla birlikte kenti terk etmesi olası bir durumdur. Bu durum özellikle uzun vadede Türkiye'deki büyükşehirlerin sosyo-kültürel ve demografik eğilimlerini değiştirebilir (ss.166-167).

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde kentleşme ve suç arasındaki ilişkinin en önemli boyutlarından birisi göç olgusudur. Sağlıksız kentleşme süreci ile birlikte büyükşehirlere akın eden kitleler sosyal, ekonomik ve kültürel olarak kent yaşamına adaptasyon sağlamayabilir. Bir umut yolculuğu olarak gerçekleşen göç süreci sonucunda iş bulamayan, kent yaşamının gerektirdiği kurallara adapte olamayan birey bu süreç içerisinde suçlu alt kültürlerle etkileşim içerisine girebilir. Göç olgusunu kısa süreli veya geçici barınma durumlarından ayıran özellik bu sürecin uzunluğu ve bu sürecin yerleşim amacıyla gerçekleştirilmiş olmasıdır. Bir başka tanıma göre “göç uzun bir süre için veya kalıcı olarak, belli bir kültürel ortamdan

başka birine gitmek suretiyle yaşanan değişikliktir. En çok rastlanan sebepleri arasında ekonomik mecburiyetler, politik zaruretler ve daha iyi eğitim imkanlarına kavuşma amacı sayılabilir (Balcıoğlu ve Tan, 2001:185).

Göç her zaman için ekonomik gerekçelere dayandırılmayabilir. Nitekim Türkiye tatil için gelen pek çok emekli turist in iklim doğal güzellikler gibi nedenlerle yerleşmeyi tercih ettikleri bir ülkedir. Sağır (1997), göç sürecinin özelliklerini belirtirken kentleşme ve göç arasındaki ilişkiyi şu şekilde açıklar: “(hareketliliğin) yer değiştirme eyleminin göç kabul edilebilmesi için, yer değiştirme eyleminde süreklilik olması ya da yerleşme amacının bulunması ölçüt alınabilir. Bireyler göçle, başlangıçta bulundukları yerdeki durumlarına göre daha iyi yaşam koşulları, iş fırsatları, eğitim, sağlık hizmetleri, kültürel olanaklar elde etmeyi ümit ederler. Göçlerin gerçekleştiği iki temel yerleşim birimi kırsal ve kenttir. Özellikle iç göç olgusunda, bu iki temel birimin esas alınarak göçün yönünün belli olması toplumsal değişimin ve toplumsal yapının özelliklerini de işaret eder. Bu doğrultuda, göç ve kentleşme toplumsal değişim sürecinin birbiriyle iç içe geçmiş kavramları durumundadır (Yıldırım, 2004:21).

Suç ve göç arasındaki ilişki kurulmasının en önemli nedenlerinden biri göç sonucu ortaya çıkma ihtimali yüksek olan uyum sorunlarıdır. Göç özellikle aile bağları, toplumsal kontrol mekanizmaları üzerinde olumsuz etkilere sahip bir süreçtir. Temel toplumsal kurum olarak sosyo-kültürel sürekliliğin ve geleneklerin koruyucusu olan aile kurumunun göç süreci sonucu etkisini yitirmesi durumunda köksüzleşme ve yabancılaşma olgusunu getirir (Balcıoğlu ve Tan, 2001:185).

Kent güvenliği açısından değerlendirdiğimizde, küreselleşme sürecinin etkisi ile birlikte suç ve göç arasındaki ilişkinin boyutlarının sadece iç göçle sınırlı kalmadığı uluslararası göç ve yasadışı göç kavramlarının da bu süreçte ön plana çıktığı gözlenmektedir. Organize suç örgütlerinin gerçekleştirmiş olduğu insan kaçakçılığı, kadın ticareti gibi yasadışı faaliyetler göçle beraber ortaya çıkan suç olaylarının artmasına sebep olmaktadır. Organize suç örgütlerinin para kazandığı uyuşturucu kaçakçılığı, hayat kadınlığı gibi yasadışı göç faaliyetleri suç ve göç arasındaki ilişkiyi belirginleştirmektedir (Savona ve Nicola,1998:61).

Suç ve kent arasındaki ilişkinin bir diğer boyutunu ise çöküntü alanları oluşturmaktadır. Kentsel çöküntü kentin bir bölgesinin fiziki imkanlar açısından yetersiz olması anlamına gelmektedir. Bu yetersizliğin sonucu ortaya çıkan eşitsizlikler ve yapısal sorunlar bu bölgelerde yaşayan bireylerin yaşam kalitesini doğrudan etkileyen etkenler olarak ön plana çıkmaktadırlar.

Işıkkaya (2008) kentleşme ve suç arasında özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından genellikle anlamlı bir ilişki bulunduğunu ifade etmektedir. Yoğun göç olgusu ile bir arada gerçekleşen kentleşme süreci sağlıksız yapılaşma, işsizlik, kamu hizmetlerinin yetersiz kalması gibi sorunları beraberinde getirmektedir. Işıkkaya, çöküntü bölgelerini, genellikle siyasi ve ekonomik krizler sonucu oluşan sosyal hareketlerin yerleşim yerlerine olumsuz yansımaları olarak nitelendirir. Buna göre “bölgedeki nüfusun ekonomik koşullarının yetersiz olması, bina bakım ve onarımı ve proje yatırımı için yeterli kaynağa sahip olmaması, veya ikincil finans kaynaklarına ulaşamama, genel planlama sistemi, kurumsal yapı eksikliği, sorunların büyük bir kısmını oluşturmaktadır (s:23).

Adaman ve Keyder (2006) kentlerdeki çöküntü bölgelerine vurgu yaparak, çöküntü bölgesinin sadece fiziki bozulmayı ve altyapı sorunlarını içeren bir kavram olmadığını ifade ederler. Çöküntü bölgesi toplumsal dışlanmayı ve damgalanmayı içinde barındıran bir kavramdır. Sosyal dışlanma, bireylerin toplumun dışına itilmeleri ve toplumsal hayata katılımını engelleme anlamına gelmektedir. Bu durumun sonucu olarak birey ekonomik açıdan, eğitim öğretim imkanları açısından ve toplumsal iletişim ağı oluşturma açısından mahrum duruma düşmektedir (s.6).

Sosyal dışlanma sonucu oluşan çöküntü bölgelerinde yaşayanlar, ekonomik açıdan yoksun toplumsal açıdan etiketlenmiş bireyler olarak suç işlemeye yatkın hale getirilmektedirler. “Çöküntü bölgeleri yoksulluğun, işsizliğin ve eğitimsizliğin kentsel mekânda yoğunlaştığı bölgeler olarak gelişmekte, bu süreç içerisinde düzenli bir çalışma ve aile hayatı konusunda rol sembolü olabilecek ve yeni iş fırsatları hakkında bilgi verebilecek kişiler bu bölgeleri terk etmektedir. Buna bağlı olarak bu tür bölgelerde ortak bir dışlanma ve aşağılık duygusu gelişmektedir. Toplumun ve kamu otoritelerinin mekânsal damgalanmaya bağlı olarak gelişen ayrımcı tavırları bu tür bölgelerdeki sorunları daha da pekiştirmektedir (Gölbaşı, 2008:112).

Özellikle sağlıklı kentleşme sürecinde ve neoliberal politikaların etkisi sonucu ortaya çıkan çöküntü bölgelerine yönelik etiketlenme ve sosyal dışlanma bireylerin kentle bütünleşmesine engel olan ve bireyleri suça iten yapısal nedenler olarak ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle suçu yaygınlaştıran unsur kentleşme değil bireyler arasında bütünleşme ve etkileşimi önleyen yoksulluk, siyasal ve sosyal dışlanmadır (Pinheiro, 1993:125). Bu açıdan değerlendirdiğimizde çöküntü bölgelerinin ortadan kaldırılması ve sosyal dışlanmanın kaldırılması açısından yerel belediyelere ve hükümetlere büyük görevler düşmektedir. Bu bölgelerin ıslahına yönelik yapılacak çalışmalar sadece fiziki iyileştirmeleri içermemeleri, bireylerin sosyal ve ekonomik olarak da kentle bütünleşmesine olanak tanımalıdır.

Suç tek bir nedene indirgenemeyecek kadar karmaşık bir yapıya sahip olsa da, sağlıklı kentleşme sürecinde ortaya çıkan olumsuzluklardan etkilenen bir olgudur. Kent güvenliğinin sağlanması ve suçla daha etkin bir mücadelenin gerçekleştirilebilmesi açısından suçun yapısal ve bireysel nedenleri bir arada değerlendirilmeli ve buna yönelik çözüm önerileri geliştirilmelidir. Suç olgusunun nedenlerini araştırırken hem toplumsal, hem bireysel hem de mekan ile ilgili faktörlerin göz önüne alındığı bütüncül bir yaklaşımın gerekliliği kuşkusuzdur (Düzgün, 2007:4-10).

Kentleşme ve suç ilişkisi, genellikle yüzeysel ve aşırı genelleyci bir biçimde değerlendirilmekte, kentleşmenin her zaman suçu artıran bir etken olduğu varsayılmaktadır. Sağlıklı bir kentleşme sürecinin ve bunun yanında uygulanan neoliberal politikaların, kente tutunamayan bireyleri yalnızlaştıracak ve suça iteceği aşıkardır. Bu açıdan değerlendirildiğinde kentleşme elbette suç oranlarını artıran bir rol oynayacaktır. Bununla birlikte, sosyal devlet anlayışının hakim olduğu, çöküntü bölgelerine yönelik sosyal dışlanmanın ve fiziki yetersizliklerin ortadan kaldırıldığı bir yönetim anlayışı, suç oranlarını azaltacak ve kentleşmenin her zaman için suçu artıran bir kavram olarak algılanmasının önüne geçecektir (Gökulu, 2010:220).

Kentleşme sürecinde ortaya çıkan çarpık yapılaşma, işsizlik, belediye hizmetlerindeki yaşanan aksaklıklar ve sıkıntılar suçu dolaylı yönde etkileyen yapısal değişkenler olarak ele alınmalıdır. Bununla birlikte kent güvenliği kavramına bütüncül bir yaklaşım getirebilmemiz için yapısal değişkenlerin yanında suçla ilgili

fiziki önlemler, kent aydınlanması, güvenlik görevlilerin suçla mücadeledeki yöntemleri, teknoloji destekli izleme teknikleri gibi değişkenler de, kent güvenliğinin sağlanması süreci içerisinde ele alınmalıdır.

1.4. KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE KENT GÜVENLİĞİ

Geleneksel güvenlik anlayışı güvenliği; devlet merkezli, askeri tehdit odaklı bir bakış açısı içinde yorumlamış ve büyük ölçüde suni tehditler güvenlik gündemini belirlemiştir. Soğuk Savaş döneminin “sunî” korkular üzerine kurulmuş güvenlik anlayışı günümüzde küreselleşme sürecinin etkisiyle yerini “gerçek” korkulara bırakmıştır. Zira, tehditler hem genişlemiş hem de derinleşmiştir. Bu gelişme güvenlik alanında geleneksel güvenlik anlayışının terk edilmeye başlanmasına ve bu bağlamda yeni bir güvenlik anlayışının doğmasına sebep olmuştur. Yeni bir güvenlik anlayışının doğmasındaki en etkili itici güç ise Soğuk Savaş sonrası dönemde ivme kazanan küreselleşme sürecinde yaşanan değişim ve dönüşüm süreçleri olmuştur (Karabulut, 2009:11).

Genel olarak bakıldığında küreselleşme; sermayenin, malların, hizmetlerin ve kültür varlıklarının, bilim ve teknoloji imkanlarının sınırları aşan bir süreci hem de oldukça karışık, karmaşık, inişli-çıkışlı, zaman zaman çelişkili, etkilediği alanlarda ne gibi sonuçlar doğuracağı ve doğacak sonuçlardan bizzat kendisinin nasıl etkileneceği bugünden asla kestirilemeyecek olan bir süreci, yahut süreçler topluluğunu akla getirmektedir (Aydın, 2002:13).

Küreselleşme süreci ile ilgili vurgulanması gereken başlıca üç nokta vardır. Birincisi küreselleşme tek başına “tarafdar” ya da “karşıt” olunacak bir olgu değildir. Örneğin küreselleşmenin teknolojik alanda sebep olduğu değişimler olumlu karşılanıp desteklenirken, gelir dağılımında sebep olduğu etkiler konusunda hassas olunmalı ve daha fazla çalışma yapılmalıdır. Ayrıca küreselleşmenin daha iyi yönetilebileceğine dair görüşler de dünyamızı muhtemel risklere karşı daha korunaklı bir yer haline getirmesi açısından hayati öneme sahiptir. İkincisi küreselleşme diyalektik bir süreçtir ve kendi iç çelişkileriyle birlikte varlığını sürdürmektedir. Bu durum onun aynı zamanda hem “homojenleştirici” hem de “parçalayıcı” özelliğini anlamamızı kolaylaştırabilir. Üçüncüsü ise küreselleşmenin önceden belirlenmiş bir

kaderinin olmamasıdır. Küreselleşmenin geleceği büyük oranda insanların ona karşı takınacağı “küresel” tutum ile yakından alakalıdır. Bu süreçte insanlar hem nesne-çünkü küreselleşmeden etkilenmektedir-, hem de özne-çünkü bu süreci eylem ve düşünceleriyle etkilemektedirler- olabilmektedirler. Bir anlamda insanların tercihlerinin, küreselleşmenin kaderini yazacağını söylemek yanlış olmasa gerektir (Kutlay, 2011:9).

Çevresel tehditler gibi yeni yeni ortaya çıkmaya ya da varlıklarını hissettirmeye başlayan diğer tehdit unsurları doğal olarak güvenliğin genişlemesi ve derinleşmesini bir zorunluluk haline getirmiştir. “Ekonomi güvenliği”, “bilişim güvenliği”, “bilgi güvenliği”, “birey güvenliği”, “doğal kaynakların güvenliği” v.b başlıklar altında yeni güvenlik alanları şekillenmeye başlamıştır. Böylesi bir değişim süreci devletlerin ve uluslararası örgütlerin de güvenlik algılamalarını dönüştürmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Zira, geleneksel olmayan bu yeni tehditlerle mücadele araçları da farklılaşacaktır. Örneğin, günümüzde bir ülke olası bir hacker (bilgisayar korsanı) saldırısı ile geleneksel askeri araçlarla mücadele edemez. Bu bağlamda askeri önlemlerin yerini teknolojik önlemler almalı ve dolayısıyla bilgisayar mühendisleri ya da uzmanları ilgili ülkenin ulusal savunma yapılanmasında daha etkin roller oynamalıdır. Benzer şekilde çevresel ve ekonomik tehditlerle de askeri araçlarla veya diplomasi gibi geleneksel yöntemlerle mücadele edilemez (Karabulut,2009:2).

Küreselleşme sürecinin ivme kazanmasına paralel olarak dünyada hemen her alanda değişim ve dönüşümler yaşanmıştır/yaşanmaktadır. Bu gelişmelerden bazıları şöyle sıralanabilir: Fiber optik kablolar, ses hızını aşan uçaklar, ses ve görüntü iletişimindeki gelişmeler, internet, uydular, kredi kartları, faksler, elektronik satış noktaları, cep telefonları, elektronik borsa işlemleri, hızlı trenler vb. Bu değişimler bazı istatistiksel verilerle daha iyi analiz edebilir. Örneğin, her yıl 500 milyonun üzerinde insan havaalanları vasıtası ile dünya üzerinde seyahat etmektedir. Bu yolla sadece insanlar değil aynı zamanda imajlar, bilgi, para, teknolojiler ve ülkelerin tek başlarına kontrol edemedikleri ya da etmek istemedikleri zararlı ve suç unsuru şeylerde dünya üzerinde dolaşmaktadır (Urry, 2001:90).

İngiliz toplum bilimci John Urry'e göre küreselleşme çerçevesinde değişen şartlar ve bunun sonucu olarak meydana gelen belirsizlikler ve istikrarsızlıklar güvenlik çalışmaları alanının öncelikli araştırma konularından biri haline gelmiştir. Güvenliği tehdit eden unsurların küresel şebekeler içinde yapılanmaya başlamasıyla birlikte, güvenlik kavramının genişletilmesi ve yeniden kavramsallaştırılması gerektiği düşüncesi, küreselleşme ve küresel değişim süreçlerinin etkilerine açık hâle gelmiştir. Bu çerçevede, uzun süreden beri küreselleşme süreçlerini düşünsel planlarında göz ardı eden geleneksel güvenlik anlayışının ileri gelenleri bile, şimdi, küreselleşmenin günümüz ve geleceğin güvenlik meselelerinde çok büyük etkisi olduğunu kabul etmektedir (Kugler ve Frost, 2003:38-39).

Büyükanıt (2007) güvenlik algılamalarında meydana gelen değişimin en önemli sebeplerinden birisini, tehdidin tek boyutlu, devletten devlete olma klasik konumundan çıkarak, asimetrik ve çok boyutlu bir konuma ulaşması olarak ifade etmektedir. Bu durum, günümüz tehditleri ile mücadelede klasik yapılanma ve anlayışların geçerliliğini tamamen yitirdiğine işaret etmektedir. Bunun yanında risk ve tehditlerin kaynağının, zamanının ve şeklinin önceden tahmin edilmesinin, Soğuk Savaş döneminin aksine imkansız bir hale geldiği yeni güvenlik ortamında, mücadele alanı bütün dünya olarak ortaya çıkmıştır.

Karabulut (2015) küreselleşme sürecinin güvenlik alanına etkisini; güvenliği çok taraflı (devlet dışı birimleri de barındıran), çok boyutlu (askeri boyutun yanı sıra ekonomik, sosyal, çevresel v.b boyutları da barındıran) ve karmaşık (tehditlerin kaynağının belirlenebilmesi, bertaraf edilme yöntemleri v.b konularda yaşanan karmaşıklıklar) bir alan haline getirmesi olarak özetlemiştir. Karabulut küreselleşme sürecinin güvenlik alanına etkileri konusunu somutlaştırmak adına şu şekilde sıralamıştır (ss.134-214).

1-Güvenlik alanında yeni tehditlerin ortaya çıkması: Siber Terör, bilimsel çalışmaların ekolojik dengeyi bozma girişimleri (genetik bilimi), yeni tür hastalıklar (Kuş gribi) v.b

2-Geçmişte var olan fakat güvenlik alanı içinde düşünülmeyen konuların güvenlik alanına eklenmesi: Birey Güvenliği, Çevre Güvenliği v.b

3-Geleneksel güvenlik tehditlerinin dönüşüm yaşaması: Terör, savaş, organize suçlar v.b tehditlerin kabuk değiştirmesi ve yeni formlarda ortaya çıkmaları.

Küreselleşme süreci ile beraber güvenlik sorunları da küresel hale gelmeye başlamıştır. Ülkelerin tek başlarına mücadele edemeyecekleri bu yeni sorunların üstesinden gelinmesinin en etkili yolu “uluslararası kurumsallaşmadır (Johansen, 1994:373). Ayrıca güvenliğin yeniden tanımlanması ve genişleyen güvenlik gündemiyle başa çıkmak için daha kapsamlı bir yaklaşım ve uzun dönemli bir perspektif geliştirilmelidir (Booth, 2003:64).

Güvenliğin anlamı genişlerken, tehdit odaklarının belirginliği ve somutluğu giderek kayboluyor. Artık ulusal ve uluslararası güvenlik sorunları da iç içe geçmeye başlıyor ve aralarındaki ayırım gittikçe belirsizleşiyor. Güvenlik tehditleri, artık yalnızca ulus devletlerden değil, ulus-altı gruplardan (teröristler, milisler, etnik veya dinsel gruplar) kaynaklanabiliyor. Bu ulus-altı gruplar, hem kendi uluslarına hem de başka uluslara yönelik tehditler yaratabiliyor, hatta devletlerin dış politikalarını, onların siyasal otoritelerinin veya halklarının istemi dışında yönlendirebiliyorlar(Özdemir, 2002:153).

Günümüz dünyası geleneksel kalıplar içinde idrak edilebilmenin çok uzağındadır. Bu nedenle yeni yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yaklaşımlar geliştirilirken göz önünde bulundurulması gereken temel gerçek küreselleşmenin varlığıdır. İster küreselleşme taraftarı ister küreselleşme karşıtı olunsun, anlaşılması gereken temel nokta küreselleşmenin geri döndürülemez bir süreç olduğudur. Böylesine bir farkındalık bireylerin ve devletlerin değişen koşullara adapte olmalarını kolaylaştıracaktır. Küreselleşme sürecinin güvenlik alanına etkileri orta ve uzun vadede daha net ortaya çıkacaktır. Fakat, şimdiden öngörülebilene bir gerçek vardır ki küreselleşme süreci dünyayı daha güvenli bir yer haline getiremeyecektir. Bu nedenle küreselleşmenin mevcut formu sürdürülebilir bir süreç olmaktan uzaktır (Karabulut, 2015:9).

Erdoğan (2013), düşmanın belli, tehditlerin oldukça açık, verilebilecek uygun karşılığın tahmin edilebildiği Soğuk Savaş döneminin ardından iyice ivme kazanan küreselleşmenin de etkisiyle uluslararası alanda ortaya çıkan belirsizlikler, güvenlik

algısında bir dizi değişimi zorunlu kıldığını ifade etmektedir. Yaşanan değişim süreci ile birlikte güvenlik kavramının anlaşılabilir, güvenilebilir ve devamlılık arz eden bir tarifini yapmak ya da herkesin üzerinde anlaşabileceği sınırlarını ve çerçevesini ortaya koymak gittikçe zorlaşmıştır. Zira ilk olarak kimin güvenliği sorusuna verilen yanıt salt alışılan ve otomatik hale gelen ulus devlet yerine, başta bireyin, devlet-üstü ya da devlet-altı başka toplulukların da olduğu sujeler kümelenmesine doğru evrilmiştir. Yine ne tür tehditler sorusunun yanıtı tek başına askeri nitelikli olma, sınır ötesinden kaynaklanma klasik konumundan çıkmış, kaynağı, zamanı ve şekli önceden tahmin edilmesi güç, hatta neredeyse imkânsız, yeni mücadele alanının neredeyse bütün dünya olarak ortaya çıktığı, asimetrik ve çok boyutlu bir konuma yükselmiştir (s.1).

Yeni güvenlik anlayışı ile birlikte; uluslararası terörizm, organize suç örgütleri, siber terör, saldırma amacı güden devletler, konvansiyonel ve kitle imha silahlarının yaygınlaşması gibi tehditler, ulusal fiziki varlığa yönelmiş tehditler arasına girmiştir. Ulusal veya küresel ekonomiye ya da finans piyasalarına saldırılar, refaha, çevreye, sağlığa, evrensel demokratik değerlere, insan hak ve hürriyetlerine yönelen saldırılar ile göçler ve mülteci hareketleri de ulusal çıkarları zedeleyen ve ortak değerlere yönelen tehditler olarak öne çıkmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KENTLERİN GÜVENLİK YÖNETİMİ SİSTEMİ

2.1. KENT GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINDA ROL ALAN AKTÖRLER

Anayasamızın 5. Maddesinde Devletin temel amaç ve görevleri şu şekilde tanımlanmıştır:

"Devletin temel amaç ve görevleri; Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

Emniyet Genel Müdürlüğü Stratejik Plan'da (2009-2013); Devletin öncelikli görevlerinden birisi kamu düzeni olarak özetleyebileceğimiz, vatandaşlarının barış, huzur, güven ve düzen içerisinde hayatlarını sürdürmelerini sağlamak olduğu ifade edilmektedir. Güvenliğin olmadığı bir ortamda, ekonomik kalkınmadan, huzurdan ve insanca bir yaşamdan söz etmek mümkün değildir. Demokrasinin vazgeçilmez bileşenlerinden olan insan hakları, bireysel özgürlüklerin kullanımı, çoğulculuk, hukukun üstünlüğü gibi kavramların somutlaşabilmesi için güvenli, huzurlu ve barış ortamlarının gerekliliği tartışılmazdır. Bu düzenli ortamı sağlamak modern devletin en önemli unsurudur (www.egm.gov.tr).

Kamu düzeni, bireylerin güvenlik, huzur ve sağlık içinde yaşamaları durumudur. Kamu düzeninin kamu güvenliğini, kamu huzurunu ve kamu sağlığını içerdiği modern anlayışta bu kapsama genel ahlak, kamusal estetik, insan onuru ve bireylerin kendilerine karşı korunması kavramlarının da dâhil edildiği görülmektedir (Gözler,2002:466).

Kamu düzeninin bu üç unsurundan her biri şöyle tanımlanır:

Kamu Güvenliği: “Kamu güvenliği (amme emniyeti, amme asayişii)”, “şahsa ve eşyaya zarar verecek kazaların ve tehlikelerin yokluğudur” (Onar, 1966: 1483). Örneğin yollarda trafik güvenliğinin sağlanması kamu güvenliği amacına yöneliktir.

Kamu Huzuru: “Kamu huzuru (amme selameti, amme sükûnu)”, “cemiyette, intizamsızlığın karışıklıkların yokluğu, hayatın normal seyrini takip etmesi demektir” (Onar, 1966: 1479). Kamu huzuru amacıyla kolluk, gürültü, duman, koku, toz gibi bireyleri rahatsız edecek, onların huzurunu bozacak faaliyetlere karşı gerekli tedbirleri alır (Gözübüyük ve Tan, 2006: I,713).

Kamu Sağlığı: “Kamu sağlığı (genel sağlık, umumî hıfzıssıhha)”, bireylerin bulaşıcı ve salgın hastalıklardan korunması, sosyal hayatın sağlık koşulları içinde sürmesi demektir (Gözübüyük ve Tan, 2006: I,713; Günday, 2011: 292). Kolluk kamu sağlığı amacıyla yiyecek ve içecek maddelerinin sağlık koşullarına uygun olarak üretilmesini ve satılmasını denetler.

Çok geniş kapsamlı bir kavram olarak karşımıza çıkan kamu düzenini koruma ve sağlamada devletin tüm kurum ve kuruluşlarına görevler düştüğü görülmektedir. Ancak, kamu düzeni kavramının insanlarda çağrıştırdığı ilk şey, emniyet ve güvenlik konularıdır.

2016 yılı bütçe görüşmelerinde İçişleri Bakanı; Genel Kolluk görevlilerine ilişkin en son sayısal bilgileri paylaştı; Jandarma Genel Komutanlığında 147.671, Emniyet Genel Müdürlüğü’nde 273 bin, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığında 92 ve Sahil Güvenlik Komutanlığında 5.673 personel görev yapmaktadır (www.ogghaber.net).

Çalışmamızın bu bölümünde kentlerimizde emniyet ve güvenliği sağlamak amacıyla görevli kişiler ve kurumların Anayasa ve kanunlarda belirtilen görevlerini, nasıl bir örgütlenme ile hangi yetkilerle donatılmış olarak yerine getirdikleri üzerinde durulmaktadır. Ayrıca yetkili kişi, kurum ve kuruluşlar yanında güvenliğin sağlanmasında önemli etkileri olabileceği değerlendirilen diğer kurum ve kuruluşlar ile medya ve sivil toplum örgütleri emniyet ve güvenliğin sağlanmasında rolleri olan aktörler olarak vurgulanmaktadır.

2.1.1.Valilik

5442 Sayılı İl İdaresi Kanununa göre Vali, bir İl’de merkezi idarenin yürütme organının başıdır. Vali Bakanlar Kurulu kararı ve Cumhurbaşkanının onayı ile atanır ve merkezi idarenin ildeki en büyük temsilcisi konumundadır. Bir ilde hükümeti temsil eden en büyük memur. Vali, ilde devletin ve hükümetin temsilcisi ve ayrı ayrı her bakanın mümessili ve bunların idari ve siyasi yürütme vasıtasıdır. İl Özel İdarelerinin başı, belediye ve köy mahalli idarelerinin idari vesayet makamıdır. Vali, ilin genel idaresinden ve gidişinden sorumludur. Kanun, tüzük, yönetmelik ve hükümet kararlarını yayımlar, ilan eder, uygular, Askeri ve adli teşkilatlar dışında kalan bütün devlet daire müessesesi ve işletmelerinin özel işyerlerini, özel idare, belediye ve köy idareleri ve bunlara bağlı bütün müesseseleri denetler ve teftiş eder; suç işlenmesini önleyen, amme (kamu) düzen ve güvenliğini sağlayan tedbirleri alır. Plan ve programlarla il’e verilen görevlerin plan gayelerine uygun şekilde gerçekleşmesini denetler. İl dahilindeki bütün kalkınma çabalarını ve yatırımları takip eder, değerlendirir, aralarında işbirliği ve koordinasyonu sağlar (m.9 ve 11).

Vali, İçişleri Bakanlığına bağlıdır. İdari teşkilat içinde İçişleri Bakanlığının memurudur. Bakanlığın teklifi, Bakanlar Kurulunun tayini ve Cumhurbaşkanının imzalamasıyla tayin edilir. Vali olmak için Türk olmak, medeni ve siyasi haklara sahip olmak şartı aranır.

Valiliğe Bağlı birimler; Valinin il’e ait işleri yapmasında kendisine çeşitli hususlarda yardımcı olurlar. Bu birimler şunlardır:

Vali Yardımcıları: Vali tarafından verilen işleri yapar. Valinin bulunmadığı hallerde valiye vekalet eder. İlin durumuna göre birkaç tane olur.

İl Jandarma Komutanlığı: Sorumluluk sahası içinde, amme düzenini, genel emniyeti ve asayişini sağlar. Güvenlik konusunda valinin müşavirliğini yapar.

İl Emniyet Müdürlüğü: İl’in emniyet ve güvenlik işlerinden sorumludur. Asayişini sağlamakla görevlidir.

Hukuk İşleri Müdürlüğü: İl İdare Kurulunun kanun sözcülüğünü ve valinin danışmanlığını yapar.

İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü: İlin planlama ve koordinasyon işlerine bakar. İl hizmetlerini yürütür.

İl Nüfus Müdürlüğü: İl düzeyinde nüfus işlerini düzenler.

İl Savunma Sekreterliği: Seferberlik işlerini düzenler. İl'e ait topyekün savunma işlerine bakar.

İl Sivil Savunma Müdürlüğü: İlin sivil savunma planını hazırlar ve uygular.

Yazı İşleri Müdürlüğü: Valinin yazışmalarını, personelin özlük işlerini, ayniyat, tahakkuk ve mutemetlik işlerini yürütür. Valilik konağının temizlik ve koruma hizmetlerini düzenler (www.turkcebilgi.com).

Ülkenin genel emniyet ve asayiş işlerinden İçişleri Bakanı sorumludur. İçişleri Bakanı bu işleri, kendi özel kanunlarına göre Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Genel Komutanlığı ve gerektiğinde bütün kolluk teşkilatları vasıtası ile yerine getirir. İhtiyaç olduğunda Bakanlar Kurulu Kararı ile ordu kuvvetlerinden de faydalanır.

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu da, il ve ilçe sınırları içerisinde kamu düzeni ve güveninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi konusunda mahallin en büyük mülki amirine görev ve sorumluluk yüklemiştir:

Vali ve kaymakam, il ve ilçe sınırları içerisinde suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için gereken tedbirleri alır, bu maksatla Devletin genel ve özel kolluk kuvvetlerini istihdam eder, bu teşkilat amir ve memurları vali ve kaymakam tarafından verilen emirleri derhal yerine getirmekle yükümlüdür. İl ve ilçe sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarruf emniyetinin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi vali ve kaymakamın ödev ve görevlerindendir, bunları sağlamak için gereken karar ve tedbirleri alır. Memleketin sınır ve kıyı emniyetini ve sınır ve kıyı emniyetiyle ilgili bütün işleri, yürürlükte bulunan hükümlere göre sağlar ve yürütür.

- *Askeri birliklerden yardım istenmesi;* Valiler, ilde çıkabilecek veya çıkan olayların, emrindeki kuvvetlerle önlenmesini mümkün görmedikleri veya önleyemedikleri; aldıkları tedbirlerin bu kuvvetlerle uygulanmasını mümkün görmedikleri veya uygulayamadıkları takdirde, diğer illerin kolluk kuvvetleriyle bu iş için tahsis edilen diğer kuvvetlerden yararlanmak amacıyla İçişleri Bakanlığından ve gerekirse Jandarma Genel Komutanlığının

ve Kara Kuvvetleri Komutanlığının sınır birlikleri dahil olmak üzere en yakın kara, deniz ve hava birlik komutanlığından mümkün olan en hızlı vasıtalar ile müracaat ederek yardım isterler (m.9).

- *Cezaevlerinin denetimi*; Vali ve kaymakam, ceza ve tevkif evlerinin muhafazasını ve hükümlü ve tutukluların sağlık şartlarını Cumhuriyet savcısıyla birlikte gözetim ve denetim altında bulundurur (m. 9).
- *Arama emri*; Anayasamız arama ve konut dokunulmazlığını teminat altına almakta, istisnai olarak millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak hakim kararı alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merci yazılı emir verebilir. 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunu, mahallin en büyük mülki idare amirini bir merci olarak kabul etmiş ve arama emri verme yetkisi tanımıştır (Ek m.1).
- *Suç araştırması ve soruşturması*; Suçların aranması ve aydınlatılması konusunda 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu da mülki amirlere görev ve yetki vermiştir. Kanunun 10 uncu maddesine göre, gerektiğinde suçları aramak ve işin aydınlatılması için gerekli acele tedbirleri almak için vali, adli kolluk üst ve astlarına emirler verebilir.
- *C.Savcılarından bilgi istenmesi*; 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 10 ve 33 üncü maddelerine istinaden vali ve kaymakam, ilin/ilçenin düzen ve güveni ile ilgili işlerde kamu davası açılıncaya kadar geçecek safhalar hakkında Cumhuriyet savcılarından yazılı olarak bilgi isteyebilir, Cumhuriyet savcıları da gereken bilgileri vermekle ödevlidir. Görülmekte olan davaların sonuçlanması geciktiğinde ise bunun sebepleri vali ve kaymakam tarafından Cumhuriyet savcılarında yazılı olarak sorulabilir, Cumhuriyet savcıları gecikme sebeplerini bildirir. Vali, alacağı cevaba göre durumu kendi değerlendirmesi ile birlikte Adalet Bakanlığına, kaymakam ise valiye yazılı

olarak bildirir, 5442 SK Md. 10 ve 33. Devam eden bazı davaların mahkeme aşamalarında ilde meydana gelebilecek olayları engellemek amacıyla Mülki Amirler Cumhuriyet Savcıları ile birlikte koordineli çalışmaları gereği vurgulanmaktadır.

Valiler kanunla kendilerine verilmiş yetkilerini kullanarak kamu düzenini ve güvenliğini sağlamakla görevlidirler. Güvenlikle ilgili kurum ve kuruluşların günün 24 saati etkin ve verimli çalışmalarını sağlarlar. Vali ile güvenlik birimleri arasında sürekli işleyen bilgi alışverişi, olayların iletilmesi, talimatların yerine getirilmesi, neticenin bildirilmesi gibi bir iletişim kanalı vardır. Ayrıca Valiler güvenlik faaliyetlerini ve güvenlik personelini görev mahallerinde veya çalıştıkları birimlerde her an kontrol ederler ve denetlerler. Kent güvenliğini sağlamada güvenlik yönetişiminin etkinliğinden söz edeceksek Valilik makamını kurumlar ve kişilerarası işbirliği ve koordinasyon faaliyetlerinin merkezinde en önemli aktör olarak görmeliyiz.

2.1.2. Polis

Türk Polis Teşkilatı İçişleri Bakanlığına bağlı bir Genel Müdürlük olan Emniyet Genel Müdürlüğü ismi ve yapılanması ile hizmetlerini sürdürmektedir. 04.06.1937 tarih ve 3201 sayılı “Emniyet Teşkilatı Kanununa” göre teşkilat yapısı merkez, taşra ve yurt dışı kuruluşlarından meydana gelmektedir. Taşrada olup da doğrudan merkeze bağlı birimler de mevcuttur. Her geçen gün değişen suç türleri ile etkin mücadelesini ulusal ve uluslararası alanda sürdüren Polis Teşkilatı yeni uzmanlık birimlerini oluşturmakta ve kendini sürekli yenileyerek verilen görevleri yerine getirmektedir.

Türk Polis Teşkilatı 269.898 personeli ile ülke nüfusunun %86’sına hizmet vermektedir. Personelin % 94’ü erkek, % 6’sı bayandır. Emniyet Genel Müdürlüğü personelinin, % 89’u yüksekokul ve üniversite, % 9’u lise, % 2’si ise ilkokul ve ortaokul mezunudur. Özellikle polis memurlarının çalışırken yükseköğrenimlerini tamamlaması ve üniversite mezunlarının Polis Meslek Eğitim Merkezlerine alınmasıyla, polis memurlarının eğitim seviyesi son yıllarda ciddi anlamda

yükselmiştir. Ayrıca, 5.342 yüksek lisans ve 366 doktora yapmış personel mevcuttur (www.egm.gov.tr).

Türk Polis Teşkilatı; “Bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması ve toplumun düzen içerisinde yaşamını sürdürebilmesi için hukuk ilkeleri içerisinde güvenlik hizmeti sunmayı” Misyon edinmiştir. “Adalet ve güvenlik olgusunun tesisine katkıda bulunan, birey ve toplum odaklı proaktif Polislik anlayışıyla güvenlik hizmeti sunan bir teşkilat olmayı” da Vizyonu olarak ilan etmiştir (www.egm.gov.tr).

Toplumun ve bireylerin güvenliğini sağlamak adına yasaların verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde güvenlik hizmeti üreten Türk Emniyet Teşkilatı hukuk ve toplum düzenini sağlamak için suç işlenmesini önlemek ve işlenmiş olan suçları aydınlatarak suçluları yargı makamına teslim etmekle görevlendirilmiştir. Güvenlik hizmeti bağlamında çok geniş bir yelpazede hizmet üreten polis teşkilatı genel bir tanımlama ile adli ve idari polislik olmak üzere iki temel kategorideki görevleri ifa etmektedir. İdari polislik hizmetleri daha çok genel kamu düzeninin sağlanması amacıyla koruyucu tedbirlerin alınmasını içermekle birlikte adli polislik hizmetleri bir suçun işlenmesi durumunda, delillerin toplanması, faillerinin ortaya çıkarılması görevlerini içermektedir.

2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 2. maddesinde Polisin genel emniyetle ilgili görevleri şu şekilde ifade edilmiştir:

A) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere, Hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü almak,

B) İşlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak,

Polisin Adli Görevleri; Suç işlendikten sonra suçun ve suçluların ortaya çıkarılması amacıyla suç soruşturmasının yürütülmesi işlemleri polisin adli görevidir. Adli görev sürecini takip etmek üzere İl Emniyet Müdürlüklerinde şube müdürlükleri, İlçe Emniyet Müdürlüklerinde ve Amirliklerinde ise büro amirlikleri

bulunmaktadır. Suç soruşturmaları, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Emniyet Teşkilatı Kanununda yer alan temel prensiplere uygun olarak, yetkili adli makamların talimatları doğrultusunda yapılır. Kamu düzenini bozucu bir suç işlendiğinde polis, delilleri toplama, suçu işleyen şahısları yakalama, Cumhuriyet Savcısı adına soruşturmayı yürütme ve suçluları adalete teslim etme görevlerini yerine getirmektedir.

Polisin İdari Görevleri; Toplumsal düzenin sağlanmasıyla ilgili mevzuat ve emirlerin yerine getirilmesinin sağlanması ve suçun oluşmasını önleyici tedbirlerin alınması polisin idari görevidir. Polis, önleyici, koruyucu ve yardım edici görevleri yerine getirirken suçu oluşturan unsurları göz önüne alarak görevini ifa etmektedir. Polisin idari görevinin en belirgin özelliği, önleyici düzenleyici ve durdurucu nitelikte olmasıdır (m.2).

Polis kanunların suç saydığı fiillerin oluşmaması için önceden bazı önlemler alır ve uygular, gerektiğinde kuvvet kullanarak bu faaliyetleri engeller eğer olmuşsa devamına engel olarak kamu düzenin devamlılığını temin eder.

Polisin genel yetki ve görevleri 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunun (PVSK) 1. maddesinde sayılmıştır. Buna göre“ Polis, asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerinin kendisine verdiği vazifeleri yapar.”

2559 Sayılı PVSK’ya göre Polisin yetkileri başlıklar halinde aşağıda gösterilmektedir;

- Parmak izi ve fotoğraf alma yetkisi,
- Açılması izne bağlı olan işyerleri konusunda polisin tahkikat yetkisi,
- Kapatma ve faaliyetten men yetkisi,
- Men yetkisi,
- Zapt etme (el koyma) yetkisi,
- Arama yetkisi,

- Yakalama ve gözaltına alma yetkisi,
- Davet etme ve ifade alma yetkisi,
- Zor ve silah kullanma yetkisi,
- Durdurma, kimlik sorma ve tespit etme yetkisi,
- Bilgi toplama ve istihbarat yetkisi,
- Polisin bazı yerlere girme yetkisi.

Alaç (2013), Türk Polis Teşkilatının yapısal olarak değerlendirmesinde şu hususları vurgulamaktadır. Türk Polis teşkilatının yapılanması, geleneksel örgüt yapısı olarak kabul edilen, yukarıdan aşağıya uzanan hiyerarşik, otoriter, merkeziyetçi ve yazılı kurallara dayanan bir ilişkiler sistemidir. Ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda bu yapıya yeni birimler aynı anlayışla dâhil edilmektedir. Başka bir ifade ile toplumsal ve sosyal gelişmeler sonucu ortaya çıkan ihtiyaçlara göre yapısal değişiklikler gerçekleştirilmektedir. Teşkilat Kanununun 75 yıl öncesine dayanması ve bu kanuna göre hâlihazırdaki örgütsel yapının devam etmesi, teşkilatın gelişim hızının artmasında ve dinamik bir yapıya kavuşmasında zorlaştırıcı bir neden olarak ortaya çıkmaktadır. Örgütsel yapı, günün gereksinimlerini karşılamak amacı ile kurulan yeni hizmet birimleri ile sürekli büyümektedir. Bununla birlikte şehirleşmenin artması, kırsal kesimdeki jandarma bölgelerinin son yıllarda hızlı bir şekilde polis sorumluluk bölgesine dâhil olması polis teşkilatının farklı coğrafik alanlarda teşkilatlanma hızını sürekli arttırmaktadır. Artan yapılanmaya bağlı olarak polis teşkilatının mevcut personel sayısı da sürekli artmaktadır (s.132).

2004 yılında EGM tarafından yayınlanan "Cumhuriyetimizin 80. Yılında Polisin Dünü, Bugünü ve Yarını Panel Bildirilerinde"; Türk Polis Teşkilatının, fonksiyonel anlamda iş yükü ve sorumluluk alanı artmasına rağmen hep yatay büyümüş, dikey büyümeyi gerçekleştirememiştir. Emniyet Genel Müdürlüğünün personel sayısı 250.000'i geçmiş olmasına karşın halen Genel Müdürlük düzeyinde temsil edilmesi yönetimin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Güvenlik alanında hizmet sunan ve görev alanı ve türü Emniyet Genel Müdürlüğü kadar olmayan Milli İstihbarat Teşkilatı 1965 yılından beri Müsteşarlık düzeyinde temsil edilmektedir. Hatta personel ve görev yükü açısından Emniyet Genel Müdürlüğüne göre daha düşük olan, DPT Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı

gibi kurumlar, Polis teşkilatının müsteşarlık seviyesine çıkartılması durumunda teşkilatın temsil sorunu ile birlikte kurumlar arası iletişim sorununun da çözümleneceği belirtilmektedir (EGM, 2004:70). Yapısal olarak Polisin günümüzde hala Genel Müdürlük seviyesinde temsil edildiği, 273 bine ulaşan çok büyük bir teşkilatın kuruluş ve işleyişlerinin halen Genel Müdürlük seviyesinde kaldığı görülmektedir.

Bugüne kadar yapılan çalışmalarda, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün geleneksel örgüt yapılanması hiç tartışılmamış; tüm yapısal teklifler, organizasyon şemasına yeni birimlerin eklenmesi, birleştirilmesi veya bağlı olduğu birimin değiştirilmesi şeklinde olmuştur. Günümüzde uzmanlık alanlarının hızla geliştiği, çok sayıda iyileştirme ve uygulama projelerinin yürütüldüğü düşünülürse, kriminal, suç analizi, bilişim suçları gibi alanlara yönelik yapılanmalarda, hiyerarşik örgütlenmenin ne derece verimli olduğu değerlendirilmelidir. Mevcut hiyerarşik yapı yanında, esnek, uzmanlaşmış, kendi kendini denetleyen ve yön veren yapıların kurulup kurulamayacağı tartışılmalıdır. Bununla birlikte, mevcut birimlerin daha iyi hizmet sunması için hiyerarşik bağlı olduğu üst birimin değiştirilmesi düşüncesi yerine, tüm birimlere yönelik iş analizleri sonucunda oluşan görev tanımlarına uygun bir kuruluş yapısı tesis edilmelidir. İş analizlerine uygun örgüt yapısı ile birlikte, iş tanımları, görev ve malzeme standartları geliştirilmelidir (Alaç, 2013:133). Özellikle, 2000'li yıllardan sonra, Polis teşkilatında insan kaynaklarının geliştirilmesi ve yeni teknolojiye adaptasyon konusunda önemli gelişmeler yaşanmıştır. Polis teşkilatının uzmanlık ve yeni görev alanlarına uygun olarak farklı kadro ve ünvanların ihdas edilmesi halinde insan kaynakları açısından da bir gelişme sağlanacaktır.

Ayrıca, dünyada artık suç ve suçlular global hale gelmiştir. Suç örgütlerinin uzantıları farklı ülkelerde bulunmakla beraber, polis teşkilatlarının ortaklaşa düzenledikleri çalışmalarda da başarılı sonuçlar alınmaktadır. Ülkemizde güvenlik konusunda, suç ve suçluların takibinde işbirliği yapmak amacı ile 70 polis irtibat görevlisi bulunmaktadır. Türk polis teşkilatının ise diğer ülkelerde görev yapan 25 polis irtibat görevlisi (müşavir-ateşe) bulunmaktadır. Türkiye'nin, dünyadaki uyuşturucu ve insan kaçakçılığı trafiği ile terör örgütleri konusundaki stratejik

konumu dikkate alınarak, polis teşkilatının yapılanmasında uluslararası kuruluş yapısının genişletilmesi gereklidir. Her yönetimi geliştirme veya re-organizasyon çalışmasının temel argümanı olan Emniyet Teşkilatı Kanunu’nun çağın gereklerine uygun olarak yeniden ele alınması düşüncesinin bir an önce hayata geçirilmesi artık kaçınılmaz hale gelmiştir (Alaç, 2013:134).

Son olarak, Türk polis teşkilatında yapısal açıdan yapılacak değişikliklerin tek başına yönetimin geliştirilmesinde başarılı sonuç vermesini beklemek doğru bir düşünce olmayacaktır. Personel rejimi, özlük hakları, çalışma şartları ve fazla mesai, polisin yetki ve sorumluluk alanı gibi temel konularda yapılacak iyileştirme ve geliştirme çalışmaları da bu kapsama alınmalıdır.

2.1.3. Jandarma

Genel kolluğun ikinci kısmını oluşturan Jandarma örgütünün, teşkilat yapısı görev, yetki ve sorumlulukları 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu ile belirlenmiştir. Bu yasanın 3. maddesinde “Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir” şeklinde tarif edilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığının 2015 yılı faaliyet raporunda Misyon ve vizyonlarını şu şekilde ifade ederler; *Misyonumuz*; Jandarma Genel Komutanlığının kanunla belirlenmiş vazifesi, sorumluluk alanında emniyet ve asayiş ile kamu düzenini bireylerin temel hak ve özgürlüklerini gözeterek sağlamak ve korumaktır. *Vizyonumuz*; İnsan merkezli çağdaş yönetim ve görev anlayışı ile ulusal ve uluslararası alanda saygın, güvenilir ve mükemmel hizmet üreten örnek kolluk kuvveti olmaktır (JGK 2013 Yılı Faaliyet Raporu <http://www.jandarma.tsk.tr>).

Yetki; Jandarma; emniyet ve asayiş sağlamaya ve kamu düzenini korumaya amacıyla, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu’nda belirtilen her türlü güvenlik tedbirlerini almaya yetkilidir.

Jandarmanın sorumluluk alanındaki genel görevleri 2803 sayılı JTGYK'nun 7. maddesinde mülki görevleri, adli görevleri, askeri görevleri ve diğer görevleri olmak üzere dört ana başlık altında toplanmaktadır.

a. *Mülki görevler*; suç işlenmesini önlemek ve mevcut güvenlik ortamının idamesini sağlamak maksadıyla, bir suçun işlenmesinden önce caydırıcı nitelikteki önleyici kolluk tedbirlerinin alınmasını ve bu çerçevede yapılan faaliyetleri kapsamaktadır. Bu görevler özetle; (1) Emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin sağlanması, (2) Halkın can, ırz ve malının korunması, (3) Ceza ve tutukevlerinin haricen korunması, (4) Tutuklu ve hükümlülerin duruşmalara ve hastanelere götürülüp getirilmesi, güvenliklerinin sağlanması, diğer ceza ve tutukevlerine nakledilmesi, (5) Sorumluluk alanında kaçakçılığın men, takip ve tahkik edilmesi, (6) Sorumluluk bölgesinde, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun ve 2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanun kapsamına giren ateşli silahların ruhsat işlemlerinin yürütülmesi, (7) Çevrenin, av ve yaban hayatı ile kültür varlıklarının korunması, (8) Sorumluluk bölgesinde karayolu trafiğinin düzenlenmesi ve denetlenmesidir.

b. *Adli görevler*; suç işlendikten sonra, kanunlarda belirtilen tüm adli faaliyetleri ihtiva etmektedir. Bunlar; (1) Cumhuriyet Savcılarının talimatı doğrultusunda suçlarla ilgili delilleri; aramak, bulmak, toplamak ve yetkili makamlara göndermek, (2) Suçları ortaya çıkarmak ve suçluları yakalayıp adalete teslim etmektir.

c. *Askerî görevler*; askerî kanun ve nizamların verdiği görevlerle, Genelkurmay Başkanlığınca verilen görevlerdir. Bunlar; (1) Genelkurmay Başkanlığınca lüzum görülen haller ile sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde gerekli olan bölümü ile Kuvvet Komutanlıkları emrine girmek, kalan bölümü ile normal görevlerine devam etmek, (2) Genelkurmay Başkanlığı tarafından belirlenen garnizonlarda “Garnizon Komutanlığı” görevlerini yerine getirmektir.

2803 sayılı JTGYK'na göre jandarma, polisin görev ve yetki alanı dışında güvenlik ve asayiş hizmetlerini yerine getirmektedir. Söz konusu alanlar il, ilçe ve belediye hudutları dışında kalan ve polis teşkilatı bulunmayan alanlardır.

Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 1. maddesinde de ülkenin genel asayiş ve güvenliğinin sağlanmasında İçişleri Bakanlığının Jandarma örgütünden yararlanabileceği belirtilmektedir. Ayrıca Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu'nun 25. maddesinde ise "Polis teşkilatı bulunmayan yerlerde, il, ilçe ve bucak Jandarma komutanları ile jandarma Karakol Komutanları bu kanunda yazılı vazifeleri yapar ve yetkileri kullanırlar" denilmektedir.

Jandarma, kanunda belirtilen hizmetleri yerine getirme bakımından İçişleri Bakanlığı'na, askerlik hizmetleri ve eğitim ve öğretim yönünden Genel Kurmay Başkanlığına ve adli görevler sırasında adli makamlara bağlıdır. Bu bağlılık adli görevler sürdüğü süre içinde mevcut olan geçici bir bağlılıktır.

Emniyet ve asayiş ile görevli jandarma birliklerinin kuruluş ve konumlarının düzenlenmesinde zorunlu haller dışında mülki taksimat esas alınır. Ancak hizmette verim ve etkinliğin sağlanması amacıyla birden çok ili içine alan bölgelerde teşkilatlanma da göz önünde bulundurulur.

Jandarma Genel Komutanı tüm jandarma teşkilatının komutanıdır. Teşkilatın sevk ve idaresinden, kanun ve nizam hükümlerinin icrasını sağlamaktan, bunlara dayalı olarak verilen emir ve kararların yapılmasından sorumludur.

Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliği'ne göre jandarmanın yetkileri aşağıda belirtilmiştir (m. 24-40);

- Genel düzeni sağlama yetkisi,
- Uyarıda bulunma ve emir verme yetkisi,
- Kanun ve kişiler aleyhine işlenen eylem ve hareketleri yasaklama yetkisi,
- Kimlik sorma yetkisi,
- Kişileri arama yetkisi,
- Genel arama yetkisi,
- El koyma yetkisi,

- Çağrı, sorgulama ve bilgi isteme yetkisi,
- Parmak izi ve fotoğraf alma yetkisi,
- Zor kullanma yetkisi,
- Silah kullanma yetkisi.

Jandarma Güvenlik hizmetlerini, Jandarma Genel Komutanlığına bağlı Bölge Komutanlıkları ve bunlara bağlı 1 Özel Tip İl Jandarma Komutanlığı, 27'si birinci sınıf, 18'i ikinci sınıf, 35'i üçüncü sınıf olmak üzere 81 il jandarma komutanlığı, 901 ilçe jandarma karakolu, 93 cezaevi jandarma karakolu ve diğer birimleri ile sunmaktadır (tr.wikipedia.org).

Jandarma ve Emniyet Teşkilatı kendilerine verilen görevleri sorumluluk alanları içinde yerine getirirler, sorumluluk bölgelerinde olaylara yetersiz kaldıkları veya kalacaklarının değerlendirilmesi halinde, mahalli mülki amirler tarafından birbirlerinin sorumluluk sahalarında geçici olarak görevlendirilebilirler.

Sonuç olarak Polis ve Jandarmanın genel itibariyle görevlerinin aynı olduğunu, teşkilatlanma ile görev ve yetkilerinin ayrı kanunlarla fakat birbirine benzer bir şekilde düzenlenmiş olduğunu, ancak bu iki genel kolluk kuvvetinin görev ve yetki alanlarının ayrı olduğunu söyleyebiliriz.

2.1.4. Özel Kolluk ve Yardımcı Kolluk

Özel kolluk kuvvetleri ile yardımcı kolluk kuvvetleri konusunda tam bir mutabakat bulunmamaktadır. 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununa göre Özel kolluk, genel kolluk görevi yerine getiren polis, jandarma dışındaki özel kanunlarla kurulan ve belirli görevleri yerine getiren güvenlik kuvvetleridir (m.3).

Bunlar ile ilgili örnekler aşağıda verilmiştir.

- Belediye zabıtası,
- Liman zabıtası,
- Orman muhafaza,
- Gümrük muhafaza,
- Özel güvenlik teşkilatları (Kuyaksil, 2005:88)

Yardımcı kolluk kuvvetleri, asıl kolluk görevlileri bulunmadığı zaman, o kolluk kuvvetinin görev ve yetkilerini kullanan görevlilerdir. Bunlar ile ilgili örnekler aşağıda verilmiştir.

- Çarşı ve mahalle bekçileri,
- Köy muhtarları,
- Köy korucuları,
- Çiftçi mallarını koruma bekçileri,
- Kır bekçileri,
- Gemi kaptanları (Kuyaksil, 2005:88).

2.1.5. Özel güvenlik

5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunu'nun (ÖGHDK) 1. maddesinde : *“Bu Kanunun amacı, kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyetteki özel güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesine ilişkin esas ve usulleri belirlemektir”* denilmektedir. Bu başlangıç maddesinden de anlaşılacağı üzere özel güvenlik hizmetlerinde görev yapan özel güvenlik personelinin en temel varlık gayesi, görev ve sorumluluk alanında kamu güvenliğini tamamlayıcı, bütünleyici ve yardımcı olarak görevini yerine getirmektir. Nitekim genel kolluk kuvvetleri ve özel güvenlik personelleri her zaman olmasa bile kanunlar çerçevesinde gerekli hallerde birlikte hareket etmek durumundadır.

Özel güvenlik görevlisinin 5188 Sayılı ÖGHDK madde 7'deki yetkilerini genel başlıklar altında ifade edecek olursak;

- Kontrol yetkisi,
- Arama yetkisi,
- Kimlik sorma yetkisi,
- Yakalama yetkisi,
- El koyma- emanete alma,
- Konuta ve diğer kapalı yerlere girme yetkisi,
- Olay yerini ve delilleri koruma,
- Zor kullanma yetkisi (Derdiman, 2010:115).

Bu yetkilere ek olarak özel güvenlik hizmetlerinde silah bulundurma ve taşıma yetkisi 5188 Sayılı ÖGHDK'un 8'inci maddesinde açıkça belirtilmiştir

Özel güvenlik personelinin yetkilerinde olduğu gibi görev alanlarında da sınırsızlık durumu söz konusu değildir. Özel güvenlik görevlilerinin yetkileri de görev bölgeleri de sınırlıdır ve bu sınırlar 5188 Sayılı ÖGHDK'un 9. maddesinde belirtilmiştir: *“Özel güvenlik görevlileri 5188 madde 7’de sayılan yetkileri sadece görevli oldukları süre içinde ve görev alanlarında kullanabilirler. Özel güvenlik görevlileri silahlarını görev alanı dışına çıkaramazlar. İşlenmiş bir suçun sanığı veya suç işleyeceğinden kuvvetle şüphe edilen kişinin takibi, dışarıdan yapılan saldırılara karşı tedbir alınması, para ve değerli eşya nakli, kişi koruma ve cenaze töreni gibi güzergâh ifade eden durumlarda güzergâh boyu görev alanı sayılır. Görev alanı, zorunlu hallerde Komisyon kararıyla genişletilebilir. Zor kullanma ve yakalama yetkilerinin kullanılmasını gerektiren olaylar en seri vasıta ile yetkili genel kolluğa bildirilir; yakalanan kişi ve zapt edilen eşya genel kolluğa teslim edilir”*.

5188 Sayılı ÖGHDK'un ilk amaç maddesinde *“kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyetteki özel güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesine ilişkin esas ve usulleri belirlemek”* yazmakta ve buradan da özel güvenliğe verilen yetkiler ile sorumluluk alanına göre genel kolluk vazifesi gören polis ve jandarmanın yükünün hafifletilmeye çalışıldığı görülmektedir. Burada en önemli ve gözden kaçmaması gereken husus özel güvenlik görevlilerinin belirtilen yetkileri sadece görevli oldukları zamanda ve görevli oldukları alan içerisinde kullanabilecekleri hususudur.

Özel güvenlik kamu güvenliğini tamamlayıcı ve yardımcı olmak esasına dayanan, yasalarla izin verilen yaşam hakkı, mülkiyet, zilyetlik gibi hakların yine kanunlar çerçevesinde ve izin verildiği şekil ve ölçüde yerine getirilen özel güvenlik tedbirleridir (Göksu vd.2011:72).

Diğer bir tanımda Dalda (2009) özel güvenlik; belirli kişi veya kuruluşların özel mülkiyetlerini ve kendilerini tehlikelere karşı belirli bir ücret karşılığı koruyan, kendi adına kar amacı ile çalışan kişiler ve şirketleri olarak tanımlamaktadır (s.14).

Bu tanımlamalardaki unsurlar;

- Özel güvenlik hizmetlerinden genel olarak özel kişiler ve kuruluşlar yararlanmaktadır.
- Kamu kuruluşları da ücretini ödemek kaydı ile bu hizmetlerden yararlanmaktadır.
- Özel güvenlik hizmetleri talep üzerine yerine getirilir.
- Özel güvenlik hizmetlerini sağlayan kişi ve kuruluşlar özeldir.
- Özel güvenlik hizmetlerinde kar amacı güdülür, hizmetten yararlananlar, ücretini öderler.

Özel güvenlik alanı ile ilgili keskin bir çizgi bulunmamakla birlikte kurum, kuruluşların, özel veya tüzel kişiliklerin talebi doğrultusunda özel güvenlik komisyonunun kararı ve valinin onayı neticesinde şekillenmekte ve nihai karara bağlanmaktadır. Gerekli görüldüğü takdirde özel güvenlik komisyonu görev alanı ve görevle ilgili belirleyici unsurları genişletecek veya sınırlandıracak karar alma yetkisine sahiptir. Bu yetkiyi özel güvenlik komisyonu kendiliğinden kullanabileceği gibi kurum veya kuruluşların talebini değerlendirme neticesinde de kullanabilir (Göksu vd.2011:77).

5188 sy. ÖGHDK Özel güvenlik komisyonu valinin görevlendireceği bir vali yardımcısının başkanlığında, il emniyet müdürlüğü, il jandarma komutanlığı, ticaret odası başkanlığı, sanayi odası başkanlığı temsilcisinden oluşur. Sanayi odasının bulunmadığı illerde komisyona ticaret ve sanayi odası başkanlığının temsilcisi katılır. Özel güvenlik izni verilmesi ya da bu uygulamanın kaldırılması için başvuran kişi ya da kuruluşun temsilcisi ilgili komisyon toplantısına üye olarak katılır. Komisyon, kararlarını oy çokluğu ile alır; oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır; çekimser oy kullanılamaz (m.4).

Görev alanları olarak özel güvenlik personeli sınırlı bir alan içerisinde görev yaparken, genel kolluk personeli özel güvenlik personelinin görev alanını da kapsayacak daha geniş alanlarda görev yapmaktadır. Bu nedenle özel güvenlik personelleri ile iyi bir iletişim organizasyonu ve sıcak ilişkiler sağlanması aynı anda birden fazla bölgede güvenlik hizmeti ile ilgili göz ve kulak bulunmuş olacaktır.

2016 yılı bütçe görüşmelerinde İçişleri Bakanı; Özel Güvenlik görevlilerine ilişkin en son sayısal bilgileri paylaştı; Özel güvenlik hizmetleri kapsamında 80.845 yer özel güvenlik personeli çalıştırma izni almıştır. Polis sorumluluk bölgesinde 753.377, jandarma sorumluluk bölgesinde 133.730 olmak üzere, toplam 887.107 kişiye özel güvenlik kimlik kartı verilmiştir. Özel güvenlik kimlik kartı verilenlerden, polis sorumluluk bölgesinde 243.321, jandarma sorumluluk bölgesinde 59.236, toplam 302.557 kişi özel güvenlik sektöründe istihdam edilmektedir (www.ogghaber.net).

Bu sayılardan da anlaşılacağı üzere özel güvenlik teşkilatı ciddi bir güç ve potansiyel olarak karşımıza çıkmaktadır. Zaman içerisinde bu sayının daha da artacağı öngörülmektedir. Burada önemli olan bir hususta özel güvenlik personelinin görev yaptığı alanlarda verimli olarak kullanılabilmesi ve Genel Kollukla ilişkilerinin, işbirliği ve koordinasyonunun aksatılmadan yürütülebilmesidir.

Bu hususta da eğitim düzeyi önemli ve objektif bir ölçüt olmalıdır. Bu doğrultuda yakın gelecekte özel güvenlik ve koruma bölümünün, üniversitelerin lisans düzeyinde kendine yer bulması öngörülmektedir.

Genel ve özel güvenlik kurumları arasındaki karşılıklı iletişim ve sağlıklı bir yapıyla oluşturulan ilişkiler, güvenlik hizmetlerinde sorunların azalmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca kentlerin güvenliğinin sağlanmasında önemli ve üzerinde itina ile durulması gereken bir konudur.

2.1.6. Yerel Yönetimler

Yerel yönetimin pek çok tanımını yapmak mümkün olmakla beraber, en basit tanımıyla “Bir ülkenin coğrafi parçalarından birinde, merkezi yönetimin merkez ve taşra birimleri dışında, doğrudan o yörede yaşayanlarca oluşturulup yönetilen birimlere yerel yönetim denir” (Güler, 2009: 279).

Yerel yönetimler 1982 Anayasasının 127. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre yerel yönetimler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları yine kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir. Bu

ifadeden anlaşılacağı üzere, yerel düzeyde kamu hizmetlerini yerine getirme amacıyla, kendi kamu tüzel kişilikleri bulunan, kendi bütçeleri olan, kendi karar ve yürütme organlarına sahip yerel yönetim birimleri kurulur (Sayan,2012:8).

Yerel yönetimler günümüzde sadece kanunda tanımlı görevleri yapmakla yetinmeyip; kırsal kalkınma, kentleşme, sanayileşme, tarım gibi birçok alanda çeşitli projeler yapmakta veya projelere paydaş olmaktadır. Bu yeni görev alanlarından bir tanesi de suç önleme politikalarıdır. Yerel yönetimler suç kavramı ortaya çıkmadan bunu önlemek için politikalar geliştirebilecek bir yapıya ve imkâna sahiptir. Toplumsal veya kentsel yapıdaki değişiklikler suç olgusu ile paralellik göstermektedir. Göç bölgeleri veya kentin belirli bölgesine yığılan farklı özellikteki insanlar, bünyesinde potansiyel çatışma kaynaklarını ve sonucunda suç teşkil eden davranışları barındırmaktadırlar. Çatışma kaynaklarını ve dolayısıyla suçu azaltacak politikalar, yerel yönetim birimlerinin farklılıkların yönetimi kavramını iyi kullanması ile sağlanacaktır. Farklılıkların yönetimi; yas, cinsiyet, din, inanç, kişilik gibi yönleriyle farklı insanları etkili bir şekilde yönetmek için planlanan ve uygulanan kurumsal sistemlerin; farklılığın yararlarını en üst düzeye çıkarırken, sorunlarını ve sakıncalarını en alt düzeye indirecek şekilde kurulmasıdır. Yerel yönetimlerde farklılıkların yönetimi uygulamalarına yer verilmesi suç önleme konusunda etkin bir sonuç verecektir (Çakır ve Sarıhan, 2014:227).

Yerel yönetimlerin güvenlik yönetişimi kapsamında Genel Kolluk kuvvetlerine bir paydaş olarak katılması, hiç şüphesiz suçların önceden tespit edilmesinde ve suça sebebiyet verecek unsurların ortadan kaldırılmasında önemli bir rol oynayacaktır. Halka en yakın olan ve demokratik katılımın en üst seviyede olduğu yerel yönetimler, görev alındaki bölgeyi çok iyi analiz edebilme yeteneğine sahip oldukları için, Kolluk kuvvetlerinden daha işlevsel bir şekilde suç önleme konusunda politika ve strateji üretebilecektir.

Yerel yönetimler, vatandaşların isteklerine cevap verebilmek için birçok kurum ve kuruluşla yönetişim kapsamında proje ve çalışma yürütmektedirler. Yerel kalkınmayı sağlamak için kalkınma ajansları, daha güzel ve yaşanabilir bir kent için kent konseyleri, gençleri de karar alma sürecine dâhil etmek için gençlik meclisleri, potansiyel suç kaynaklarını yok etmek için kentsel dönüşüm projeleri gibi birçok

proje ve organizasyon içinde yer almaktadırlar. Yerel yönetimler önleyici güvenlik konusunda da proje ve politikalar yapmak zorundadırlar. Son zamanlarda popülerlik kazanan, güvenli kentler, marka kentler, sürdürülebilir kentler gibi birçok kavramın başarıya ulaşmasında kentlerdeki suç oranları etkili olmaktadır.

Kentlerin, insan hareketlerine bağlı olarak nüfuslarının hızla artması, özellikle kentsel yerleşimleri sosyal kontrolün azaldığı mekânlara dönüştürmektedir. Bu değişim nedeniyle, kentlerde topluma ve kente karşı islenen suçların oluşmaması veya engellenmesi önem kazanmıştır. Belirtilen dönüşüm nedeniyle, 21. yüzyılda kentlerin en önemli sorunu, geçmişinde görüldüğü gibi güvenliğin sağlanması olmuştur. Merkezi hükümet birimleri, yerel yönetimler olmadan geleneksel polisiye tedbirlerle bir kentin güvenliğini sağlamada verimli ve etkin olamamaktadırlar. Kentsel güvenliği etkileyen içsel (mekânsal ayrışma, sosyal dışlanma) ve dışsal (güvenlik sistemleri, kent planlama) etkenlerin olması güvenlik konusunda yerel yönetimleri de paydaş olarak kullanmayı zorunlu kılmaktadır (Aksoy, 2007:11-13).

Yerel yönetimler kent planlaması yaparken suç olgusunu da göz önünde tutarak planlama yapmaları gerekmektedir. Yerel yönetimler sorumluluk alanlarındaki kentlerin mahalli müşterek ihtiyaçları karşılamak, refah ve gelişmişlik seviyesini artırmak için birçok kurumla işbirliği yapmaktadırlar. Yapılan işbirliklerinden bir tanesi de güvenlik konusundadır. Mekânsal suç önleme politikaları, potansiyel suç bölgelerinin ıslahı, kentsel dönüşüm gibi çalışmalarla kolluk kuvvetlerine yardımcı olmaya çalışmaktadırlar.

Son zamanlarda artan göç oranıyla birlikte hızla sosyokültürel olarak farklılaşan şehirlerde bu farklılıklardan dolayı çatışmalar ve sonucunda suç teşkil edecek olaylar yaşanmaktadır. Geleneksel polisiye tedbirler ise sorunu çözmede yetersiz kalmaktadır. Yerel yönetimlerin artık suç önleme konusunda sadece mekânsal suç önleme politikaları ile değil daha da ileriye giderek farklılıkları etkin bir şekilde yönetecek politikalar geliştirerek de katkı sağlamaları gerekmektedir. Farklılıkların yönetimini yerel yönetimler açısından değerlendirirsek, heterojen bir yapıya sahip şehirlerde bireyler arasındaki farklılıkları çatışma ve suç kaynağı olmaktan çıkarıp, farklılıklardan değer elde etmeye ve bu değerleri şehir yararına kullanabilme yeteneğidir (Çakır ve Sarıhan, 2014:230).

Kısa adıyla CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design) olarak bilinen “Çevresel Dizayn Yoluyla Suç Önleme” stratejisi, özellikle şehirlerde inşa edilen binaların fiziksel olarak dizaynının, konumunun ve mimari yapısının insan davranışlarını etkilediğini ve şekillendirdiğini ve bu nedenle de suç oluşumu üzerinde doğrudan etkisi bulunduğunu öne sürmektedir. Başka bir deyişle, bahse konu stratejiye göre, binaların mimari yapısındaki düzenlemelerle suçların azaltılması ve önlenmesi mümkündür.

Güvenlik yönetişimi çalışmaları, modeller ve programlar bölümünde daha ayrıntılı şekilde üzerinde duracağımız, kısa adıyla CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design) olarak bilinen “Çevresel Dizayn Yoluyla Suç Önleme” stratejisi, yerel yönetimlerin kent güvenliğinin sağlanmasında çok önemli konuma getirmektedir. CPTED stratejisi şehirlerde inşa edilen binaların fiziksel olarak dizaynının, konumunun ve mimari yapısının insan davranışlarını etkilediğini ve şekillendirdiğini ve bu nedenle de suç oluşumu üzerinde doğrudan etkisi bulunduğunu öne sürmektedir. Başka bir deyişle, bahse konu stratejiye göre, binaların mimari yapısındaki düzenlemelerle suçların azaltılması ve önlenmesi mümkündür.

Yerel yönetimlerin önde gelen görevlerinden olan çevrenin fiziksel olarak iyileştirilmesi suç işlenmesine kolaylık sağlayan bir çok durumun önüne geçecektir. Sokak aydınlatma lambalarının yetersiz olması, güvenlik amaçlı kamera sistemlerinin yeterince kullanılmaması, başta otopark sorunu olmak üzere şehirdeki trafikle ilgili sorunlar, suçluların barınmasına ve bazı suçların işlenmesine olanak veren metruk binaların çokluğu gibi konular yerel yönetimlerce ele alınması gereken suça davetiye çıkaran ve suç işlemeyi kolaylaştıran güvenlik sorunları olarak görülmektedir.

2.1.7. Üniversiteler

Bugün üniversitenin işlevleri; (1) eğitim-öğretim, (2) temel bilimsel araştırmalar, (3) toplum hizmetleri olmak üzere üç grupta toplanmıştır. Üniversiteler yerine getirdikleri işleve göre değerlendirildiğinde (1)“araştırma üniversiteleri” ve (2)“kitlese eğitim üniversiteleri” olarak iki gruba ayrılmaktadır (Gürüz, 2001:4).

Üniversiteler, yüksek düzeyde eğitim ve öğretim yaparak seçkin kadrolar yetiştiren, bilimsel ve teknolojik araştırmalar yapan ve araştırma sonuçlarını toplum yararına sunarak sosyal ve ekonomik kalkınmaya hizmet eden kuruluşlardır. Üniversitelerin temel görevi, ülke genelinde, sanayi kesiminde ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücü ile düşünen, analiz edebilen, gelişmiş genç beyinlerin yetiştirilmesidir. Ayrıca üniversitelere araştırma geliştirme projeleri kapsamında tarımdan imalata, sağlıktan eğitime değin geniş sektör yelpazesinde ileri bilgi ve teknolojilerin geliştirilmesi; bilgi birikimini üretim sürecine yansıtacak şekilde sanayi ile işbirliği kurulması; kuruldukları bölgede mevcut sosyo-kültürel ve ekonomik dokuyu etkileyerek, bölgesel gelişimin desteklenmesi gibi çeşitli görevler yüklenmiştir (Durukan, 2004:19).

Üniversiteler toplumda önemli ve saygın bir yere sahip yükseköğretim kurumlarıdır. Toplumsal gelişimin merkezindedirler. Üniversiteler yöresel, bölgesel ve küresel olarak toplumların sosyal ve ekonomik refahı için yaşamsal bilgiyi yaratır, korur ve yayar. Üniversiteler yerine getirdiği göreve göre örgütlenmektedirler. Üniversiteler yerine getirdikleri göreve göre değerlendirildiğinde (1) kitlesel eğitim üniversiteleri ve (2) araştırma üniversiteleri olarak iki gruba ayrılmaktadır. Üniversitelerimizde “eğitim-öğretim” ve “bilimsel araştırma” işlevleri iç içe birbirine girmiş durumdadır. Ülkemizdeki üniversiteler yerine getirdiği işlevlere göre örgütlenmemiş olup, hem eğitim- öğretim, hem bilimsel araştırma hem de topluma hizmet görevlerini aynı anda yerine getirmektedir (Erdem, 2013:109).

28-30 Mayıs 2003 tarihleri arasında Avusturyanın Graz kentinde yapılan “II. Avrupa Yükseköğretim Kurumları Konvansiyonunda oluşturulan Graz Deklarasyonu”¹ Avrupa üniversitelerinin gelecekteki rollerini nasıl gördüklerini ortaya koymakta, hareket için öncelikleri tanımlamakta ve hükümetlerden ne gibi eylemler beklediğimizi belirtmekte ve üniversitelerin Avrupa toplumunun gelişmesinin merkezi olarak kalabilmesi için yapmaları gerekenleri şu şekilde sıralamaktadır:

¹ 28-30 Mayıs 2003 tarihleri arasında Avusturya-Graz’da yapılan “II. Avrupa Yükseköğretim Kurumları Konvansiyonunda oluşturulan Graz Deklarasyonu”

- Üniversitelerin kamu sorumluluğu olarak kalmasını sağlamak,
- Araştırmayı yükseköğretimin ayrılmaz bir parçası olarak görmek,
- Sağlam kurumlar oluşturarak akademik kaliteyi yükseltmek,
- Hareketliliği ve sosyal boyutu geliştirmek,
- Kalite güvencesi içinde bir Avrupa için bir politika çerçevesinin geliştirilmesini desteklemek (Graz Deklarasyonu, 2003).

Avrupa Üniversiteler Birliği Başkanı Froment “Graz Deklarasyonunda” Üniversitelerin kamu sorumluluğu olarak kalmasını sağlamak maddesini şöyle açıklıyor; Yükseköğrenim, temel akademik ve sivil değerleri koruyabilmek, bütünsel mükemmelliği teşvik edebilmek ve üniversitelerin toplumun sosyo-ekonomik ve kültürel ilerlemesinde ana paydaşlardan biri olma rolünü üstlenebilmesini mümkün kılabilmek için birincil ve en önemli kamu sorumluluğu olarak kalmalıdır. Üniversiteler sorumluluğu kabul etmeli ve kurumsal kaliteyi ve stratejik yönetim kapasitesini geliştirerek öğrenciler ve diğer paydaşları ile sıkı işbirliği içerisinde reformları gerçekleştirme sorumluluğunu üstlenmelidir (Çev.Derle ve Bol:2003).

Hükümetler, üniversiteler ve öğrenciler uzun dönemli bir vizyon olan Bilgi Avrupası düşüncesine inanmalıdır. Üniversiteler farklı biçimlerde gelişmeye ve çok çeşitli yollardan kaynak yaratmaya teşvik edilmelidir. Ancak yükseköğrenim, temel akademik ve sivil değerleri koruyabilmek, bütünsel mükemmelliği teşvik edebilmek ve üniversitelerin toplumun sosyo-ekonomik ve kültürel ilerlemesinde ana paydaşlardan biri olma rolünü üstlenebilmesini mümkün kılabilmek için birincil ve en önemli kamu sorumluluğu olarak kalmalıdır. Bunu sağlamak için hükümetler kurumların yetkilerini arttırmalı, onların temel özerkliklerini istikrarlı bir yasal ve finansal ortam sağlayarak güçlendirmelidir. Üniversiteler sorumluluğu kabul etmeli ve kurumsal kaliteyi ve stratejik yönetim kapasitesini geliştirerek öğrenciler ve diğer paydaşları ile sıkı işbirliği içerisinde reformları gerçekleştirme sorumluluğunu üstlenmelidir (Froment,2003:4).

Üniversitelerin çok kapsamlı görev alanlarına ilaveten; toplum hizmetleri kapsamında güvenlik stratejileri geliştirmek, ülke yöneticilerine yol göstermek, toplumdaki çeşitli kurum ve kesimlere hizmet içi eğitimler vermek, seminer, kurs,

konferans gibi etkinlikler düzenlemek vb. faaliyetlerle mevcut akademik potansiyellerini güvenlik alanında da etkin olarak kullanmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Güvenliğin sağlanmasında yönetim çalışmalarına önemli katkıları sağlayabilecek kurumların başında Üniversiteler gelmektedir.

Üniversitelerin kent güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara daha aktif dâhil olması gerekmektedir. Kent güvenliğine dair problemlerinin araştırma kuruluşları, üniversiteler gibi kurumlar tarafından incelenmesi ve sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Güvenlik hizmetleri birçok sektörün işbirliğine ihtiyaç duyan bir çalışma alanı olduğu gibi Üniversitelerin katkısı ile güvenlik stratejilerinin temelinde bilimsel nitelikte bilginin bulunması sağlanacaktır.

2.1.8. Milli Eğitim

Milli Eğitim Bakanlığının ilan ettikleri “*Misyonları*”; düşünme, anlama, araştırma ve sorun çözme yetkinliği gelişmiş; bilgi toplumunun gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanmış; millî kültür ile insanlığın ve demokrasinin evrensel değerlerini içselleştirmiş; iletişime ve paylaşıma açık, sanat duyarlılığı ve becerisi gelişmiş; öz güveni, öz saygısı, hak, adalet ve sorumluluk bilinci yüksek; gayretli, girişimci, yaratıcı, yenilikçi, barışçı, sağlıklı ve mutlu bireylerin yetişmesine ortam ve imkân sağlamaktır. “*Vizyonları*” ise hayata hazır, sağlıklı ve mutlu bireyler yetiştiren bir eğitim sistemidir (www.meb.gov.tr).

430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanununa göre Türk Millî Eğitiminin amaçlarının temel ilkeler doğrultusunda Devlet adına gerçekleştirilmesi görevi Millî Eğitim Bakanlığı’na aittir (m.2).

3797 sayılı “Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun’a” göre Millî Eğitim Bakanlığının başlıca görevleri şunlardır (m.2);

a) Atatürk İnkılap ve İlkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, Türk Milletinin milli, ahlaki, manevi, tarihi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel

ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş vatandaş olarak yetiştirmek üzere, Bakanlığa bağlı her kademedeki öğretim kurumlarının öğretmen ve öğrencilerine ait bütün eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, programlamak, yürütmek, takip ve denetim altında bulundurmak,

b) Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve her çeşit örgün ve yaygın eğitim kurumlarını açmak ve yükseköğretim dışında kalan öğretim kurumlarının diğer bakanlık kurum ve kuruluşlarınca açılmasına izin vermek,

c) Türk Vatandaşlarının yurt dışında yapılacak eğitim ve öğretimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,

d) Diğer bakanlık, kurum ve kuruluşlarca açılan ve yükseköğretim dışında kalan örgün ve yaygın eğitim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program ve yönetmeliklerini birlikte hazırlamak ve onaylamak.

Milli Eğitimim hedef kitlesi olan Okul öncesi eğitim, İlköğretim, Ortaöğretim öğrencileri ve aileleri ile birlikte öğretmenlerimiz toplumun önemli bir kesimini oluşturmaktadırlar. Sosyal sorumluluk projeleri kapsamında öğrenciler, aileler ve öğretmenler toplumsal güvenlik, kişisel güvenlik ve çevresel güvenlik konusunda bilinçlendirilmelidirler. Kurumlararası işbirliği ve koordinasyon çerçevesinde Valilik, Emniyet, Jandarma gibi İl'deki güvenlikten sorumlu kurumlarla yakın işbirliği içerisinde bulunmaları ve yönetim çalışmaları aktif rol almaları gerekmektedir.

2.1.9. Medya

Demokratik toplumlarda medya çok önemli görevler üstlenmektedir. UNESCO'nun hazırladığı ünlü McBride Raporu'nda, medyanın işlevleri sıralanırken öncelikli olarak “haber ve bilgi sağlama” görevine dikkat çekilmektedir. “Bireylerin toplumsal hayatın bir parçası haline gelmesi yani toplumsallaşması, toplumsal amaçlar için motive edilmesi ve toplumsal değerlerin belirginleşmesi” de medyanın öncelikli görevleri arasında sayılmaktadır. Medya ayrıca bireylerin iyi vakit geçirmesi, eğitim seviyelerinin yükseltilmesi, kültürel değerlerin korunması gibi işlevleri de yerine getirmektedir (Mc Bride, 1993:15).

Medyanın işlevlerine bakıldığında iki önemli niteliği ön plana çıkmaktadır. Bunlardan biri medyanın “kamu gözcüsü” rolüdür. Medya kamu gözcüsü olarak devlet otoritesinin kullanılmasındaki kötü uygulamaları açığa çıkartmakla görevlidir. Medyanın kamu gözcüsü rolü, aynı zamanda medyanın örgütlenme biçimiyle de yakından ilgilidir. Çünkü kamu otoritesinden bağımsız örgütlenemeyen, ekonomik özgürlüğünü kazanamayan hiçbir medya kuruluşu, kamu gözcüsü olarak görev yapamaz (Curran, 1997:145).

Bu konuda “Gazetecilik Etiği ve Demokrasi” isimli makalesinde Manuel Nunez Encabo (1997), “*medyanın asıl amacı kamuyu eğitmek ya da kendilerini yargı benzeri karar alma organları olarak tayin etmek değildir. Medyanın amacı kamuoyunu önceden belirlemek ya da oluşturmak da olmamalıdır*” yorumunu yapmaktadır. Encabo, medyanın asıl amacını “*kamuyu ilgilendiren konulara ilişkin çeşitli enformasyon ve kanıları aktarmak*” şeklinde tanımlamaktadır (s.291).

Küreselleşme süreci, siyasal ve ekonomik alanlarda olduğu gibi “medya düzeni” üzerinde de çok önemli değişim ve dönüşümlere neden olmaktadır. Küreselleşme süreciyle birlikte bilgi ve görüntü mekânları yeniden yapılanmakta, yeni bir “iletişim coğrafyası” ortaya çıkmaktadır. Bu süreçte küresel ağlar ve uluslararası bilgi akışı modeli oluşmakta, sahip olduğumuz mekân ve zaman duygularımız yeniden şekillenmektedir. Teknolojik gelişmeler yeni küresel medya sanayisini doğurmuş, görsel/işitsel üretim belirli bir mekâna hapsolmaktan çıkmış, adeta yurtsuzlaşmıştır (Özkan, 2006:19).

Barrett & Braham’a göre (1995); Medyanın toplumsal gücü konusunda, bir birleriyle taban tabana zıt iki temel görüş vardır.

1. Medya “*edilgen bir iletici*” (passive transmitters)’dir: İletilerin yayılmasında pasif bir konumdadır.

2. Medya iletişim olayında “*etkin bir katılımcı*” (active interveners)’dir: Mesajların şekillendirilmesinde aktif roller oynar (s.70).

Birinci görüşün takipçilerine göre medya, gerçekleri olduğu haliyle yansıtan bir ayna gibidir. Objektiflik ve yansızlık, medyanın profesyonellik ideolojisinin temel ilkelerini oluşturur. Bu düşünelere göre medya, mevcut durumu nesnel ve

tarafsız bir şekilde ortaya koyar. Bunu da büyük ölçüde, her türlü ön yargıdan ve baskıdan uzak şekilde gerçekleştirir (Barrett ve Braham, 1995:70).

Arslan (2005) İnsanların medyayı kullanma sebeplerini sosyolojik açıdan incelemesinde aşağıda sıralanan hususlara dikkat çekmektedir;

1. *Görünürlük (Visibility): Bir çok kişi kurum ve grup için halkın karşısına çıkmak, halka görünmek, eski tabirle “arzı endam edebilmek” hayati önem taşır. Bunlar ancak varlıklarını geniş halk kitlelerine duyurabildikleri ölçüde etkili olabilirler; kendilerine taraftar toplayıp varlıklarını sürdürebilirler. Bunu yapabilmek içinde medyaya muhtaçtırlar. Medya, böylesi kişi kurum ve gruplara, çok geniş dinleyici ve izleyici kitlelerine en etkili ve en kestirme yoldan ulaşabilme olanaklarını sunar. Bu olanaklar özellikle politikacılar, siyasi partiler ve baskı grupları açısından çok büyük bir önem taşır.*

2. *Bilgilendirme (İstihbarat - Information): Medya çevresi açısından aynı zamanda çok önemli bir bilgi ve haber kaynağı olma konumuna da sahiptir. Bu durum, özellikle de baskı grupları için çok büyük bir önem taşır. İster görsel, ister işitsel, isterse yazılı olsun bütün araçları ile medya böylesi kişi, grup ve kuruluşlar için zengin bir data hazinesi gibidir. Onlar ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verecek, işlerine yarayacak hikaye, görüş, mektup, fotoğraf, haber, ... gibi bir çok veriye bu kaynaktan ulaşabilirler.*

3. *Kamuoyu-Ortam Oluşturma (Climate): Baskı grupları, toplumda kendi görüşlerine uygun atmosfer oluşturmak, toplumsal ortamı kendi görüşlerine paralel doğrultuda değiştirebilmek için medyaya ihtiyaç duyarlar. Böylesi kişi ya da gruplar için, bu türden toplumsal atmosfer ve kamuoyu gözünde olumlu izlenim (pozitif imaj) oluşturmak, popülerliklerini arttırmak, halkın sempatisini kazanmak büyük bir gereksinimdir. Oluşturabildikleri kamuoyu gücü sayesinde, ya da arkalarına kamuoyunun desteğini alabildikleri ölçüde varlıklarını sürdürebilirler.*

4. *Tepki-Karşı Tepki Verebilme (Reactive response): Söz konusu kişi, grup ya da kurumlar bazı durumlarda, örneğin kendileri ile ilgili veya kendi ilgi ve faaliyet alanlarına giren konularda bir haber ya da bilgi yayınlandığında, acilen tepki vermek gibi bir zorunlulukla karşı karşıya kalabilirler. Böylesi durumlarda, medya ile iyi ilişkilere sahip bulunmak onlar için paha biçilmez bir kıymet taşır,*

5. *Etkileme (Influence): Medya, aynı zamanda karar verme süreci üzerinde oldukça önemli bir etkileme gücüne sahiptir. Karar vericiler ve hükümet üzerinde baskı oluşturma ve onları etkileme gücü sayesinde, alınan kararlar üzerinde dolaylı ya da doğrudan önemli roller oynar.*

6. *İçerik (Content): Çeşitli gruplar lobi faaliyetleri ile medya üzerinde doğrudan bir baskı oluşturarak, medya çıktılarının (iletilerin) içeriğini etkilemeye çalışabilirler. Medya aracılığıyla tanıtım ve propaganda yapabilmek, bu tür grup ya da kurumlar için, hedefledikleri amaçlara ulaşabilmelerinde çok büyük önem taşır. Toplumsal ve siyasi eylemlerinde ulaşacakları başarı, büyük ölçüde bu tür çabalarındaki başarılarına bağlıdır(ss.5-6).*

Medyanın toplum üzerinde üstlenmesi gereken temel işlevleri; haber ve bilgi sağlama, bireyin toplumsal yaşamın bir parçası haline gelmesinde etkili olma, hedef kitlenin bilgi ve eğitim düzeyinin yükselmesinde, kültürün tanımı ve geliştirilmesinde, toplumsal değer ve amaçların belirginleşmesine yardımcı olma, güdüleme ve bütünleştirmektir (Zaman, 2014:1).

Medya bütün bu sayılan nitelikleri ile birlikte güvenlik yönetişiminin çok aktif bir katılımcısı olmalıdır. Medyaya, meydana gelen olayların vatandaşlara duyurulması, güvenlik yöneticilerine vatandaşların talep ve tepkilerinin iletilmesi, toplumun bilinçlendirilmesi gibi çok önemli görevler yüklenmiştir.

2.1.10. Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil toplum kuruluşları ya da sivil toplum örgütleri; resmî kurumların dışında kalan ve bunlardan bağımsız olarak çalışan, politik, sosyal, kültürel, hukukî ve çevresel amaçları doğrultusunda lobi çalışmaları, ikna ve eylemlerle çalışan, üyelerini ve çalışanlarını gönüllülük usulüyle alan, kâr amacı gütmeyen ve gelirlerini bağışlar veya üyelik ödemeleri ile sağlayan kuruluşlardır. Sivil toplum örgütleri oda, sendika, vakıf ve dernek adı altında faaliyet gösterir. Vakıf ve dernekler topluma yararlı bir hizmet geliştirmek için kurulmuş yasal topluluklardır ve herkese yardım etmek için kurulmuşlardır (tr.wikipedia.org).

Anlam ve içerik bakımından kitle örgütlerinden ayrılırlar. Sivil toplum kuruluşlarının önemli bir kısmı güdümlü bir yapılanma içerisinde belli merkezlere bağlı çalışmaktadırlar. Fakat buna karşın kitle örgütleri ise, adı üstünde, kitlelerin ürünü, sesi ve gücüdürler. Bu ürün ses ve güç, demokratik ilkelerin örgütlenmenin omurgasına yerleşmiş olmasından meydana gelir. Burada sözü edilen demokrasi halkın doğrudan demokrasisidir. Yani halkın kendi örgütü içinde, kendisini ifade edebilme özgürlüğüdür (Plant, 2005:16).

Sivil Toplum Kuruluşları (STK), insanların tek tek yapamadıklarını beraber el birliğiyle yapmasıdır Yani birlikteliği, gönüllülüğü ve dayanışmayı temsil eder. 21. yüzyılda önemli bir kavram olan sivil toplum; akademisyenlerin yanı sıra buralara gönül verenlerin de tecrübelerinden yararlanılması gereken yerlerdir Meslek odaları, sendikalar, vakıflar, hemşehri dernekleri, engelli dernekleri ve toplum yararına çalışmalar yapan dernekler sivil toplumları oluştururlar

Bir ülke de demokrasinin ve ekonominin gelişmesinde sivil toplumun etkisi olduğu kadar bizlere aktif vatandaşlık anlayışını da getirir, demokratik bir toplum oluşturulmasında, devlet-toplum, birey ilişkilerinin demokratik bir şekilde düzenlenmesinde önemli bir enstrümandır. Sivil Toplum örgütlerinin yaygın olduğu ve kabul gördüğü toplumlarda sorunların, problemlerin çözümlerinin daha kolay olduğu, kurum ve kuruluşlar arasındaki ilişki ve münasebetlerinde daha medeni ve hoşgörülü bir şekilde yürüdüğü veya yürütüldüğü su götürmez bir gerçektir. STK'lar bireysellikten toplumsallığa geçişi sağlar. Kısaca; STK'larının yönetimler üzerindeki etkinliği, şehirleri daha çağdaş ve demokratik hale getirmektedir Bu nedenle STK'lar demokrasinin olmazsa olmaz unsurları olarak toplumsal hayatımızın odak noktasında yer almalıdır (Kurt, 2012:3).

Güvenlik yönetişimi çalışmalarına ve karar alma sürecine sivil toplum örgütlerinin katılımının sağlanması farklı görüşlerin de dikkate alınarak çok daha demokratik kararlar alınmasını ve güvenlik uygulamalarının sivil toplum tarafından büyük oranda kabul görmesini ve desteklenmesini sağlayacaktır.

2.1.11. Muhtarlık

Mahalle muhtarlığı 1944 tarihli 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun ile yeniden kurulmuştur (Arıkboğan, 1999:112).

Mahalle muhtarlığının yeniden kurulduğu 1944 yılından 2005 yılına kadar muhtarlığın hukuki durumunda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Ama 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda mahalle ve mahalle muhtarlığıyla ilgili bazı yeniliklerin yapıldığı görülmektedir. Nitekim bu kanunun 9. maddesi ile hem belediyenin mahalleyle daha çok ilgilenmesi sağlanmış hem de belediye ile mahalle muhtarlığı belli oranda ilişkilendirilmiştir. Aynı kanunun 24. ve 76. maddelerine göre de mahalle muhtarına mahalleyi temsilen, oy hakkı olmaksızın mahalleyi ilgilendiren konuların görüşüldüğü belediye meclisinin ihtisas komisyonları toplantılarına ve kent konseylerine katılma hakkı verilmiştir.

Palabıyık ve Atak (2000), 21. Yüzyıla Girerken Mahalle Yönetimi çalışmalarında rağmen yasal açıdan mahalle muhtarlığının kamu yönetim sistemi içerisinde önemli bir yere sahip olduğu söylenemeyeceğini ifade etmişlerdir. Muhtarlığın tüzel kişiliği olmadığı gibi özerkliği, bütçesi ve personeli de yoktur. Muhtarlık, üstlendiği misyon ve yasal sorumluluk bakımından mülki makamlara bağlıdır ve hiyerarşik denetime tabidir, fakat mülki idare sistemine dahil değildir. Muhtarlık organları halkın oylarıyla seçilmesine rağmen bir yerel yönetim birimi de değildir. Hatta gerçekte bir yönetim birimi bile değildir. Mahalle muhtarlığını bir yönüyle merkezi idarenin yardımcı birimi olarak değerlendirmek gerekir. Çünkü mahalle muhtarlığı merkezi yönetime ait kimi görevlerin daha iyi yapılabilmesi amacıyla mahallelerde merkezi yönetimin temsilcisi gibi çalışmaktadır. Bu açıdan bakıldığında muhtar yerel yönetici olmanın çok Kentleşme ve toplumsal gelişmelerle birlikte özellikle büyük yerleşim alanlarında, mahalle ve komşulukla ilgili önemli değişimler yaşanmıştır. Komşuluk, kentlilik, katılım ve sorumluluk gibi kavramların yerini yabancılaşma, kenar mahalle, soyutlama- dışlanma ve önemsememe kavramları almıştır. Yönetimsel ve kurumsal eksikliklerin temel mevzuatla da desteklenmesi, kentlerimizde kent yönetimiyle bağlantısı bulunmayan ya da çok

zayıf olan mahallelerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (s.96). Bu da genel olarak güvenli bir kentsel alanın oluşmasını engellemiştir.

Bugün mahalle muhtarlığının, boşluk doldurucu ve merkezle yerel arasında bir köprü, yönetilenle- yönetenler arasında ilişkiyi sağlayan bir ara kurum gibi görülmesi yanlış olmayacaktır. Nitekim kendisi herhangi bir iş yapma kabiliyeti olmayan mahalle muhtarı, kurumlardan gelen istekleri mahalle sakinlerine, mahalle sakinlerinden gelen istekleri de kurumlara aktaran bir birim gibidir. Bununla birlikte mahalle muhtarlığının tüzel kişiliğinin bulunmadığı ve 2005 yılında çıkarılan Belediye kanununa kadar muhtarın halkı temsil etme yetkisinin olmadığını unutmamak gerekir (Arıboğa, 2000:167).

Kent güvenliği açısından mahalle, tarihin hemen her döneminde önemli olmuştur. İlk kentlerde ve özellikle İslam kentlerinde kentlerin ve kentleri oluşturan mahallelerin çevrelerinin duvarlarla çevrilmesi, giriş çıkışların kontrol edilmesi kent güvenliğinin sağlanması için yeterli görülmüştür. Ayrıca bu sınırlı ve kentten yalıtılmış mahallelerde kabile, akraba ve aynı dini inancı paylaşan insanlar kümelenerek yaşamışlardır. Bu homojen toplumsal yapı içerisinde yaşayan insanlar kendi içlerinde dayanışma ve işbirliği ile kendi toplumlarının güvenliğini sağlamaya çalışmışlardır. Mahalle muhtarlığının yönetim sistemindeki belirsiz konumu değiştirilerek yerel yönetim birimi haline getirilmeli, görevleri günümüz şartlarına göre güncellenmeli, güvenlik politikaları belirlenirken inisiyatif ve aktif görevler verilmelidir. Ayrıca yaptığı iş oranında muhtarlara gelir sağlanarak mahalle sakinlerinin işlerini takip etme konusunda motive edilmelidir (Bulut ve Kara, 2011:23).

Tarihsel-geleneksel nitelikleriyle mahalle yönetimi, sorunları görmezlikten gelme ve kolaycılık anlayışlarını temsil eden kaldırılmalı ya da belediyenin tahsilat ofisine dönüştürülsün düşüncelerinin aksine, geliştirilmesi gereken zenginlikler birimi olarak ele alınmıştır. Çünkü, mahalle ve mahalle yönetimleri, “kentine sahip çıkma bilinci”, “çözümde ortaklık ve birliktelik anlayışı”, “yaşanabilirlik” ve “sürdürülebilirlik” kavramları ışığında, kent yönetimine etkin katılım, çoğulculuk, temsil ve halk denetimi biçiminde özetlenebilecek demokratik ilkelerin pratiğinin yapılabileceği en uygun toplumsal ve yönetsel birimlerdir. Mahalle, demokratik

toplumların temel yerel forumu niteliğini halen korumaktadır. Yaşanabilir kentlerin ancak yaşanabilir mahallelerden oluşacağı kabul edilmektedir (Palabıyık ve Atak, 2000:198).

Günümüz kentlerinde oturanların çoğunluğunun birbirlerini tanımadıkları, sosyal kontrolün ortadan kalktığı, bu yüzden insanların kentsel mekânlarda diledikleri gibi hareket etmeye başladığı ve bu durumun suç oranlarının artmasındaki en büyük sebeplerden birisi olduğu değerlendirilmektedir. Kent güvenliğinin sağlanması sürecinde polisiye tedbirlerden ziyade mahalle düzeyinde güvenlik duyarlılığı, sorumluluğu ve sosyal kontrol çok önemlidir. Toplum Destekli Polislik uygulamaları ve yeni güvenlik stratejileri bu değerleri günümüz mahallesinde tekrar uygulanabilir hale getirmeye çalışmaktadır. Mahalle muhtarlarının da bu yeni güvenlik anlayışı içerisinde mahalle düzeyinde güvenlik duyarlılığı, sorumluluğu ve sosyal kontrolün sağlanmasında aktif rol almaları gerekmektedir.

2.2.İLLERİMİZDE UYGULANAN GÜVENLİK YÖNETİMİ VE YÖNETİŞİM ÇALIŞMALARI

Kentlerimizde uygulanan güvenlik yönetimi ve yönetim çalışmaları İl'de merkezi idarenin, yürütme organının başı olan Valilik koordinesinde yapılmaktadır. Güvenlikle ilgili konularda kurumlararası koordinasyonun sağlanması, karar alma sürecine etkin katılımın gerçekleştirilmesi amacıyla Valilikler bünyesinde yasalarla çeşitli kurul ve komisyonlar oluşturulmuştur. Bu kurul ve komisyonlarda yasalarla belirlenmiş katılımcıların birlikte aldıkları kararlar vali onayı ile yürürlüğü girer. Çalışmamızın bu bölümünde kentlerde güvenliğin sağlanması amacıyla oluşturulan kurul, komisyon ve toplantılar incelenmektedir.

2.2.1. Asayiş Saati Toplantısı

“Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl, İlçe ve Bucaklardaki Jandarma ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini ve Aralarındaki Münasebetleri Gösterir Yönetmelik” gereği, her gün saat (11.00) bütün Türkiye’de emniyet ve asayiş saatidir. Jandarma Komutanı ve İl Emniyet Müdürü Valinin başkanlığında İl Asayiş toplantısını yaparlar. İlçelerde de Kaymakamın başkanlığında gerçekleştirilir. Jandarma Komutanı ve Emniyet Müdürü son (24) saat

içinde kendi sorumluluk bölgelerinde meydana gelen bütün vukuatı ve aldıkları haberleri, bunlara karşı alınan veya alınması gerekli bulunan tedbirleri ve tekliflerini bildirirler. Vali izahatı aldıktan sonra emir ve direktiflerini bildirir (m.4).

“Asayiş toplantısı” ilde günün en önemli toplantısıdır. Vali başkanlığında İl Emniyet Müdürü ve İl Jandarma Komutanı ilde meydana gelen bütün olayları ayrıca gün içerisinde gerçekleşecek güvenlikle ilgili diğer görevleri değerlendirirler. Bu sayede kent güvenliğini ilgilendiren konularda bilgi akış ağının, emir ve komuta zincirinin her an aktif ve işlev olması sağlanmaktadır.

2.2.2. İl Güvenlik ve Asayiş Koordinasyon Merkezi

Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğünce yayımlanan 05/08/2015 tarih ve 8453 sayılı Başbakanlık Talimatında: Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü, milli güvenliğini ve kamu düzenini tehdit eden, toplum huzur ve refahı ile vatandaşlarımızın temel hak ve hürriyetlerini yok etmeye yönelik eylem ve saldırılarda bulunan terör örgütleri ile mücadele çerçevesi içerisinde alınan tedbirlerin, uygulamaları ve bu kapsamdaki diğer konuları değerlendirmek, kurumlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak üzere Başbakanlık Müsteşarının Başkanlığında Başbakanlık Koordinasyon Merkezinin kurulduğunun belirtildiği, aynı kapsamda illerde Valilerin başkanlığında Garnizon Komutanı, Cumhuriyet Başsavcısı, İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü, MİT temsilcisi ve Valinin gerek göreceği diğer ilgililerden oluşan İl Güvenlik ve Asayiş Koordinasyon Merkezi, İlçelerde ise Kaymakam’ ın başkanlığında Garnizon Komutanı, Cumhuriyet Başsavcısı, İlçe Jandarma Komutanı, İlçe Emniyet Müdürü ve Kaymakamın gerek göreceği diğer ilgililerden oluşan İlçe Güvenlik ve Asayiş Koordinasyon Merkezinin kurulacağı,

İl ve İlçe Güvenlik ve Asayiş Koordinasyon Merkezlerinin her hafta düzenli bir biçimde toplanacağı, il bazında yapılan değerlendirme planlama ve uygulamalarının Valiliklerce aylık olarak Başbakanlık Takip Merkezine ulaştırılacağı bildirilmektedir.

Halen bütün illerimizde İl Güvenlik ve Asayiş Koordinasyon Merkezi toplantıları belirtilen daimi üyeler ve gerekli görüldüğünde diğer kuruluş ve kurumların temsilcilerinin de katılımlarıyla periyodik olarak gerçekleştirilmektedir. İl ve İlçe Güvenlik ve Asayiş Koordinasyon Merkezi toplantılarına katılımcıların çeşitliliği ve gerek görüldüğünde diğer ilgililerin de toplantılara katılması ve karar alma sürecinde etkin olmaları illerimizde güvenlik yönetişimi çalışmalarının en önemli örneğini teşkil eder.

2.2.3. İç Güvenlik Stratejisi Toplantısı ²

YASAL DAYANAK: 5952 Sayılı “Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun”.

AMAÇ; İç Güvenlik Stratejileri Belirlemek, Terörle mücadeleyle ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Ocak-Haziran ayları içinde uygun bir tarihte.

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER : İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü

2.2.4. İç Göç Toplantısı

YASAL DAYANAK : İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü’nün Başbakanlık Oluru.

AMAÇ; İç göçün yavaşlatılması, yönlendirilmesi ve yol açtığı sorunların çözümüne ilişkin politika ve tedbirler geliştirilmesi, eşgüdümün sağlanması.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü

TOPLANTI GÜNÜ: Ocak-Haziran ayları içinde yılda iki kez.

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER : İl Emniyet Müdürü, Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü, Gümrük İl Müdürü, Çevre ve Şehircilik İl Müdürü,

² Elazığ Valiliği resmi internet sitesinde yayınlanan “Valilik Toplantı Takvimi” esas alınarak hazırlanmıştır. Toplantı takviminden sadece “Kent Güvenliğini” ilgilendiren kurul, komisyon ve toplantılar aktarılmıştır. Valilik Toplantı Takvimi, <http://www.elazig.gov.tr/dn-content/download/icerik/elazig-valiligi-toplanti-takvimi.pdf> erişim tarihi (21.05.2016)

İl Mahalli İdareler Müdürü, İl Defterdarı, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürü, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü, İl Milli Eğitim Müdürü, İl Sağlık Müdürü, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü.

2.2.5. Akaryakıt Kaçakçılığı İle Mücadele Eylem Planı Toplantısı

YASAL DAYANAK: İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Daire Başkanlığının 11/04/2012 tarih ve 647 sayılı yazısı.

AMAÇ: Akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele eylem planının uygulanması ve birimler arası eşgüdüm sağlanması.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Emniyet Müdürlüğü

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Ocak-Nisan ayları içinde

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER: Cumhuriyet Başsavcısı, İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü, İl Defterdarı, İl Milli Eğitim Müdürü, Gümrük İl Müdürü, İl Halk Sağlığı Müdürü, Genel Sekreter, İl Encümen Üyeleri, Üç İl Genel Meclis Üyesi, Genel Sekreter Yardımcısı, Su Kanal Hizmetleri Müdürü.

2.2.6. Tütün Ve Tütün Mamulleri Kaçakçılığı İle Mücadele Toplantısı

YASAL DAYANAK : 4733 sayılı “Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu” ve 5607 sayılı “Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu” Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü’nün 2011/18 Genelgesi.

AMAÇ: Tütün ve tütün mamulleri kaçakçılığı ile mücadelede etkinliğin artırılması ve kurumlar arası eşgüdüm sağlanması.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü

TOPLANTI GÜNÜ : Ocak-Haziran ayları içinde yılda iki kez

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER: İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü.

2.2.7. İnsan Hakları İl Kurulu

YASAL DAYANAK : 23.11.2003 tarihli “İl ve İlçe İnsan Hakları Kurullarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik”.

AMAÇ: İnsan hakları bilincini geliştirmek, insan haklarını korumak, ihlal iddialarını incelemek ve araştırmak, insan hak ve özgürlüklerinin kullanılmasının önündeki engeller ile hak ihlallerine yol açan sosyal, siyasi, hukuki ve idari nedenleri incelemek, araştırmak ve bunların çözümüne ilişkin önerilerde bulunmak.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: Hukuk İşleri Şube Müdürlüğü

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Her ayın son haftası

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER: Belediye Başkanı veya Başkan Yardımcısı, İl Genel Meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği bir temsilci, TBMM’nde grubu bulunan siyasi partilerin il başkanı veya temsilcisi, Üniversite Rektörü veya görevlendireceği öğretim üyesi, Valilik tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan bir avukat veya hukuk Fakültesi mezunu bir kamu görevlisi, Baro Başkanlığı Temsilcisi, Tabip Odası Başkanlığı Temsilcisi, Ticaret ve Sanayi Odasından Valilik tarafından belirlenecek bir temsilci, Valilik tarafından belirlenecek diğer meslek odaları veya sendikalardan bir temsilci, Mahalli televizyon, gazete, radyo gibi kuruluşlarının temsilcileri, Muhtarlar Derneği Başkanı, Okul Aile Birliklerinden üç temsilci ve dernek temsilcileri.

2.2.8. İstihbarat Koordinasyon Toplantısı

YASAL DAYANAK: İçişleri Bakanlığının 2009 tarih ve 100 sayılı yazısı.

AMAÇ: Devlet güvenliğine dair istihbarat birimleri arasında bilgi paylaşımı ve koordinasyonun sağlanması.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Emniyet Müdürlüğü (İstihbarat Şube Müdürlüğü)

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Ayda 1 kez

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER: - İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü, İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü, MİT (Milli İstihbarat) Bölge Başkanlığı.

2.2.9. Özel Güvenlik Komisyonu

YASAL DAYANAK: 5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ve uygulanmasına ilişkin yönetmelik.

AMAÇ: Kanunda belirtilen özel güvenlikle ilgili kararları almak.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Emniyet Müdürlüğü (Özel Güvenlik Şube Müdürlüğü)

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Özel güvenlik izin belgesi talep eden kurum ve kuruluşların müracaatından sonra 10 iş günü içerisinde.

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER: İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü, Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı, Talepte Bulunan Kuruluşun Temsilcisi ve Kişi.

2.2.10. İl Koruma Komisyonu

YASAL DAYANAK: Koruma Hizmetleri Yönetmeliği 12. Maddesi.

AMAÇ: Kişilerin koruma taleplerini değerlendirerek koruma kararı almak.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Emniyet Müdürlüğü (Koruma Şube Müdürlüğü)

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Ocak ayının ikinci haftası.

BAŞKAN: Vali veya Vali Yardımcısı

ÜYELER: İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü, MİT Bölge Müdürü, Koruma Şube Müdürü, İstihbarat Şube Müdürü, TEM Şube Müdürü.

2.2.11. İl Sabotajlara Karşı Koruma Komisyonu

YASAL DAYANAK: 3152 Sayılı “İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” ve “Sabotajlara Karşı Koruma Yönetmeliği”.

AMAÇ: Her türlü sabotaja karşı koruma konusunda alınması gereken tedbirlerin tespiti ile bu tedbirlerin uygulaması.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Emniyet Müdürlüğü (Koruma Şube Müdürlüğü)

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Ocak ayı ve Nisan ayı yılda iki kez.

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER: Cumhuriyet Başsavcısı, İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü, MİT Temsilciliği, İl Afet ve Acil Durum Müdürü, Merkez Komutanı, TEM Şube Müdürü, İstihbarat Şube Müdürü.

2.2.12. Takipli Şahısları Değerlendirme Toplantısı

YASAL DAYANAK: Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğünün 03.04.2001 gün ve 5 Sayılı Genelgesi.

AMAÇ: Takipli şahısların durumlarının değerlendirilmesi.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Emniyet Müdürlüğü (Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü)

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Her yıl Şubat ve Temmuz aylarında.

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER: Jandarma İstihbarat Şube Müdürü, İl Emniyet Müdür Yardımcısı, İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürü, İl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdürü.

2.2.13. İl Spor Güvenlik Kurulu

YASAL DAYANAK: 6222 Sayılı Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun ve Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik.

AMAÇ: Sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi ile ilgili görevler ve spor müsabakalarında meydana gelen olayların incelenmesi, gerekirse ceza tedbiri uygulanması.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Emniyet Müdürlüğü (Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü)

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Ayda bir defa.

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER: Belediye Başkanı, İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü, Hukuk Müşaviri, İl Emniyet Müdürlüğü Çevik Kuvvet Şube Müdürü, İl Sağlık Müdürü, İl Milli Eğitim Müdürü, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü, Amatör Spor Kulüpleri Federasyon Temsilcisi, Türkiye Futbol Federasyonu Temsilcisi, Türkiye Spor Yazarları Derneği Başkanlığı Temsilcisi, Spor Kulübü Temsilcisi, Gerekli görüldüğü takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşları temsilcileri.

2.2.14. İl Trafik Komisyonu

YASAL DAYANAK: 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu Yönetmeliği

AMAÇ: İlin trafikle ilgili konularını görüşmek ve karara bağlamak.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Emniyet Müdürlüğü (Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü)

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Her ay

BAŞKAN: Vali Yardımcısı

ÜYELER: Belediye Başkanı, İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü, İl Milli Eğitim Müdürü, Bölge Müdürlüğü Şube Şefi, Şoförler ve Otomobilciler Odası Başkanlığı Temsilcisi, Trafik Güvenliği ve Araştırma Derneği Başkanı.

2.2.15. Karayolları Trafik Güvenliği Eylem Planı Koordinasyon Kurulu

YASAL DAYANAK: İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 02.04.2013 tarih 71929 sayılı emri.

AMAÇ: Trafik kazalarının önlenmesine yönelik plan ve projelerin hazırlanarak uygulanması.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Emniyet Müdürlüğü (Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü)

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Ayda 1 defa uygun bir tarihte.

BAŞKAN: Vali

ÜYELER: Belediye Başkanı, İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü, İl Milli Eğitim Müdürü, İl Afet ve Acil Durum Müdürü, İl Sağlık Müdürü, Çevre ve Şehircilik İl Müdürü, Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü, İl Müftüsü, Karayolları Bölge Müdürlüğü Şube Şefi, Üniversite Temsilcisi, Şoförler ve Otomobilciler Odası Başkanı, Sürücü Kursları birlik ve Dayanışma Derneği Başkanı.

2.2.16. Kent Güvenlik Danışma Kurulu (KGDK)

YASAL DAYANAK: Toplum Destekli Polislik(TDP) Hizmetleri Yönetmeliği.

AMAÇ: İlin genel güvenliğine ilişkin yürütülecek hizmetlere toplumun katılımını ve desteğini sağlamak, güvenliğe ilişkin sorunları yerel düzeyde tespit etmek ve hizmetleri geliştirmek.

KOORDİNATÖR KURULUŞ: İl Emniyet Müdürlüğü (Toplum Destekli Polislik Şube Müdürlüğü)

OLAĞAN TOPLANTI GÜNÜ: Her yılın Mart ve Eylül ayları.

BAŞKAN: Vali veya Vali Yardımcısı

ÜYELER: İl Emniyet Müdürü veya Müdür Yardımcısı, Belediye Başkanı, İl Milli Eğitim Müdürü, İl Sağlık Müdürü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürü, Üniversite Temsilcisi,- TDP Personeli, Sivil Toplum Kuruluşları temsilcileri, Mahalle Muhtarları Derneği Başkanı, Basın Yayın Organları, Gönüllü Vatandaşlar (www.elazig.gov.tr).

Yukarıda sayılan çok sayıda kurulların ve yapılan toplantıların amacı; güvenlikle ilgili farklı konularda gerekli kararların alınma aşamasında yetkili birimler ile diğer kurum ve kuruluşların arasında işbirliğini sağlamak, görüşlerini almak, güvenlikle ilgili alınan kararlara etkin katılımlarını sağlamaktır. Bütün bu toplantıların katılımcılarının kent güvenliğinin sağlanması sürecinde aktif rol almaları, kurum kuruluş veya temsil ettikleri örgütlerin görüşlerini bildirmeleri, güvenlikle ilgili ön çalışma ve projeler hazırlayarak güvenlik birimlerini yönlendirmeleri faydalı olacaktır. Güvenlikle ilgili yapılan yukarıda sayılan bütün bu toplantılara yasak savmak amacıyla katılan, hiçbir görüş bildirmeyen veya talepte bulunmayan, alınan kararlara aktif katılım yapmayan üyeler yerine güvenlik bilinci taşıyan, kent güvenliğinin sağlanmasının önemini çok iyi kavramış kişilerin katılımı gerekmektedir.

2.3. GÜVENLİK YÖNETİŞİMİ KAPSAMINDA KENTLERİMİZDE UYGULANAN ÖRNEK UYGULAMA VE PROJELER

Ülkemizde hemen hemen her ilde kent güvenliğinin sağlanması, güvenlik yönetişimine etkinlik kazandırılması ve vatandaşların güvenlik bilinçlerinin geliştirilmesi amacıyla çeşitli uygulamalar ve projeler yürütülmektedir. Seçtiğimiz üç uygulama ile Tokat, Çorum ve Muğla, illerinde uygulanan daha güvenli bir kentte yaşamak için Polis-vatandaş işbirliği ile yürütülen örnek projeler incelenecektir.

2.3.1. Güvenli Okul Güçlü Gelecek Projesi - (Tokat İli Örneği)

Sosyal sorumluluk projesi olan “okul polisi” uygulamasının şuan ki uygulanan şekli ile ilk olarak Tokat ilinde hayata geçirilirken, tüm ülkede yaygın olarak uygulanması için İçişleri ve Milli Eğitim Bakanlıklarınca kurumsal bir yapıya dönüştürülmüştür. Projede görev alacak Polislerin 5 gün süre ile 25 saat 9 ayrı konu başlığı altında 9 ayrı eğiticiden eğitim aldıkları, lise ve dengi okullarda görev alacakları bildirildi.

Güvenli Okul Güçlü Gelecek Projesi kapsamında okul idaresi ile emniyet güçleri arasındaki koordinasyonu sağlamak amacıyla kentteki tüm okullara birer “Okul Polisi” görevlendirilmesi planlanmaktadır. Okul irtibat görevlisi olan personel sorumlu oldukları okullarda idareci, öğretmen, öğrenci ve okul aile birlikleri ile görüşerek irtibat içerisinde olacağı ve böylelikle okulun her türlü güvenlik problemi ve sorunlarının tespit edileceği ve kısa sürede çözüme kavuşturulacağı ifade edilmektedir.

Ayrıca proje kapsamında oluşturulan, okul irtibat görevlisi, okul polisi, acil müdahale ekibi, krize müdahale ekibi, narko tim ve çocuk şube ekibi gibi ekipler sayesinde okul ve çevrelerinde yaşanan trafik, asayiş ve diğer konulara anında müdahale edileceği belirtilmektedir (www.haberciniz.biz).

Güvenli Okul Güçlü Gelecek Projesi uygulandığı ilk yıl çok olumlu neticeler verdi okul içi ve çevresindeki olaylar %50 civarında azaldı. Diğer yıllarda da ciddi oranda suçlarda azalma devam etti. Ayrıca öğrenciler ve öğretmenler okullarındaki Polis Amcalarını her türlü sportif ve kültürel faaliyetlere, okul aile birliği

toplantılarına hatta gezilerine davet ederek polis –öğrenci ve öğretmen ilişkilerinde daha önceden öngörülemeyen çok önemli katkılar sağlamıştır.

2.3.2. Kapı, Kemer, Kamera ve Alo 155 (3K-1T) Projesi (Çorum İli Örneği)

Çorum Emniyet Müdürlüğü'nden "3K-1T" Projesi: Polis-halk ilişkilerini geliştirmek, halkın güvenlik hizmetlerine katılımını ve desteğini en üst seviyeye çıkartmak sureti ile güvenlik hizmetlerinin etkin ve hızlı bir şekilde yürütülmesini, suçla mücadelenin güçlendirilmesini ve çağdaş uygulamaların yaşama geçirilmesini sağlamak amacıyla 3K-1T (Kapı-Kemer-Kamera ve Alo155) projesi uygulanmaya başlanmıştır.

Birinci “K (KAPI)” ile apartman giriş kapılarının açık olmasının hırsızlara davetiye çıkarttığının altı çizildi. Projede yer alan ikinci "K (KEMER)" ile "Emniyet kemeri takmanın yararları anlatıldı. Üçüncü “K (KAMERA)” ile ev ve işyerlerine kamera takılmasını faydaları dile getirildi. Suç ve suçlularla mücadelede bilim ve teknolojinin sunduğu tüm imkanlardan yararlanılarak suç işlemenin zorlaştırılması, suçun ve suçluların gizli kalmasını imkansız hale getirecek tedbirlerin alınması gerektiği belirtildi.

Projede son olarak “Alo 155” Polis İmdat telefonuna yapılacak bildirimler hakkında da görüşler dile getirildi, "Gelişen teknolojiye ayak uyduran emniyet teşkilatımız, vatandaşlarımıza daha hızlı, kaliteli ve etkin hizmet vermenin gayreti içerisinde. Çorum'a ve halkına en iyi hizmeti verebilmemiz için sizlerden istediğimiz; gördüğünüz, duyduğunuz ve bildiğiniz şüpheli durumların en kısa sürede 155 Polis İmdat telefon hattına bildirilmesidir. Bu ihbarlar önleyici emniyet hizmetlerinin başarılı olması, ilimizde daha az suç işlenmesinin sağlanması konusunda çok katkı sağlayacaktır. 155 Polis imdat telefonunu aramak ücretsizdir. Yapılan ihbarlarda, kimlik bildirmek zorunlu değildir.

Proje tanıtımı ile ilgili basın bülteni hazırlanılarak projenin basın yoluyla etkili bir tanıtım süreci başlatıldı. Proje basın mensuplarıyla yapılan toplantıda detayları ile anlatıldı ve medya vasıtası ile vatandaşlara tanıtılması sağlandı.

İlköğretim ikinci kademe öğrencilerine okullarda bilgilendirme toplantıları, seminerler ve konferanslar verildi. Proje kapsamında Toplum Destekli Büro Amirliğinde görevli polisler tarafından mahallelerde, apartmanlarda ve evlerde, kapı kilitleme, emniyet kemeri takma, kamera taktırmanın ve 155 polis imdat telefonunun önemi anlatılarak broşürler dağıtıldı. Ayrıca işyeri ve apartman girişlerine konu ile ilgili etiketler yapıştırıldı (www.corumhakimiyet.net).

3K-1T (Kapı, Kemer, Kamera ve Alo 155) Projesi vatandaşların en çok mağdur oldukları suç türleri seçilerek oluşturulmuş, yapılan toplantılar ve dağıtılan binlerce broşürle vatandaşların güvenlik bilinci geliştirilmeye çalışılmış, güvenlik faaliyetlerine etkin katılımları sağlanarak suç oranlarının ciddi ölçüde azaltılması başarısı elde edilmiştir.

2.3.3. Dikkat Dolandırılmayın - (Muğla İli Örneği)

Muğla Emniyet Müdürlüğü'nün yürüttüğü Projede; suç türlerinin gelişen teknoloji ile birlikte değişim gösterdiği, dolandırıcılık suçlarının da bu süreçten etkilendiği belirtilmektedir. Her geçen gün yeni bir yöntemle insanları aldatmaya çalışan dolandırıcılara karşı vatandaşlarımızın bilgilendirilmeleri gerekmekte olduğu ifade edilmektedir. Suçla mücadelede en etkin yöntemin önleyici tedbirler geliştirmek olduğu işaret edilen projede iletişim yoluyla dolandırıcılık suçlarını önlemek amacı güdülmektedir. Bu amaçla hedef kitleleri 30 ve üzeri yaştaki vatandaşlarımız ve aileleri olmak üzere toplam 30 bin kişiye ulaşmak hedeflenmektedir. Proje kapsamında vatandaşların iletişim yoluyla dolandırıcılık olaylarına karşı bilinçlendirilerek yaşanan dolandırıcılık olaylarını en aza indirmek hedeflenmektedir.

Muğla Valisi, İl Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü ve Toplum Destekli Polislik Şube Müdürlüğü tarafından düzenlenen “Dikkat dolandırılmayın” projesi kapsamında sınırsızlık meydanında açılan standı ziyaret etti.

Toplumda farkındalık yaratmak ve dolandırıcılığı dikkat çekmek amacıyla açılan standı ziyareti eden Vali Çiçek, vatandaşlarla bir süre sohbet etti. Vali Çiçek polisler tarafından dağıtılan broşürleri alanların işyerlerine komşularına ve

akrabalarına dağıtarak haberdar etmelerini ve onların bilgilendirilmesini isterken, “Dolandırıcılık olayları ile ilgili vatandaşlarımızın bilinçli olması durumunda dolandırıcılar hiçbir zaman amaçlarına ulaşamaz” dedi (www.hurriyet.com.tr).

Muğla ilinde halen uygulanmasına devam edilen “Dikkat dolandırılmayın” projesi son günlerde meydana gelen çok sayıda telefonla dolandırıcılık olaylarını engellemiş, vatandaşların bilinçlendirilmesini sağlamış, zamanında yapılan ihbarlarla çok sayıda vatandaşın mağdur edilmesi engellenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KENT GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASINDA GÜVENLİK YÖNETİŞİMİ VE ÖRNEK YÖNETİŞİM MODELLERİ

3.1. GÜVENLİK YÖNETİŞİMİ ÇALIŞMALARI, ÇEŞİTLİ MODELLER VE PROGRAMLAR

Güvenli bir kentte insanlar, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamlarını korkusuzca sürdürürler. Bu güven algısıyla birlikte, kente dair aidiyet duygusu da gelişecek, sadece yerli halkın değil, yabancı misafirlerin de güvenli bir şekilde yaşayabilecekleri yaşanılabilir kentler ortaya çıkacaktır.

Kentler, iktisadi ve sosyal yaşamın merkezidirler. Bu nedenle kentler, yaşam açısından cazip mekânlar haline gelmektedirler. Bunlarla birlikte sosyal, ekonomik ve siyasal alandaki yetersizlikler, kentlerde suç ve mağduriyet sorununu oluşturmaktadır. Ortaya çıkan bu sorunlar sonucunda, bireylerin yaşam alanlarına yönelik güvenlik algıları derinden etkilenmektedir. Yaşadıkları bu mağduriyet korkusu sonucunda da insanlar kendilerini evlerine hapis etmektedirler. Bunun yanında yaygın suç ve şiddet, vatandaşlar arasında korku, mağdurlarda da travma etkileri yaratmakla birlikte faillerin de toplum dışına itilmelerine, yakalanmaları durumunda ise ailelerinin de zarar görmesine ve dolayısıyla tüm toplumun etkilenmesine neden olabilmektedir.

Güvenlik yönetişi ile ilgili suç teorilerinden de yararlanılarak, kentlerde güvenliğin sağlanması ve suçun işlenmesini önlemeye yönelik değişik modeller ve programlar geliştirilmiştir. Başta ABD ve İngiltere’de geliştirilen ve diğer ülkelerde de uygulama alanı bulan bu model ve programlar çoğu zaman suç önlemede başarılı sonuçlar vermiştir.

Bu bölümde, güvenlik yönetişi ile doğrudan ilgili olan “ Toplum Destekli Polislik” (Community Policing), “Çok Sektörlü Polislik”, “Proaktif Polislik Stratejisi”, “Problem Odaklı Polislik” (Problem Oriented Policing), İstatistikleri Karşılaştırma Programı (COMPSTAT- Compare Statistics), Çevresel Dizayn

Yoluyla Suç Önleme Modeli (CPTED-Crime Prevention Through Environmental Design) hakkında bilgiler verilmektedir.

3.1.1.Toplum Destekli Polislik

Toplum Destekli Polisliğin temelinde kent güvenliğinin mahalle düzeyinde örgütlenecek vatandaşla birlikte hatta vatandaşın sayesinde sağlanacağı felsefesi vardır. Bu sebepten dolayı ilk etapta mahalle sakinlerinin güvenlik konusunda bilinçlendirilmesi ve mahalle düzeyinde sosyal kontrolün yeniden işler hale getirilmesi için çaba sarf edilmektedir. Bu sayede birey güvenliğinin komşusunun güvenliğine hatta top yekûn kent güvenliğine bağlı olduğu konusunda bilgilendirilerek, kent güvenliğinin sağlanması sürecinde sorumlu davranması sağlanacaktır (Gökkaya ve Doğan, 2009: 42; İçli, 2004: 124).

Toplum destekli polislik felsefesinin hakim olduğu bir güvenlik anlayışında, bireylerin kendi güvenliklerini sağlamaya yönelik asgari bir takım şartları yerine getirmeleri gerekmektedir. Polislik politikaları doğrultusunda halkın kendi kendinin polisi olması beklenir. Kent sakinleri, aldıkları güvenlik önlemleri sayesinde güvenliğin tahsis edilmesinde bizzat sorumludurlar. Bu bilinçlilik düzeyinin hakim olduğu bir politika oluşturmak toplum destekli polisliğin en önemli yönünü oluşturur.

Suç önlemede proaktif yaklaşımların önem kazandığı günümüzde, “toplum destekli polislik”, polisliğin suçu önlemeye yönelik gelişen felsefelerinden biri olarak kabul görmektedir. Toplum destekli polislik, polisten ziyade halkın kendisinin güvenliğin sağlanmasına yönelik politika oluşturulma süreçlerinde yer almasını, bu politikalara etkin bir şekilde katılmasını içermektedir.

EGM TDP Hizmetleri Yönetmeliğine göre Toplum Destekli Polisliğin en önemli faaliyet alanlarından biri de kurumlar arası işbirliği ve koordinasyondur. TD-P’ler, muhtarlar ile etkin bir iletişim ve işbirliği kurarak sorumluluk alanlarına ilişkin bilgi alışverişinde ve değişiminde bulunur. Genel güvenliğe ilişkin politikalar konusunda toplumun bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi, toplumsal duyarlılığın artırılmasında öncelikli olarak muhtarlar ile işbirliği ve koordinasyon içinde görev yapılır (m.62).

Belediyelerle ilişkiler konusunda, TDP hizmetlerinin yürütülmesinde, yerel yönetim organları olarak belediyeler ile işbirliği ve koordinasyon esastır. Genel güvenlik sorunlarının giderilmesinde özellikle çevresel ve fiziksel koşullar da göz önünde bulundurulur. Bu kapsamda kent planlaması, suçluluk bakımından sorunlu bölgelerin tespiti ve sorunlarının giderilmesi, sosyo-kültürel ve sportif etkinlikler için alanlar tahsis edilmesi gibi politikaların hayata geçirilmesinde TDP hizmetleri kapsamında işbirliği yapılır (m.63).

Eğitim kurumları ile işbirliği hususunda; Genel güvenliğin sağlanmasında eğitim kurumları ile işbirliği yapılır. Bu kapsamda eğitim kurumlarının yöneticileri, öğretim elemanları veya öğretmenleri, idari görevlileri ile güvenlik hizmetlerini yürüten birimler arasında işbirliğini geliştirmeye ve güvenliğe ilişkin bilgi akışına yönelik mekanizmalar ve iletişim kanalları oluşturulur. Eğitim kurumları ile TDP hizmet birimleri arasındaki işbirliğine öğrencilerin ailelerinin de katılımı ve desteği sağlanır. Okullarda ve diğer eğitim öğretim kurumlarında güvenlik hizmetlerini geliştirmeye yönelik işbirliği ile programlar düzenlenir ve bilgilendirme toplantıları organize edilir, öğrencileri, ailelerini ve eğitimcileri güvenlik konusunda bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yürütülür. Üniversiteler ile de bilimsel anlamda güvenlik hizmetlerini geliştirmeye yönelik işbirliği yapılır. Eğitim kurumlarına yönelik güvenlik odaklı hizmetlerin yürütülmesinde ve koordine edilmesinde, hizmetin kapsamı ve niteliği göz önünde bulundurularak gerektiğinde Emniyet Müdürlüğü ilgili birimleri ile işbirliği yapılır (m.64).

Sağlık kuruluşları ve sosyal hizmet kuruluşları ile güvenlik hizmetlerine yönelik işbirliği yapılır. Güvenlik hizmetlerini geliştirmek, suçu önlemek ve azaltmak bakımından TDP hizmetleri kapsamında, özel güvenlik kuruluşları ve görevlileri ile her zaman irtibat hâlinde olunur. Muhtemel risk unsurları, tehlikeler ve alınabilecek önlemler konusunda özel güvenlik görevlilerine yönlendirme yapılır. Güvenlik hizmetlerinin geliştirilmesi kapsamında diğer kurum ve kuruluşlarla da sınırları karşılıklı belirlenecek çerçevede işbirliği yapılabilir (m.65).

Sivil toplum oluşumları ve toplum kesimleri ile işbirliği hususunda; Suçların oluşmasına neden olan ve güvenli yaşama etki eden olumsuz faktörlerin giderilmesi, toplumsal sorunların ya da durumların tartışılması ve çözüme kavuşturulması için

toplumsal kesimler, sivil toplum kuruluşları ve bireyler ile işbirliği yapılır, bu amaçla iletişim mekanizmaları oluşturulur. Apartman, site ve sokak temsilcileri, aileler ve güvenlik hizmetlerine katılmaya gönüllü kişiler, konaklama yerleri sahipleri, sivil toplum kuruluşu niteliğindeki kuruluşlar, gençlik organizasyonları, mesleki kuruluşlar, ticaret ve iş merkezleri, spor kulüpleri ve diğer sosyal içerikli kuruluşlar ile güvenlik hizmetleri konusunda işbirliği yapılır. TDP hizmetleri kapsamında sivil unsurların güvenlik hizmetlerine katılımını sağlamak öncelikli amaçtır. (m.66)

Protokoller hazırlanması; TDP hizmetleri kapsamında uygulamaya yönelik amaçların gerçekleştirilmesi bakımından Emniyet Müdürlükleri, ilgili bütün kurum ve kuruluşlarla yapılacak işbirliği ve koordinasyon ile gerektiğinde bu hususları içeren protokoller yapabilir. Protokoller, mülki idare amirinin onayına sunulur ve onay sonrası uygulamaya konulur. Bu çerçevede eylem planları hazırlanır. (m.67)

Toplum destekli polislik felsefesi, geleneksel güvenlik anlayışının toplumun yararını artırma yönünde değişmesini hedeflenmektedir. Toplum destekli polislik projelerinde yalnızca polisin rolü, polisliğin tanımlanması, suç önleme ve suç sonrası hizmetlerinin modernleştirilmesi gibi alanlarda değil, polis teşkilatının kurumsal yapısında da köklü değişimlere gidilmesi amaçlanmaktadır.

Toplum Destekli Polislik kent güvenliğinin her alanda sağlanabilmesi için toplumun her kesimine hitap eden projeler üretmektedir. Bu projeler ile hem güvenlik problemi çıkacak her alanın kontrol altında tutulması hem de toplumun güvenlik konusunda bilinçli hale getirilmesine çalışılmaktadır. Örnek olarak gençlerin illegal örgütler ve uyuşturucu madde kullanımının önlenmesi konularında eğitimi, suça karışmış çocukların ve uyuşturucu madde bağımlılarının topluma tekrar kazandırılması çalışmaları, mahalle toplantıları, mahalle gözetlenmesi, hırsızlıklara karşı ev hanımlarının eğitimi vs uygulamaları verebiliriz (İçli, 2004: 124).

Toplum Destekli Polislik birimleri uyguladıkları sosyal projeler, mahalle toplantıları ve mahalle sakinleriyle rutin görüşmeler esnasında, mahalle düzeyinde toplumsal bilinç ve sosyal kontrolün sağlanması için uğraşmaktadırlar. Bu çerçevede komşu kollama, esnaf kollama, komşum polis, güvenli okul vs projeler üretilerek toplumun her kesimine ulaşılmaya çalışılmaktadır (Kara, 2010:43).

Toplum Destekli Polislik uygulamalarının başka ülkelerdeki durumu hakkında örnek vermemiz gerekirse;

Japonya'daki güvenli ve huzurlu toplumsal yaşam Toplum Destekli Polis uygulamasına birçok yönlerden benzeyen Koban Sistemi ile sağlanmaktadır. Vatandaşlar güvenliklerini büyük oranda onların mevcudiyetine bağlı hissettiklerinden, polis noktalarını (Koban) ve polis kulübelerini (Chuzaiho) güvenlik güçlerine ait diğer birimlerden daha sık ziyaret etmektedirler. Koban sistemine dahil polisler sürekli olarak sokak ve caddelerde görüldüğünden, toplumun fertleri onlara sık sık danışmakta kendilerini özgür hissederler. Toplumsal ilişkiler konusunda eğitim almış bu polisler, vatandaşlardan gelen taleplere büyük bir itina ve saygıyla cevap verirler (Kurtuluş, 2004: 274).

Koban ve Chuzaisho'larda görevlendirilen polis memurları, rutin olarak bölgelerindeki evleri ve iş yerlerini ziyaret ederler. Bu ziyaretler esnasında suçla mücadele ve kazaları önleme konularında tavsiyelerde bulunurlar, sakinlerin kaygılarını, sıkıntılarını ve polisiye hizmetlerin iyileştirilmesine yönelik tekliflerini dinlerler. Ayrıca o ailenin yapısı hakkında bilgi edinip acil bir durum karşısında o ikametle nasıl irtibat kuracaklarını öğrenirler (Kurtuluş, 2004: 274).

İngiltere'deki Toplum Destekli Polislik uygulaması, merkezde Toplum Polisi veya Daimi Bölge Memuru adı verilen polis memurlarının mntıkalarındaki halkla kurduğu iyi ilişkiler üzerine kurulmuştur. Bu uygulamada ağırlıklı olarak suç analizleri kullanılmaktadır. Suç analizleri temelinde geliştirilen Mahalle Gözetleme / Komşu Kollama (Neighbourhood Watch) sisteminde mahalleler güvenlik risklerine göre derecelendirilerek halk bu konuda bilinçlendirilir ve herkesin kendi komşusunu gözetlemesi ve kollaması sağlanarak meydana gelecek olaylar önlenmeye çalışılmaktadır (Laycock and Tilly, 1995: 11- 18).

Amerika Birleşik Devletlerinde Toplum Destekli Polislik ilk defa Illinois eyaleti Chicago kentinde uygulanmıştır. Bu uygulamada temel prensipler, farklı kurumlar ile işbirliği oluşturularak organizasyonlar hayata geçirilmesi, toplumda sosyal kontrol ve denetim mekanizmaları ortaya çıkarmak ve suçu önlemek için vatandaşla birlikte çalışmaktır. Bu kapsamda mahallelerdeki olaylar tek tek ele

alınarak çözülmeye çalışılırken sorunların toplumsal ve sosyal nedenleri araştırılmaktadır. Ayrıca bu uygulama kapsamında vatandaşla toplantılar yapılarak güvenliğin sağlanması yönünde onların görüşleri alınmaktadır (Rodrisuez, 2004: 289- 291).

Toplum destekli polislik projelerinin, sadece reaktif polislik uygulamalarına olduğu kadar proaktif polislik uygulamalarında da katkı sağlaması beklenmektedir. Dolayısı ile toplum destekli polisliğin, suç sonrası hizmetlerde verimliliği artırması ve hizmetleri evrensel standartlarla belirlenmiş kurallara daha uygun hale getirmesi beklenirken; suç önleme stratejilerini etkinleştirilmesi de gerekmektedir. Toplum destekli polislik projelerine dair diğer bir beklenti de, polis teşkilatının sivil katılım ve denetime açık bir kurum haline getirilmesidir.

3.1.2. Çok Sektörlü Polislik

Model, geleneksel polislikten çağdaş polisliğe geçiş aşamasında güvenlik anlayışında yer değişen unsurlara dikkat çekmektedir.

Çok Sektörlü Güvenlik Stratejilerinin Geliştirilmesi güvenliğin özgürlükleri korumak amacıyla sağlanması gerekliliği tezi üzerinden yola çıkılarak kent güvenliğinin hak temelli ve müzakereci esaslara dayanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Çok Sektörlü Polislik uygulamalarında “proaktif” olmak ve “rehabilitasyona” dayalı bir modeli temel almak gerekmektedir. Kent güvenliği ile ilgili inisiyatiflerin bireysel değil, kurumsal düzeyde olması, ilgili aktörler arasında iletişim kanallarının kuvvetlendirilmesi ihtiyacı, ilgili personelin mevzuat başta olmak üzere konu hakkında bilgi düzeylerinin artırılması, veri tabanı gereği, sorumluluk alanı ile ilgili konularda müdahale etmesi ile çözüm iradesinin korunması çok sektörlü güvenlik stratejilerinin temel unsurlarıdır (Bal, 2012:172).

Devlet kurumları toplum tarafından çoğu zaman denetime kapalı ve uygulamaları eleştirilemez bürokratik yapılar olarak algılanmıştır. Dolayısı ile güvenlik hizmeti veren kurumların da toplumsal beklentilere göre şekillenmesi gibi yaklaşımlar ortaya çıkmaktadır. Düzenin sağlanması amacıyla, güvenlik hizmeti veren devlet kurumlarına geniş yetkilerin verilebildiği dönemlerden; devlet

kurumlarının halka hesap vermesinin, topluma karşı sorumluluklarının ön planda olduğu yeni anlayışların benimsendiği döneme geçilmiştir (Bal, 2012:172).

Çok sektörlü güvenlik stratejilerinin geliştirilmesi, aile, toplum, mahalle, eğitim, ceza-adalet, rehabilitasyon, çevresel tasarım ve şehir planlama sektörleri ile iş çevreleri, sivil toplum kuruluşları, araştırma merkezleri, üniversiteler, yerel ve merkezi yöneticiler, sosyal hizmet uzmanları, sosyologlar, psikolojik danışmanlık ve rehberlik uzmanları gibi pek çok aktörün içinde bulunduğu geniş kapsamlı bir güvenlik mekanizmasını gerekli kılmaktadır.

3.1.3. Proaktif Polislik Stratejisi

Çağdaş güvenlik anlayışı, suçludan ziyade suç olgusu ile mücadele etmeyi gerektirmektedir. Bir diğer ifade ile çağdaş güvenlik anlayışı, suçluyu cezalandırmaya ve meydana gelen olayları bastırmaya dayanan tepkisel stratejilerden ziyade, suç henüz oluşmadan suçu önlemeyi hedefleyen proaktif bir bakış açısına dayanmaktadır.

Proaktif bakış açısı, suça neden olan faktörleri tespit etmeyi ve bu faktörleri ortadan kaldırmayı gerektirmektedir. Güvenlik tehditleri süreç içerisinde siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel ve demografik yapı içerisinde oluşmaktadır. Çok boyutlu güvenlik stratejileri gerektiren proaktif güvenlik anlayışı, eğitim, sosyal hizmetler, yerel ve merkezi yönetimler, sivil toplum, akademi ve iş dünyası gibi pek çok alanı kapsayan bütüncül planlamalardan meydana gelmektedir.

Suçla mücadelede “Proaktif Stratejiler”; kapsamlı olarak; suçlu ve mağdur odaklı anlayış, suç önleme ve suç sonrası kapsayan polislik anlayışı, etkin ceza - adalet sistemi, cezalandırma ve topluma kazandırma, polis - toplum ortaklığı, sosyal suç önleme stratejilerine ağırlık verilmesi, sorumluluk, hesap verme, şeffaflık sivil katılım ve denetime açık organizasyon, halka karşı sorumluluk anlayışlarını içerir. “Reaktif Stratejiler” ise; suçlu odaklı anlayış, suç sonrası polislik, ihbarla cevap verme, kriz yönetme, suçluları yakalama ve cezalandırma, bürokratik, sivil denetime kapalılık, organizasyon, hiyerarşik, amirlere karşı sorumluluk gibi anlayış ve yöntemleri içerir (Bal, 2012:177).

Geleneksel reaktif polislik anlayışından, modern proaktif polislik anlayışına geçiş, araştırma, politika üretme ve uygulama şeklinde üç aşamayı kapsamaktadır. Bu aşamaların en temel ayağı olan araştırmanın sağlıklı bir şekilde uygulanması ve aktif politika önerilerine dönüştürülmesi üniversitelerin süreçte etkin şekilde rol almasına bağlıdır.

Bu noktada suçu önleme stratejilerinin artık yalnız polise ait olan bir sorumluluk alanını aşp, yerleşimciler, kent plancıları, eğitimle ilgili otoriteler, belediyeler, aileler ve bireyler gibi pek çok aktörün sorumluluk alanına girdiği görülmektedir.

3.1.4. Problem Odaklı Polislik

Problem Odaklı Polislik (POP), gerçekleşmiş olan suçlardan ve olaylardan ziyade, polisin suç oluşturan faktörlerin üzerine daha çok yoğunlaşması ve böylece suçların önlenmesi esasına dayanmaktadır. POP yaklaşımına göre, değişik suçları ve toplumsal düzensizlikleri içeren problemler, birbirleriyle ilişkili olan benzer olayların kombinasyonudur. POP, genelde aynı bölgede var olan problemler ve gerçekleşen suçlar daha büyük problemlere dönüşmeden önlem alınması gerektiğini öngörmektedir. Bu amaçla, belirli bölgelerde uzun süreli olarak görevlendirilen polisler, o bölgedeki vatandaşlarla birlikte çalışarak toplumun kaygı duyduğu sorunları belirlemekte ve belirlenen sorunların giderilmesi için, personelin eğitimi ve kurumun kapasitesini artırma da dâhil olmak üzere bir dizi tedbirler alınmaktadır (Doğan ve Sevinç, 2011:27-53).

Problem Odaklı Polislik (POP), geliştirilen suç önleme modellerinin en popüler olanlarından. Bu suç önleme yaklaşımı kırık camlar teorisi, rutin aktiviteler teorisi, rasyonel tercih ve durumsal suç önleme teorisi gibi teorilerden yararlanılarak geliştirilmiştir (McGarrell, 2007:223).

Kırık Camlar Teorisi; suçun oluşumunda düzensizliğin oynadığı role dikkatleri çekmektedir. Teoriye göre, eğer bir mahallede bazı camları kırık bir bina varsa ve bu kırık camlar onarılmazsa, kimi insanlar tarafından binadaki diğer camların da kırılması kaçınılmazdır. Nitekim binadaki kırık camlar insanlarda

binayla ilgili sahipsizlik, denetimsizlik ve kontrolsüzlük duygusu oluşturmakta ve suç işlemeye teşvik etmektedir. Bu tür küçük suçlar ise daha büyük suçlara davetiye çıkarmaktadır (Wilson ve Kelling, 1982:32).

Rasyonel Tercih Teorisi; Kar ve zarar gibi ekonomi kavramalarından yararlanılarak oluşturulan rasyonel tercih teorisine göre suçlular, suç işlemeye karar vermeden önce kar ve zarar hesabı yaparlar. Hesaplamaları sonucunda, elde edecekleri kar ve gösterecekleri başarı, girdikleri risk sonucunda doğabilecek zarardan fazla ise suçu işlemeye karar verirler (Akers, 2000:23-24; Nyatepe-Coo, 2004; Gül, 2009:36)

Rutin aktiviteler teorisi; 3 ana faktörün bir araya gelmesi durumunda suçun oluşacağını ileri sürmektedir: (1) motive olmuş bir suçlu, (2) uygun bir hedef (şahıs ya da mal), (3) hedefi suçludan koruyacak bir koruyucunun olmaması. Teoriye göre toplumda birçok insan, karşılına uygun fırsatın çıkmasını bekleyen potansiyel suçludur ve uygun fırsat çıktığında potansiyel suçlular gerçek suçlulara dönüşürler (Cullen ve Agnew, 1999; Dolu, 2009:7-8).

Durumsal Suç Önleme Teorisi ise, suç fırsatları azaltılarak suçun, suçlular açısından kârlı bir tercih olmaktan çıkarılabileceği ve böylece suçun önlenilebileceği felsefesine dayanmaktadır. Diğer bir deyişle, suç işleme olasılığı olan yerlerde alınacak önlemlerle, uygulanacak tekniklerle, yapılacak fiziki düzenlemelerle ve çevresel dizaynlarla suçla ilgili fırsatların ve suçu cazip hale getirici unsurların azaltılabileceği savunulmaktadır (Clarke, 1995; Clarke, 1997:4).

POP uygulamaları, SARA (Scanning, Analysis, Response, and Assessment) modeli olarak bilinen ve “Tarama, Analiz, Müdahale ve Değerlendirme” aşamalarını içeren bir sistematığe dayanmaktadır. Tarama aşamasında toplumun kaygı duyduğu sorunlar belirlenmekte; analiz aşamasında sorunların sebebi derinlemesine araştırılmakta; müdahale aşamasında polis ile birlikte diğer kamu organlarının, sivil toplum örgütlerinin, belediyelerin, ailelerin, okulların ve ilgili tüm vatandaşların katılımı ile sorunlar çözülmeye çalışılmakta; değerlendirme aşamasında ise amaca ulaşıp ulaşılmadığı değerlendirilmektedir. Eğer beklenen fayda sağlanamamışsa

tarama aşamasına geri dönülmekte, yeni yöntemlerle SARA modelindeki süreç tekrar başlatılmaktadır (Goldstein, 1990).

POP ve SARA modelinin en dikkat çekici yanı, suçla mücadeleyi sadece polisiye bir tedbir olarak görmemesi ve suç önleme sürecine toplumun tüm kesimlerini dâhil ederek proaktif bir yaklaşımı öngörmesidir. POP yolu ile suç işlemeye fırsat oluşturan unsurlar ve şahısları motive eden faktörler belirlenerek bunlara yönelik tedbirler alınması mümkündür.

3.1.5. İstatistikleri Karşılaştırma Programı–COMPSTAT (Compare Statistics)

Dikkat çeken uygulamalardan birisi de New York eyaletinde artan suçlar karşısında, suçları önleme ve azaltma hedefiyle uygulanan COMPSTAT (Compare Statistics - istatistikleri karşılaştırma) programıdır. Belediye Başkanı Giuliani ve Polis Şefi Bratton yönetimi tarafından geliştirilen ve New York Polis Departmanı tarafından uygulanan COMPSTAT programı, suçların etkin olarak analiz edilmesi, analizler doğrultusunda çözüme yönelik stratejiler üretilmesi, çözüm önerilerinin uygulanması ve sistematik olarak izlenmesi esasına dayanmaktadır (Doğan ve Sevinç, 2011:27-53).

Kırık camlar teorisinin esas alındığı COMSTAT programı, büyük suçların önlenmesi için (cinayet gibi), küçük suçların önlenmesi (huzur bozucu davranışlar gibi) ve suç üreten olumsuz koşulların giderilmesi esasına dayandırılmıştır (Jang, 2008; McGarrell, 2007:225).

COMPSTAT programının uygulanması neticesinde, suç istatistiklerinde beklenenin üzerinde düşme görülmüştür. Örneğin; 1990'da 2.200 olan cinayet sayısı 2005'te 540'a, 1990'da 140.000 olan motorlu araç hırsızlığı sayısı 2005'te 18,000'e düşmüştür (McGarrell, 2007:225).

3.1.6. Çevresel Dizayn Yoluyla Suç Önleme Programı – CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design)

Kısa adıyla CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design) olarak bilinen “Çevresel Dizayn Yoluyla Suç Önleme” stratejisi, özellikle şehirlerde inşa edilen binaların fiziksel olarak dizaynının, konumunun ve mimari yapısının insan davranışlarını etkilediğini ve şekillendirdiğini ve bu nedenle de suç oluşumu üzerinde doğrudan etkisi bulunduğunu öne sürmektedir. Başka bir deyişle, bahse konu stratejiye göre, binaların mimari yapısındaki düzenlemelerle suçların azaltılması ve önlenmesi mümkündür.

CPTED’in binaların güvenliği ile ilgili stratejilerinden öne çıkan üçü şunlardır; (1) girişlerin doğal kontrolü, (2) doğal gözetim, (3) bölgesel uygulama/zorlama.

- Girişlerin doğal kontrolü stratejisi; binaya gelen ziyaretçilerin giriş ve çıkışının belirli bir noktadan yapılmasını ve girişlerin bina sakinleri tarafından görülebilir ve kontrol edilebilir olmasını öngörmektedir. Yaya ya da araç yolu üzerinden binalara geçiş kısmı taş, asfalt ya da çizgi gibi işaretlemeler kullanılarak belirli hale getirilmeli, imkânlar elveriyorsa bu girişler aydınlatılmalı ya da çit kullanılarak belirli bir geçiş noktası oluşturulmalıdır.
- Doğal gözetim stratejisi; geleneksel bir strateji olup, bina sakinlerince içeriden bakıldığında, cadde ya da sokağın görülebilir olması gerektiğini öngörmektedir. Bu amaçla binanın camları cadde ve sokak görülebilecek şekilde konumlandırılmalı ve dış aydınlatmalara önem verilmelidir. Sorunlu caddelere dükkân planlaması yapılarak, alışveriş odaklı yaya trafiğinin artırılmasının sağlanması son zamanlarda uygulanan yöntemlerdendir.
- Bölgesel uygulama/zorlama stratejisi ise mal sahipliğinin ve özel mülkiyet sahipliğinin ön plana çıkarılmasını öngören bir stratejidir. Binalarda bayrak ve amblem kullanılması ya da binanın çit ile çevrenmesi bu strateji kapsamındaki uygulamalara örnektir (Gulak vd., 2007:308-309).

CPTED ayrıca, binaların sokak üzerinde bulunması gereken konumları, araç park yerlerinin, çocuk parklarının, otobüs indirme ve bindirme yerlerinin cadde ve sokak üzerindeki konumlarını, ağaçların ve ekilen bitkilerin olması gereken yerleri ve sokağın giriş ve çıkışlarını da ele almakta ve en güvenli şekilde planlanması gerektiğini tartışmaktadır (Crowe, 2000; Gulak vd., 2007:308-309).

Türkiye’de birçok şehirde;

- Gecekondu türü yapılaşmaların olduğu,
- Bazı bölgelerde birçok binanın gelişigüzel ve belirli bir projeye dayanmadan inşa edildiği,
- Binalar inşa edilirken güvenlik olgusunun göz ardı edildiği, sokak ve cadde isimlerini gösteren tabelaların bile olmadığı,
- Birçok binada adresle ilgili numaralandırma sisteminin bulunmadığı,
- Bazı evlerin belirli bir adresinin bile olmadığı,
- Ağaçların rastgele dikildiği,
- Şehirleşme sürecinde araç park yerlerinin planlanmadığı,
- Araçların indirme ve bindirme yapması için yol üzerinde düzenleme yapılmadığı, göz önüne alındığında CPTED stratejisinin Türkiye özelinde ne kadar da önemli olduğu anlaşılmaktadır (Doğan ve Sevinç, 2011:27-53).

Kısa adıyla CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design) olarak bilinen “Çevresel Dizayn Yoluyla Suç Önleme Programı ” hemen hemen bütün yönleriyle yerel yönetimleri, kent güvenliğinin sağlanmasında çok önemli bir konuma getirmektedir.

3.2. GÜVENLİK BİLİNCİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Kişisel güvenlik esasında bireysel bir sorumluluktur. Bireyler, yaşamlarını güven ve huzur içerisinde sürdürebilmek için güvenliklerini tehdit edebilecek bir olay yaşamadan önce, tehlikeye yol açabilecek durumları ortadan kaldıracak önlemleri almaya çalışmalıdırlar. Bu durum ancak güvenlik bilincinin geliştirilmesi ve kişinin kendi hayatını ve yaşadığı çevredeki riskleri dikkate alarak düzenlenmesi ile sağlanabilir (www.docplayer.biz.tr).

Kişi, evinde bulunduğu süre içerisinde, güvenlik konusuna kayıtsız kalmamalıdır. Bireyin evi de tıpkı dışarıda olduğu gibi güvenliğini tehdit eden olaylara hedef olabilir. Bireyler, yaşamlarını geçirdikleri evleri ile ilgili güvenlik hususunda da dikkatli değerlendirmelerde bulunmalı ve gerekli olduğu takdirde ihtiyaç duyulan iyileştirmeleri yapmalıdırlar. Öncelikle ev seçiminde, hem binanın teknik/yapısal özellikleri hem de evin bulunduğu semte dikkat edilmelidir. Komşuluk ilişkileri, apartman yöneticisinin tutumu, eve yakın genel kolluk kuvvetleri ve yardım merkezleri (itfaiye, karakol vb.) ev seçimi sırasında dikkat edilecek hususlar arasında yer almalıdır.

Konut güvenliği ile ilgili dikkat edilecek hususlar, suçluların hedeflerini nasıl seçtikleri ve suçları nasıl gerçekleştirdikleri Kişisel güvenlik eğitiminde ayrıntıları ile öğretilmelidir. Konut güvenliği geniş kapsamlı olarak değerlendirilmesi gereken bir husustur. Konut girişleri, çevre duvarı ve çitler, ışıklandırma, giriş ve çıkış kontrolü, kapılar, kilitler, pencereler, araba garajı, kömürlük ve bina çevresi, alarm sistemleri, para kasaları, eşyaların numaralanması ve fotoğraflarının çekilmesi, herhangi bir suç işlendiği durumda yapılması gerekenler, yangın önleme ve söndürme, yangından kurtulma ve kurtarma, konut ve eşyaların sigortalanması gibi önemli hususları içerir.

Çocuklar, güvenlik bakımından, diğer bireylere oranla hem bilgi, hem de fiziksel anlamda daha savunmasız durumdadırlar. Bu nedenle, çocukların güvenliğinin sağlanması için, ebeveynler tarafından özel çaba sarf edilmesinin yanı sıra çocuklara bu konuda eğitim verilmesi önem taşır. Çocuklarının güvenliğinin temin edilmesi için, aileler ve çocuklar ile ilgilenen diğer kişiler (okul, bakıcılar vb) tarafından alınması gereken önlemler bulunmaktadır. Çocukların maruz

kalabilecekleri suçlar ve ortamların neler olduğu ve doğru davranış şekillerinin çok iyi öğrenilmesi gerekmektedir. Kalabalık yerlerde anne veya babasının görebileceği bir yerde durması ve kaybolduğunda veya yardıma ihtiyaç duyduğunda bir polise veya bir mağaza görevlisine başvurması, tanımadığı kişilerden herhangi yiyecek, içecek vb. almaması, mümkün olduğu sürece kalabalık caddeleri kullanması ve تنها yerlerden uzak durması çocuk güvenliğinin en önemli hususlarıdır.

Kişinin güvenliği, yaş ve cinsiyete göre farklı tehlikelere açıktır. Özellikle kadınlar sık sık taciz gibi cinsel içerikli şiddete de maruz kalabilmektedirler. Sokakların güvenliğinden konu açıldığında verilen örnekler genellikle “gece vakti kadınlar rahat rahat gezebiliyor mu?” ekseninde döner. Çünkü kadınlar özellikle yalnız olduklarında sık sık taciz veya hırsızlık, gasp, yaralama, cinayet vb. suçların mağduru olabiliyorlar.

Kamuya açık tüm alanlarda, özellikle toplu taşıma araçlarında kadına yönelik taciz girişimleri söz konusu olabilir. Özellikle otobüs gibi toplu taşıma araçlarında ve duraklar gibi birçok alanda sözlü ya da fiziksel taciz olaylarına sıklıkla rastlanmaktadır. Bu durum ne yazık ki kalabalık ve kozmopolit şehir hayatının kaçınılmaz bir gerçeğidir. Kadınlar, gündelik hayat içerisinde yalnızca fiziksel taciz değil psikolojik tacize de maruz kalabilirler. Psikolojik açıdan değerlendirildiğinde, psikolojik taciz bazen fiziksel taciz kadar yıkıcı olabilmektedir.

Kadınların bu ve benzeri durumlarla karşılaşmamaları için yapmaları gerekenler ve karşılaştıklarında ne gibi davranış sergilemeleri gerektiğine yönelik hususların öğretilmesi hayati önem taşımaktadır. Herhangi bir taciz durumunda genel prensip olarak: Sözle taciz olayı yaşadığınızda ilk önce görmezlikten gelinmesi gerektiği tavsiye edilir. Eğer tacizde bulunan kimse sadece bir tepki almaya çalışıyorsa ve beklediği tepki gösterilmezse yapılan sözlü tacizden hemen vazgeçebilir. Eğer tacize uğradığınız esnada tanıdığınız bir çevredeyseniz, tepkinizi belirtebilir ve karşılık vermeyi düşünebilirsiniz. Böyle bir durumda, karşınızdaki kişi sizi sözleriyle rahatsız etmeye çalışıyorsa, vereceğiniz tepki onu durdurabilir. Fakat bunu yaparken, kişinin fiziksel olarak ulaşamayacağı uzaklıkta olmaya dikkat edilmesi gerekir gibi hayati önem arz eden bilgiler verilmelidir.

Trafik kazalarında yaralanan ve ölenlerin sayısı her geçen yıl artarak korkunç rakamlara ulaşmaktadır. Arabanın hızı kaza anında ölüm riskini artırdığı ve kaza anında arabadan savrulan kişinin ölüm riski 25 kat arttığı unutulmamalıdır. Alınacak önleyici tedbirler ve trafik güvenliği bilincinin geliştirilmesi ile kazalar ve kazalara bağlı ölümlerin önlenmesi mümkündür. Araç güvenliği ile ilgili en temel prensip mesafe kısa dahi olsa mutlaka emniyet kemerinin takılması gerektiğidir. Çocuklara verilecek en iyi trafik eğitimi büyüklerin emniyet kemeri takmalarını görmeleri olacaktır.

Bilindiği üzere, seyahat esnasında insanlar, para, pasaport vb. kıymetli eşyalarını da birlikte taşırlar. Bu nedenle kişi, yolculuk esnasında da tehlikelere açıktır. Yolculuk yapanlar, çevre ve güvenlik hususunda bilgi sahibi olmadıkları mekânlarda dolaşırken, sıklıkla yönlerini şaşımaları ve gidecekleri yeri bilmemeleri sebepleriyle daha savunmasız konumdadırlar.

Suça maruz kalınması veya saldırıya uğranması durumunda bir vatandaş olarak öncelikli görev suçtan ve suçludan haberdar olduğunda Cumhuriyet Başsavcılıklarına veya kolluk kuvvetlerine durumu bildirmektir. Eğer suçun mağduru olunmuş ise, vakit kaybetmeden olay yerindeki delilleri bozmadan, iz ve emareler kaybolmadan, suça ilişkin her türlü bilgi veya bulguyu muhafaza ederek "155 Polis İmdat" telefonundan Polisi haberdar etmek veya Cumhuriyet Başsavcılıklarına derhal şikayette bulunmak gerekmektedir.

Suçta tanık olan kişiler olay hakkında bilgisi ve görgüsü olduğu bilinen ancak davacı veya davalı olarak taraf olmayan kişilerdir. Kural olarak tanıklık yapmak zorunludur. Yani tanık olarak çağrıldığınızda gitmek zorundasınız. Tanık olarak ifadenizi Cumhuriyet savcısına, hakime veya mahkemeye gelmek suretiyle verebilirsiniz. İfadenizi verirken davaya konu edilen olayı bildiğiniz kadarıyla anlatmak, doğru söylediğinize dair de yemin etmek zorundasınız. Kanunda belirtilen bazı istisnai hallerde ise tanıklık yapmaktan çekinerek ifade vermeyebilirsiniz.

Vatandaşların duyarlılığı, güvenlik bilinci ve tanıklık konusunda en son ülkemizde yaşanan güncel olaylardan Atalay FİLİZ'in yakalanması örneğini inceleyecek olursak;

“İstanbul Tuzla'da 27 Mayıs günü tarih öğretmeni Fatma Kayıkçı'yı, 2013 yılında da TÜBİTAK'ta çalışan Göktuğ Demirarslan ile Elena Radchikova'yı Ankara'da öldürdüğü iddiasıyla aranan Atalay Filiz'in, 29 Mayıs'ta İzmir'e geldiği saptanmıştı. İzmir Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı resmi ve sivil polisler, İzmir'e gelen Filiz için çalışma başlattı. Atalay Filiz, 12 Haziran günü, Gümüldür'den Menderes'e giden minibüse Şaşal köyü yakınlarındaki ormanlık araziden bindi. Minibüs içerisindeki yolcu Taha Gürses, katil zanlısı Atalay Filiz'i tanıdı. Filiz kendini tanıyanları fark ederek panikle indi. Pasta ustası Taha Gürses, 155'i arayarak Atalay Filiz'i ihbar etti. Minibüsten inip Bulgurca minibüsüne binen Atalay Filiz'i kahveci Mustafa Alsu(23) da 155 Polis İmdat Hattı'nı arayarak ihbar etti. İhbarlar üzerine harekete geçen Menderes İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı ekipler, Atalay Filiz'i kısıvrak yakaladı. Atalay Filiz, son cinayetini işlediği İstanbul'da çıkarıldığı mahkemece tutuklandı” (www.hurriyet.com.tr).

Kişilerin duyarlılığı sayesinde belki de işlenebilecek başka öldürme olaylarına engel olunmuş, ülkemizin her tarafında aranan, insanların üzerinde suça maruz kalma ve güvenlik endişesi yaratan azılı bir cinayet suçlusu yakalanmış ve adalete teslim edilmiştir. Vatandaşların şüphelendikleri şahısları, araçları polis ve jandarmayla paylaştıkları takdirde pek çok olayın aydınlanacağı ve faillerinin yakalanacağı çok açıktır.

Konunun yasal boyutu bir yana tanıklık bir vatandaşlık görevidir. Tanık olunan olayın anında polise bildirilmesi işlenen suçun devam etmesini ve daha kötü sonuçların doğmasını önleyecektir. Suça karışan araç varsa plakasını not etmek, suç işleyenleri görünce eşkallerine ve kıyafetlerine dikkat etmek suçluların yakalanmasında çok önemli rol oynar. Suçluların cinsiyeti, tahmini yaşı, saç, sakalı, kıyafeti ile ilgili, verilebilecek doğru bilgiler suçluların yakalanmasına yardımcı olacaktır.

Güvenlikle ilgili yapmamız gerekenleri tesadüfen sokakta veya acı tecrübelerle öğreniyoruz. Okullarda öğrencilere ve ailelere, işyerlerinde çalışanlara ve ailelerine, bazı meslek gurupları mensuplarına “Kişisel Güvenlik Dersleri”, konferanslar ve seminerler düzenlenmesi gerekmektedir. Daha güvenli kentlerde

yaşamak için güvenlik bilinci gelişmiş, çevrelerinde meydana gelen olaylara duyarlı, sorumluluklarını ve haklarını iyi bilen bireylere ihtiyaç duyulmaktadır.

3.3. GÜVENLİK İÇİN KURUMLARARASI İŞBİRLİĞİ

Suçların sadece geleneksel polisiye tedbirlerle önlenmesi mümkün değildir. Suçun önlenmesinde herkese düşen bir görev ve sorumluluk bulunmaktadır. Suçu önlemek amacıyla alınacak olan tedbirlerin potansiyel suçlular açısından riskleri artırıcı ve cesaretlerini kırıcı olması gerekmektedir. Suçluların hedefi olan şahıs ya da malların uygun bir hedef olmaktan çıkarılması ve bu amaçla mekânsal, fiziksel ve çevresel suç önleme stratejilerinin uygulanması suçların önlenmesi açısından önem arz etmektedir (Doğan, Sevinç 2011:29).

Bir yerleşimde güvenliğin sağlanması ve suçun önlenmesi kurumlar arası dayanışmayı ve işbirliğini gerektirir. Bu amaçla; öncelikle suçun oluşmasını önlemeye yönelik tedbirler ve araçların kullanımı önem taşımaktadır. Yerel düzeyde seçilmişlerin temsilcileri, resmi görevliler, polis kuvvetleri, hukukçular, sosyal danışmanlar ve özel sektör ortaklığını kolaylaştıran ve güçlendiren oluşumları gerektirmektedir.

Genel ve özel kolluk kuvvetleri, diğer devlet kurumları, vatandaşlar, belediyeler, okullar, komşular, medya kuruluşları, iş ve endüstri kuruluşları bilgilerini ve tecrübelerini paylaşarak suçları önlemede ve azaltmada önemli rol oynayabilirler.

Yerel güvenlik politikasının, güncelleştirilmiş yerel özelliklerin sosyal, ekonomik ve politik olduğu kadar fiziki yapısı vb tanımlayan kapsamlı istatistik ve bilgilere dayandırılması gereklidir.

Suç istatistiklerinin, mağdur anketleri ve bu kişilerin oluşturdukları birlikler, sosyal danışmanlar ve eğitim danışmanlarından alınacak güncelleştirilmiş raporların oluşturulması önemlidir,

Kentsel çevreyi iyileştirici önlemler alınırken, gençlere sağlık, eğlence, eğitim ve istihdam konularında olanaklar yaratmak kesinlikle suç önleyici tedbirlerdendir.

Etkili bir kent güvenlik politikası için, emniyet güçleri ile yerel halkın yardımlaşması gereklidir,

Uyuşturucu karşıtı yerel politikaların oluşturulması ve uygulanmasının sağlandığı ortamlar yaratılması ile Yeşilay gibi bu konuda görev almış kurumları teşvik edilmelidir,

Cezaevleri yeni suçlu tipleri yaratmaya müsait bir yapılanma gösterdiği için, hapis bir çözüm olmayıp suçların tekrarını önleyici programlar ile yaratıcılığı teşvik eden çalışmaların kentte yaygınlığı sağlanmalıdır,

Kamusal, özel ve sivil aktörlerle toplumsal projeler bütününde yerel güvenlik politikasının temel unsuru olarak suçla karşılaşan mağdurlara toplumsal destek sağlanması gerekmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MUĞLA İLİNDE GÜVENLİK YÖNETİŞİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE YAKLAŞIMLARA YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI

4.1. ALAN ARAŞTIRMASININ KONUSU, AMACI VE YÖNTEMİ

4.1.1. Araştırmanın Konusu

İç ve dış turizmin odağı olan Muğla ili; Bodrum, Marmaris, Fethiye gibi ilçeleri ile ülkemizin en önemli turizm cennetlerinden birisidir. Muğla ilinde yaşanabilecek güvenlik sorunlarının ülkemiz turizmine çok olumsuz etkileri olacaktır.

Bu çalışmada; Muğla ilinde görevli güvenlik yöneticileri ile güvenlik yönetişimine katkı sağlayabileceği düşünülen diğer kişi, kurum ve kuruluş yetkililerinin Muğla İlının genel güvenlik durumu hakkındaki görüşleri ortaya konulmuştur. Genel güvenliğin sağlanması ve suçları önlemeye dair yapılan çalışmalar, uygulanan proje ve stratejiler incelenmiştir. Özellikle kent güvenliğinin sağlanmasında etkili olabileceği değerlendirilen diğer kişi, kurum ve kuruluşların da güvenlik yönetiminde aktif rol almaları için getirilen önerileri kapsayan bir çalışma yapılmıştır.

4.1.2. Araştırmanın Amacı

İnsanların toplu halde korkusuz, huzur güven içinde yaşayabilmeleri için kent güvenliğinin sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bütün dünyada suça karşı geliştirilen teknoloji ve suçu önleme tedbirlerinin gelişmesiyle, suçlular da kendini geliştirmekte ve kent yönetiminden sorumlu idarelerin de gelişen suçluların hızına yetişmesi gerekmektedir. Kent güvenliğinin sağlanmasında etkili yönetim çalışmaları yapılması, karar alma süreçlerine kamu kurumları ile birlikte toplumun diğer unsurlarının da katılması ve bu sayede karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri üretilmesi amaçlanmaktadır.

Bu araştırma neticesinde ulaşılmak istenen hedeflere, aşağıdaki sorular çerçevesinde ulaşılması beklenmektedir;

- Muğla ilinin genel güvenlik durumunu değerlendiriniz.
- Muğla ili açısından değişen tehditler ve suça neden olan temel etmenler nelerdir?
- Muğla ilinde güvenliğin sağlanmasında uygulanan yöntemler nelerdir? Uygulanması gerektiğini değerlendirdiğiniz yöntem ve projeler neler olmalıdır?
- Kurumunuzun kent güvenliği alanındaki çalışmaları, uygulama, yöntem ve projeleri nelerdir?
- Kurumların kent güvenliğini sağlamada etkili ve verimli olabilmesi için ihtiyaçları nelerdir?
- Kurumların güvenliği sağlamada güçlü yanları ve zayıflıkları nelerdir?
- Teknolojinin güvenlik hizmetlerinde kullanımını değerlendiriniz.
- Kent güvenliğinin sağlanmasına katkı sağlayabilecek diğer kurum, kuruluş veya kişiler hangileridir? Kent güvenliğinin sağlanmasına nasıl katkı sağlayabilirler?
- Güvenlik alanında kişilerin, diğer kurum ve kuruluşların, medya ve sivil toplum örgütlerinin, üniversite ve okulların katılımları ile yapılabilecek çalışmaları ve uygulamaları neler olmalıdır, faydaları neler olacaktır?
- Güvenlik Hizmetinin sunulmasında “Yönetişim çalışmalarının” (Güvenlikle ilgili kararların alınmasında diğer kurum ve kuruluşların, medyanın, sivil toplum örgütleri ve vatandaşların aktif olarak rol oynamaları, önerilerinin dikkate alınması ve uygulanan tedbirlerin halkın ihtiyaçlarına göre belirlenmesi) etkinliğinin sağlanabilmesi için önerileriniz neler olacaktır?

4.1.3. Araştırmanın Yöntemi:

Araştırmanın yöntemi, Nitel Araştırma, derinlemesine görüşme tekniği ile sahadan veri toplama şeklinde olmuştur. Araştırmada derinlemesine görüşme yöntemi sayesinde soruların cevaplandırılmasının yanında görüşme yapılan kişilerin konuyla ilgili yorum ve değerlendirmelerini alma imkânı olmuştur. Muğla merkezinde güvenlik alanında yönetici konumunda olan, yerel yönetimlerde, Milli Eğitimde, Medyada ve 112 Acil Çağrı Merkezinde görevli toplam 17 kişi ile görüşülmüştür. Çalışmanın somut verilerinin oluşturulması için, yüz yüze görüşme tekniği uygulanmış, ayrıca araştırmacının araştırma sırasında edindikleri izlenimler araştırma sonuçlarına yansıtılmıştır.

4.1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıklar

Bu alan araştırması Muğla kent merkezinde güvenlik alanında görev yapan kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticilerini kapsamaktadır. İl Merkezinde görevli kurum yöneticileri il genelinden sorumlu oldukları için ilçeler hakkında da görüşlere yer verilmektedir. Alan araştırmasının esas veri toplama aracı, araştırma sahasında yüz yüze yapılan görüşmelerde alınan görüşme kayıtları ve gözlem notlarıdır. Yüz yüze yapılan görüşmeler, alınan bilgiler, öneriler ve gözlemler araştırmanın kaynakları arasındadır.

Alan araştırmasında görüşme yapılacak kişiler seçilirken dikkat ettiğimiz hususlar gereği; kişilerin ilin güvenlik alanında yöneticisi konumunda olmaları ile güvenlik yönetişimine katkı sağlayabileceklerinin değerlendirilmesi hangi kurum ve kuruluş yetkilileri ile görüşme yapılması gerektiği hususunda yönlendirici olmuştur.

Bu çalışma kapsamında yüz yüze görüşmeye alınan görevlilerle yapılan mülakatlar bugün itibariyle kent güvenliğini sağlama görevi üstlenen personelden alınan bilgileri toplamakta ve bu verilerden yola çıkarak ilerideki çalışmalara da katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Kent güvenliğinin sağlanmasında yaşanan sorunlara çözüm üretilebilmesi, özellikle güvenlik yönetişiminin etkinliği sorununa öneriler getirilmesi, gelişmiş şehirlerden örnek alınarak hangi yolların izlenmesi gerektiği, gelişen kentsel suçlarla mücadele araçlarının Muğla'da kentsel ortama uygulanması için hangi yöntem ve modellerin etkili olduğunun araştırılması bu çalışmanın sınırlarını oluşturmaktadır.

4.1.5. Evren

Niteliksel alan araştırmalarında araştırmanın evrenini araştırmanın örneklemini oluşturduğu için; bu çalışmanın örneklemini Türkiye'nin turizm odağı illerinden birisi olan Muğla ilinde halen çalışmakta olan Valilik, Emniyet, Belediye, Milli Eğitim, medya ve muhtarlık yetkilileri gibi yüz yüze görüşülen ilgili kurum ve kuruluşlar oluşturmaktadır.

4.1.6. Örneklem

Örneklem olarak belirlenen gruplar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Sıra No	Kurumu	Görevi
1	Muğla Valiliği	Vali Yardımcısı
2	Emniyet Müdürlüğü	İl Emniyet Müdürü
3	Emniyet Müdürlüğü	Asayişten Sorumlu Emniyet Müdür yardımcısı
4	Emniyet Müdürlüğü	Terörden Sorumlu Emniyet Müdür yardımcısı
5	Emniyet Müdürlüğü	Asayiş Şube Müdürü
6	Emniyet Müdürlüğü	Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü
7	Emniyet Müdürlüğü	Terörle Mücadele Şube Müdürü
8	Emniyet Müdürlüğü	Toplum Destekli Polislik (TDP) Şube Müdürü
9	Emniyet Müdürlüğü	Polis Merkezi Amiri
10	Emniyet Müdürlüğü	Büro Amiri
11	Emniyet Müdürlüğü	Grup Amiri
12	Büyükşehir Belediye Başkanlığı	Zabıta Müdürü
13	Menteşe Belediye Başkanlığı	Zabıta Müdürü

14	112 Acil Çağrı Merkezi	Çağrı Merkezi Müdürü
15	Milli Eğitim Müdürlüğü	Lise Müdür Yardımcısı
16	Muslihittin Mahallesi Muhtarlığı	Mahalle Muhtarı
17	Gazeteci	Hamle Gazetesi Koordinatörü

4.1.7. Veri Toplama Teknikleri

Araştırma iki aşamada yapılmış, birinci asama literatür taraması yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra, ikinci aşamada kullanılacak olan araştırma formunun (görüşme kılavuzu) dizaynını gerçekleştirmek, yüz yüze görüşme tekniği açısından, bir anket formunda elde edilmesi mümkün olmayacak uzunluktaki görüşleri ve düşünceleri elde etmek, normlarını ve kavramlarını, dilini yakalayabilmek için, derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir.

Bu doğrultuda seçilen, konusunda uzman kişilerle derinlemesine görüşmeler yapılmış, ayrıca araştırma sırasında bulundukları yer ve kurumlardaki izlenimler de araştırma sonuçlarına yansıtılmıştır. Bu görüşmelerde bir görüşme kılavuzunun kullanılarak görüşmelerin biçimsel standartlara bağlı kalınmaksızın, geniş bir özgürlük içinde yapılması ve üzerinde bilgi edinilecek konular açık uçlu sorular halinde yer alması sağlanmıştır. Ayrıca görüşmeciye soruların şekli ve sırası hakkında büyük ölçüde esneklik verilmiştir.

Seçilen kurum ve kuruluşların her birinden tabloda verilen sayıda kişiyle toplam 17 görüşme planlanmış olup, seçilen örneklemin evreni temsil etmesi için görüşülen kişilerdeki gerekli nitelikler araştırmanın saha çalışması sırasında belirlenecek ve sonuçların araştırma hedeflerine uygun raporlanmasına olanak verecek biçimde şekillendirilmiştir. Ancak uygulamada karşılaşılan bir takım aksaklıklar nedeniyle bir takım esneklikler öngörülüş, önceden belirlenen kişilerle görüşülememesi halinde aynı nitelikteki diğer kişilerle yüz yüze görüşmeler

gerçekleştirilmiştir. Veriler, kişilerle işyerlerinde ya da kamu kurumlarının bünyesinde bulunan yerlerde yüz yüze görüşme yöntemiyle derlenmiştir.

Güvenlik alanında yönetici konumunda görev yapan kişilerle yüz yüze yapılan görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmayarak görüşme sırasında notlar alınmış ve görüşme sonrası yazıya dökülmüştür. Yine diğer görüşmelerde de ses kayıt cihazı kullanılması istenmediğinden görüşmeler ayrıntılı notlar alınarak, görüşme sonrası yazılı hale getirilmiştir.

4.2. ARAŞTIRMA ALANININ SOSYO- EKONOMİK ÖZELLİKLERİ

Burada araştırma alanı olarak seçilen Muğla kentinin sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleriyle, kentin tarihi hakkında bilgiler verilmektedir.

Muğla şehri, eski zamanlardan beri medeniyetlere ev sahipliği yapmış ve her devirde önemini korumuş bir şehirdir. İslam hakimiyetinden önceki medeniyetler tarafından Karya, İslam hakimiyeti sonrasında da Menteşe ismini alan bölgenin merkezi konumundadır.

Yüzölçümü 12.851 km² olan Muğla ili ülkemizin güneybatı köşesinde, Toros kıvrım sistemiyle Batı Anadolu kıvrım sisteminin iç içe girdiği dağlık ve engebeliğin Menteşe yöresinde yer almaktadır. Kuzeyinde Aydın, kuzeydoğusunda Denizli ve Burdur, doğusunda Antalya ile komşu, güneyinde Akdeniz ve batısında ise Ege Denizi ile çevrilidir. Toplam uzunluğu 1479 km olan deniz kıyıları ile Muğla, Türkiye'nin en uzun sahil şeridinde sahip ilidir. Muğla ilinin toplam nüfusu 2015 yılsonu verilerine göre 908.877 kişi olup, Türkiye'nin nüfus bakımından en büyük 24. ilidir (tr.wikipedia.org).

Muğla ili, 2015 yılı itibariyle idari olarak 13 ilçe, 49 belediye ve 396 köye ayrılmıştır (tr.wikipedia.org).

Muğla İli, dağları örten kıyıya inen ormanları ve geçmiş uygarlıkların kalıntılarıyla bezenmiştir. Şehir merkezi Karadağ, Kızıldağ, Masa dağı, Hamursuz Dağı ile çevrelenmiş olup Hisar Dağından ovaya doğru yayılır.

Muğla ili, Antikçağda Karia olarak bilinen bölgenin sınırları içinde kalmaktadır. Kentin adı, 1889 Aydın Vilayet Salnamesinde “Mobella” olarak geçmektedir. Yerleşim tarihi M.Ö. 3000’lerdeki Doğu Yunanistan ile Batı Anadolu kıyıları arasındaki karşılıklı göç hareketleriyle başlamaktadır. Bölgedeki ikinci büyük göç olayı M.Ö. 12. yüzyıl başlarındadır. Muğla bölgesine hâkim olan Kariyalılardan sonra M.Ö. 1200’lerde gelen kolonistlerin egemenliği görülür. Daha sonra Pers, Makedonya egemenliğine giren bölge Büyük İskender’ in ölümüyle sırasıyla Seleukosların, Rodos Krallığı’nın, Roma ve Bizans İmparatorluklarının egemenliğine girmiştir. 1261 yılından sonra Menteşe Beyliğiyle Türklerin eline geçen Muğla, Yıldırım Bayezid zamanında Osmanlıların egemenliğine geçmiş ve sancak yapılarak, Anadolu Eyaleti’ ne bağlanmıştır (www.cografya.gen.tr).

Cumhuriyetin kurulmasından sonraki idari yapılanmada Muğla ilinin yönetim merkezi olan şehir, dağlık yapısı ve dışarıya açılan elverişli bağlantı yollarına sahip olmadığından gelişmemiştir. Yıllarca sadece il merkezi olmasının verdiği hareketlilikle gelişmeye çalışan Muğla son yıllarda özellikle üniversitenin açılması, yeni sanayi bölgesinin kurulması ve turizm faaliyetlerinin de artmasıyla dışarıya açılmaya ve gelişmeye başlamıştır.

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile Muğla’da sınırları il mülki sınırları olan büyükşehir belediyesi kuruldu ve 2014 Türkiye yerel seçimlerinin ardından büyükşehir belediyesi çalışmalarına başladı.

Muğla’nın ekonomisi çok yönlü olup turizme, tarıma, ormancılık, hayvancılık, sanayi ve ticarete dayanır. En çok turist gelen illerden biridir. Turistik tesisler giderek artmaktadır. Orman, turuncgiller ve sanayi ürünleri bakımından zengindir. İl ormanlarındaki ağaçlandırma, kesim ve bakım çalışmaları orman işçilerinin gelir kaynağıdır. Yaygın biçimde arıcılık da yapılmakta olup, Türkiye’de en çok bal üreten ve balı ile ünlenen illerden biridir. Turizmin gelişmesine paralel olarak balıkçılık önem kazanmıştır.

1992’de kurulmuş olan Muğla Üniversitesi, özellikle 1999 sonrasında, iş adamı Sıtkı Davut Koçman’ın Üniversiteyi kelimenin tam anlamıyla kanatlarının altına almasını takiben göz kamaştırıcı bir hızla gelişmiştir. Yakın geçmişte vefat

eden Sıtkı Davut Koçman ve kurucu rektör Ethem Ruhi Fiğlalı'nın (1992-2002) yönetiminde, evvelce 30 bin nüfuslu küçük ve hareketsiz bir il merkezinden ibaret olan şehir, 20.000'i aşkın öğrencinin oluşturduğu yeni bir topluluğun yerleşmesiyle büyük bir ivme kazanmıştır. Muğla Üniversitesi her yıl açılan yeni fakülteleri ile daha da büyük bir öğrenci kitlesine hitap edebilir hale gelmiştir ve bu da Muğla'nın Muğla Ovası boyunca yayılmasını ve büyümesini sağlamıştır.

4.3. ALAN ARAŞTIRMASININ SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

4.3.1. Alan Araştırmasına Katılanların Özellikleri

Burada alan araştırmasına katılan kurum ve kuruluş yetkililerinin; yaş, eğitim düzeyleri, cinsiyet ve mesleki bilgileri ile Muğla ilinde kaç yıldan beri ikamet ettikleri, kaç yıldır görevlerini sürdürdükleri gibi kişisel özelliklerine ilişkin bilgiler değerlendirilecektir.

Vali yardımcısı; Emniyet ve Jandarmadan sorumlu Vali Yardımcısı, 63 yaşında, birçok ilçede kaymakamlık yapmış, 40 yıldır Mülki idarede görev yapıyor, Muğla ilinde 5 yıldır Vali yardımcılığı görevini yürütüyor, memleketi Konya.

İl Emniyet Müdürü, 27 yıldır Emniyet teşkilatında görevli, 48 yaşında ve 20 aydır Muğla il Emniyet Müdürlüğünü yürütüyor, memleketi Ankara.

İl Emniyet Müdür Yardımcıları, Emniyet Şube Müdürleri, Polis Merkezi Amiri, Büro Amiri ve Grup Amiri yaşları 25-47 arası olup meslekte geçen süreleri 1 yıl ile 26 yıl arasındadır. Memleketleri Sivas, Gümüşhane, Manisa, Aydın, Erzincan, Sinop, Denizli ve Muğla illeridir.

Belediye Zabıta Müdürleri, 112 Acil Çağrı Merkezi Müdürü 37-42 yaşlarında, mesleklerini 10-13 yıl arası sürdürmektedirler. Memleketleri Muğla'dır.

Lise Müdür Yardımcısı 5 yıldır Muğla'da görev yapıyor, 37 yaşında, Memleketi Denizli'dir.

Gazeteci ve Mahalle Muhtarı görüşme yapılan en yaşlı kişiler olup 71 ve 75 yaşındadırlar. Memleketleri Muğla'dır. Gazeteci 23 yıldır, Mahalle muhtarı ise 8 yıldır mesleklerini sürdürmektedirler.

Araştırmaya katılanlardan Mahalle muhtarı lise mezunu diğerleri Üniversite mezunudur. Araştırmaya katılanlardan 1 kişi (Lise Müdür yardımcısı) bayan diğer 16 kişi erkektir.

4.3.2. Alan Araştırmasının Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Bu bölümde alan araştırması kapsamında yapılan derinlemesine görüşmeler ve yöneltilen sorulara alınan cevaplar değerlendirilecektir

4.3.2.1. Muğla İlinin Genel Güvenlik Durumunun Değerlendirilmesi

Muğla ilinin genel güvenlik durumunu değerlendirmek için en son yapılan Asayiş Değerlendirme Toplantısında vurgulanan hususlara dikkat etmek gerekir 10 Şubat 2016 Çarşamba günü Muğla Valiliği 75. Yıl Salonu'nda Emniyet Müdürlüğü ve Jandarma Komutanlığı 2015 Değerlendirme Toplantısı yapıldı. Toplantının açılışında konuşan Vali Amir ÇİÇEK, güvenlik güçlerinin Muğla ve ilçelerinde 2015 yılında önemli çalışmalara imza attığını söyledi. Çiçek, suçun işlenmesini önlemek açısından, suç delillerini ortaya çıkarmak konusunda hem jandarma hem de emniyet teşkilatının gayretli bir çalışması olduğunu kaydetti. Önceki yıllara oranla asayiş olaylarında Muğla'da çok önemli düşüş yaşandığını belirten Çiçek, *"Muğla güvenli bir kent. Suç oranlarında azalmanın yanında faili meçhul olaylarda da büyük düşüş yaşandı" diye konuştu. Muğla'da 2015 yılında hiç toplumsal olay yaşanmadığına değinen Çiçek, bunda sıkı denetim, özverili çalışma ve devlet-vatandaş işbirliğinin etkili olduğunun altını çizdi. Çiçek, Muğla'nın hem kırsalda hem de şehir merkezlerinde asayiş ve güvenlik açısından güvenli bir kent" olduğunu belirtti.*

Asayiş olaylarında yüzde 29'luk azalma; Vali Çiçek'in konuşmasının ardından İl Jandarma Komutanı Yavuz ÖZFİDAN, sorumluluk bölgelerinde 2015 yılında yaşanan olaylar ve alınan tedbirler hakkında sunum yaptı. Özfidan, jandarma sorumluluk alanında 2014 yılında 14 bin 596 olayın meydana geldiğini, 2015 yılında bu sayının 11 bin 168'e düştüğünü bildirdi. Asayiş olaylarında bir önceki yıla göre

yüzde 29'luk düşüş yaşandığını kaydeden Özfıdan, olayların genellikle Milas, Bodrum ve Fethiye ilçelerinde yoğunlaştığını ifade etti. Kentte göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti olaylarında bir artış yaşandığına işaret eden Özfıdan, *"Bu artış 2015 yılında alınan tedbirler ve denetimler ile büyük oranda rakamsal olarak aşağı çekildi. 2015 yılında yakalanan 195 organizatörden 92'si tutuklandı"* diye konuştu.

Muğla Emniyet Müdürü Hakan ÇETİNKAYA ise yaz ve kış nüfusunun çok fazla değişken olduğu Muğla'da, son dört yılın verilerine göre her yıl asayiş ve güvenlik konusunda sürekli düşüş yaşandığını söyledi. Çetinkaya, polis ekiplerinin sorumluluk bölgelerinde 24 saat görev yaptığını kaydederek, şöyle konuştu; *"Muğla'nın yaz aylarında nüfusu, yerleşik nüfusa göre üç-dört kat artmasına rağmen asayiş ve güvenlik konusunda 2012 yılından 2015 yılına çok düzenli bir düşüş yaşanıyor. 2012 yılında 2 bin 653 olan hırsızlık vakası 2015 yılı sonunda bin 282'ye düştü. Kapkaç ve yankesicilik gibi asayiş olaylarında 2012'de 27 olan sayı 2015 yılında 8'e, yankesicilik olayı 2012'de 147 iken, 2015 yılında 16'ya düştü. Muğla'nın turistik bölgelerinde yabancı turistlerin en fazla şikayet ettiği hanutçuluk (Müşteri çekmek için yoldan çevirme, yolunu kesme) konusunda da alınan caydırıcı tedbirler ile büyük düşüş yaşandı. 2014 yılında çok sıkı tedbirler alınarak yapılan uygulamalarda 141 işletme hakkında hem para cezası hem de kapatma cezası sezon içinde uygulandı. 2015 yılında yapılan denetimlerde hanutçuluk yapan işletmelerin sayısı 30'a düştü"* dedi. Çetinkaya, polis bölgesindeki göçmen kaçakçılığında ise 2015 yılında artış yaşandığını belirterek, *"Bölgemizde 3 bin 837 kaçak yakalandı. Bu sayı, yol denetimlerinde yakalananlardan hariç. İnsan kaçakçılığı yaptıkları iddiasıyla gözaltına alınan 245 organizatörden de 129'u tutuklandı. Özellikle 2016 yılının ilk ayında giriş ve çıkışlarda yapılan sıkı denetim sonrası kaçak sayısında ciddi düşüş yaşandı"* dedi". (www.haberler.com).

Muğla ilinin güvenlik durumunu ile ilgili TÜİK'in 2016 yılında yayınladığı "En Güvenli İller Araştırmasında" Muğla'nın en güvensiz il gösterilerek son sırada olmasına çok ciddi eleştiriler getirilmiştir.

Fethiye Belediye Başkanı Behçet SAATCI TÜİK'in 'En güvenli iller' araştırmasında Muğla'nın son sırada olmasına tepki göstererek kurumu mahkemeye verdi. TÜİK verilerine tepki koyma gereği duyduklarını turizm aktüel sitesine

anlatan Başkan Saatcı, şöyle dedi; *"TÜİK'e göre Muğla, Türkiye'nin en güvensiz ili. Bu iş bu kadar ucuz değil. Yahu en güvensiz ile yerli yabancı turist gelir mi? Yatırımcılar en güvensiz ile yatırım yapar mı? Bunların hepsi Muğla'nın önüne koyulan bir set. Biz de bu konuyla ilgili usulen reddedilme ihtimali olsa da tepkimizi ortaya koyduk. Ankara İdare Mahkemesi Başkanlığı'na bu verinin yok hükmünde sayılması için dava açtık. Bu dava şimdiye kadar sergilemiş olduğumuz doğruya doğru, eğriye eğri demenin bir tezahürüdür. İnşallah bu konuyla ilgili sonuç alır ve bize göre yok hükmünde olan bu raporu inşallah ortadan kaldırırız"* (www.turizmaktuel.com).

TÜİK Ekonomik ve Sosyal Göstergeler Daire Başkanı Esengül Tanrıkulu ise araştırmanın arkasında olduklarını belirtiyor. 'En güvenli iller' araştırmasıyla birlikte araştırmanın hangi kıstaslar kullanılarak yapıldığının da belirtildiğini belirten Tanrıkulu, *"Birey odaklı bir çalışma gerçekleştirdik. OECD ile ortak olarak onların kullandığı çatı kapsamında bir değerlendirme yaptık"* dedi.

Güvenlik araştırmasını yaparken iki objektif iki de sübjektif değerlendirme yapıldığını söyleyen Tanrıkulu, *"Cinayet oranı ve cinayet sayılarına bakıyoruz, ölümlü ve yaralanmalı trafik kazalarını inceliyoruz, kamunun asayiş hizmetlerinden memnun olup olmadığına bakıyoruz ve gece yalnız yürürken kendini güvende hissedenlerin oranını inceliyoruz"* dedi. Esengül, Fethiye Belediyesi'nin kendilerine dava açmasına ilişkin olarak ise şu değerlendirmeyi yaptı; *"Şu ana kadar bütün çalışmalarımızı açıkladık. Hangi sonuçlara göre değerlendirme yaptığımızı belirttik. Daha önce yayımlanmış veriler bunlar. Uluslararası kurallarla bu verileri bir araya getirdik, sonuçlarımız budur ve arkasında duruyoruz"* (www.turizmaktuel.com).

Muğla ili ile ilgili yapılan alan araştırması sırasında yukarıda sıralanan hususlara da dikkat edilerek özellikle genel güvenlik durumunun değerlendirilmesi hususuna ağırlık verilmiştir.

Muğla İl Emniyet Müdürü Çetinkaya; *"İlimizin genel güvenlik durumunu olumlu, huzurlu ve güvenli bir il olarak değerlendiriyorum. Bu değerlendirmem de karşılaştırmalı suç istatistikleri ve kamuoyu algısının etken olduğunu düşünüyorum"*

Asayişle ilgili birimlerden sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Karayel; *“Muğla İli geneli itibariyle bir çok ilden daha güvenlidir. Yaz ve kış aylarında değişken nüfus yapısı ve nüfus hareketliliği, suç türleri açısından ve yoğunluğu bakımından değişkenlik gösterse de; toplumsal olaylar, terör olayları ile şahsa ve mala karşı işlenen suçlar açısından değerlendirildiğinde, istatistiki veriler bu olaylarda önceki yıllara göre azalma olduğunu göstermektedir. Sahip olduğu geniş coğrafi konum ve her biri yaz aylarında büyük bir il statüsüne dönüşen ilçeleri, benzer il ve ilçelere göre daha güvenli ve yaşanılır bir konumdadır. Turizm sezonu başladığında yoğunlaşan sahil ilçelerimizdeki güvenlik tedbirlerini arttırıyoruz, suç önleyici tedbirlerle ilçelere takviye personel gönderilmesi gibi yöntemler uyguluyoruz.”*

Terörle ilgili birimlerden sorumlu Emniyet Müdür yardımcısı Yeniçeri; *“Muğla ili 1661 km2 alana sahip, son 2015 nüfus sayımına göre 908.877 nüfusuyla Türkiye'nin en kalabalık 24. İlidir. Muğla'nın turistik bölge olmasından dolayı yaz aylarında yerli ve yabancı turistlerin ilimizi tercih etmesinden dolayı nüfus 3 milyona kadar çıkmaktadır. Turizm sezonunda nüfus artışına paralel olarak ilimiz genelinde Terör olayları artmaktadır. Turizm sezonu dışında ise Muğla ili ve ilçelerinde asayiş olayları asgari seviyelere düşmekte ve azalma göstermektedir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesin 'de ilçeler dâhil 36.500 civarında öğrenci bulunmaktadır eğitim-öğretim döneminin başlaması ve bitimi arasında özellikle ilimiz Menteşe İlçesi Kötekli Mahallesi'nde asayiş olaylarında kısmen artış görülmektedir. Suriye'de çıkan iç savaş sonrası Ülkemize yoğun bir göç dalgası başlamıştır. Ülkemizin Asya ve Avrupa arasında doğal bir köprü görevi görmesinden dolayı ülkemize gelen mültecilerin Avrupa birliği ülkelerine geçmek için Muğla ilini transit geçiş güzergâhı olarak kullandıkları görülmektedir. Bu durum sonucunda ilimiz de Bodrum, Marmaris Ve Fethiye gibi ilçelerinde göçmen kaçakçılığı olayları artmıştır”.*

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Karahan; *“Muğla ili ülkemizin turizm açısından önemli alanlarından biridir. Uzun sahil şeridi, geniş ormanlık alanlar gerek iç turizm açısından gerekse dış turizm açısından önem bu ili önemli hale getirmektedir. Şubat-mart ayında başlayan hareketlilik ekim-kasım aylarına kadar devam etmektedir. Bu yoğunluk ve geniş yerleşim alanları, suça*

mevilli kişilerin uygun ortam bulmalarını kolaylaştırması yönünden güvenliği tehdit etmektedir”.

Gazeteci Atasever; “*Muğla insanı sakin, uyumlu, yardımsever bir yapıya sahiptir. Hiçbir zaman kavgacı, olay çıkaran bir yapıya sahip olmamıştır. İlimiz diğer illerle karşılaştırıldığında çok güvenli ve huzurlu bir ildir. Ancak turizm sezonunda sahil ilçelerimizde yerli ve yabancı turistler, işyerlerinde çalışmaya gelenler ilçelere hareketlilik getirirler, bu yüzden bazı suçlar işlenmekte ve olaylar da artmaktadır. TÜİK verilerine tamamen karşıyız. Değerlendirmelerinde sayısal hata yaptıklarını düşünüyorum. Çünkü Muğla’nın toplam nüfusu turizm sezonu boyunca en az on kat artmaktadır. İşlenen suç sayısını yerleşik insan sayısına oranlarsanız bu yanlış bir değerlendirme olur. Antalya’da Muğla gibi en güvensiz illerden biri olarak gösteriliyor. TÜİK bu yanlışını düzeltmeli ”.*

Mahalle Muhtarı Bozöyük; “*Ben 35 yıl valilikte makam şoförlüğü yaptım ve iki dönemdir yaklaşık 8 yıldır Muslihittin mahallesi muhtarıyım. Benim yıllardır Muğla’da gördüğüm her zaman çok huzurlu bir il oluşudur. Bir çok memur gelir, Muğla’yı tanıyınca buraya yerleşirler. Gece yarısı bile genç kızlarımız yalnız başlarına korkmadan, sokakta gezebilirler onlara kimse karışmaz”.*

Yapılan değerlendirmeler Muğla ilinin güvenli bir il olduğunu, turizm sezonunda yerli ve yabancı turistlerle, ilçelere çalışmaya gelenlerin kısmen suçları arttırdığını ifade etmektedirler. Turizm sezonu başladığında güvenlik tedbirlerinin arttırılması, suç önleyici tedbirlerin, plan ve projelerin uygulanması, ilçelere takviye personel gönderilmesi gibi yöntemler uygulanmaktadır.

4.3.2.2.Muğla İli Açısından Değişen Tehditler ve Suça Neden Olan Temel Etmenler

Araştırmaya katılanlara Muğla ili açısından değişen tehditler ve suça neden olan etmenlerin neler olduğunu sorduğumuzda elde edilen önemli bilgiler aşağıda sıralanmıştır.

Muğla İl Emniyet Müdürü Çetinkaya; “*Muğla ili açısından suça neden olan temel etmenlerin başında yaz aylarında artan nüfus hareketliliği olduğunu*

düşünüyorum. Bu da bölgenin turistik özelliğinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca dünya ölçeğinde artan bilişim suçlarından ilimiz de üzerine düşeni almaktadır. Ayrıca bölgede alkol kullanımının yaygınlığına dayalı suçluluk türleri de sıklıkla görülmektedir”.

Asayişten Sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Karayel; “Muğla il genelinin, Antalya’da sonra en fazla turist aldığı düşünüldüğünde, yurtiçi ve yurtdışı kaynaklı terör örgütlerinin hedefi konumundadır. İki adet uluslararası havalimanı ve Bodrum, Marmaris, Fethiye gibi önemli turizm bölgelerine sahip olması, ülke turizmi açısından önem arz etmektedir. Dolayısıyla özellikle ekonomik açıdan Türkiye’ye zarar vermek isteyen terör örgütlerinin hedefi konumundadır. Bunun dışında özellikle yaz aylarında artan nüfus hareketliliği, yerli ve yabancı turist sayısındaki artış, değişik suç türlerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Özellikle alkole dayanan eğlence sektörünün kavga, hakaret, cinsel taciz gibi suçların yoğun işlenmesinde en temel etkenler arasında gösterilebilir. Bunun dışında lüks ve sınırsız tüketim anlayışının narkotik suçlar, diğer örgütlü suçlar ve göçmen kaçakçılığı, gümrük kaçakçılığı gibi suçları işlemeye meyilli kişi ve grupların iştahını kabartmaktadır. Dolayısıyla turizm ekonomisine dayalı ranttan gayri meşru olarak kazanç elde etmek isteyenler açısından çekim merkezi konumundadır”.

Terörle ilgili birimlerden sorumlu Emniyet Müdür yardımcısı Yeniçeri; “Muğla ili açısından değişen tehditler en çok nüfus sirkülasyonunun yoğun ve değişiklik göstermesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca Muğla ilinin Antalya, Denizli, Aydın ve İzmir illeri yol güzergâhında bulunmasından ve sınır komşusu olmasından dolayı bu illerden gelen suça karışmış kişi ve kişilerin suçun işlenmesinde ve artmasında temel etmenlerde birini oluşturduğu gözlenmektedir”.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Karahan; “İlgi alanımız açısından en büyük tehdit göçmen ve göçmen kaçakçılığında kullanılan önemli bir güzergâh olmasından kaynaklanmaktadır. Ege denizine uzanan uzun kıyılar, Yunanistan ülkesine ait adaların çok yakın olması, bu adalara ulaşımın kısa zamanda sağlanabilmesi açısından bu suçu işleyenleri bu bölgeye çekmektedir. Gerek ülke içi gerekse ülke dışı turizmin yoğun olarak yaşandığı bölge kaçakçıların ve sahte içki üretimi yapan kişilerin de gözdesi durumundadır”.

Polis Merkezi Amir Yardımcısı Komiser Haçan; *“Tüm ülkede olduğu gibi özellikle terör suçları açısından ilimiz potansiyel tehdit altındadır. Özellikle teknolojik gelişmeler güvenlik açısından olumlu yönde etki etmekle birlikte, suç işleyenler açısından da büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Suçluların teknolojik imkanlardan faydalanarak kendi aralarında daha çabuk iletişim kurmaları, internet yoluyla çeşitli suçları işleme yol ve yöntemlerini öğrenmeleri, istedikleri araç gereci bu yöntemle kolaylıkla bulabilmeleri örnek gösterilebilir”*.

Muğla ilinin turizm sezonunda yaşadığı yerli ve yabancı turist hareketliliği ve farklı şehirlerden Muğla’ya çalışmaya gelen kişilerin suçların artışında önemli rol oynadığı değerlendirilmektedir. Türkiye’nin en uzun deniz kıyısına sahip olması göçmen kaçakçılığı tehdidini arttırmakta, göçmen kaçakçılığında kullanılan önemli bir güzergah haline getirmektedir. Ülkemizin turizmüne ve ekonomisine zarar vermeyi amaçlayabilecek yurtiçi ve yurtdışı kaynaklı terör örgütlerinin hedefi konumundadır. Dünya ölçeğinde artan bilişim suçları, alkol kullanımının yaygınlığına dayalı suçluluk türleri, narkotik suçlar ve diğer örgütlü suçlar Muğla ili açısından değişen tehdit ve suça neden olan etmenlerdir.

4.3.2.3. Muğla ilinde güvenliğin sağlanmasında uygulanan ve uygulanması gerektiği değerlendirilen yöntemler ve projeler

Araştırmaya katılanlara Muğla ilinde güvenliğin sağlanmasında uygulanan yöntemlerin ve uygulanması gerektiğini değerlendirilen yöntem ve projelerin neler olduğunu sorduğumuzda aşağıdaki bilgiler elde edilmiştir.

Muğla İl Emniyet Müdürü Çetinkaya; *“Temel politikamız; suç işlenmeden önce alınan önleyici kolluk hizmetlerine ağırlık vermektir. Yanı sıra halkı tanımak, birebir içerisinde bulunmak ve güvenlik hizmetlerinde öneri ve desteklerini almak ve ona göre politika üretmek temel uygulamamızdır”*.

Asayişten Sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Karayel; *“Öncelikle polisin asli görevleri olan önleyici kolluk hizmetinin daha etkin yürütülebilmesi açısından; Tüm il genelinde şehir girişlerinde 24 saat esasına göre uygulama yapılmaktadır. Ayrıca değişen tehdit ve suç türlerine göre, halkın topluca bulunduğu AVM, otogar,*

konser, pazaryeri, spor karşılaşmaları, önemli meydan, cadde, sokak, havalimanları gibi yerlerde devriye, araç ve şahıs kontrollerine ağırlık verilmektedir. Aynı kararlılıkla önleyici kolluk hizmetlerinin devam etmesi, ayrıca vatandaşın ve turistlerin farkındalıklarını artırıcı çalışmaların artması suçları önlemede etkili olacaktır”.

Terörle ilgili birimlerden sorumlu Emniyet Müdür yardımcısı Yeniçeri; *“Ülkemiz de son zamanlarda artan canlı bomba gibi terör olaylarının önlenmesi amacı ile ilimiz giriş ve çıkışlarında 24 saat esasına göre yol uygulamaları yapılmaktadır. Ayrıca resmi ve sivil polis ekipleri tarafından yaya ve motorize devriyeler özellikle halkın yoğun olarak bulunduğu yerlerde faaliyet göstermektedir”.*

Asayiş Şube Müdürü Ava; *“Asayiş Şube Müdürlüğü olarak asayiş olaylarında, suç ve suçlu ile mücadelede birimize bağlı resmi ve sivil ekipler konuları gereği halkın yoğun olduğu bölgelerde sürekli motorize ekip olarak gezerek önleyici hizmetler yapmaktadırlar. Ayrıca sivil ekiplerimizce dolandırıcılık, hırsızlık ve kişilere karşı işlenen suçların önüne geçmek için bu tür olayların yaşanabileceği yerlerde denetimleri ve devriye görevinin yerine getirilmesi uygulanan yöntemlerden bazılarıdır. Meydana gelen ve birimizi ilgilendiren suçlar ile ilgili olarak ilimiz genelinde bulunan MOBESE (Kamera ile Kentin Belirlenen Bölgelerinin izlenmesi) ve PTS'den (Plaka Tanıma Sistemi) faydalanılmaktadır. Ancak ilimizde bulunan MOBESE ve PTS'lerin yetersizliğinden dolayı, MOBESE lerin görüntü kalitelerinin artırılması, ilimizde suçluların kullandığı ve kör nokta olarak değerlendirilen bir çok yerde MOBESE'nin kurulması, Marmaris ve Denizli istikametine giden karayolunda PTS sisteminin kurulması uygulanması gereken yöntem ve projeler olarak değerlendirilmektedir”.*

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Karahan; *“Suçların gerçekleşmeden önce ortaya çıkarılması faillerin yakalanması, suç işlenmesini önlemek amacıyla önceden yapılan soruşturmalarla belirlenen kritik noktalarda ve yerlerde ekip görevlendirilmesi yapılmaktadır. Kurumlar arası iletişimin ve mücadele noktasında işlerliklerinin arttırılması, kurumların görev tanımlarının açık ve net olarak belirlenmesi gerekmektedir. Örneğin uygulama yapan polis göçmen aldığımda göç idaresine haber veririm onlarda gelir alırlar diyebilmelidir”.*

Toplum Destekli Polislik Şube Müdürü Ercan; “*Polis – Halk ilişkisinin ön plana çıktığı, olaylar oluşmadan gerekli adımların atılarak önleyici tedbirlerin hayata geçirileceği yöntemler kullanılmalıdır. Sosyal sorumluluk projeleri ile önleyici tedbirler daha etkin uygulanabilir*”.

Polis Merkezi Amiri Bilgiç; “*Muğla ilinde güvenliğin sağlanması için devriye hizmetleri yürütülmekte olup, ilimiz giriş çıkışlarında sabit uygulamalar devam etmektedir. Halkın yoğun olarak bulunduğu alışveriş merkezlerinde yaya devriyeler görevlendirilmekte özel güvenlik görevlileri sık sık denetlenerek duyarlı hale getirilmektedir. Ayrıca halkımızla bir araya gelerek fikir alışverişi yapılmakta güvenlik konusunda bilgilendirme yapılarak talepleri değerlendirilmektedir. Sivil toplum kuruluşları ve resmi kurumlarla işbirliğine önem verilmektedir. Halkımızı bilinçlendirme ve uyarıcı nitelikte broşürler dağıtılarak önleyici faaliyetler yürütülmekte olup, ihbar müessesini daha işler hale getirecek çalışmalara ağırlık verilmesi faydalı olacaktır*”.

Polis Merkezi Amir Yardımcısı Komiser Haçan; “*Bakanlığımızın son yıllarda önemseydiği ve tüm illerde uygulamaya çalıştığı proaktif polislik yani suçun işlenmeden önlenmesine yönelik polislik anlayışı olmak üzere vatandaşlarımıza da işin içine katarak, başta ihbarlar noktasında olmak üzere vatandaşlarımızın suç ve suçlular konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Personelin bu noktada gerekli eğitimleri verilerek güvenlik sorununun tek başına devlet ya da polisin sorunu olmaktan çıkarılarak tüm kesimleri işin içine sokmak gereklidir. Bu anlayış la ilgili şubelerce halkın katılımı ile yapılan toplantılar, halkın yoğun olarak bulunduğu yerlerde görevlendirilen yaya devriyeler, il giriş ve çıkışlarında yapılan uygulamalar, güvenliğin sağlanmasında olumlu katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda başta Resmi kurum ve kuruluşlarda çalışan personel olmak üzere sivil toplum kuruluşları ile vatandaşlarımıza yönelik eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının suç ve suçlularla mücadelede olumlu katkı sağlayacağını düşünüyorum*”.

Muğla ilinde güvenliğin sağlanabilmesi için önleyici kolluk hizmetlerine ağırlık verildiği, şehir girişlerinde 24 saat esasına göre kimlik kontrolü, şahıs ve araç araması yapıldığı, değişen tehdit ve suç türlerine göre halkın yoğun olduğu yerlerde devriye hizmetlerine, araç ve şahıs kontrollerine ağırlık verilmekte olduğu

anlaşılmaktadır. Suç ve suçluların takibi amacıyla kurulan MOBESE (Kamera ile Kentin Belirlenen Bölgelerinin izlenmesi) ve PTS'den (Plaka Tanıma Sistemi) yoğun olarak faydalanıldığı anlaşılmaktadır.

Polis – Halk ilişkisinin ön plana çıktığı, olaylar meydana gelmeden önleyici tedbirlerin hayata geçirileceği yöntemler kullanılmaya çalışıldığı, sivil toplum kuruluşları ve resmi kurumlarla işbirliğine önem verildiği dile getirilmektedir. Muğla halkını bilinçlendirmek amacıyla uyarıcı nitelikte broşürler dağıtıldığı, seminer ve konferanslar verildiği, temel olarak proaktif polislik yani suçun işlenmeden önlenmesine yönelik polislik anlayışının hakim olduğu görülmektedir.

4.3.2.4. Muğla Emniyet Müdürlüğünün kent güvenliği alanındaki çalışmaları, uygulama, yöntem ve projeleri

Araştırmaya katılanlara Muğla Emniyet Müdürlüğünün kent güvenliği alanındaki çalışmaları, uygulama, yöntem ve projeleri nelerdir diye sorduğumuzda aşağıdaki bilgiler elde edilmiştir.

Muğla İl Emniyet Müdürü Çetinkaya; “Elektronik kontrol (Mobese, Tedes, güvenlik kameraları v.s.) ve güvenlik sistemlerine ağırlık vermek. Polisin görünür ve güven hissi verir şekilde varlığını hissettirmek. Rutin ve şok uygulamalar yapmak. Toplum destekli polislik faaliyetlerine önem vermek amacı doğrultusunda uygulama ve proje çalışmaları yapmaktayız”.

Asayişten Sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Karayel; “Ölçemediğinizi yönetemezsiniz” prensibinden hareketle, öncelikle il genelinde görev yapan ilçeler ve şubelerimizin istatistiki bilgi ve verileri takip edilmekte, bu anlamda ölçme ve değerlendirme yapılmakta, tüm birimler haberli- habersiz denetlenmekte ve görev yapan personelimizin zinde, uyanık ve motivasyonu yüksek bir şekilde görev yapması sağlanmaktadır. Risk analizleri ve tehdit durumlarına göre istihbarı ve önleyici hizmetlere ağırlık verilmektedir”.

Terörle ilgili birimlerden sorumlu Emniyet Müdür yardımcısı Yeniçeri; “MOBESE (Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu), PTS (Plaka Tanıma Sistemi) gibi sistemler ile şehir giriş ve çıkışları ve halkın yoğun olarak yaşadığı yerler sürekli

takip edilmektedir. Ayrıca TEM Şb. Müdürlüğü bünyesinde Bilgilendirme ve Önleme Faaliyetleri ile özellikle terör konusunda Okul, aile ziyaretleri, konferanslar ve geziler gibi bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır”.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Karahan; “İlgi alanımıza giren suçlarla ilgili olarak denetim, yol uygulaması, risk analizi yapılan araç ve şahısların yakalanması yöntemleri uygulanmakta denetimler sırasında vatandaşları bilinçlendirecek açıklamalarda bulunmaktadır”.

Toplum Destekli Polislik Şube Müdürü Ercan; “Toplum destekli polislik faaliyetleri çerçevesinde; Güvenlik hizmetlerine toplumun katılımının sağlanması için Polis Merkezi Amirliklerince hizmet sunulan sorumluluk alanında yürütülecek güvenlik hizmetlerine ilişkin mahalle muhtarları, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların katılımı ile Sorumluluk Alanı Huzur Toplantıları düzenlenmektedir. Tespit edilen sorunlar Vali Yardımcısı başkanlığında, Belediye temsilcisi,, Polis temsilcileri, Milli Eğitim Temsilcisi, Sosyal Hizmetler Temsilcisi, Üniversite temsilcisi, Sağlık Müdürlüğü temsilcisi, Mahalle Muhtarları Derneği temsilcisi, Sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve gönüllü vatandaşların katılımı ile yılda 2 kez yapılan Kent Güvenliği Danışma Kurulunda görüşülmektedir. Kent Güvenliği Danışma Kurulunun amacı Sorumluluk Alanı Huzur Toplantısında tespit edilen sorunların görüşülmesi, ilin genel güvenliğine ilişkin yürütülecek hizmetlere toplumun katılımını ve desteğini sağlamak, güvenliğe ilişkin sorunları yerel düzeyde tespit etmek ve hizmetler geliştirmektir. Bu toplantılarda sorunların çözümü için birebir kurumlar arası iletişim ile çözüm önerilerinin müşterek olarak alınarak çözüm yöntemlerinin daha etkin ve hızlı şekilde hayata geçirilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca Mahalle Polisi uygulaması ile vatandaşlarımızla birebir ve sürekli iletişim halinde bulunmaktadır. Gerçekleştirilen sosyal sorumluluk projeleri ile önleyici polislik faaliyetlerine önem verilmektedir”.

Polis Merkezi Amiri Bilgiç; “Başta il giriş ve çıkışlarında 24 saat prensibi ile sabit uygulama noktaları bulunmakta olup ilimize giriş çıkışlar kontrol edilerek aranan şahıslar ve bombalı araçlar konusunda uygulamalar yapılmaktadır. Ayrıca halkın yoğun bulunduğu ana arterler ile alışveriş merkezlerinin bulunduğu yerlerde motorize ve yaya devriye hizmetleri ile işlenecek olan suçların önlenmesine yönelik

önlemler alınmakta olup diğer taraftan işlenen suçların aydınlatılması ve faillerinin yakalanması için gerekli çalışmalar ilgili Şubelerce takip edilmektedir”.

Muğla Emniyet Müdürlüğünce uygulanan kent güvenliği alanındaki çalışmalar, uygulama, yöntem ve projeleri; Elektronik kontrol (Mobese, Tedes, güvenlik kameraları v.s.) ve güvenlik sistemlerine ağırlık verildiği, Polisin görünür ve güven hissi verir şekilde varlığını hissettirmesine önem verildiği, istatistiki bilgi ve verilerin takip edilerek ölçme ve değerlendirme yapıldığı şeklinde özetleyebiliriz.

Ayrıca risk analizleri ve tehdit durumlarına göre istihbarı ve önleyici hizmetlere ağırlık verildiği, birimlerin haberli ve habersiz denetlendiği, okul, aile ziyaretleri, konferanslar ve geziler gibi bilgilendirme çalışmaları yapılmakta olduğu bildirilmektedir.

Toplum destekli polislik faaliyetlerine önem verildiği, Sorumluluk Alanı Huzur Toplantıları yapıldığı ayda iki kez Vali Yardımcısı başkanlığında Kent Güvenliği Danışma Kurulunun toplandığı, Mahalle Polisi uygulamasının yapıldığı, sosyal sorumluluk projeleri ile önleyici polislik faaliyetlerine önem verildiği anlaşılmaktadır.

4.3.2.5. Kent güvenliğini sağlamada etkili ve verimli olabilmesi için birimlerin ihtiyaçları

Araştırmaya katılanlara birimlerinin kent güvenliğini sağlamada etkili ve verimli olabilmesi için ihtiyaçlarının neler olduğunu sorduğumuzda aşağıdaki cevaplar alınmıştır.

Muğla İl Emniyet Müdürü Çetinkaya; *“Öncelikli yeterli personel sayısına ulaşmak birincil ihtiyacımız. Ayrıca elektronik denetleme ve güvenlik sistemlerine yeterince sahip olmamız daha verimli hizmet vermemizi sağlayacaktır”.*

Asayişten Sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Karayel; *“En önemli ihtiyaç personelin sayısal olarak artırılmasıdır. Kış nüfusu açısından değerlendirildiğinde personel sayısı yeterli gibi görünse de, özellikle yaz aylarında yoğun çalışma temposu ve personelin sayıca azlığı hizmetlerin yerine getirilmesinde zaman zaman sıkıntı yaşanmasına neden olabilmektedir. Turizm bölgelerindeki hayat pahalılığı, bu*

bölgelerde görev yapmak isteyen personel yokluğu, yeteri kadar lojman olmaması, yüksek kiralar v.s. personel açısından olumsuz etki yapmaktadır”.

Terörle Mücadele Şube Müdürü Duymuş; *“Yeterli sayıda araç-gereç ve bunları kullanabilecek nitelikli personele ihtiyaç duyuyoruz”.*

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Karahan; *“Suç yoğunluğuna bakıldığında yapılan mücadelenin en önemli eksikliği çalışan personel azlığı görünmekte olup çalışanların profesyonellik düzeylerinin arttırılması, en iyi olma yönündeki bilinç düzeylerinin arttırılması, motive edici uygulamalar oluşturulması gerekmektedir”.*

Toplum Destekli Polislik Şube Müdürü Ercan; *“Kurumumuz açısından kent güvenliğinin sağlanmasında personel sayımızın artması ile daha görünür hale gelmek, gelişen ve değişen durumlar karşısında personelin hizmet içi eğitimin arttırılması önemli ihtiyaçlarımızdır”.*

Muğla İl Emniyet Müdürlüğünün kent güvenliğini sağlamada daha etkili ve verimli olabilmesi için yeterli sayıda nitelikli personele, elektronik denetleme ve güvenlik sistemlerine, turizm bölgelerinde çalışan personel için yeteri kadar lojmana, personelin hizmet içi eğitimin arttırılmasına ihtiyaç duyduğu dile getirilmektedir.

4.3.2.6. Biriminizin güvenliği sağlamada güçlü yanları ve zayıflıkları

Muğla Emniyet Müdürlüğünün güvenliği sağlamada güçlü yanları ve zayıflıkları nelerdir diye sordüğümüzda alınan cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

Muğla İl Emniyet Müdürü Çetinkaya; *“Güçlü yanlarımız halkla iç içe olmamız, toplumu tanımamız, halkın güvenlik hizmetlerindeki öneri ve şikayetlerini dikkate almamızdır. Zayıf yönümüz ise; yaz aylarında artan ve yabancı olan nüfusu tanımamamız ve buna bağlı zorluklar ile yeterli olmayan personel sayısıdır”.*

Asayişten Sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Karayel; *“Halkın sağduyulu ve soğukkanlı olması devletin ve milletin yanında olduğunu hissettirmesi bizler için önemli bir moral ve motivasyon kaynağıdır. Personelin tecrübesi, teşkilatın sahip*

olduğu modern araç ve gereçler ile son teknolojinin kullanılması güçlü yanlarımızdır”.

Terörle ilgili birimlerden sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Yeniçeri; *“Muğla Emniyet Müdürlüğüne tarafıma bağlı birimler olarak meydana gelen Terör olaylarında hem Emniyet Müdürlüğümüze bağlı diğer birimler ile hem de diğer kamu kurumları ile kurulan iletişim sayesinde koordine kurularak çalışılması, birim içerisinde ekipler arasındaki görev paylaşımı, olaylara anında müdahale edilmesi ve ekip çalışması yapılması güvenliğin sağlanmasında birimimizin güçlü yanlarıdır. Personel yetersizliği ve araç-gereç eksikliği ise olaylara müdahalede ve güvenliğin sağlanmasında birimimizi zayıflatan etkenlerdir”.*

Terörle Mücadele Şube Müdürü Duymuş; *“ Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü birimleri olarak meydana gelebilecek olayları önceden istihbar ederek olabilecek terör olaylarının önüne geçmek güçlü yanlarımızdır”.*

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Karahan; *“Birimizde görev yapan personelin uzun eğitimlerden geçerek konularında uzman olarak yetiştirilmeleri, mücadele ettiğimiz suç çeşitlerinin belirli olması, bu suçlarda en azından diğer birimlerden farklı olarak neyi, neden, nasıl ve niçin yapacağını bilen personel kadrolarının bulunması, bilgiye çabuk ulaşılabilmesi en güçlü yanı oluşturmaktadır”.*

Toplum Destekli Polislik Şube Müdürü Ercan; *“ İlimizde Polis - Halk ilişkisinin iyi durumda olması, kurumumuzun güvenliği sağlamada en etkili yanı olup; personel sayısının yetersiz olması kurumumuzun zayıf yanı olarak değerlendirilebilir”.*

Polis Merkezi Amiri Bilgiç; *“İl merkezinin nüfus ve yüzölçümü bakımından küçük iller kategorisinde bulunması ve dışarıdan fazla göç almaması nedeniyle güvenliğin sağlanması açısından avantajlı bir konumda olmakla birlikte, ilimizde görevli güvenlik personelinin konusunda tecrübeli olması ilimizi güçlü kılmaktadır. Ancak yeni yerleşime açılan Menteşe (Karamehmet Mahallesi) ve TOKİ bölgesinde*

MOBESE kameralarının yetersizliği ve personel sayısının azlığı da kurum açısından zayıf yön olarak değerlendirilebilir”.

Muğla Emniyet Müdürlüğünün kent güvenliğini sağlamada güçlü yanları Polis Halk ilişkilerinin çok iyi olması, polisin toplumu tanınması, halkın güvenlik hizmetlerindeki öneri ve şikayetlerini dikkate alınması, Personelin tecrübesi, işbölümü, uzmanlaşma, modern araç ve gereçler ile son teknolojinin kullanılması, diğer kamu veya özel kurum ve kuruluşlarla sürekli işbirliği, iletişim ve koordine içerisinde olunması, görevlerde ekip ve takım çalışması yapılması, istihbarata önem verilmesi olarak dile getirilmiştir. Zayıf yanları ise yaz aylarında artan yerli ve yabancı turistler ile başka şehirlerden Muğla’ya çalışmaya gelen kişilerin suç işleme potansiyelinin yüksek oluşu, yeterli olmayan personel sayısı, araç-gereç eksikliği, yeni yerleşime açılan Menteşe (Karamehmet Mahallesi) ve TOKİ bölgesinde MOBESE kameralarının yetersizliği olarak dile getirilmektedir.

4.3.2.7. Kent güvenliğinin sağlanmasında teknolojinin önemi

Araştırmaya katılanlara kent güvenliğinin sağlanmasında teknolojinin kullanımının önemini değerlendirmelerini istediğimizde aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Muğla İl Emniyet Müdürü Çetinkaya; *“Teknolojinin güvenlik hizmetlerinde etkin bir şekilde kullanılmasının; hem suçun önlenmesinde, hem de suçların aydınlatılmasında çok yararlı olduğunu düşünüyorum”.*

Asayişten Sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Karayel; *“Özellikle son zamanlarda yaygınlaşan Kent Güvenlik Yönetim Sistemi(KGYS) ya da MOBESE sisteminin yakın zamanda tüm il genelinde etkin bir şekilde kullanılacak olması caydırıcılık açısından oldukça önemlidir. Suçların önlenmesi ve işlenen suçların aydınlatılması açısından teknolojinin kullanılmasına önem veren bir teşkilatız. Bunun yanı sıra vatandaşa hizmet veren diğer birimlerimiz de özellikle bilgisayar teknolojisini üst seviyede kullanmaktadırlar”.*

Terörle ilgili birimlerden sorumlu Emniyet Müdür yardımcısı Yeniçeri; *“Gelişen teknolojik gelişmelerden azami derecede faydalanılmaya çalışılmakta ve personele zaman zaman hizmet içi eğitimler verilmektedir”*.

Asayiş Şube Müdürü Ava; *“Her geçen gün dünya ve ülkemizde gelişmekte olan teknolojik aletler, hem ilimizde hem de ülke genelinde suç ve suçlu ile mücadelede önemli yer tutmaktadır. İlimiz ve ilçelerinde de meydana gelen asayiş olaylarında teknolojik aletlerden maksimum seviyede yararlanılmakta ve yararlanmaya çalışılmaktadır”*.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Karahan; *“Teknoloji her alanda insanlara büyük kolaylıklar sunmakta, bu sayede kazanılan her kolaylık yaşam standartlarının yükselmesi adına önemli bir adım olarak karşımıza çıkmaktadır. Evlerde güvenlik kameraları ile alarm sistemlerinin kurulması, PTS’ler (Plaka Tanıma Sistemi) ve benzerleri kolluk açısından kullanılan en önemli teknolojilerden bazılarıdır”*.

Toplum Destekli Polislik Şube Müdürü Ercan; *“Teknoloji hayatın her alanında olduğu gibi güvenlik hizmetlerinde de etkin olarak kullanılmaktadır. Doğru bilgiye hızlı ve zamanında ulaşabilmek güvenlik zafiyeti riskini asgari düzeye indirgemektedir. Kurumumuz açısından gelişen teknoloji yakından takip edilerek kurumumuz bünyesinde konu ile ilgili birimlerimiz bulunmaktadır. Özellikle MOBESE kameralarının hem önleyici güvenlik hizmetlerinde hem de suç sonrası adli işlemlerde etkin kullanımı suç ve suçluyu önlemede ve yakalamada etkin olarak kullanılmaktadır”*.

Polis Merkezi Amiri Bilgiç; *“Teknoloji güvenlik hizmetlerinde Kent Güvenlik Sistemleri (MOBESE) ile azami düzeyde kullanılmaktadır. Ayrıca iletişim konusunda mevcut altyapı sürekli geliştirilerek birimler arasındaki iletişim en üst düzeye getirilmekte. Bilgi Teknolojileri Şube Müdürlüğünce de birimlerin ihtiyaçları olan bilgisayar ve tabletler temin edilerek mobil sorgulama sağlamak ve mobil ifade kitleri ile halka yönelik hizmetlerin çeşidi arttırılmaktadır”*.

Kent güvenliğinin sağlanmasında en son teknolojinin etkin olarak kullanılması Muğla Emniyet Müdürlüğü'nün en önde gelen hedeflerinden birisi olmuştur. Suçların önlenmesi, suçluların yakalanması, suç delillerinin elde edilmesi için MOBESE, Plaka Tanıma Sistemi, Polnet, Modern ekip araçları, olay yeri inceleme araç ve gereçleri, parmak izi, retina izi alma ve yüz tanıma sistemleri kullanılmalıdır.

4.3.2.8. Kent güvenliğinin sağlanmasına katkı sağlayabilecek diğer kurum ve kuruluşlar

Muğla İl Emniyet Müdürü Çetinkaya; *“Belediyeler; altyapı, kentleşme sorunlarını çözerek suç üreten lokasyonlar oluşmasını önleyebilir. Ayrıca parklar, bahçeler, sportif alanlar, sosyal alanlar oluşturarak insanların suçtan uzak kalmasını sağlayabilir. Sivil toplum örgütleri ve kamu kurumları faaliyet alanlarında göre kent güvenliğine pek çok yarar sağlayabilirler”*.

Terörle ilgili birimlerden sorumlu Emniyet Müdür yardımcısı Yeniçeri; *“Belediyeler; kentlerde bulunan MOBESE sistemlerinin çoğaltılması, kurulan kameraların görüntü kalitesinin ve çözünürlüğünün yüksek olmasını sağlayabilirler, Mahalle Muhtarları; Mahalleye yeni gelen kişi ve aileleri gözlem altına alarak durumundan şüphelendiği kişi ve aileleri polise bildirebilirler, Üniversiteler; Suçun önlenmesi ve toplumun bilinçlendirilmesi ile ilgili akademik çalışmalar yapabilirler, Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü Gençlik ve spor il Müdürlüğü, Sosyal Politikalar İl müdürlüğü suça karışmış ya da karışma ihtimali olan çocukların tespiti ve suçtan uzak tutulması için projeler hazırlayıp uygulayabilirler.”*

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Karahan; *“Belediye, İl Göç İdaresi, Bilim Sanayi İl Müdürlüğü, Tarım İl Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Çevre Müdürlüğü, Elektrik İdaresi, Sinyalizasyon, ulaşımı zor olan sokak, cadde ve yolların genişletilmesi, metruk binaların tespiti ve yıkımı, petrol istasyonlarının kaçak ve uygun olmayan akaryakıt yönünden denetlenmesi, tarım arazilerinin amacına aykırı şekilde kullanılmasının engellenmesi amacıyla (kenevir ekimi) kontrollerinin arttırılması, turizm alanlarında faaliyet gösteren mekanların*

sağlık açısından denetlenmesi görevlerini yaparak kent güvenliğinin sağlanmasına katkıda bulunabilirler”.

Toplum Destekli Polislik Şube Müdürü Ercan; *“Kent güvenliğinin sağlanmasında bütün kurum ve kuruluşların sağlayacakları katkılar vardır. Tüm kurum ve kuruluşların yanı sıra her bireyin kent güvenliğinin oluşturulmasına etkisi bulunmaktadır. Güvenlik olgusunda tüm kurum, kuruluş ve bireyler; zinciri oluşturan birer parçalar gibidir. Güvenliğin sağlanmasındaki en önemli faktör kurumların ve kişilerin sürekli iletişim ve diyalog halinde bulunması ve bilgi paylaşımı içerisinde olması gerekir. Diğer önemli olan bir husus ise kurumların ve kişilerin karşılaşacakları güvenlik sorunları karşısında sırf kendilerini ilgilendirmiyor diye duyarsız kalmamaları, yadsınamaz bir gerçektir. Yani “Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın.” mantığı ile konulara karşı duyarsız kalmamaları ile gerçek manada bir kent güvenliği sağlanabilir .*

Polis Merkezi Amiri Bilgiç; *“Bilinçli nesillerin yetiştirilmesinde en büyük etken okullar olmak üzere, resmi kurum ve kuruluşlar ile STK’ların katkıları çok değerlidir. Özellikle suçun işlenmeden polisin haberdar olması, suçun aydınlatılarak suçluların yakalanmasında halkın desteğiyle mümkün olabilir. Ayrıca ilimizde faaliyet gösteren ticari kurumlar ve apartmanların güvenlik kameraları da suçların aydınlatılmasında önem arz etmektedir. Belediye ve Elektrik Dağıtım firması tarafından şehrin karanlık cadde ve ara sokaklarının aydınlatılması suçun önlenmesinde etkili olacağı değerlendirilmektedir”.*

Araştırmamıza katılanlar Belediyeler, Mahalle Muhtarları, Üniversiteler, Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, İl Göç İdaresi, Bilim Sanayi İl Müdürlüğü, Tarım İl Müdürlüğü, İl Çevre Müdürlüğü gibi kurum ve kuruluşların yanında her bireyin kent güvenliğinin sağlanmasına katkısı olacağını ifade etmektedirler.

4.3.2.9. Güvenlik alanında kişilerin, diğer kurum ve kuruluşların, medya ve sivil toplum örgütlerinin, üniversite ve okulların katılımları ile yapılabilecek çalışmalar ve uygulamalar

Araştırmaya katılanlara güvenlik alanında kişilerin, diğer kurum ve kuruluşların, medya ve sivil toplum örgütlerinin, üniversite ve okulların katılımları ile yapılabilecek çalışmaların ve uygulamaların neler olması gerektiğini sorduğumuzda aşağıdaki açıklamaları yapmışlardır.

Vali Yardımcısı Gürhan; “ Muğla ilinin güvenliği için Emniyet, Jandarma, Milli istihbarat Teşkilatı ve Sahil Güvenlik ile birlikte uyum ve işbirliği içerisinde çalışıyoruz. Bu kurumlar arasında koordinasyon, bilgi paylaşımı ve yardımlaşma çok üst seviyelerde olduğu için kaçakçılık olaylarında, terör olaylarında, asayiş olaylarında geçen yıllara oranla başarımız artmıştır. Kentimizin daha güvenli olması için valilikte çok sayıda toplantı yapıyoruz. Bu toplantıların tamamı kent güvenliği ile yakından ilgili ve hayati önem taşımaktadır. Toplantılara güvenlikle ilgili kurumlar yanında diğer resmi kurum ve kuruluşlarla birlikte muhtarlar, sivil toplum kuruluşları, medya da katılmaktadır. Ancak bu toplantılarda maalesef ilgili kurum haricindeki katılımcıların, konulara hakim olmadıkları ve hazırlıksız geldiklerine zaman zaman şahit olmaktayız. Kentimizin güvenliği için herkesin sorumluluk bilinci içerisinde hareket etmesi gereklidir”.

Muğla İl Emniyet Müdürü Çetinkaya; “Çocukları, gençliği, insanları sportif, sosyal, kültürel çalışmalara yöneltecek her türlü çalışma bu amaca hizmet eder”.

Asayişten Sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Karayel; “Özellikle toplumda farkındalık yaratacak, vatandaşın algı düzeyini yükseltecek projelerin, Üniversite, sivil toplum kuruluşları, kamu kurum- kuruluşları ve medya ile birlikte; bilgilendirme toplantıları, yazılı ve görsel iletişim araçları, pankart, el ilanı broşür v.s. kullanarak, dolandırıcılık, narkotik suçlar ve terör suçları gibi bir takım suçları önlemede faydalı olacaktır”.

Terörle ilgili birimlerden sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Yeniçeri; “Her kurum kendi açısından Güvenlik hizmetlerinde çalışan personelin eğitimi,

teknolojik gelişmelerin güvenlik hizmetlerine uyarlanması konusunda alanı ile ilgili konularda yardımcı olabilir. Vatandaş ve polis arasındaki güven ilişkisini arttırmak, iletişim ağının kurulması ve sağlıklı işlemesi, suçları bildirmenin daha etkin hale getirilmesine yönelik uygulamalar önemlidir. Ayrıca kurumların eş zamanlı ve uyum içinde çalışması da alınan tedbirlerin verimliliğini arttıracaktır”.

Asayiş Şube Müdürü Ava; “Asayiş Şube Müdürlüğü olarak kent güvenliği ile ilgili suç ve suçlular ile mücadelede, diğer kamu kurum ve kuruluşları, medya ve sivil toplum örgütleri, Üniversite ve okullar ile birlikte iletişim kurularak bir çok faaliyet ve etkinlik gerçekleştirilmiştir. Son zamanlarda teknolojinin gelişmesi ile paralel olarak artan Dolandırıcılık olayları ile ilgili geniş kapsamlı çalışmalar yapılmış, vatandaşlarımızın mağdur olmaları asgari seviyelere çekilmiştir. Kamu kurum ve kuruluşları, medya ve sivil toplum örgütleri, Üniversite ve okullarda brifingler düzenlenmiş, vatandaşımız ile yüz yüze görüşülmüş, Belediyelerden su faturalarına, AYDEM (elektrik dağıtım şirketinden) Elektrik faturalarına, Türk Telekom’dan telefon faturalarına vatandaşlarımızın dolandırılmamaları konusunda uyarıcı tanıtım metinleri yazılması sağlanmış ve suçun meydana gelmesinin maksimum derecede önüne geçilmiştir”.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Karahan; “Kolluk güçleri ile işbirliği içerisindeki diğer kurumların halkı bilinçlendirici etkinlikleri, mahalle toplantıları, okullarda seminerler gibi faaliyetler düzenlemeleri suçla mücadelede faydalı olacaktır”.

Toplum Destekli Polislik Şube Müdürü Ercan; “İletişim kaynaklarını güçlendirip kısa zamanda geniş kitlelere ulaşmaya, eğitim verilmesi gereken hususları belirleyip uygulamaya koymaya, kurumlar arası işbirliği konusunda etkileşimi sürekli canlı ve aktif tutmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Sürekli olarak bilinçlendirme toplantılarının yapılarak en ücra noktadaki vatandaşa dahi ulaşılması önemlidir. Vatandaşlarımız suç ve suçla mücadele konusunda ne kadar bilinçlendirilirse güvenlik konusundaki mağduriyetler o derecede azalacaktır. Kurum ve kuruluşların işbirliği ile sağlanacak güvenli toplum bilinci huzurlu kentlerde yaşamamızı sağlayacaktır”.

Polis Merkezi Amir Yardımcısı Komiser Haçan; “Güvelik problemlerini asgari düzeye düşüren toplumlara bakıldığında güvenlik sorununu toplumun sorunu olarak görüp topyekûn bu sorunun üzerine gidildiği görülmektedir. Bilinçli bir gençliğin yetiştirilmesinde okullara ve üniversitelere büyük görev düşmekte iken diğer kurum ve kuruluş, medya ve sivil toplum örgütlerine de halkın bu anlamda aydınlatılması ve güvenlik sorunu konusunda farkındalık yaratılmasında büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu faaliyetlerin teorik eğitimlerden ziyade hayatın olağan akışı içerisinde insanlara bu konunun yaşam biçimi haline getirilmesine yönelik uygulamalar olarak verilmesi daha verimli ve daha kalıcı olacaktır”.

112 Acil Çağrı Merkezi Müdürü Karakaya; “Muğla Acil Çağrı Merkezi 10 Kasım 2016 tarihi itibarıyla bir yılını doldurdu. Altyapı ve kurumsal hazırlık sürecinin tamamlanmasıyla; Muğla Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, Orman Bölge Müdürlüğü, İl Jandarma Komutanlığı, Sahil Güvenlik Grup Komutanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü planlanan takvim çerçevesinde geçtiğimiz yıl içinde Acil Çağrı Merkezi’nde faaliyete geçtiler. 112 Acil Çağrı Merkezlerinin kurulması ile daha bilinçli bir şekilde acil vakalara hızlı ve koordineli bir şekilde ulaşılmaktadır. Özellikle hemşerilerimizin son dönemde, birden fazla kurumun müdahalesi gereken vakalara kurumların aynı anda müdahalesini gördüklerini ve memnuniyetlerini dile getirmeleri, yapılan çalışmaların amacına ulaşmakta olduğunun bariz bir göstergesidir. Maalesef son üç ayda gereksiz aramalar % 49 civarlarında seyretmektedir. Vatandaşlarımızın bu konuda daha duyarlı olması gerekmektedir”.

Menteşe Belediyesi Zabıta Müdürü Kaya; “10 yıldır belediyede çalışıyorum. Polisle her zaman birlikte yardımlaşarak çalışıyoruz. Toplum Destekli Polisler il merkezindeki metruk binaları tespit ederek bize bildiriyorlar. Bu metruk binalar suç işlenmesine elverişli yerler olduğundan biz de belediye zabıtası olarak sahiplerine ulaşıyoruz. Metruk binaların yıkımına karar verilirse yine Polisin desteği ve yardımıyla yıkımı gerçekleştiriyoruz. Bu sayede suç işlemeye elverişli yerleri şehrimizden temizliyoruz. Şu an için parklarda görevli 4 özel güvenlikçi çalıştırıyoruz. Menteşe belediyesine bağlı 30 özel güvenlikçi çalışıyor. Suçların

önlenmesi bakımından sokakların ve parkların geceleri aydınlatılması önemli olduğundan Belediye Fen İşlerinden 24 saat esasına göre elektrik ekibimiz görev yapmaktadır. Vatandaşlarımız veya Polis ekipleri Sokak lambalarının yanmadığını bildirdiğinde hemen ekibimizi sevk ediyoruz. Pazar yerleri güvenlik kameraları ile izleniyor. Olay çıkması halinde kamera kayıtlarını Polise veriyoruz. Çoğu ilin önemli sorunlarından biri olan dilenci konusu ilimizde yok denecek kadar azdır. Gençlerin spor yapabilmesi için ilimizde park ve spor aletleri, yürüyüş ve bisiklet yapımına ağırlık verilmektedir”.

Araştırmaya katılanlar Muğla ilinde Emniyet, Jandarma, Milli istihbarat Teşkilatı ve Sahil Güvenliğin birlikte uyum ve işbirliği içerisinde çalıştıkları, kurumlar arasında koordinasyon, bilgi paylaşımı ve yardımlaşmanın çok üst seviyelerde olduğu bildirilmektedir. Kent güvenliği konusunda valilikte çok sayıda toplantılar yapıldığı, bu toplantıların tamamının kent güvenliği ile yakından ilgili ve hayati önem taşıdığı, toplantılara güvenlikle ilgili kurumlar yanında diğer resmi kurum ve kuruluşlarla birlikte muhtarlar, sivil toplum kuruluşları ve medyanın da katıldığı ifade edilmektedir.

Güvenlik alanında kişilerin, diğer kurum ve kuruluşların, medya ve sivil toplum örgütlerinin, üniversite ve okulların katılımları ile yapılabilecek çalışmaların başında kişileri özellikle gençleri ve çocukları sportif, sosyal, kültürel çalışmalara yönletecek her türlü çalışmalar gelmektedir. Toplumda farkındalık yaratacak, vatandaşın algı düzeyini yükseltecek projelerin, Üniversite, sivil toplum kuruluşları, kamu kurum- kuruluşları ve medya ile birlikte yürütülmesi, bilgilendirme toplantıları yapılması, yazılı ve görsel iletişim araçları kullanılması, kamu spotları hazırlanması, pankart, el ilanı, broşür kullanılmasının suçları önleyerek daha huzurlu kentlerde yaşamamızı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

4.3.2.10. Güvenliğin sağlanmasında “Yönetişimin çalışmalarının” etkinliğinin sağlanabilmesi için öneriler

Araştırmaya katılanlara güvenlik hizmetinin yürütülmesinde “güvenlik yönetişiminin” etkinliğinin sağlanabilmesi için önerilerini sorduğumuzda aşağıdaki cevapları vermişlerdir.

Muğla İl Emniyet Müdürü Çetinkaya; *“Yapay olmayan samimi halk birliktelikleri, medya iletişimi ve bunların güvenlik algı ve önerileri mutlaka dikkate alınmalı ve güvenlik uygulamaları ona göre dizayn edilmelidir”*.

Asayişten Sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Karayel; *“Zaman zaman yapılan huzur toplantıları, esnaf, sivil toplum kuruluşları ve diğer kurum ziyaretleri, muhtarlarla iletişim gibi yüz yüze görüşmelerin artırılması, geri bildirimlerin zamanında ve objektif olarak alınması, anket v.s. çalışmaların sık sık yapılması, vatandaş memnuniyetinin ölçülmesi ve buna dönük güvenlik politikalarının geliştirilmesi uygun olacaktır”*.

Terörle ilgili birimlerden sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı Yeniçeri; *“İlimizde güvenlik yönetişiminin etkinliğini sağlayabilmek amacıyla Valilik Makamı başkanlığında bir çalıştay toplanmalıdır. Güvenlikle ilgili kararların alınmasında diğer kurum ve kuruluşların, medyanın, sivil toplum örgütleri ve vatandaşların aktif olarak rol oynamaları, önerilerinin dikkate alınması ve uygulanan tedbirlerin halkın ihtiyaçlarına göre belirlenmesi konusunda ilimizin ihtiyaçlarına göre güvenlik modeli geliştirilebilir”*.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü Karahan; *“Toplum Destekli Polisliğinin önemli hale getirilmesi, bununla ilgili projeler yapılarak vatandaş ile kolluk kuvvetleri arasında sağlıklı bilgi akışının sağlanması gereklidir. İkametlerin ve iş yerlerinin güvenliği, terör olaylarının en aza indirilmesi ve suçların meydana gelmeden önlenmesi amacıyla polis vatandaş ilişkileri karşılıklı güvene dayalı olmalıdır”*.

Toplum Destekli Polislik Şube Müdürü Ercan; *“Vatandaşlarımızla yapılan sosyal sorumluluk projeleri, huzur toplantıları gibi birebir görüşmelerin artırılması ve alınan tedbirler ile ilgili gerek istatistiki gerek soyut veriler ile ilgili geri dönüşlerin alınması ve değerlendirilmesi gerekmektedir”*.

Polis Merkezi Amiri Bilgiç; *“Güvenlik hizmetleri konusunda, Polis ile Halk yaklaşmasını sağlamak için resmi kurum ve kuruluşlar, Mahalle Muhtarları, Sivil Toplum Kuruluşları ve vatandaşların katılımı ile toplantılar düzenlenmesi güvenlik*

sorunlarına çözümünde faydalı olacaktır. Benzer uygulamaların yurt dışında nasıl yapıldığının yerinde incelenerek İlimize uyarlanması, Halkla ilişkilerin geliştirilmesinde; sosyal medya, yazılı ve görsel basının daha etkin kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır”.

Polis Merkezi Amir Yardımcısı Komiser Haçan; “Kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımı ile belli aralıklarla yapılacak olan toplantılarda güvenlik sorunları değerlendirilebilir. Ayrıca mahalle toplantılarında daha geniş kitlelere ulaşılır, ilin en ücra köşelerindeki vatandaşlarımızın dinlenmesi, öneri ve şikayetlerinin alınması sağlanabilir. Ayrıca futbol maçları gibi halkın kitleler halinde toplandığı alanları bu anlamda fırsata çevirerek toplumun güvenlik beklentileri, kurumun halktan beklentileri tespit edilerek iletişim sağlanabilir”.

Gazeteci Atasever; “Medya olarak bizler sorumluluklarımızın bilinci içerisinde hareket ediyoruz. Meydana gelen olaylar hakkında vatandaşlarımızı bilgilendirici haberler yapıyoruz. Ayrıca yaptığımız haberlerle vatandaşlarımıza uyarılarda bulunuyor ve onların daha bilinçli olmalarını sağlıyoruz. Güvenlik güçleri ile her aman iç içeyiz. Bir çok kez bize gelen ihbarları haber yapmadan Polisin ilgili birimleri ile paylaşıyoruz. Valilikte yapılan toplantılara katılıyor ve görüşlerimizi orada paylaşıyoruz. Güvenlikle ilgili Polisin yaptığı çalışmaları haber yaparak bu çalışmaların başarıya ulaşmasına katkı sağlıyoruz. Valilik ve Emniyet tarafından düzenlenen basınla kahvaltı benzeri toplantıların çok faydalı olduğunu düşünüyor, daha sık yapılmasını öneriyoruz. İl yöneticileri ile medyanın yakın ilişkisi içerisinde olması, kentimizin güvenliği için hayati önem taşımaktadır”.

Mahalle Muhtarı Bozüyük ; “35 yıl valilikte çalıştım ve iki dönemdir Mahalle muhtarlığı yapıyorum. Mahallemiz huzurlu ve güvenlidir. Polisle çok yakın işbirliği içerisinde çalışıyoruz. Mahallede devamlı görev yapan polis ve bekçi olsa mahallemiz çok daha güvenli olacaktır. Bence Muğla şehrinin güvenli olması için önce mahallelerin güvenli olması gereklidir. Mahallede komşuluk ilişkilerinin iyi olması da güvenliğimiz için çok önemlidir. Toplumsal bilinci geliştirecek mahalle toplantılarının düzenlenmesi mahalle sakinlerinin sorunlarını ilgililere iletme fırsatı yaratacaktır. Mahallenin güvenliği ile ilgili bir takım faaliyetler yapmak istiyoruz ama Muhtarlıklara hiçbir bütçe verilmediği için gerçekleştiremiyoruz”.

Lise Müdür Yardımcısı Geçer; “Lise öğrencilerimizi bilgilendirmek amacıyla okulumuzda Emniyetin Terör birimlerince konferans düzenlendi, ayrıca kültür merkezinde yapılan Dolandırıcılığı engellemekle ilgili programa bir kısım öğrencilerimizi götürdük. İhtiyacımız olduğunda telefon açtığımızda birkaç dakika içerisinde geliyorlar, bu durumdan memnunuz. Okul içi ve çevresinde güvenlik sorunumuz yok ancak geceleri okulumuzda görevli kalmaması, okulun dağılıp saatindeki yoğunluk az da olsa bir güvenlik riski oluşturuyor. Bence öğrencilerimiz ellerindeki telefonla her an rahatlıkla ulaştıkları internet ortamında çok ciddi tehdit ve tehlikelerle karşı karşıyalar. Bunu bir öğretmenler olarak kontrol edemiyoruz emniyetten bilişim alanında uzmanlar uyarıcı nitelikte seminer verebilirler. Milli eğitim biz öğretmenlere de internet erişim imkanı verirse en azından öğrencilerimizin sosyal paylaşım sitelerindeki paylaşımlarını görür ve gerektiğinde onları uyarırız”.

Büyükşehir Belediyesi Zabıta Müdürü Şan; “Valilikte yapılan toplantılara Belediyeyi temsilen katılıyoruz. Bu toplantılarda özellikle Toplum Destekli Polislik ekiplerine bildirilen sorunların çözümü için polisle birlikte çalışıyoruz. Muhtarlarımız ile sürekli iletişim halindeyiz bize ilettikleri sorunları gerekirse Emniyete ve diğer kurumlara bildirerek çözüm bulunmasına yardımcı oluyoruz. Emniyet, Belediye ve muhtarlar olarak aylık toplantılar düzenlenmesi, sorunların yüz yüze paylaşılması ve çözüm önerileri getirilmesi şehrimizin güvenliği için çok faydalı olacaktır. Belediye zabıtası olarak yaptığımız denetimlerde yanımızda bir polis ekibi olması halinde çok güvenli ve başarılı görev yapıyoruz. Belediye ve Polis müşterek ekip kurarak haftada bir gün görev yapılsa faydalı olacaktır. Mühürleme, yıkım, saat 24’den sonra işyerlerinin kapatılması gibi görevlerde bazen sıkıntı yaşıyoruz, bazı olaylar çıkabiliyor. Bu yüzde müşterek ekip kurulmasını istiyoruz”.

Araştırmaya katılanlar güvenlik yönetişiminin” etkinliğinin sağlanabilmesi için polis-halk birlikteliğinin geliştirilmesi, medya ile yakın işbirliği sağlanması, güvenlik algı ve önerilerinin mutlaka dikkate alınması, güvenlik uygulamalarının vatandaşların önerileri dikkate alınarak dizayn edilmesi gerektiği şeklinde öneriler getirmişlerdir.

Ayrıca huzur toplantıları, esnaf, sivil toplum kuruluşları ve diğer kurum ziyaretleri, muhtarlarla iletişim gibi yüz yüze görüşmelerin artırılması, geri bildirimlerin zamanında ve objektif olarak alınması, anket çalışmalarının sık sık yapılması, vatandaş memnuniyetinin ölçülmesi ve buna dönük güvenlik politikalarının geliştirilmesinin uygun olacağı ifade edilmiştir.

112 Acil Çağrı Merkezi Müdürü; Vatandaşların her türlü ihbarlarını ve acil çağrılarını alan ve değerlendiren birimin yanlış ihbar ve çağrılarla meşgul edilmemesi gerektiğini bildirmiştir.

Mahalle muhtarı; Mahallede devamlı görev yapan polis veya bekçi olmasının suçları önleyeceğini, toplumsal bilinci geliştirecek mahalle toplantılarının düzenlenmesinin faydalı olacağını önermiştir.

Lise Müdür yardımcısı; gençlerin internet ortamında çok ciddi tehdit ve tehlikelerle karşı karşıya olduklarını, çocukların internet verilerine erişmelerinde filtreleme veya farklı kontrol mekanizmalarının geliştirilmesinin gerektiğini söylemiştir.

Belediye zabıtası; sorunların yüz yüze paylaşılması ve çözüm önerileri getirilebilmesi için muhtarlar, vatandaşlar, belediye ve polisin katılımıyla farklı mahallelerde aylık toplantılar yapılmasını, ayrıca Belediye ve Polisin müşterek ekip kurarak haftada bir gün görev yapmalarının faydalı olacağını önermişlerdir.

SONUÇ

Şehirlerde meydana gelen suçların aydınlatılması ve faillerinin yakalanarak adli makamlara teslim edilmesi kadar, suç meydana gelmeden suç oluşumunu önleyici ve caydırıcı tedbirlerin alınması da önem taşımaktadır. Suç önlemede en pratik çözüm, suçluların hedefi olan mal ya da şahısların ya “uygun” bir hedef olmaktan çıkarılması ya da hedefin, suça karşı korunabilmesidir.

Güvenlik konusunda insanların algıları sadece ciddi suçlar sonucunda şekillenmiyor, mahallelerinde yaşadıkları da bu algıların oluşmasında etkilidir. Kırık pencereler gördüklerinde, yollara atılmış çöpler olduğunda, sokaklarda evsiz insanları gördüklerinde, çöplerin toplanmadığını fark ettiklerinde bölgelerine önem verilmediğini düşünüp güvensizlik duygusuna kapılıyorlar. Gene aynı soru akla geliyor. Çöpleri toplamak polisin işi mi? Hayır; ama polis, kırık camları yaptırmak, evsiz insanlara barınak sağlamak, bölgeyi temizlemek için görevli kurumlarla işbirliği yaratıp buralarda yaşayan insanların kendilerini güvende hissetmesini sağlayabilir. (İçli, 2006:1-24)

Polis ve özel güvenlik gibi kolluk güçleri ile birlikte mekânsal, fiziksel ve çevresel suç önleme stratejilerinin önemine dikkatler çekilmelidir. Bu çerçevede geliştirilen ve değişik ülkelerde uygulama alanı bulan Toplum Destekli Polislik, Problem Odaklı Polislik, COMPSTAT (İstatistikleri karşılaştırma) ve CPTED (Çevresel dizayn yoluyla suçları önleme) gibi suç önleme programları ve modelleri de örnek teşkil etmektedir.

Avrupa Kentsel Şartının kent güvenliğinin sağlanmasıyla ilgili olarak belirlediği ilkeler, günümüzde farklı bir güvenlik anlayışıyla uygulanmaya çalışılan Toplum Destekli Polislik uygulamasının da temel prensiplerini oluşturmaktadır. Bu ilkeler kısaca; kolluk birimleri yerel düzeyde güvenlik ve suç önleme politikaları belirlerken halkın, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının katılımını ve yardımını sağlamalı ve sorumluluk bunlar arasında paylaştırılmalı görüşünü içermektedir (Avrupa Kentsel Şartı,1992).

20. yüzyılın sonlarına doğru kentsel mekanlarda artan suç oranlarından dolayı kent güvenliğini sağlamakla görevli olanlar farklı bir güvenlik anlayışıyla yeni politikalar geliştirmek zorunda kaldılar. İsimleri ne olursa olsun bu uygulamaların temel çıkış noktasını; kent güvenliğini sağlamak sadece kolluk birimlerinin görevi olmadığı, bu süreçte halk, devlet kurumları ile sivil toplum kuruluşlarının da sorumlu oldukları ve bunların duyarlılığı, katılımı, yardımı ve işbirliği olmazsa kent güvenliğinin kolluk birimleri tarafından belli bir noktaya kadar sağlanacağı görüşü oluşturmaktadır. (Bulut ve Kara, 2011:22-24)

Valilikler, Emniyet Müdürlükleri ve diğer kurumlar tarafından, birçok ilde benzeri projelerin gerçekleştirildiği bilinmektedir. Ancak, suçların önlenmesi ve kamu huzuru ve güvenliğinin sağlanması açısından kaçınılmaz görülen bu tür çalışmalara diğer kurum ve kuruluşların yeterince katkı sağlamadığı, çoğu zaman polisin kendi görev alanı dışına çıkarak aslında diğer kurumların yapması gereken projeleri de gerçekleştirdiği gözlemlenmektedir.

Yerel yöneticilerin, suçların sadece geleneksel polisiye tedbirlerle önlenemeyeceği gerçeğinden hareketle, ilgili kamu kurumları ve özel kuruluş temsilcileri, genel kolluk yöneticileri ve sivil toplum örgütlerinin de katılımıyla, içinde bulunulan toplumun yapısına uygun modeller geliştirmesi ve uygulaması gerekmektedir. Bunun yanında, çalışmalara bilimsel nitelik kazandırılması, sorunların daha akılcı yollarla tespit edilerek çözüm üretilmesi ve uygulama sonuçlarının bilimsel yollarla analiz edilebilmesi amacıyla üniversitelerle işbirliği yapılması da bir zorunluluk olarak görülmektedir (Alderson, 1979).

Kent güvenliği, barındırdığı bireylerin yaşam kalitesi göstergelerinin başında gelmektedir. Güvenli bir kentte insanlar, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamlarını korkusuzca sürdürürler. Bu güven algısıyla birlikte, kente dair aidiyet duygusu da gelişecek, sadece yerli halkın değil, yabancı misafirlerin de güvenli bir şekilde yaşayabilecekleri yaşanılabilir kentler ortaya çıkacaktır.

Kentlerimizin yaşam kalitesinin artırılması ve insanlarımızın güvenlik kaygılarının en aza indirilebilmesi için fiziksel, sosyal, ekonomik ve kurumlar arası ilişkilerin irdelenmesi gerekmektedir. Muğla, ülkemizin en önemli turizm

merkezlerinden birisidir. Yerli ve yabancı turistlerin büyük bir bölümünü barındırmaktadır. Muğla'nın güvenliği arttığı oranda, yerli ve yabancı yatırımcıyı çekecek, turizm ve kongre alanlarında uluslararası bir kent olma özelliğini kazanabilecektir.

Kent güvenliğine dair çalışmalarda, personel ve mali kaynak yetersizliği en önemli sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumda mevcut kaynakların ve sürecin etkin bir şekilde yönetimi büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, önceliklerin belirlenmesi, sektörler arasında teknik işbirliğinin sağlanması ve tüm sektörlerin, çalışmalarda rol alanların bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmesi gerekmektedir.

Kent güvenliğini sağlamakla görevli birimlerin suçların işlenmesini önleyerek bireysel, toplumsal ve sosyal hayatın devamlılığına katkı sağlamaları, maddi ve manevi kayıpların önüne geçerek adalet duygusunun tesisine yardımcı olmaları, teknolojik imkanlardan faydalanarak suçları tüm yönleriyle aydınlatmaları ve suçluları hızlı bir şekilde adalete teslim etmeleri gerekmektedir.

Kent güvenliği çalışmalarında sosyal bilim temelli yaklaşımların esas alınması ve sadece suça neden olan sorunlara ilişkin günlük çalışmalarla sınırlı olmayan, geleceğe yönelik çalışmaları da içeren bir yaklaşımın benimsenmesi, kent güvenliğinin sağlanmasında rol alan aktörler arasında bir ağ oluşturarak kentteki tüm sektörler arasında farkındalığın gelişmesi için uygun programlar oluşturulması, aktif vatandaşlık bilincinin toplumda yaygınlaştırılması ve vatandaşların İstanbul'un güvenliğine katılımının önündeki engellerin ortadan kaldırılması temel prensipler olmalıdır (Bulut ve Kara, 2011:22-24).

Vatandaş odaklı güvenlik hizmeti anlayışı ile polis halk ilişkileri en üst seviyeye çıkartılmalı, terörizmle etkin bir şekilde mücadele ederek halkın devlete olan güven ve inancı artırılmalı, trafik denetimleri etkinleştirilerek can ve mal kayıplarının önlenmesine katkı sağlanmalı, bilişim, haberleşme ve teknik alt yapı alanlarında teknolojinin getirdiği tüm imkanlardan faydalanarak halka sunulan hizmet kalitesini artırılmalıdır.

Vatandaşın işbirliği ve yardımı olmadan kent güvenliğini sağlamada kolluk birimlerinin kendi çabalarıyla belli bir noktaya kadar başarılı olacağı değerlendirildiğinden kolluk birimleri, vatandaşlar, muhtarlar, medya, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği ve bilgi paylaşımı artırıcı proje ve programlara önem verilmelidir.

Kent güvenliğinin sağlanmasında her bireyin duyarlı olması gereklidir. Bu sebeple kişisel güvenlik bilincini ve toplumsal bilinci geliştirecek semt ve mahalle toplantılarının düzenlenmesi gerekmektedir. Kent güvenliği açısından toplumsal bilinci ve duyarlılığı geliştirecek projelerin toplumun tüm kesimlerine ulaştırılacak düzeyde hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Toplum Destekli Polislik anlayışının tüm kolluk birimleri tarafından etkin bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Kent güvenliğinin sağlanması sürecinde kolluk birimleri toplumsal bilinci, duyarlılığı ve işbirliğini arttırmaya yönelik çalışmalar yapmalıdır. Geniş katılımlı toplantılar, konferanslar düzenlenirken medya desteği de alınarak görsel programlar yapılmalıdır. Kent güvenliğinin sağlanması sürecinde, kolluk birimleri halkın, muhtarların, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini alarak ve onlara belli düzeyde sorumluluk yükleyecek şekilde güvenlik politikalarını belirlemelidir.

Alan araştırmasında elde ettiğimiz bulgulara dayanarak “Kent Güvenliği” Muğla ili özelinde değerlendirildiğinde;

- Muğla ilinin güvenli bir il olduğu, turizm sezonunda yaşadığı yerli ve yabancı turist hareketliliği ve farklı şehirlerden Muğla’ya çalışmaya gelen kişilerin suçların artışında önemli rol oynadığı değerlendirilmektedir. Türkiye’nin en uzun deniz kıyısına sahip olması göçmen kaçakçılığı tehdidini arttırmakta, göçmen kaçakçılığında kullanılan önemli bir güzergah haline getirmektedir. Ülkemizin turizmine ve ekonomisine zarar vermeyi amaçlayabilecek yurtiçi ve yurtdışı kaynaklı terör örgütlerinin hedefi konumundadır. Dünya ölçeğinde artan bilişim suçları, alkol kullanımının yaygınlığına dayalı suçluluk türleri, narkotik suçlar ve diğer örgütlü suçlar Muğla ili açısından değişen tehdit ve suça neden olan etmenlerdir.

- Muğla ilinde güvenliğin sağlanabilmesi için önleyici kolluk hizmetlerine ağırlık verildiği, şehir girişlerinde 24 saat esasına göre kimlik kontrolü, şahıs ve araç araması yapıldığı, değişen tehdit ve suç türlerine göre halkın yoğun olduğu yerlerde devriye hizmetlerine, araç ve şahıs kontrolleri yapıldığı görülmektedir. Turizm sezonu başladığında güvenlik tedbirlerinin arttırıldığı, suç önleyici tedbirlerin, plan ve projelerin uygulandığı anlaşılmaktadır. Suç ve suçluların takibi amacıyla kurulan MOBESE (Kamera ile Kentin Belirlenen Bölgelerinin izlenmesi) ve PTS'den (Plaka Tanıma Sistemi) yoğun olarak faydalanılmaktadır.

- Toplum destekli polislik faaliyetlerine önem verildiği, Sorumluluk Alanı Huzur Toplantıları yapıldığı ayda iki kez Vali Yardımcısı başkanlığında Kent Güvenliği Danışma Kurulunun toplandığı, Mahalle Polisi uygulamasının yapıldığı, sosyal sorumluluk projeleri ile önleyici polislik faaliyetleri gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

- Muğla Emniyet Müdürlüğünün kent güvenliğini sağlamada güçlü yanları Polis Halk ilişkilerinin çok iyi olması, polisin toplumu tanınması, halkın güvenlik hizmetlerindeki öneri ve şikayetlerini dikkate alınması, Personelin tecrübesi, işbölümü, uzmanlaşma, modern araç ve gereçler ile son teknolojinin kullanılması, diğer kamu veya özel kurum ve kuruluşlarla sürekli işbirliği, iletişim ve koordine içerisinde olunması, görevlerde ekip ve takım çalışması yapılması, istihbarata önem verilmesi olarak dile getirilmiştir. Zayıf yanları ise yaz aylarında artan yerli ve yabancı turistler ile başka şehirlerden Muğla'ya çalışmaya gelen kişilerin suç işleme potansiyelinin yüksek oluşu, yeterli olmayan personel sayısı, araç-gereç eksikliği, yeni yerleşime açılan Menteşe (Karamehmet Mahallesi) ve TOKİ bölgesinde MOBESE kameralarının yetersizliği olarak dile getirilmektedir.

- Muğla ilinde Emniyet, Jandarma, Milli istihbarat Teşkilatı ve Sahil Güvenliğin birlikte uyum ve işbirliği içerisinde çalıştıkları, kurumlar arasında koordinasyon, bilgi paylaşımı ve yardımlaşmanın çok üst seviyelerde olduğu bildirilmektedir.

Alan araştırması neticesinde “Güvenlik Yönetişiminin” etkinliğinin sağlanabilmesi için aşağıdaki öneriler elde edilmiştir.

- Polis-halk birlikteliğinin geliştirilmesi, medya ile yakın işbirliği sağlanması, güvenlik algı ve önerilerinin mutlaka dikkate alınması, güvenlik uygulamalarının vatandaşların önerileri dikkate alınarak dizayn edilmesi gerekmektedir.

- Güvenlik alanında kişilerin, diğer kurum ve kuruluşların, medya ve sivil toplum örgütlerinin, üniversite ve okulların katılımları ile yapılabilecek çalışmaların başında kişileri özellikle gençleri ve çocukları sportif, sosyal, kültürel çalışmalara yönletecek her türlü faaliyetler gelmektedir.

- Toplumda farkındalık yaratacak, vatandaşın algı düzeyini yükseltecek projelerin, Üniversite, sivil toplum kuruluşları, kamu kurum- kuruluşları ve medya ile birlikte yürütülmesi, bilgilendirme toplantıları yapılması, yazılı ve görsel iletişim araçları kullanılması, kamu spotları hazırlanması, pankart, el ilanı, broşür kullanılmasının suçları önleyerek daha huzurlu kentlerde yaşamamızı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

- Huzur toplantıları, esnaf, sivil toplum kuruluşları ve diğer kurum ziyaretleri, muhtarlarla iletişim gibi yüz yüze görüşmelerin artırılması, geri bildirimlerin zamanında ve objektif olarak alınması, anket çalışmalarının sık sık yapılması, vatandaş memnuniyetinin ölçülmesi ve buna dönük güvenlik politikalarının geliştirilmesinin uygun olacağı ifade edilmiştir.

- Muğla ilinde halen kamu veya özel kurum ve kuruluşlarda güvenlik amaçlı kamera sistemlerinin yeterince kullanılmaması, özel güvenlik görevlisi istihdamındaki yetersizlikler, başta otopark sorunu olmak üzere şehirdeki trafikle ilgili sorunlar, metruk binaların çokluğu, bazı bölgelerde sokak aydınlatma lambalarının yetersiz olması suça davetiye çıkaran ve suç işlemeyi kolaylaştıran güvenlik sorunları olarak görülmektedir.

- Risk analizleri ve tehdit durumlarına göre istihbarat ve önleyici hizmetlere ağırlık verilmesi, hizmet içi eğitimlerle personele en son bilgilerin aktarılması, okul, aile ziyaretleri, konferanslar ve geziler gibi bilgilendirme çalışmalarının arttırılarak yapılmaya devam edilmesi gereklidir.

- Muğla İl Emniyet Müdürlüğü kent güvenliğini sağlamada daha etkili ve verimli olabilmesi için yeterli sayıda nitelikli personele, elektronik denetleme ve güvenlik sistemlerine, turizm bölgelerinde çalışan personel için yeteri kadar lojmana, personelin hizmet içi eğitimin arttırılmasına ihtiyaç duymaktadır.

- Kent güvenliğinin sağlanmasında en son teknolojinin etkin olarak kullanılması Muğla Emniyet Müdürlüğü'nün en önde gelen hedeflerinden birisi olmalıdır. Suçların önlenmesi, suçluların yakalanması, suç delillerinin elde edilmesi için MOBESE, Plaka Tanıma Sistemi, Polnet, Modern ekip araçları, olay yeri inceleme araç ve gereçleri, parmak izi, retina izi alma ve yüz tanıma sistemleri kullanılmalıdır.

- Belediyeler, Mahalle Muhtarları, Üniversiteler, Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, İl Göç İdaresi, Bilim Sanayi İl Müdürlüğü, Tarım İl Müdürlüğü, İl Çevre Müdürlüğü gibi kurum ve kuruluşların yanında her bireyin kent güvenliğinin sağlanmasına katkısı olacaktır.

- Muğla'nın güvenliğinden en başta merkezi ve yerel yönetim sorumludur. Muğla'nın yaşanılabilir bir kent olarak kalması için merkezi ve yerel yönetim birlikte çalışmalıdır. Muğla Valiliği ve Muğla Büyükşehir Belediyesi kent güvenliğinin sağlanması konusunda kapasitelerini yeterli bir şekilde kullanmalıdırlar.

- Güvenlik Yönetişiminin geliştirilmesi hususunda Valilik Makamı başkanlığında bir çalıştay toplanması, Toplum Destekli Polisliğinin önemli hale getirilmesi, vatandaş ile kolluk kuvvetleri arasında sağlıklı bilgi akışının sağlanması için projeler yapılması, sosyal sorumluluk projeleri, medya mensupları ile toplantılar yapılması, mahalle toplantılarıyla ilin en ücra köşelerindeki vatandaşlarımıza kadar ulaşarak öneri ve şikayetlerinin alınması gibi dikkate değer öneriler getirilmiştir.

KAYNAKÇA

- ADAMAN, F. ve KEYDER, Ç. (2006), “*Türkiye’de büyük kentlerde gecekondü ve çöküntü mahallelerinde yaşanan yoksulluk ve sosyal dışlanma*”, http://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/docs/2006/study_turkey_tr.pdf, (14.05.2016).
- AKERS, Ronald L. (2000), “*Criminological Theories: Introduction, Evaluation, and Application*”, Los Angeles, CA: Roxbury Publishing Company.
- AKINCIOĞLU, Yeşim G. (2004), “*Yeni Bir Yönetim Modeli: Yönetişim*” İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü.
- AKSOY, E. (2007), “*Suç ve Güvenli Kent Yaklaşımı*” TMMOB Mimarlar Odası Bülteni; Kent ve Suç Dosyası, Bülten 55, Ankara.
- ALAC, Ali Erkan (2013), “*Yönetimin Geliştirilmesi: Türk Polis Teşkilatı’nın Yapısal Açısından Değerlendirmesine ilişkin bir yaklaşım*” Polis Bilimleri Dergisi 15 (1) 2013).
- Alderson, John (1979) “*Community Policing: a Review of the Evidence*” <http://www.gov.scot/Publications/2009/11/19091609/4>
- APK, (1997), “*Personel Gözüyle Teşkilatın Problemleri ve Çözüm Önerileri*”, Araştırma No: 1-2, Ankara: APK Daire Başkanlığı, Yayın No:117.
- APK, (2001), “*Emniyet Müdürü APK Uzmanlarının Gözüyle, Emniyet Teşkilatının Sorunları ve Çözüm Önerileri*”, Araştırma No:28, Ankara: APK Daire Başkanlığı, Yayın No: 159.
- ARIKBOĞA, E. (1999), “*Yerel Yönetimler Açısından Mahalle Muhtarlığına Bir Bakış*”, Çağdaş Yerel Yönetimler.
- ARIKBOĞA, E. (2000), “*Boşluk Doldurucu ve Aracı Kurum: Mahalle Muhtarlığı*”, Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri, TODAİE Yayınları.

ARSLAN, A (2005), “*Türkiye’de Medya- Toplum İlişkisi ve Medyanın Profesyonellik Etiği Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme*” , Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi.

AYDIN A.H. (2008), “*Toplumsal güvenlik ve yerel siyaset*”, Okutan yayıncılık İstanbul.

AYDIN A. H. (1996), “*Polis Meslek Hukuku*”, Ankara, Doğu Matbaası.

AYDIN A. H. (2001), ‘*Postmodern Örgüt Teorisi*’, Liberal Düşünce Dergisi, Sayı. Yaz.

AYDIN Mehmet S, ERDOĞAN Mustafa, SARIBAY Ali Yaşar, BOLAY Süleyman Hayri ve ALTAN Mehmet (2002), “*Küreselleşme*” Ufuk Kitapları, İstanbul.

AYDIN, Mehmet S. (2002), “*Küreselleşmeye Genel Bir Bakış, Siyasi, Ekonomik Ve Kültürel Boyutlarıyla Küreselleşme*”, Ufuk Kitapları, İstanbul.

AYDINLI, Ersel (2003), “*Küreselleşme ve Güvenlik: Teorik Yaklaşımlar*”, Avrasya Dosyası, Cilt: 9, Sayı: 2.

AYVERDİ, İ, (2006), “*Güvenlik*” Misalli Büyük Türkçe Sözlük, İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.

BAL, İhsan, (2012), “*Dünya Ticaret ve Finans Merkezine Doğru İstanbul Kent Güvenliği*” Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, <https://books.google.com.tr/books=istanbul+kent+guvenligi+usak=istanbulkentguvenligi> (17.05.2016).

BALCIOĞLU, İ, DOKSAT, K, TAN, O., (2001), “*Madde Bağımlılığı Göç ve Suç.*” Yeni Sempozyum Dergisi Sayı: 39.

BARRETT & Braham (1995), “*Media, Knowledge and Power*,” London: Routledge.

BAYRAMOĞLU S, (2005), “*Yönetişim Zihniyeti*” İstanbul: İletişim Yayınları.

- BLACK, Jeremy (2003), “*Top Tüfek ve Süngü-Yeniçağda Savaş Sanatı 1453-1815*”, Yavuz Alogan (Çev.) İstanbul, Kitap Yayınevi.
- BLUMENFELD, Hans (1967), “*The Modern Metropolis; London*” The MIT Press (November 15, 1971).
- BOOTH, Ken, (2003), “*Güvenlik ve Özgürleş(tir)me*”, Avrasya Dosyası -Güvenlik Bilimleri Özel-, Cilt.9, Sayı.2.
- BOWDEN, T. (1978), “*Beyond the Limits or the Law*” Harmondsworth, Penguin press.
- BOZKURT, Ö. ERGUN, T. ve SEZEN, S. (1998), “*Kamu Yönetişimi*” Kamu Yönetimi Sözlüğü, TODAİE Yay, Ankara.
- BULUT, Y. KARA, M. (2011), “*Mahalle Muhtarlarının Kent Ve Mahalle Güvenliğine İlişkin Yaklaşımları: Antakya Örneği*” Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
- BUNYAN, T. (1977), “*The History and Practice of the Political Police*”, London, Quartet Books.
- BÜYÜKANIT, Yaşar (2007), “*Güvenliğin Yeni Boyutları ve Uluslararası Örgütler*” Konulu Uluslararası Sempozyum Açış Konuşması.
http://www.tsk.mil.tr/10_ARSIV/10_1_Basin_Yayin_Faaliyetleri/10_1_7_Konusmalar/2007/konusma_sempozyum31052007.htm.
- CLARKE, Ronald V. (1995), “*Situational Crime Prevention*”, Crime and Justice, Vol. 19, Building a Safer Society: Strategic Approaches to Crime Prevention, pp. 91–150.
- CLARKE, Ronald V., (1997), “*Situational Crime Prevention: Successful Case Studies*”, 2nd Edition. Monsey, NY: Criminal Justice Press.
- CONKLİN, J. E. (2006), “*Criminology*” Pearson, Boston Ninth Edition.

- COŞKUN, S (2003), “*Kamu Yönetiminde Yönetişim Yaklaşımı*”, A. Balcı, A. Nohutçu, N. K. Öztürk, B. Coşkun (Der.), KamuYönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- CROWE, TİMOTHY D. (2000), “*Crime Prevention Through Environmental Design: Applications of Architectural Design and Space Management Concepts*”, Woburn, MA: Butterworth-Heinemann Publications.
- CULLEN J, B, LEVİTT D,S. (1999), “*Crime, Urban Flight, and the Consequences for Cities*”. Review of Economics and Statistics 81(2).
- CULLEN, Francis T. & AGNEW, Robert, (1999), “*Criminological Theory: Past to Present*”, Los Angeles, CA: Roxbury Publishing Company.
- CURRAN, James (1997), “*Medya ve Demokrasi: Yeniden Değer Biçme*”, İrvan ,S (Çev.) Medya, Kültür, Siyaset. Ankara: Ark Yayınevi.
- ÇAKIR, E. SARIHAN, Z. SARIHAN, N.Ö.(2014), “*Yerel Yönetimlerde Suç Önleme Politikası Olarak Farklılıkların Yönetimi: Seferihisar Belediyesinde Bir Uygulama*” Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 16 (Özel Sayı I).
- ÇEZİK, Asuman (1982), “*Kentleşme Yerleşme Sektör Raporu*”, DPT SPD Yayını Ankara.
- DALDA,Y.V. (2009), “*Genel Kolluk-Özel Güvenlik İlişki ve İşbirliği*,” Tümged Yayın No:02, İstanbul.
- DAVUT, Dursun (2005), “*Güvenlik İhtiyacı ve Yoksulluk*”, Yeni Şafak, 10 Mayıs.
- DERDİMAN,R.C., (2010), “*Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları*”, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa.
- DİNÇER, Celal (2009), “*Kolluk Kuvvetlerinin Zor Kullanma Yetkisi*”, Türk İdare Dergisi, Sayı 462.

- DİNÇER, Yüksel (2005), “*Kent, Yerel Siyaset ve Demokrasi*”, Ankara: Okutan Yayıncılık.
- DOĞAN, Halil İbrahim, SEVİNÇ, Bilal, (2011), “*Suç Teorileri Ve Şehir Güvenliği: Bitlis İliyle İlgili Genel Bir Değerlendirme*” Polis Bilimleri Dergisi Cilt:13 (4)Bursa.
- DOLU, Osman, (2009), “*Bir Fırsat Olarak Suç: Suçun Durumsal Belirleyicileri, Suç Fırsatları ve Rutin Faaliyetler Teorisi*”, Polis Bilimleri Dergisi, C.11, N.2.
- DURSUN D. (2011), “*Siyaset Bilimi*”, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2671.
- DURUKAN, H. (2004), “*Ülkemizin kalkınmasında çağdaş üniversitelerin yeri.*” Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2).
- DÜZGÜN, Ş. (2007), “*Suç Olgusuna Teorik Yaklaşımlar ve Disiplinlerarasılık*”, TMMOB Mimarlar Odası Bülteni; Kent ve Suç Dosyası, Bülten.55, Kasım-Aralık, Ankara.
- EGM, (2004), “*Polisin Temsil Sorunu, Günümüz Türk Polisi: Cumhuriyetimizin 80. Yılında Polisin Dünü, Bugünü ve Yarını*” Panel Bildirileri, Ankara: EGM, Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayını.
- ENCABO, Manuel Nunez, (1997), “*Gazetecilik Etiği ve Demokrasi*”, Süleyman İrvan (der.) Medya, Kültür, Siyaset. Ankara: Ark Yayınevi.
- ERDEM, Ali Rıza (2013), “*Bilgi Toplumunda Üniversitenin Değişen Roller ve Görevleri*” Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli Yüksek Öğretim dergisi Cilt 3, Sayı 2.
- ERDOĞAN, İbrahim (2013), “*Küreselleşme Olgusu Bağlamında Yeni Güvenlik Algısı*” Yrd. Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik Bakış Cilt 6 Sayı 12.
- ERYILMAZ, Bilal (2000), “*Kamu Yönetimi*”, İstanbul.2000.

- ES, Muharrem ve ATEŞ, Hamza (2004), “*Kent Yönetimi, Kentlileşme ve Göç: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*” Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi Sayı:48, İÜİF Yayını, İstanbul.
- EVANS, Graham ve NEWNHAM, Jeffrey (1998), “*Güvenlik*” The penguin Dictionary of International relations.London Penguin Books.
- FERDİNAND, T. (1991), “*The Theft/Violence Ratio in Antebellum Boston*” Criminal Justice Review, 16.
- FROMENT, Eric (2003), “*Graz Deklarasyonu 2003 Berlin’den ileri: 2010 ve ötesinde üniversitelerin rolü*” EUA (Avrupa Üniversiteler Birliği) Başkanı, Çevirenler: Esra Derle, Emine Bol Yazıcı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uluslararası İlişkiler.
- GOLDSTEİN, Herman (1990), “*Problem Oriented Policing*” University of Wisconsin-Madison USA.
- GÖKKAYA, Sami ve DOĞAN, Mehmet (2009), “*Kamu Düzeni Polisliği Ve Türkiye’de Toplum Destekli Polislik Uygulamaları*”, EGM Polis Dergisi, (59- 60).
- GÖKSU,T. ÇEVİK, H. FİLİZ, O. GÜL,S.K (2011),”*Güvenlik Yönetimi*”, Seçkin Yayınları, Ankara.
- GÖKULU, Gökhan (2010), “*Kent Güvenliği, Kentleşme ve Suç İlişkisi*” Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 1.
- GÖLBAŞI, S. (2008), “*Kentleşme ve Suç*”, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- GÖZLER, Kemal (2013), “*İdare Hukuku*” Anadolu Üniversitesi yayınları Eskişehir.
- GÖZÜBÜYÜK, A. ve TAN, T. (2006), “*İdare Hukuku*”. Cilt: I. (4. Bası). Ankara: Turhan Kitabevi.
- GULAK, Morton; KUN, Ulvi; Zekî & KODAY, Saliha, (2007), “*Preventing Terrorist Attacks to Critical Infrastructure(s) by Use of Crime Prevention*

through Environmental Design (CPTED)”, Ozgur Nikbay & Suleyman Hancerli (Eds.), Understanding and Responding to Terrorism Phenomenon: A Multi-Dimensional Perspective, Amsterdam: IOS Press.

GÜL, Serdar Kenan (2008), “*Kamu Yönetiminde ve Güvenlik Hizmetlerinde Hesap Verilebilirlik*”, Polis Bilimleri Dergisi, Cilt 10, Sayı 4.

GÜL, Serdar Kenan, (2009), “*An Evaluation of the Rational Choice Theory in Criminology*”, Girne American University Journal of Social and Applied Science, Vol.4, No.8, pp.36-44, http://www.gau.edu.tr/PDF-Files/JSAS_004_08/JSAS_004_08_2_Gul.pdf, (05.06.2016).

GÜLER, Birgül Ayman (2009), “*Türkiye’nin Yönetimi-Yapı*”, İmge Kitapevi, Ankara.

GÜMÜŞ, E., (2004), “*Crime in Urban Areas: An Empirical Investigation*” Akdeniz İ.İ.B.F Dergisi.

GÜNDAY, Metin (2011), “*İdare Hukuku*”. (10.Baskı). Ankara: İmaj Yayıncılık.

GÜRÜZ, K. (2001), “*Dünyada ve Türkiye’de Yükseköğretim*” (Tarihçe ve Bugünkü Sevk ve İdare Sistemleri) Ankara: ÖSYM Yayınları 4.

İŞIKKAYA, D. (2008), “*Kentsel Çöküntü Bölgelerinin Örgütlenmesi ve Yeniden Kullanımı*”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.

İÇLİ, Tülin G. (2006), “*“Kırık Pencere” Teorisi*” Bağlamında Kentsel Yaşamda Suç ve Güvenlik”, Polis Bilimleri Dergisi, (8).1-24.

İÇLİ, Tülin G. (2004), “*Toplum Destekli Polislik Amaçları ve Etkinliği*”, EGM Polis Dergisi, (42).

İSPİR, Eyüp Günay (1986), “*Şehirleşme Meseleleri*”, Ankara Ocak Yayınları.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI (JGK) “2015 yılı faaliyet raporu”
http://www.jandarma.tsk.tr/duyurular/faaliyet_raporu/FLASH/index.html
 (05.05.2016).

JANG, Hyunseok (2008), “*Evaluation of Compstat Policing Strategy Using Broken Windows Enforcement in Two Texas Police Departments:*” A Time Series Analysis, Unpublished Dissertation, Sam Houston State University.

JOHANSEN, Robert C. (1998), “*Building World Security: The Need for Strengthened International Institutions*”, Michael T. Klare ve Daniel C. Thomas (Ed.), World Security Challenges For A New Century, St. Martin’s Press, New York.

KARA, M.(2010), “*Kent Güvenliği Açısından Mahallenin Önemi: Hatay’da Bir Uygulama*” Mustafa Kemal Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

KARABULUT, Bilal (2009), “*Küreselleşme Sürecinde Güvenlik Alanında Değişimler: Karadeniz’in Güvenliğini Yeniden Düşünmek*”, Karadeniz Araştırmaları, Cilt: 6, Sayı: 23, Güz.

KARABULUT, Bilal (2015), “*Güvenlik, Küreselleşme sürecinde güvenliği yeniden düşünmek*” Barış Kitabevi, Ankara.

KARAGÖZ, Ahmet (2005), “*Suç Önleme Hizmetleri*”, Ankara.

KARAMAN, Özcan ve SEYHAN, Kazım (2001), “Olumlu ve Olumsuz Yanları İle Özel Güvenlik Hizmetleri”, Polis Bilimleri Dergisi, Cilt 3, Sayı 3-4.

KARAMAN, Zerrin T.(1995), “*Kent Yönetimi ve Politikası*”, Anadolu Matbaacılık, 3. Baskı, İzmir.

KAYA, Erol (2008), “*Kent Güvenliğinin Sağlanması*”, Yerel Siyaset Dergisi, Sayı.28, <http://www.yerelsiyaset.com/pdf/nisan2008/4.pdf> (14.05.2016).

KELEŞ, Ruşen (1998), “*Kent Bilim Terimleri Sözlüğü*”, İmge Kitabevi, Ankara.

KELEŞ, Ruşen (2004), “*Kentleşme Politikası*”, İmge Kitabevi, 8. Baskı, Ankara.

KHOURY, Philip S (1984),” *Syrian Urban Politics in Transition: The Quarters of Damascus during the French Mandate*” International Journal of Middle East Studies Vol. 16, No. 4 Published by: Cambridge University Press.

KICKERT, Walter J. M.(1997), “*Anglo-Saxon Public Management and European Governance:The Case of Dutch Administrative Reforms*”, Jan-Erik LANE (Ed.), Public Sector Reform Rationale, Trends and Problems, England:Sage Publications.

KOSIAK, M.S.(2003), “*Funding for Defense, Homeland Security and Combating Terrorism Since 9/11: Where has all the money gone?*” Security After 9/11 Strategy Choices and Budget Trade offs, Center for Defense Information, 1779 Massachusetts Avenue, N.W.

KURT, Ahmet (2012), “*STK’ların Toplumsal Rolü ve Önemi Esenler*” Ortopedik Engelliler Derneği Onursal Başkanı. <http://www.gazeteesenler.com/Yazar/Ahmet-Kurt/STKların-Toplumsal-Rolu-ve-Onemi.php>.

KURTULUŞ, Tamer (2004), “*Toplum Destekli Polislik (Japonya Örneği)*”, EGM Polis Dergisi, (42).

KUTLAY, Mustafa (2011),“*Büyük Küreselleşme Tartışması: Mit mi, Gerçek mi?*” <http://www.usakgundem.com/makale.php?id=290> (05.05.2016).

KUYAKSİL, A. AKÇAY, O. (2005), “*Türkiye’de Meslekleşme Olgusu Olarak Özel Güvenlik Hizmeti*”. Polis ve Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:3, Cilt:3, Sayı:2.

LANGLOIS, Georges, BOİSMENU, Jean, LEFEBVRE, Luc ve REGİMBALD, Patric,(2000), “*20.Yüzyıl Tarihi*”,İstanbul, Nehir Yayınları.

LAYCOCK, Gloria ve TILLY, Nick (1995), “*Policing And Neighbourhood Watch: Strategic Issues*”, Police Research Group Crime Detection & Prevention Series Paper 60. <http://www.popcenter.org>. (05.06.2016).

- LEONES, S. (2006), “*The Current Situation of Crime Associated with Urbanization: Problems Experienced and Countermeasures Initiated in the Philippines*”, United Nations Asia and Far East Institute for the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders(UNAFEI) ,Research Material Series; vol. 68, Tokyo Japan.
- LEVITT, D. S. (1998), “*The Relationship between Crime Reporting and Police: Implications for the Use of Uniform Crime Reports*” Journal of Quantitative Criminology, Vol. 14, No. 1.
- MACBRIDE, Sean (1993), “*Bir Çok Ses, Tek Bir Dünya*”, UNESCO Uluslararası Komisyon Raporu. Ankara: UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Yayını.
- MASLOW, A.H. (1943), “*A Theory of Human Motivation*” Published in Psychological Review, 2000, “Classics in the History of Psychology” <http://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm> (16.05.2016).
- MCGARREL, L. EDMUND, F. (2007), “*Intelligence Led Policing as a Framework for Law Enforcement in the 21st Century*”, Aktaranlar: Hüseyin Durmaz, Bilal Sevinc, Ahmet Said Yayla & Sıddık Ekici (Eds.), Amsterdam: IOS Press.
- MENEİLL, William H.(2002), “*Dünya Tarihi*” Alaeddin Şenel (Çev.) Ankara , İmge Kitabevi.
- MUTLU, Ahmet (2010), “*Kentli Hakları ve Türkiye*”, Çizgi Kitabevi, Konya.
- NYATEPE-COO, A. (2004), “*Economic Implications of Terrorism*”, A. Nyatepe-Coo & D. Zeisler-Vralsted (Eds.), N.J.: Pearson Prentice Hall.
- ONAR, Sıddık Sami (1966), “*İdare Hukukunun Umumî Esasları*”. Cilt: III. İstanbul: Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaası.
- ÖZDEMİR, Haluk (2002), “*11 Eylül: Post-Modern Savaşın Miladı ya da Dış Politika Mücadelelerinin Görünmeyen Boyutu*”

<http://web.ttnet.net.tr/ozdemirler/makale.htm>. Süleyman Demirel
Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi cilt 7, sayı 1.

ÖZER, Akif (2006) ,“Yönetişim Üzerine Notlar” Sayıştay Dergisi sayı.63.

ÖZKAN, Abdullah (2006), “Küreselleşme Sürecinde Medya ve Siyaset: “Medya Gücü” mü, “Gücün Medyası” mı?” Siyasal İletişim Enstitüsü Direktörü
<http://www.siyasaliletisim.org/index.php/haber-ve-yorum-arsivi/makale>
(21.05.2016).

PALABIYIK, H. ATAK, Ş (2000), “21.Yüzyıla Girerken Mahalle Yönetimi: İzmir Büyükşehir Bütününde Mahalle Yönetimi Profili”, "İzmir Büyükşehir Bütününde Mahalle Yönetimi", Yerel Yönetimler Sempozyumu, Yerel Yönetimler Araştırma ve Eğitim Merkezi, TODAİE, 01-02 Kasım, Ankara.

PALABIYIK, H.(2004), “Kentli Hakları ve Avrupa Kentsel Şartı”, Çalışmanın yayınlanmış son hali için bkz. Palabıyık, H. “Avrupa Kentsel Şartı” Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Anlaşmaları, sf. 197-253, İzmir, 2004.

PİNHEİRO, P. S. (1993), “Reflections on Urban Violence” The Urban Age, vol 1, no: 4. An Urbanizing World: Global Report on Human Settlements., (1996), United Nations Centre for Human Settlements, Oxford University Press.

PLANT, David (2005), "The Levellers". British Civil Wars and Commonwealth.

PURCELL M. (2002), “Excavating Lefebvre: The Right to the City and its Urban Politics of the Inhabitant”, <http://www.springerlink.com/content/m1856v64454767j9/fulltext.pdf>. (08.04.2016).

REID T, S. (2006), “Crime and Criminology” McGraw Hill New York.

- RİCHARD L. KUGLER ve E. L. FROST (ed.) (2003), “*The Global Century: Globalization and National Security*”, Institute for National Strategic Studies, Washington DC.
- RODRISUEZ, Matt L. (2004), “*Esnek Bir Yapıyla Uyum: Amerika Birleşik Devletlerinde Sosyal Kontrolün Yeni Yansımaları*”, (Çev.: Yakup Yılmaz), EGM Polis Dergisi, (42).
- SAVONA, E. NİCOLA, A.(1998),” *Dynamics of migration and crime in Europe*”. Proceeding of the International Conference on ‘Migration and Crime: Global and Regional Problems and Responses,’Courmayeur Mont Blanc, Italy, October 5–8, Milano: ISPAC.
- SAVRUN, M, BALCIOĞLU,İ. (1999), “*Kentleşme, Kadın ve Şiddet*” , Yeni Sempozyum, 37.
- SAYAN, Özkal (2012), “*Türkiye’de İdari Sistem Ve Örgütlenme*” http://www.kas.de/wf/doc/kas_34517-1522-12-30.pdf?130529081937 (05.05.2016).
- SEZAL, İhsan (1992), “*Kentleşme*” Ağaç Yayınları, Alternatif Üniversite Serisi, İstanbul.
- SÖNMEZ, N. (2005), “*Emniyet Teşkilatı ve Polis Meslek Hukuku ile Polisin Görev ve Yetkileri*”, Seçkin Yayınları, Ankara.
- SÖNMEZ, N. KIZILKAYA, A. (2002), “*Geçmişten Günümüze Güvenlik İhtiyacı ve Türk Polis Teşkilatı*” , Çağın Polisi Dergisi, Sayı 18.
- SUHER, Hande (1996), “*Şehircilik*”, İ.T.Ü.Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi Taşkışla İstanbul.
- TEKELİ, İlhan, (1996), “*Yönetim Kavramı Yanı sıra Yönetişim Kavramının Gelişmesinin Nedenleri Üzerine*”, Sosyal Demokrat Değişim dergisi sayı 3.

UÇAROL, Rifat (1985), “*Siyasi Tarih*”, Filiz kitabevi, İstanbul.

URRY, John (2001), “*Küreselleşme ve Vatandaşlık*”, Çev. Davut HANER, Türkiye Günlüğü, Sayı:64, Kış.

VANDERSCHUEREN, F. (1996), “*From violence to justice and security in cities*” , Environment and Urbanization Vol 8, No 1, April.

WEBER, Max (2003), “*Şehir: Modern Kentin Oluşumu*”, 4.baskı, (Çev. Musa Ceylan), İstanbul: Bakış Yayınevi.

WILSON, James, KELLING, George L. (1982), “*Broken Windows: The Police and Neighborhood Safety*”, Atlantic Monthly.

YILDIRIM, A. (2004), “*Kentleşme Ve Kentleşme Sürecinde Göçün Suç Olgusu Üzerindeki Etkileri*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YILMAZ, N.(2004), “*Farklılaştıran ve Ayırtıran Bir Mekanizma Olarak Kentleşme*” Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi Sayı:48, İÜİF Yayını, İstanbul.

YÖNETİŞİM (Governance)” TODAİE (1998), “*Kamu Yönetimi Sözlüğü*”, Ankara: TODAİE Yayını.

YÜKSEL, Mehmet (2000), “*Yönetişim Kavramı Üzerine*”, Ankara Barosu Dergisi, 58.

ZAMAN, S. (2014), “*Medyanın Toplum Üzerine Etkileri*” Gümüşhane Üniversitesi iletişim Fakültesi <http://haber.gumushane.edu.tr/51/yazarlar/.html> (08.05.2016).

ZEYBEK, Cengiz (2007), “*Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu Değişikliği ve Önleyici Polislik Yaklaşımı*”, Türk İdare Dergisi, Sayı 455.

İnternet Kaynakları

11 Eylül saldırıları, Vikipedi, özgür ansiklopedi internet sitesi, https://tr.wikipedia.org/wiki/11_Eyl%C3%99lsaldırıları (16.05.2016).

Atalay Filiz'in yakalanması, Hürriyet gazetesi İnternet Sitesi <http://www.hurriyet.com.tr/atalay-filizin-yakalanmasi-icin-verilen-oduller-belli-oldu-40119919> (20.06.2016).

Dikkat Dolandırılmayın Projesi, <http://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/mugla-haberleri/dikkat-dolandirilmayin> (02.06.2016).

Emniyet Genel Müdürlüğü Stratejik Plan 2009-2013, https://www.egm.gov.tr/Documents/emniyet_genel_mudurlugu_Stratejik_Plan.pdf (06.05.2016).

Emniyetten Yeni Güvenlik Projesi , 3K-1T (Kapı, Kemer, Kamera) Projesi, <http://www.corumhakimiyet.net/MobilDetay/27926/EMNIYET-TEN-3K-1-T-PROJESI.aspx> (02.06.2016).

Güvenli Okul Güçlü Gelecek Projesi, <http://haberciniz.biz/tokattan-turkiyeye-yayilan-guvenli-okul-guclu-gelecek-projesi-tokat-697594h.htm> (02.06.2016).

Jandarmanın Sayısal Bilgileri, https://tr.wikipedia.org/wiki/Jandarma_Genel_Komutanlığı (15.05.2016).

Kişisel Güvenlik Rehberi, <http://www.docplayer.biz.tr/4359469-Kisisel-guvenlik-rehberi.html> (03.06.2016).

Misyon ve Vizyon, <http://www.meb.gov.tr/vizyon-misyon/duyuru/8851> (17.06.2016).

Misyonumuz, vizyonumuz, <https://www.egm.gov.tr/Sayfalar/MisyonumuzVizyonumuz.aspx> (15.05.2016).

Muğla ile ilgili bilgiler, Coğrafya dünyası <http://www.cografya.gen.tr/tr/mugla> (03.06.2016).

Muğla, Vikipedi, özgür ansiklopedi, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Muğla> (02.06.2016).

Muğla'da Asayiş değerlendirme toplantısı , <http://www.haberler.com/mugla-da-asayis-degerlendirme-toplantisi-8146262-haberi/> (08.06.2016).

Muğla'nın ilçeleri, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Muglaninilçeleri>(02.06.2016).

Özel Güvenlik Aktif Çalışıyor, <http://www.ogghaber.net/haber/941/bakan-ala302557-ozel-guvenlik-aktif-calisiyor.html> (16.05.2016).

Özel güvenlik görevlilerine ait son sayısal bilgiler,
<http://www.ogghaber.net/haber/941/bakan-ala302557-ozel-guvenlik-aktif-calisiyor.html> e.t 16.05.2016.

Personel Durumu, <https://www.egm.gov.tr/Sayfalar>. (15.05.2016).

Sivil Toplum Kuruluşu, https://tr.wikipedia.org/wiki/Sivil_toplum_kurulusu (05.05.2016).

TÜİK- Muğla güvenlik savaşları <http://turizmaktuel.com/haber/tuik-mugla-guvenlik-savaslari> (08.06.2016).

Türkiye'de son 5 yılda meydana gelen terör saldırıları, Cnnturk internet sitesi, <http://www.cnnturk.com/turkiye/turkiyede-son-5-yilda-meydana-gelen-teror-saldirilari> (15.05.2016).

Vali Nedir, Vali Hakkında bilgiler, <http://www.turkcebilgi.com/vali#bilgi>, (25.05.2016).

Valilik Toplantı Takvimi, <http://www.elazig.gov.tr/dn-content/download/icerik/elazig-valiligi-toplanti-takvimi.pdf> erişim tarihi (21.05.2016).

What is good governance? Good governance.org internet sitesi, <http://www.goodgovernance.org.au/about-good-governance/what-is-good-governance/#sthash.kvxQw1hs.dpuf> (17.05.2016).

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Zeynel KİZİR

Doğum Tarihi: 03.10.1966

Doğum Yeri: Amasya

Uyruğu: TC

Eğitim Durumu:

1985-1989 **Polis Akademisi** (Hukuk ve Güvenlik Bilimleri ağırlıklı 4 yıllık Üniversite)

1981-1985 **Polis Koleji** (Fen-Matematik ağırlıklı 4 yıllık Lise)

Yabancı Diller: İngilizce (KPDS 80)

Deneyimler :

2010 Birleşmiş Milletler Darfur Misyonunda Güvenlik Danışmanı (1,5 Yıl)

2007 Birleşmiş Milletler Sudan Misyonunda Güvenlik Danışmanı (1,5 Yıl)

2004 Birleşmiş Milletler Liberya Misyonunda Güvenlik Danışmanı (1 Yıl)

2001 Birleşmiş Milletler Endonezya/Doğu Timor Geçiş Yönetiminde Güvenlik Danışmanı (1 Yıl)

Mesleki Bilgiler : 1989 yılından itibaren Emniyet Teşkilatında değişik illerde yönetici olarak görev yapmıştır. Halen Teftiş Kurulu Başkanlığında Polis Başmüfettişi olarak görev yapmaktadır.

İletişim : zeynelkizir@yahoo.com